

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยประจำปี 2543จากมหาวิทยาลัยทักษิณ

วิเคราะห์บทความจากหนังสือ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย”
ของปรีชา ช้างขวัญยืน

ปริญญานิพนธ์
ของ
ยินดี สุวรรณลอยล่อง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย

ตุลาคม 2543

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(อาจารย์จำเริญ แสงดวงแข)

.....กรรมการ

(อาจารย์นินดา มีสุข)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(อาจารย์จำเริญ แสงดวงแข)

.....กรรมการ

(อาจารย์นินดา มีสุข)

.....คณะกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร. ฉันทัส ทองช่วย)

.....คณะกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ยุรฉัตร บุญสนิท)

มหาวิทยาลัยทักษิณอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

.....ประธานกรรมการบริหารบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

วันที่... .. เดือน พ.ศ.....

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เพราะผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์จำเริญ แสงดวงแข และอาจารย์นิดา มีสุข ท่านทั้งสองได้กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ถิ่นทิพย์ ทองช่วย และรองศาสตราจารย์ยุรฉัตร บุญสนิท กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขเพิ่มเติม และให้แนวคิดหลายประการ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงละเอียดปริญญานิพนธ์ ที่ได้พิจารณาตรวจแก้ไขให้คำแนะนำ เพื่อปรับแก้เค้าโครงละเอียดปริญญานิพนธ์ ให้เป็นแนวทางที่ถูกต้องในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ปรีชา ช้างขวัญยืน ผู้เขียนวรรณกรรมประเภทบทความในหนังสือรวมบทความเรื่อง “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ให้เป็นข้อมูลที่มีคุณภาพยิ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาศึกษาวิเคราะห์ในปริญญานิพนธ์นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์บุญถนอม เขมะศิริ อาจารย์ชอบ บุญช่วย อาจารย์อุดม หนูประดิษฐ์ อติศ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสงขลา และอาจารย์สมหมาย ขวัญทองยิ้ม ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสงขลาคนปัจจุบัน ตลอดจนคณะครูโรงเรียนอนุบาลสงขลาทุกคน ที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุน ตลอดจนช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการทำปริญญานิพนธ์ให้สำเร็จด้วยดี

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยประจำปี 2543 จากงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัยทักษิณ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทางมหาวิทยาลัยทักษิณ ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณ คุณสุภาณี เพ็ชรกอ ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือในการพิมพ์เค้าโครงปริญญานิพนธ์ ตลอดจนตรวจพิสูจน์อักษรต้นฉบับในแต่ละหน้าเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ เพื่อนนิสิตปริญญาโท ภาคพิเศษ วิชาเอกภาษาไทย รุ่น 2538 ทุกคน ที่กรุณาช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยน้ำใจไมตรีอันดี

ขอขอบคุณ ญาติพี่น้อง และสมาชิกในครอบครัวทุกคน ที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจ ตลอดจนช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ทำปริญญานิพนธ์ประสบผลสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชา บิดา มารดา ผู้ให้ความรักความเมตตาตลอดชีวิต และครูบาอาจารย์ที่ได้เมตตาอบรมสั่งสอน ให้ผู้วิจัยมีความขยันหมั่นเพียร และประสบความสำเร็จในการศึกษา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกคนที่ได้เมตตาผู้วิจัยเสมอมา

ยินดี สุวรรณลอยถ้อง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
คำนิยามศัพท์	9
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษาค้นคว้า	11
3 วิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษา	35
การสร้างประโยคความหมาย	35
ประโยคขัดความ	35
ประโยคสรุปความ	37
ประโยคซ้ำความ	39
ประโยคถ่วงความ	42
การใช้โวหาร	46
บรรยายโวหาร	46
พรรณนาโวหาร	50
เทศนาโวหาร	54
สาธกโวหาร	60
อุปมาโวหาร	62

4	วิเคราะห์กลวิธีการเขียน	67
	การตั้งชื่อเรื่อง	67
	การเปิดเรื่อง	75
	การเสนอเนื้อเรื่อง	93
	การปิดเรื่อง	108
5	วิเคราะห์แนวคิดของผู้เขียน	116
	แนวคิดเกี่ยวกับศัพท์	116
	แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษา	131
6	บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	138
	บทย่อ	138
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	138
	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	138
	การวิเคราะห์ข้อมูล	139
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	140
	อภิปรายผล	141
	ข้อเสนอแนะ	144
	บรรณานุกรม	145
	บทคัดย่อ	148
	ประวัติย่อผู้วิจัย	153

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่า ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรมประเภทร้อยแก้ว ได้เสนอผลงานของตนให้แพร่หลายได้อย่างมากในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งบทความก็เป็นวรรณกรรมประเภทร้อยแก้วชนิดหนึ่งที่มีบทบาทในการบันทึกเหตุการณ์ในสังคม และช่วยชี้นำสังคมได้ตามความสามารถของผู้เขียน

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ ได้กล่าวถึงความนิยมของคนในปัจจุบันนี้เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทบทความว่า

ปัจจุบันนี้งานเขียนประเภทบทความได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวางในสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สื่อวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ เหตุที่บทความมีความนิยมมาก เพราะเขียนจากเรื่องราวหรือเหตุการณ์บ้านเมืองที่คนทั่วไปกำลังสนใจ และกำลังติดตามข่าวคราวความเคลื่อนไหว เพื่อจะให้ทราบความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ การแก้ไข และข้อยุติของปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งยังเป็นเรื่องสั้น ๆ อ่านจบภายในเวลาอันรวดเร็ว ภาษาและทำนองการเขียนมีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่น ทำให้ชวนอ่าน ชวนเพลิดเพลิน โดยเฉพาะในปัจจุบัน วิทยาการและเทคโนโลยี รวมทั้งระบบการสื่อสารต่าง ๆ เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว และทันสมัย ทำให้งานเขียนประเภทนี้ได้รับความนิยมในการอ่าน และการเขียนมากขึ้น ตามความก้าวหน้านี้ ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้บทความในปัจจุบันพัฒนาไปมาก ทั้งเนื้อหาและรูปแบบการเขียน อันมีผลให้เกิดบทความมากมายหลายประเภท¹

¹ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. “การเขียน,” ภาษากับการสื่อสาร. 2540. หน้า 217.

สรุปได้ว่า บทความเป็นรูปแบบของวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ที่ปัจจุบันนี้มีคนนิยมกันมาก เพราะสามารถให้ความรู้ ทันทับเหตุการณ์ ตลอดจนมีการชี้แนะการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ในแนวทางที่ถูกต้อง ได้รับความเพลิดเพลินไปกับศิลปะในการใช้ภาษา และการนำเสนอเรื่องที่น่าสนใจ ตลอดจนแนวคิดของผู้เขียน โดยใช้เวลาในการศึกษาหาความรู้ จากการนำเสนอในรูปแบบประเภท บทความที่ใช้เวลาในการศึกษาไม่มากนัก อีกประการหนึ่ง การนำเสนอบทความขยายกว้าง ในสื่อสารต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สื่อวิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ จึงทำให้สะดวกในการรับรู้และส่งความรู้ จึงทำให้บทความในปัจจุบันนี้มีการพัฒนาไปมาก ทั้งเนื้อหา รูปแบบ การเขียน และชนิดของ บทความแต่ละประเภท

วรรณกรรมที่เป็นบทความแบ่งออกเป็นหลายประเภท จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ¹ ได้แบ่งบทความออกเป็น 6 ประเภท คือ บทความทั่วไป บทความแสดงความคิดเห็น บทความวิจารณ์ บทความวิเคราะห์ บทความสัมภาษณ์ และบทความทางวิชาการ และได้กล่าวถึงบทความทางวิชาการไว้ สรุปได้ว่า บทความทางวิชาการแบ่งเป็นบทความวิชาการ และบทความกึ่งวิชาการ ดังนี้

บทความวิชาการ หมายถึง งานเขียนทางวิชาการสาขาต่าง ๆ ที่ผู้เขียนรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็น ข้อยุติ ข้อเสนอแนะ ประสบการณ์ เกี่ยวกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร การสังเกต การทดลอง การสัมภาษณ์ ฯลฯ แล้ววิเคราะห์อย่างมีระบบ และจะต้องแสดงแหล่งที่มาของความรู้ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการบรรณารักษศาสตร์ ภาษาที่ใช้เป็นภาษาระดับมาตรฐาน ยกเว้นศัพท์เทคนิคที่ยังไม่ได้บัญญัติศัพท์ภาษาไทยไว้ ได้แก่ บทความทางการแพทย์ เกษตรศาสตร์ เทคโนโลยี ภาษาไทย ฯลฯ

บทความกึ่งวิชาการ หมายถึง งานเขียนที่เสนอความรู้ ข้อคิดเห็น หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง โดยมีวิธีการวิเคราะห์ที่ไม่เป็นระบบ แต่ต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่เข้มงวดในการอ้างอิงแหล่งข้อมูลเท่าที่ควร ส่วนระดับภาษาใช้ภาษาระดับมาตรฐาน หรือภาษาระดับกึ่งทางการ ก็ได้ตามความเหมาะสมของเนื้อเรื่องในบทความ แต่ไม่ควรใช้ศัพท์เทคนิคอย่างบทความวิชาการ

วรรณกรรมประเภทบทความ นับเป็นงานเขียนประเภทหนึ่งที่มีคุณค่าต่อสังคม ผู้เขียนบทความต้องวิเคราะห์ วิจารณ์ รวมทั้งเสนอแนวคิดของตนที่เกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ หรือภาพสะท้อนของสังคมในช่วงเวลานั้นเสนอมายังผู้อ่าน แบบตรงไปตรงมา หรือใช้กลวิธีการเขียนไปตามความ

¹ จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ. "การเขียน," ภาษากับการสื่อสาร. 2540. หน้า 217-220.

สามารถของผู้เขียน ซึ่งในการเขียนบทความมักจะเขียนในลักษณะการอธิบาย การแสดงความคิดเห็น การอุทธรณ์ เป็นต้น ซึ่งส่วนมากจะเขียนลงในหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร ตลอดจนจุลสาร เพื่อให้ผู้อ่านได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตัวเองในด้านต่าง ๆ และให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ปรีชา ช้างขวัญยืน นับเป็นนักเขียน “บทความด้านการใช้ภาษาไทย” ที่มีชื่อเสียงผู้หนึ่ง บทความของท่านเป็นที่ยอมรับและสนใจของบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สนใจติดตามความเป็นไปของการใช้ภาษาและสภาพภาษาไทย

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษางานเขียนในรูปแบบ “บทความ” ของปรีชา ช้างขวัญยืน มาแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่างานเขียนในรูปแบบ “บทความ” ของปรีชา ช้างขวัญยืน เป็นที่น่าสนใจ โดยเฉพาะในเรื่อง ศิลปะการใช้ภาษา กลวิธีเขียนบทความที่มีเอกลักษณ์ของตนเองอย่างเห็นได้ชัด การเสนอเนื้อเรื่องเร้าใจชวนให้ติดตาม รวมทั้งแนวคิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทความ นับได้ว่าเป็นผลงานที่มีคุณค่าและมีสาระประโยชน์ ประกอบกับงานเขียนดังกล่าว ยังไม่มีผู้ใดศึกษาค้นคว้าไว้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าวิจัยงานเขียน “บทความ” ที่รวมไว้ในหนังสือ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของปรีชา ช้างขวัญยืน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในเรื่องการเขียนร้อยแก้ว ในรูปแบบ “บทความ” และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษางานเขียนของผู้อื่นต่อไป ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ และแนวคิดในด้านภาษาเพราะผู้เขียน เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาไทย จนเป็นที่ยอมรับในวงการของนักวิชาการด้านภาษา และของบุคคลทั่วไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์บทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของปรีชา ช้างขวัญยืน ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ศิลปะการใช้ภาษา
2. กลวิธีการเขียน
3. แนวคิด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับงานเขียนร้อยแก้วประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะงานเขียนประเภทเรียงความ และบทความ เป็นต้น
2. ผลการวิเคราะห์และเรียบเรียงแนวคิดของผู้เขียน สามารถนำไปใช้ในการสนับสนุนพัฒนาภาษาไทย และเป็นแนวทางในการศึกษาวรรณกรรมประเภทร้อยแก้วของผู้เขียนคนอื่นต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

การอ้างอิงข้อความจากบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้วิธีเขียนชื่อเรื่อง และเลขหน้าไว้ได้ข้อความ ดังตัวอย่าง

ภาษาที่อำพรางความจริงนั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงที่สุดแล้ว มักไม่ได้แก่นสาร เป็นแต่คำพูดที่ฟังดูดี หรือเป็นคำพูดสวย ๆ เท่านั้น

(วิเคราะห์ภาษาหาความจริง : 488)

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษามี 2 ประเด็นดังนี้

1. ขอบเขตด้านข้อมูล ผู้วิจัยจะวิเคราะห์จากหนังสือวิพากษ์การใช้ภาษาไทย ซึ่งเป็นหนังสือรวมบทความของปรีชา ช้างขวัญยืน จากคอลัมน์ ปากกาชนนิก สังเกตภาษา และจับตาภาษา จากนิตยสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ วิทยาสารก้าวหน้า และวิทยาสารศึกษาศึกษาวิวัฒน์ ตามลำดับในช่วงปี พ.ศ. 2532 - 2538 เป็นเวลา 5 ปี จำนวน 119 เรื่อง ดังนี้

- 1.1 ข่มขืนภาษา
- 1.2 ไม่อยากเป็นคน
- 1.3 ศัพท์เกษตร
- 1.4 ฝึในภาษา
- 1.5 ความประหยัดเป็นอย่างไรในภาษา

- 1.6 เราจะได้อะไรถ้าเรียนภาษาไทยแบบโบราณ
- 1.7 พูดภาษาเขียน เขียนภาษาพูด
- 1.8 คุณครูสอนผิด
- 1.9 พูดชัดแต่ไม่ชัด
- 1.10 มันมาทีหลัง
- 1.11 สอบภาษาไทยอย่างไรเด็กจึงจะไม่เก่ง
- 1.12 ความเปรียบที่ใกล้ตาย
- 1.13 ครูจะสอนอ่านไม่ได้
- 1.14 อันเนื่องมาแต่นางสงกรานต์ถือเอมสืบหก
- 1.15 “อุษาคเนย์” ศัพท์นี้มีปัญหา
- 1.16 มลพิษทางภาษา
- 1.17 แพทย์จะเสียเพราะภาษา
- 1.18 อ่านออกเสียงนั้นสำคัญไฉน
- 1.19 เรียนเขียนเสียจนเขียนไม่ได้
- 1.20 เจตนาแฝง
- 1.21 เข้าใจกับทำได้ไม่เหมือนกัน
- 1.22 ความมั่งง่ายทางภาษาไทยของนักวิชาการมหาวิทยาลัย
- 1.23 มาคิดถึงภาษาเขียนให้ถูกต้อง
- 1.24 เขียนตามที่อ่าน อ่านตามที่เขียน อ่านไม่ตามที่เขียน
- 1.25 ภาษาศาสตร์ ภาษาศิลป์
- 1.26 เขาแข่งกันหวังดีต่อภาษาไทย (จริงหรือ)
- 1.27 ใช้สื่อมวลชนควรเตรียมตัวในเรื่องภาษากันบ้าง
- 1.28 เมื่อหลวงคาดคิดเครื่องคัมพูกำลัง
- 1.29 คัว
- 1.30 ใช้ภาษาอย่าลืมวัฒนธรรม
- 1.31 วรรณคดี ความพึงพอใจแบบไม่ตายตัวและไม่รู้จบ
- 1.32 สื่อภาษากับ จ.ศ. 100
- 1.33 นามนั้นสำคัญไฉน
- 1.34 อี - นาง
- 1.35 ลืมเรื่องภาษาจึงเกิดปัญหาภาษี

- 1.36 ภาษาไม้ไปยาลใหญ่
- 1.37 ทฤษฎีความเป็นจริงทางปรัชญากับความสมจริงในวรรณคดี
- 1.38 ปัญหาของมหาเปรียญเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย
- 1.39 ตำนวนเกี่ยวกับแห
- 1.40 กระเบื้องอุยาคเพื่องฟูลอย
- 1.41 เสียงภาษาไทยรักษาได้ต้องสอนอ่าน
- 1.42 เรื่องชาวบ้านที่นักวิชาการไม่รู้
- 1.43 สอนอ่านแบบคนใบ้
- 1.44 ชมอย่างขี้ข้า ค่ำอย่างผู้ดี
- 1.45 คำว่า “พร้อม” ของทบวงฯ
- 1.46 เจือก พะยูน หรือ
- 1.47 วิจารย์วรรณกรรม ความงุนงงของชาวบ้าน
- 1.48 บุญคุณแบบไทย
- 1.49 วัฒนธรรมร้อน วัฒนธรรมหนาว
- 1.50 คัดคำทำลายประวัติศาสตร์
- 1.51 ฮาร์ดแวร์, ซอฟต์แวร์ ซ้ำอีกแล้ว
- 1.52 ฮาร์ดแวร์, ซอฟต์แวร์ (อีกครั้งหนึ่ง)
- 1.53 ไหว้ครูภาษาไทย
- 1.54 การกระจายอำนาจ : สมองผาด ??
- 1.55 คอน
- 1.56 รื้อ
- 1.57 ลูกพ่อแม่ไม่สั่งสอน
- 1.58 หมาฝรั่ง หมาไทย
- 1.59 ตีลังกามองภาษาและวรรณคดี
- 1.60 ศัพท์สันนิษฐาน
- 1.61 ผู้หญิงกับพระ
- 1.62 ปรับ ! โทษฐานผิด ร ล
- 1.63 เอกลักษณ์ของภาษาไทย
- 1.64 ภาษาบอกนิสัย
- 1.65 โลกานุวัตร ???

- 1.66 จาก ข ค ถึง ก มีง
- 1.67 คาวชนคาว หรือ “ไฟบรรลัยกัลป์” ล้างโลก
- 1.68 สงครามระหว่างผู้เขียนกับผู้ตรวจ
- 1.69 เมื่อสุนทรภู่ผสมพันธุ์สี
- 1.70 พุดตรง พุดงาม
- 1.71 น้ำใจ
- 1.72 จากทนายทอสูร ถึงปอบเจ้านาง
- 1.73 โบสถ์น้ำ
- 1.74 ว่าแต่เขาอิเหนาเป็นเอง
- 1.75 ทำไมภาษาไทยจึงไม่ต้องเขียนเว้นระหว่างคำ
- 1.76 บวชเรียน บวชเพื่อเรียน บวชไม่เรียน เรียนเพื่อบวช
- 1.77 ความหมายสักยะ
- 1.78 ส่วนคนไทยใช้ผิดกันมากขึ้น
- 1.79 ภาษาไทยจากร้านอาหาร
- 1.80 ภาษาส่วนตัว ภาษามาตรฐาน
- 1.81 นักภาษาจะเป็นลูกหลงโรง
- 1.82 วิเคราะห์ภาษาหาความจริง
- 1.83 โฆษณาเป็นพิษ
- 1.84 ครูภาษาไทยยุคใหม่
- 1.85 ครูสอนภาษาไทยในอนาคต
- 1.86 ภาษาไร้ถ้อยคำ
- 1.87 การใช้ภาษาผัดนัยเป็นสไตล์ไม่ได้
- 1.88 ข ค อีกลักครั้งหนึ่ง
- 1.89 สอนภาษาไทยน้อยบวก
- 1.90 ระวังจะต้องพึ่งราชบัณฑิตลาว
- 1.91 ความหมายเชิงปฏิบัติ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 1.92 ภาษาไทยยุคใหม่
- 1.93 ชื่อเสียงเรียงนาม
- 1.94 อ อัจฉริยะ
- 1.95 โลกาภิวัตน์

- 1.96 ผู้ใหญ่เอาอย่างเด็ก
- 1.97 การท่องเที่ยวกับการเรียนภาษา
- 1.98 คำลับคู่
- 1.99 ไม่มีภาษาเฉพาะแบบล้วน ๆ
- 1.100 เครื่องมือเรียนภาษา
- 1.101 สะกดตัวแบบใหม่เข้าใจผิด
- 1.102 เหตุผลในภาษา
- 1.103 มองการทับศัพท์ในแง่ดี
- 1.104 ภาษาวัด เห็นที่จะต้องปลง
- 1.105 เรื่องชื่อนี้ เรื่องมีปัญหา
- 1.106 หลักภาษาไทย ยังเพราะชอบเปลี่ยน
- 1.107 หางเสียงกำลังจะหลหาย
- 1.108 ภาษาสื่อมวลชนบกพร่องเพราะอะไรแน่
- 1.109 ข้อผิดพลาดทางภาษา ปัญหาอยู่ที่ไหน
- 1.110 ต่อหนังสือ ไล่หนังสือ
- 1.111 เพราะยากหรือที่ ร ล ก่อปัญหา
- 1.112 สงครามศัพท์บัญญัติ
- 1.113 คนโบราณบัญญัติศัพท์กันอย่างไร
- 1.114 ภาษาหลายมาตรฐาน
- 1.115 ภาษาไทย ม.6 ของดีที่ถูกกละเลย
- 1.116 ศัพท์ศาสตร์ ในแง่หลักภาษากับการใช้ภาษา
- 1.117 สถานการณ์จริง
- 1.118 เขาจะข่มขืนกันทางทีวี
- 1.119 สัมมาวาจา ธรรมชาติของนักวิจารณ์
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - วิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลในประเด็นดังต่อไปนี้
 - 2.1 ศิลปะการใช้ภาษา
 - 2.1.1 การสร้างประโยคความหมาย
 - 2.1.1.1 ประโยคขัดความ

- 2.1.1.2 ประโยคสรุปความ
- 2.1.1.3 ประโยคซ้ำความ
- 2.1.1.4 ประโยคถ่วงความ
- 2.1.2 การใช้โวหาร
 - 2.1.2.1 บรรยายโวหาร
 - 2.1.2.2 พรรณนาโวหาร
 - 2.1.2.3 เทสนาโวหาร
 - 2.1.2.4 สาธกโวหาร
 - 2.1.2.5 อุปมาโวหาร
- 2.2 กลวิธีการเขียน
 - 2.2.1 การตั้งชื่อเรื่อง
 - 2.2.2 การเปิดเรื่อง
 - 2.2.3 การเสนอเนื้อเรื่อง
 - 2.2.4 การปิดเรื่อง
- 2.3 แนวคิด
 - 2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับศัพท์
 - 2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษา

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ศิลปะการใช้ภาษา หมายถึง ความสามารถในการใช้ประโยค และโวหาร เพื่อสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว หรือความคิด ได้ตรงตามที่ต้องการ

กลวิธีการเขียน หมายถึง ชั้นเชิง ในวิธีการเขียนที่ผู้เขียนใช้ในการสร้างบทความ ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง การเสนอเนื้อเรื่อง และการปิดเรื่อง

แนวคิด หมายถึง ความคิดของผู้เขียนที่มีต่อภาษาไทย ด้านศัพท์ ด้านการเปลี่ยนแปลงของภาษา เป็นต้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 สํารวจและรวบรวมข้อมูลในบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน จากหนังสือรวมบทความเรื่อง “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย”

1.2 สํารวจและรวบรวมทฤษฎีที่เกี่ยวกับวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การใช้ภาษาไทย ในการเขียนวรรณกรรม เน้นเนื้อหา การเขียนวรรณกรรมประเภทบทความจากเอกสาร และตำราวิชาการต่าง ๆ

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลจากหนังสือรวมบทความเรื่อง “วิพากษ์ภาษาไทย” ทั้ง 119 เรื่องของปรีชา ช้างขวัญยืน ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

3. ขั้นสรุปผลการศึกษาค้นคว้า มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

3.2 อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

3.3 ข้อเสนอแนะ

4. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

จำแนกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าเป็น 2 ประเภท

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

1. ความรู้เกี่ยวกับศิลปะการใช้ภาษา
2. ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการเขียนบทความ
3. ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด

1. ความรู้เกี่ยวกับศิลปะการใช้ภาษา

ศิลปะการใช้ภาษา เป็นองค์ประกอบของการเขียนคำประพันธ์ที่สำคัญยิ่ง ทวีศักดิ์
ญาณประทีป ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนที่สำคัญว่า

องค์ประกอบของการเขียนที่สำคัญย่อมประกอบด้วย การใช้คำ ประโยค และการเรียงลำดับ
ความซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นผลต่อเนื่อง ที่ทำให้เกิดท่วงทำนองของการเขียนที่ดี นักเขียนที่ดีย่อมรู้จัก
เลือกใช้คำที่เหมาะสม ตรงความหมาย รู้จักใช้ประโยคที่ถูกแบบแผนทางไวยากรณ์ และเน้น
ความที่เป็นเหตุผลกัน และสรุปความได้ตรงประเด็น จึงจะทำให้ข้อเขียนของตนมีค่าและน่า
สนใจ¹

¹ ทวีศักดิ์ ญาณประทีป. การเขียนสารคดี. 2528. หน้า 19.

ประทีป วาทิกทินกร ได้กล่าวถึงความหมายของท่วงทำนองเขียนไว้ว่า

ท่วงทำนองเขียน หมายถึงลีลาท่าที ในการเขียนที่แสดงออกมาและปรากฏให้เห็นเป็นที่สังเกตได้ว่าเป็นอย่างไร เช่นการใช้คำยากหรือง่าย การผูกประโยคสั้นหรือยาว การลำดับประโยคต่อเนื่องกันเรื่อยไป หรือกลับไปกลับมา เป็นต้น การเขียนของแต่ละคนย่อมจะมีท่วงทำนองของตนเอง ซึ่งอาจจะคล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกับของคนอื่นก็ได้¹

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน ได้กล่าวถึงท่วงทำนองเขียนไว้ว่า

ท่วงทำนองเขียน คือ การเลือกสรรถ้อยคำ และเรียบเรียงถ้อยคำให้ได้ความหมายตรงกับที่เราต้องการ กล่าวคือ ค้นหาคำที่แสดงความหมายชัดเจนตรงกับที่เราประสงค์ แล้วเอาคำนั้น มาเรียบเรียงเป็นประโยคและข้อความ บ้างก็ว่า ท่วงทำนองเขียนคือวิธีแสดงความคิดออกมาเป็นภาษา ให้อ่านเข้าใจตามที่เรต้องการ ถ้าผู้เขียนคิดอย่างไร ท่วงทำนองเขียนก็จะเป็นอย่างนั้น อย่างที่อิมเมอร์สัน กล่าวว่า “ท่วงทำนองเขียนของผู้ใดก็คือเสียงในใจของผู้นั้น ถ้าใจแข็งเป็นไม้เสียงย่อมกระด้างไปด้วย” การที่จะทราบว่าคุณเขียนคิดได้กระจ่างลึกซึ้งแค่ไหน ก็ดูจากท่วงทำนองเขียนนี้เอง²

เปลื้อง ณ นคร³ ได้กล่าวถึงคำที่ใช้เรียกแทนท่วงทำนองเขียน สรุปได้ว่า ท่วงทำนองการเขียนของไทยเรามีการเรียกแตกต่างกันตามความคิดของผู้ใช้ เช่น แบบเขียน สำนวน ฝีปาก คารม ฯลฯ ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า สไตล์ (Style)

กุหลาบ มลลิกะมาส ได้กล่าวเกี่ยวกับคำว่า สไตล์ ไว้ว่า “สไตล์ Style เป็นท่วงทำนองในการเขียน และมีลักษณะเฉพาะของผู้แต่งแต่ละคน ได้แก่ การเลือกสรรใช้คำ การใช้ประโยคแบบต่างๆ การใช้สำนวนโวหาร อุปมาอุปมัย Imagery การสร้างบรรยากาศ การใช้เสียง และลีลาจังหวะ ในบทหรือย่อกรอง เป็นต้น”⁴

¹ ประทีป วาทิกทินกร. ลักษณะและการใช้ภาษาไทย. 2530. หน้า 57.

² ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. 2518. หน้า 157.

³ เปลื้อง ณ นคร. คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์. 2514. หน้า 38.

⁴ กุหลาบ มลลิกะมาส. วรรณกรรมไทย. 2517. หน้า 183.

จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิข้างต้น สรุปได้ว่า ศิลปะในการใช้ภาษา หมายถึง ความสามารถของผู้เขียน ซึ่งทำให้งานเขียนได้ความชัดเจน กระชับ เลือกใช้ภาษาใช้ถ้อยคำ และความได้ไพเราะ ให้อ่าน อ่านอย่างเพลิดเพลิน และให้ความรู้ในการใช้ภาษาควบคู่กันไป ศิลปะในการใช้ภาษาที่ดีนั้น ต้องประกอบด้วยสิ่งสำคัญหลาย ๆ อย่าง เช่น การสร้างประโยคความหมาย การใช้โวหารต่าง ๆ เป็นต้น

1.1 ประโยคความหมาย หรือคำประพันธ์ศาสตร์ คือการจัดคำพูด หรือถ้อยคำ หรือประโยคให้เหมาะสม

เปลื้อง ณ นคร ได้กล่าวเกี่ยวกับคำประพันธ์ศาสตร์ ไว้ว่า

คำประพันธ์ศาสตร์ ได้บัญญัติขึ้นแทนคำภาษาอังกฤษ Rhetoric ซึ่งหมายถึง วิชาแห่งการจัดคำพูดให้เหมาะสมกับเรื่องและโอกาส หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึง ศิลปะแห่งการใช้ถ้อยคำ ให้บังเกิดผลตามความมุ่งหมาย¹

สุริวงค์ พงศ์ไพบุลย์ ได้กล่าวเกี่ยวกับคำประพันธ์ศาสตร์ ไว้ว่า

การแต่งประโยคจะมุ่งแต่ให้ถูกหลักไวยากรณ์อย่างเดียวไม่ได้เพราะจะทำให้ข้อความนั้นไม่ชวนอ่าน ต้องอาศัยศิลปะในการเรียบเรียงเข้าช่วย เพื่อประวิงให้อ่าน หุคหิด และพิจารณาส่วนที่ต้องการจะเน้น จึงต้องอาศัยประโยคที่มีลักษณะพิเศษต่าง ๆ²

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ประโยคความหมาย คือ ประโยคที่มีหลักแห่งการจัดถ้อยคำอย่างมีศิลปะ เป็นข้อความซึ่งเรียกว่าประโยค ให้เหมาะสมกับเรื่องและโอกาส เกิดผลตามความมุ่งหมาย ซึ่งมีการจัดประโยคหลายลักษณะ และในการวิเคราะห์การใช้ภาษาในบทความ ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ลักษณะการใช้ประโยคข้อความ ประโยคสรุปความ ประโยคกระชับความ และประโยคถ่วงความเท่านั้น เพราะเป็นประโยคที่ผู้เขียนบทความส่วนมากนิยมนำมาใช้เพื่อทำให้ความชัดเจน มีน้ำหนัก และเข้าใจ

¹ เปลื้อง ณ นคร. คำบรรยายวิชาการประพันธ์ และหนังสือพิมพ์. 2514. หน้า 14.

² สุริวงค์ พงศ์ไพบุลย์. การเขียน. 2522. หน้า 65.

1.1.1 ประโยชน์ขัดความ คือ ประโยชน์ที่มีเนื้อความขัดแย้งกัน ทำให้ความน่าสนใจ
เปลี่ยน ณ นคร ได้กล่าวเกี่ยวกับความหมายของประโยชน์ขัดความไว้ว่า

การขัดความ การตั้งประโยชน์ให้เนื้อความขัดแย้งกัน จะทำให้ความมีรส และชวนฟังยิ่งขึ้น
เช่น

1. ยาคี กินชมปาก แต่เป็นประโยชน์แก่คนไข้
2. บุษควรมีความรัก เป็นเครื่องนำความมีภริยา ไม่ใช่มีภริยาเป็นเครื่องนำความรัก¹

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน ได้กล่าวเกี่ยวกับความหมายของประโยชน์ขัดความไว้ว่า

ขัดความ คือ ให้ความในประโยคแย้งกันเอง ช่วยให้สละใจ ทำให้ประโยคน่าหนัก
และสมดุลในหนังสือสามก๊ก ของพระยาพระคลัง (หน) ใช้วิธีนี้หลายตอน เช่น “ยาคี กินชม
ปาก แต่เป็นประโยชน์แก่คนไข้” หรือ “พริกไทยเม็ดเล็กก็จริง ถ้าจิ้มเข้าไปถึงลิ้นแล้ว ก็จะมี
พิษเผ็ดร้อน” ฯลฯ²

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ประโยชน์ขัดความ คือ ประโยชน์ที่มีเนื้อความขัดแย้งกัน ทำให้ประโยคนี้น่าหนัก
และน่าสนใจ เช่น คนชั่ว สามารถทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนได้ตลอดเวลา แม้กระทั่งกำลังหัวเราะ

1.1.2 ประโยชน์สรุปความ คือ ประโยชน์ที่ทำให้ความกระชับยิ่งขึ้น
เปลี่ยน ณ นคร ได้กล่าวเกี่ยวกับประโยชน์สรุปความไว้ว่า

การสรุปความ ถ้ามีประธานหลายตัว อยู่ในกริยาอันเดียวกัน ควรให้มีคำรวมเสียคำหนึ่ง
จะทำให้ประโยคชัดเจน

ตัวอย่าง

1. พระราชาโง่ ผู้เย่อหยิ่งเพราะมีทรัพย์มาก เด็กอ่อนแอ ทั้งสามสิ่งนี้ ประสงค์สิ่งซึ่งไม่
อาจได้มาดังประสงค์
2. ชาวยุโรปก็ดี ญี่ปุ่นก็ดี อินเดียก็ดี ล้วนเป็นคนต่างภาษาทั้งสิ้น

¹ เปลี่ยน ณ นคร. คำบรรยายวิชาการประพันธ์ และหนังสือพิมพ์. 2514. หน้า 17.

² ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. 2518. หน้า 88.

3. ความเกิด 1 ความวิวาทะ 1 ความตาย 1 ทั้งสามนี้ย่อมเป็นไปแล้วตามเทวดาจะบัญญัติ¹

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน ได้กล่าวเกี่ยวกับประโยชน์สรุปความ หรือประโยชน์กระชับความ ไว้ว่า

กระชับความ ในประโยคที่มีประธานหลายตัว ถ้าต้องการให้ความกระชับรัดกุมยิ่งขึ้น ควรหาคำขมวด หรือคำกระชับตัวประธานเข้าไว้ด้วยกัน เช่น “เด็กก็ดี ผู้หญิงก็ดี คนแก่ก็ดี ล้วนเป็นผู้อ่อนแอ” หรือ “มาสัตว์ตักชีวิต 1 ลักษณะของผู้อื่น 1 ประพาศพิศในกาม 1 พุด ปด 1 และคัมเครื่องคองของเมา 1 ทั้งห้าอย่างนี้ เป็นลักษณะของผู้ล่วงศีล” เป็นต้น²

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ประโยคสรุปความ คือ ประโยคที่มีประธานหลายตัว ใช้กริยาอันเดียวกัน นำคำที่มีความหมายร่วมกันรวมประธานเข้าด้วยกันเสียคำหนึ่ง จะทำให้ประโยคชัดเจน เช่น ชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน ล้วนเป็นบุคคลที่มีความอดทนในการทำงานสูง

1.1.3 ประโยคซ้ำความ คือการนำคำเดิม หรือความเดิมมากล่าวซ้ำ เพื่อให้ชวนฟัง และเป็นการเน้นความให้มีน้ำหนัก

เปลื้อง ณ นคร ได้กล่าวเกี่ยวกับประโยคซ้ำความไว้ว่า “การซ้ำคำ ในบางประโยค บางข้อความ ถ้าเราต้องการเน้น จะใช้คำซ้ำซ้อนกันสองคำก็ได้ เช่น ข้าพเจ้าไม่ยอม ไม่ยอมเป็นอันขาด”³ สุริวงส์ พงศ์ไพบูลย์ ได้กล่าวถึงความหมายของประโยคซ้ำความ หรือซ้ำคำไว้ว่า

ประโยคซ้ำความหรือซ้ำคำคือ ประโยคที่นำความเดิมหรือคำเดิมมากล่าวซ้ำให้ชวนฟัง เช่น “ทรัพย์ภาระล้วนเป็นศัตรูร้ายกาจที่สุดของข้าพเจ้า ที่ศัตรูควรทำลาย มิฉะนั้นมันจะทำลายข้าพเจ้าเอง” (เวตาล)

“ในโลกนี้ ในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ บุคคลทุกคนมีทรัพย์ นับว่ามีอำนาจ แม้แต่อำนาจของพญา ก็ต้องอาศัยทรัพย์เป็นมูล” (หิโตปเทศ)⁴

¹ เปลื้อง ณ นคร. คำบรรยายวิชาการประพันธ์ และหนังสือพิมพ์. 2514. หน้า 16-17.

² ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. 2518. หน้า 88.

³ เปลื้อง ณ นคร. เล่มเดิม. หน้า 17

⁴ สุริวงส์ พงศ์ไพบูลย์. การเขียน. 2522. หน้า 66.

จากคำกล่าวนี้นสรุปได้ว่า ประโยคซ้ำความ หรือซ้ำคำ คือ ประโยคที่นำความเดิม หรือคำเดิมมา กล่าวซ้ำ เพื่อต้องการเน้นความในประโยคให้ชวนฟัง เช่น เธอผู้มีแต่ความเมตตา ฉันรู้สึกซาบซึ้ง หนักหนาในความเมตตาของเธอ

1.1.4 ประโยคล่วงความ คือการทำให้ข้อความมีน้ำหนักขึ้น

เปลื้อง ณ นคร ได้กล่าวเกี่ยวกับความหมายของประโยคล่วงความว่า

การล่วงความ คือ การที่จะทำให้ข้อความที่กล่าวนั้น มีน้ำหนักและมีรสดีขึ้น อาจทำได้ โดยการล่วงความให้ห้วงความคิดเกี่ยวโยงกัน เพราะเมื่อพูดถึงสิ่งอันหนึ่ง ใจผู้ฟังย่อมอยากรู้ถึงสิ่งอีกอันหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวกับสิ่งอันต้น และการล่วงความนี้จะทำได้โดยใช้ต้นฐานคู่ ดังนี้

ตัวอย่าง

ก. สิ่งที่จะทำได้วันนี้ เป็นดีที่สุด

ข. สิ่งใดที่จะทำได้วันนี้ สิ่งนั้นเป็นดีที่สุด

จะเห็นได้ว่า ความใน ข. ชวนให้คิด และน่าฟังกว่า¹

สุริวงค์ พงศ์ไพบุลย์ ได้กล่าวเกี่ยวกับความหมายของประโยคล่วงความ หรือประโยคสมมูล ไว้ว่า

ประโยคสมมูล คือ ประโยคที่มีเนื้อความรับกัน และล่วงความกันเป็นอย่างดี เช่น
 “เครื่องโทรศัพท์ไม่ดี ฟังไม่ชัดฉันใด หนังสือไม่ดีเข้าใจยากฉันนั้น”
 “ที่ใดมีคนมาก ที่นั้นย่อมมีปัญหา”
 “เพราะเขามองต่ำ เขาจึงเห็นแต่ทางต่ำ”
 “ใครสร้างกรรมอันใด ย่อมได้รับกรรมอันนั้น”
 “คนใด เข้าใจถ้อยคำดี คนนั้นย่อมได้กลิ่นบัว”²

¹ เปลื้อง ณ นคร. คำบรรยายวิชาการประพันธ์ และหนังสือพิมพ์. 2514. หน้า 17.

² สุริวงค์ พงศ์ไพบุลย์. การเขียน. 2522. หน้า 65.

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ประโยคถ่วงความ คือ ประโยคที่มีเนื้อความเป็นเหตุเป็นผลกัน และเกี่ยวข้องความคิดจากสิ่งต้นไปสู่สิ่งอื่น โดยใช้ฐานฐานในการถ่วงความ ทำให้ความนั้นมีน้ำหนัก และน่าสนใจ เช่น คนใดที่มีแต่ความอิจฉา คนนั้นย่อมหาความสุขไม่ได้

ในการวิเคราะห์บทความเกี่ยวกับการใช้ประโยคความหมาย ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ โดย การเลือกประโยค หรือ ข้อความจากบทความของปรีชา ช้างขวัญยืน มาวิเคราะห์ประโยคความหมาย ในลักษณะประโยคขัดความ ประโยคสรุปความ ประโยคซ้ำความ และประโยคถ่วงความ ตามลำดับ โดยการเลือกประโยคหรือข้อความที่มีลักษณะเดียวกันกับประโยคความหมายในลักษณะนั้น ๆ มาทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับความหมาย ความเหมาะสม ความชัดเจน ความมีน้ำหนัก เป็นต้นว่ามีลักษณะ ดังกล่าวเพียงใด

1.2 การใช้โวหาร คือ ศิลปะในการใช้ภาษาเพื่อจะขยายความให้ชัดเจน วิภา กงกะนั้นนท์ ได้กล่าวเกี่ยวกับโวหาร ไว้ว่า

โวหารเป็นศิลปะของการใช้ภาษาอย่างหนึ่ง กล่าวคือ เป็นวิธีการพูด หรือเขียนที่ผู้พูด หรือผู้เขียน พูดหรือเขียนอย่างหนึ่ง แต่หมายความว่าอย่างอื่นบ้าง ให้มีความหมายกำกวมหนักเบา คลุมเครือ หรือเข้มขึ้นด่างไปบ้าง ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อจะขยายความให้ชัดเจนขึ้นบ้าง หรือเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความฝัน หรือความรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งมากขึ้นหรือน้อยลง ตามภูมิปัญญา ของผู้อ่านหรือผู้ฟังบ้าง การที่คนบางคน ใช้โวหารเป็นเพราะการพูด หรือการเขียนด้วยภาษาตรงไปตรงมา อาจไม่ช่วยให้เกิดผลตามเจตนารมณ์ของเขา¹

ประสิทธิ์ กาพักกลอน ได้กล่าวเกี่ยวกับโวหารไว้ว่า

โวหาร ได้แก่ การใช้ถ้อยคำอย่างมีชั้นเชิง เป็นการแสดงข้อความออกมาในทำนองต่าง ๆ เพื่อให้ข้อความได้นี้อความดี มีความหมายแจ่มแจ้งเหมาะสมน่าฟัง ในการเขียนเรื่อง เราอาจใช้โวหารต่าง ๆ กัน แล้วแต่ชนิดของข้อความ กล่าวคือ ข้อความบางตอนเหมาะแก่การเล่าเรื่อง รำพัน พรรณนา หรือเปรียบเทียบ ก็ใช้บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร หรืออุปมาโวหาร ตามลำดับ และข้อความตอนใด เหมาะแก่การแถลงคารม หรือตั้งตอขึ้นชี้แจง ก็ใช้สาธกโวหาร หรือ

¹ วิภา กงกะนั้นนท์, วรรณคดีศึกษา, 2523. หน้า 37.

เทศนาโวหาร ตามประเภทของเรื่องนั้น ๆ¹

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า โวหาร เป็นศิลปะของการใช้ภาษาอย่างหนึ่ง หรือเรียกว่าการใช้ถ้อยคำอย่างมีชั้นเชิง ใช้ทั้งการพูดและการเขียน เพื่อจะขยายความให้ชัดเจน หรือถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความฝัน หรือความรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งมากขึ้น หรือน้อยลง ตามความสามารถของผู้อ่าน หรือผู้ฟัง แบ่งเป็น 5 โวหาร คือ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร นำมาใช้พูดหรือเขียนตามประเภทของเรื่องนั้น ๆ ตามลำดับดังนี้

1.2.1 บรรยายโวหาร เป็นโวหารที่อธิบายเรื่องราวต่าง ๆ
ประสิทธิ์ กาพย์กลอน ได้กล่าวเกี่ยวกับบรรยายโวหาร ไว้ว่า

บรรยายโวหาร เป็นโวหารที่เล่าเรื่อง บอกเล่า หรืออธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ตามลำดับเหตุการณ์ เช่น เล่านิทาน ประวัติ คำานาน หรือจดหมายเหตุต่าง ๆ ฯลฯ

หลักการใช้บรรยายโวหาร มีข้อคำนึง ดังนี้

1. ใช้ภาษาง่าย ๆ
2. มีความรู้ในเรื่องที่บรรยายดี
3. กล่าวแต่เรื่องที่เป็นความจริง เหมาะแก่เหตุการณ์และเวลา
4. รู้จักเลือกเฟ้นเรื่องที่จะเล่า อะไรที่ควรพูดก็เล่าละเอียด อะไรไม่สำคัญก็เล่าสั้น ๆ
5. เรียบเรียงความคิดให้ลำดับต่อเนื่องกันไม่สับสน
6. ยกตัวอย่างหรือเปรียบเทียบ เพื่อให้เรื่องเด่นชัดขึ้น
7. พูดได้ตรงจุดไม่อ้อมค้อม²

สุริวงค์ พงศ์ไพบุลย์ ได้กล่าวเกี่ยวกับบรรยายโวหาร ไว้ว่า “บรรยายโวหาร หรือ อธิบายโวหาร คือ การเขียนแบบอธิบาย หรือเล่าเรื่องที่ได้พบเห็นหรือได้รู้เห็นมาอย่างถ่องแท้ เหมาะที่จะเขียนเรื่องประเภทให้ความรู้ เช่น ประวัติ คำานาน เล่าเรื่องการเดินทาง เป็นต้น”³

¹ ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. 2518. หน้า 127.

² แหล่งเดิม.

³ สุริวงค์ พงศ์ไพบุลย์. การเขียน. 2522. หน้า 70.

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า บรรยายโวหาร เป็นโวหารที่เล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ และยกตัวอย่างเปรียบเทียบให้เห็นเด่นชัด เหมาะที่จะเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ เช่น ประวัติ ดำนาน เป็นต้น

1.2.2 พรรณนาโวหาร คือการอธิบายเรื่องราวที่สอดคล้องอารมณ์ต่าง ๆ ประสิทธิ์ กาพย์กลอน ได้กล่าวเกี่ยวกับพรรณนาโวหาร ไว้ว่า

พรรณนาโวหาร มีลักษณะคล้ายบรรยายโวหาร แต่ต้องสอดคล้องหรือใส่อารมณ์ ความรู้สึกให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามไปด้วย โวหารแบบนี้มักใช้ชมความงามของบ้านเมือง สถานที่ ความดีของบุคคล หรือแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น โกรธ รัก เกลียด ฯลฯ

หลักการใช้พรรณนาโวหาร มีข้อควรคำนึงดังนี้

1. เลือกใช้คำให้ตรงกับความรู้สึกที่จะพรรณนา
2. เขียนให้ผู้อ่านสนใจ และประทับใจ
3. เลือกเฟ้นสิ่งที่จำเป็นขึ้นมากกล่าว
4. เขียนให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความที่พรรณนาอย่างชัดเจน
5. เล่นสำนวนได้อย่างไพเราะเพราะพริ้ง
6. เขียนตามความรู้สึกของตนเอง อย่าคัดจืดเขียน¹

ฉัตร บุนนาค, สุวรรณ อุดมผล และวรรณ พุทธเจริญทอง ได้กล่าวเกี่ยวกับ พรรณนาโวหาร ไว้ว่า

พรรณนาโวหาร เป็นโวหารที่สอดคล้องอารมณ์ ความรู้สึกของผู้เขียน เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความซาบซึ้ง ประทับใจ ได้เห็น ได้ยิน ได้รู้สึกลด้อยตาม ผู้เขียนใช้เมื่อกล่าวรำพันถึงความงามทางด้านศิลปะ และความงามของธรรมชาติ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น บทพรรณนาชมพระราชวัง ขมบ้านเมือง ชมความงามของสตรี สดุดี ขอพระเกียรติ เป็นต้น

วิธีเขียน ผู้เขียนควรมีความประณีตในการเลือกเฟ้นถ้อยคำให้ตรงกับความรู้สึกของตนเอง รู้จักหยิบยกลักษณะเฉพาะของสิ่งต่าง ๆ มากล่าวอย่างละเอียด พยายามใช้คำที่เป็นรูปธรรม

¹ ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. 2518. หน้า 128.

มากกว่านามธรรม เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพโดยง่าย รู้จักเลือกคำที่มีความไพเราะ เพื่อให้ผู้อ่านสนใจประทับใจ¹

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า พรรณนาโวหาร เป็นโวหารที่เล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ และชกตัวอย่างเปรียบเทียบให้เห็นเด่นชัด แต่ต้องสอดคล้อง หรือใสอารมณ์ ความรู้สึกให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามไปด้วย ควรใช้คำที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ง่าย ควรใช้คำที่ไพเราะ เพื่อให้ผู้อ่านประทับใจ ผู้เขียนควรใช้เขียนเพื่อกล่าวำพันถึงความสวยงาม เป็นต้น

1.2.3 เทศนาโวหาร เป็นโวหารที่ชี้ให้เห็นคุณและโทษของสิ่งต่าง ๆ ประสิทธิ์ กาพย์กลอน ได้กล่าวเกี่ยวกับเทศนาโวหาร ไว้ว่า

เทศนาโวหาร เป็นโวหารที่ชี้ให้เห็นคุณและโทษของสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งแนะนำสั่งสอนอย่างมี เหตุผลเพื่อชักจูงให้ผู้อ่านเห็นตามหลักในการใช้เทศนาโวหาร มีข้อควรคำนึงดังนี้

1. แสดงเหตุและผลให้ชัดเจนว่า ถ้าเกิดเหตุเช่นนั้น ผลจะเกิดขึ้นเช่นไร
2. อธิบายคุณและโทษของสิ่งต่าง ๆ ให้แจ่มแจ้ง
3. จำกัดความสิ่งที่พูด แล้วขยายความเป็นปละ ๆ
4. ควรยกตัวอย่างประกอบให้เห็นจริง
5. ควรศึกษาว่าเขียนให้ใครอ่าน เพื่อให้เรื่องที่เขียนนั้นตรงกับความสนใจของผู้อ่าน²

สุริวงค์ พงศ์ไพมูลย์ ได้กล่าวเกี่ยวกับเทศนาโวหาร ไว้ว่า

เทศนาโวหาร เป็นโวหารที่กล่าวชักจูงให้ผู้อื่นมีความเห็นคล้อยตาม ให้เชื่อถือและปฏิบัติตามการใช้โวหารชนิดนี้ ต้องอาศัยเหตุผล มีหลักฐานอ้างอิง ตลอดจนการรู้จักหยิบยก คติธรรม และศีลธรรมมาเป็นอุทาหรณ์

¹ หัตถา บุนนาค, สุวรรณิ อุดมผล และวรรณิ พุทธเจริญทอง. ศิลปะการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน และทางธุรกิจ. 2526. หน้า 71.

² ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. 2518. หน้า 129.

ป.พ
896.918
ย 5 970
2543. ๑.1

โวหารชนิดนี้มีโอกาสที่จะใช้ได้แทบ เพราะผู้เขียนจะต้องอยู่ในฐานะที่ผู้อ่านมีความ
ศรัทธาเชื่อถือได้ ผู้เขียนต้องรู้จักหลักจิตวิทยา ฐานะของผู้อ่านเป็นอย่างดี¹

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เทศนาโวหาร เป็นโวหารที่ชี้ให้เห็นคุณและโทษของสิ่งต่าง ๆ รวมทั้ง
แนะนำสั่งสอนอย่างมีเหตุผล เพื่อชักจูงให้ผู้อ่านและผู้ฟังคล้อยตามไปกับเหตุผล

1.2.4 สาธกโวหาร เป็นโวหารที่ยกเรื่องราวประกอบ เพื่อให้ความเด่นชัด
ประสิทธิ ภาพยกลอน ได้กล่าวเกี่ยวกับสาธกโวหาร ไว้ว่า

สาธกโวหาร เป็นโวหารที่ยกตัวอย่างหรือเรื่องราวประกอบ เพื่อให้ข้อความในเรื่องเด่น
ชัดขึ้นโดยมากมักนำมากล่าวไว้ในตอนท้ายที่เป็นเทศนาโวหาร เพราะเป็นเรื่องแสดงอุทาหรณ์
ความเป็นไปประกอบกับเทศนาโวหารเป็นส่วนมาก กล่าวคือ โวหารนี้ต้องอาศัยเทศนาโวหาร
ก่อนแล้วจึงใช้สาธกโวหาร เช่น เราอธิบายว่า “สัมมาชีพ แปลว่า การเลี้ยงชีพชอบ” เท่านั้น
คนฟังยังไม่เข้าใจเราต้องยกตัวอย่างมาอธิบายเพื่อพิสูจน์ว่า “การเลี้ยงชีพชอบนั้นต้องดำเนินไป
ทางสุจริต ถูกธรรมเนียม” แล้วยกตัวอย่างแสดงว่า “คนขายสุรา ขาเมา คนทั้งโรงผู้หญิงหากิน
แม้ว่าจะไม่ผิดกฎหมายก็ดี ทางศาสนาถือว่า เป็นการเลี้ยงชีพที่ไม่ชอบ เป็นต้น ข้อที่ควรคำนึง
ในการใช้สาธกโวหาร มีดังนี้

1. เรื่องราวหรือตัวอย่างที่ยกมาประกอบนั้นต้องเข้ากับเรื่องที่พูด
2. ตัวอย่างที่ยกมากล่าวควรเป็นเรื่องใกล้ตัว หรือเป็นเรื่องจริง
3. ต้องพิสูจน์ด้วยเหตุผลให้แจ่มแจ้ง และควรมีตัวอย่างประกอบที่ชัดเจน
4. ตัวอย่างหรือเรื่องราวที่ยกมาประกอบต้องน่าสนใจ
5. ตัวอย่างหรือเรื่องราวที่ยกมาประกอบต้องสมเหตุสมผล
6. เรื่องใดที่เข้าใจกันดีอยู่แล้ว อย่ายกตัวอย่างประกอบ เพราะทำให้เวียนเสียเวลา
โดยใช้เหตุ²

¹ สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. การเขียน. 2522. หน้า 73.

² ประสิทธิ์ ภาพยกลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. 2518. หน้า 130.

ฉัตร บุนนาค, สุวรรณ อุดมผล และวรรณ พุทธเจริญทอง ได้กล่าวเกี่ยวกับสาธกโวหารไว้ว่า

สาธกโวหาร เป็นการยกตัวอย่างประกอบเรื่องราวให้ข้อความในเรื่องเด่นชัดขึ้น ตัวอย่างที่ยกมาประกอบ ควรให้เป็นเรื่องจริง มีเหตุผล และเข้ากับเรื่องที่เขียน อุปมาโวหาร และสาธกโวหารนี้เป็นโวหารย่อย ที่มักจะใช้ประกอบบรรยายโวหาร และเทศนาโวหาร เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว เกิดอารมณ์ซาบซึ้ง หรือมีความเห็นคล้อยตามผู้เขียนง่ายขึ้น¹

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สาธกโวหาร เป็นโวหารที่ยกตัวอย่างเรื่องราวประกอบ เพื่อให้ข้อความในเรื่องเด่นชัดขึ้น มักจะกล่าวในตอนท้ายที่เป็นเทศนาโวหาร เพราะเป็นเรื่องแสดงอุทาหรณ์ ความเป็นไป ประกอบกับเทศนาโวหารเป็นส่วนมาก จะเห็นได้ว่า สาธกโวหาร จะต้องเกี่ยวข้องกับเทศนาโวหาร คือ จะต้องใช้เทศนาโวหารก่อน แล้วจึงใช้การสาธกโวหารตอนหลังเพื่อเพิ่มความเข้าใจได้เป็นอย่างดี

1.2.5 อุปมาโวหาร เป็นลักษณะการเปรียบเทียบข้อความ ให้ข้อความนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น

ฉัตร บุนนาค, สุวรรณ อุดมผล และวรรณ พุทธเจริญทอง ได้กล่าวเกี่ยวกับอุปมาโวหารไว้ว่า

อุปมาโวหารนี้ มีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบข้อความ ทั้งนี้เพื่อประกอบให้ข้อความนั้นมีใจความชัดเจนยิ่งขึ้น

การเปรียบเทียบมีวิธีการเขียนได้หลายประการ ตัวอย่างเช่น

1. เปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกันของสองสิ่ง ซึ่งมักจะมีคำว่าเหมือนราวกับ ราว คง ดัง คล้าย เช่น ดังเป็นตัวเชื่อมข้อความให้เข้ากัน
2. เปรียบเทียบโดยผู้อ่านต้องโยงความคิดไปสู่อีกสิ่งหนึ่ง ตัวอย่าง ชีวิตคุณเทพนิยายของ ดอกไม้สด

¹ ฉัตร บุนนาค, สุวรรณ อุดมผล และวรรณ พุทธเจริญทอง. ศิลปะการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน และทางธุรกิจ. 2526. หน้า 73.

3. เปรียบเทียบความขัดแย้ง หรือเปรียบเทียบกันข้าม ตัวอย่าง

บ้างสมผืนบันเทิงบ้างเริงรำ บ้างหัวเราะทั้งน้ำตาน่าหม่นหมอง
บ้างมีเงินอเนกนับบ้างทรัพย์สิน บ้างบ้างต่างกันนับพันคน

(ร.ใบยาต)¹

สุริวงค์ พงศ์ไพบุลย์ ได้กล่าวเกี่ยวกับอุปมาโวหารไว้ว่า “อุปมาโวหาร คือ การเขียนโดยการยกข้อความมาเปรียบเทียบ อุปมาโวหาร จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม โวหารชนิดนี้มักเขียนแทรกโวหารชนิดอื่น”²

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า อุปมาโวหาร เป็นโวหารที่ใช้ลักษณะการเปรียบเทียบข้อความให้ข้อความมีความชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ และเกิดอารมณ์ซาบซึ้ง ทั้งที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม เป็นโวหารย่อยที่แทรกกับบรรยายโวหาร และเทศนาโวหาร

ในการวิเคราะห์โวหารในบทความ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ใจความต่าง ๆ ในย่อหน้าเดียว หรือหลายย่อหน้าที่มีความต่อเนื่องกัน ในบทความของปรีชา ช้างขวัญยืน โดยวิเคราะห์ทั้งห้าโวหารที่กล่าวมาแล้ว ในด้านการเรียบเรียงอย่างมีชั้นเชิง และศิลปะ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวอย่างชัดเจน ตามที่ผู้เขียนนำเสนอตรงกับลักษณะการเขียนโวหารที่ดีได้มากน้อยเพียงใด ในบทความที่มีโวหารเหล่านั้นปรากฏอยู่

2. ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการเขียนบทความ

ในการเขียนแต่ละอย่าง ย่อมมีหลักเฉพาะในการเขียนนั้น ๆ หรือที่เรียกว่า “กลวิธีของการเขียน” ดังนั้นในการเขียนบทความ นักเขียนก็ต้องใช้กลวิธีในรูปแบบของการเขียนบทความ

สุริวงค์ พงศ์ไพบุลย์ ได้กล่าวถึง กลวิธีโดยเฉพาะในการเขียนบทความว่า

การเขียนบทความมีกลวิธีโดยเฉพาะ ดังต่อไปนี้

1. ควรเลือกเขียนเฉพาะเรื่องที่ผู้เขียนมีความรู้ดีเยี่ยม รู้กว้างขวาง และลึกซึ้งในทุกแง่มุมหรือเป็นเรื่องที่ผู้เขียนมีประสบการณ์ตรง และมีประสบการณ์ลึกซึ้ง

¹ ฉัตร บุนนาค, สุวรรณ อุดมผล และวรรณ พุทธเจริญทอง. ศิลปะการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน และทางธุรกิจ. 2526. หน้า 73.

² สุริวงค์ พงศ์ไพบุลย์. การเขียน. 2522. หน้า 80.

2. ต้องยึดมั่นและเคารพต่อ “หลักการ” เป็นสำคัญที่สุด ไม่คำนึงถึง “ตัวบุคคล” ที่เกี่ยวข้อง อันอาจจะก่อให้เกิดอคติได้ แม้ว่าความเป็นจริง ผู้เขียนอาจจะอยู่ในฐานะ ผู้ได้และผู้เสีย ก็ต้องวางใจให้เป็นกลาง แยกตัวเองออกเสียได้ มองปัญหาต่าง ๆ ในฐานะบุคคลที่สามในทุกแง่มุม

3. ต้องงดเว้นการใช้อารมณ์โดยสิ้นเชิง การแสดงทรรศนะใด ๆ ต้องใช้เหตุผล โดยมีความรู้จริงเป็นข้อมูลอ้างอิง ให้ปรากฏหลักฐานชัดเจน

4. ต้องแยกความรู้และความคิดออกจากกัน และแสดงให้เห็นชัดว่าอะไรคือความรู้ อะไรคือทรรศนะส่วนตัว อย่าเอาความรู้สึกหรือความคิดเห็น ไปอ้างว่าเป็นความรู้เป็นอันขาด

5. ไม่ผูกขาด หรือชี้ขาดในปัญหาใด ๆ เพียงแต่เสนอแนะอย่างมีเหตุผล และหลักวิชาที่ถูกต้อง และกว้างขวาง และไม่ควรวางตัวเป็นผู้สอนผู้อ่าน

6. ไม่ติดเรื่องใด ๆ โดยที่ยังไม่รู้ข้อเท็จจริง และก่อนจะตัดสินผู้ใด ควรคิดแก้ต่างให้ทุกด้านเมื่อเห็นว่าไม่มีทางใดจะแก้ตัวได้จึงค่อยติ และเมื่อติแล้ว ต้องชี้ทางแก้ให้ด้วยเสมอ¹

สุปราณี คารามาย และคนอื่น ๆ ได้กล่าวถึง วิธีหาเนื้อหา วิธีเขียน และการตั้งชื่อเรื่องของบทความ ตามลำดับดังนี้

วิธีหาเนื้อหา

ก่อนที่จะเขียนบทความ ผู้เขียนจะต้องค้นคว้าหาความรู้และเรื่องราวอันเป็นสาระเพื่อมาเป็นเนื้อหาแห่งการเขียน และเนื้อหานี้จะได้มาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น จากข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน การสัมภาษณ์ หนังสือจากห้องสมุด จากบุคคลต่าง ๆ ทั้งอยู่ใกล้ตัวและไกลตัว จากการเดินทางท่องเที่ยว จากปฏิทินในรอบปี ซึ่งมีเทศกาลมากมายหลายอย่าง และจากวงการสถาบันต่าง ๆ

วิธีเขียน

การวางโครงเรื่องให้ดีจะช่วยการเขียนได้มาก เพราะโครงเรื่องจะช่วยควบคุมการเขียนให้เป็นไปตามแนวคิดที่กำหนดไว้ ทั้งยังเป็นการป้องกันมิให้เขียนซ้ำซากวนเวียนด้วย โครงเรื่องแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

¹ สุริวงค์ พงศ์ไพมูลย์. การเขียน. 2522. หน้า 80.

1. คำนำ เป็นการเกริ่นหรือบอกกล่าวให้รู้ว่าจะเขียนเรื่องอะไร การขึ้นคำนำมีอยู่ 2 แบบ คือ การกล่าวทั่ว ๆ ไป ก่อนที่จะวกเข้าเรื่องที่จะเขียน และการกล่าวเจาะจงลงไปตรงกับหัวเรื่องที่จะเขียนเลยทีเดียว การเขียนคำนำต้องให้ผู้อ่านชวนติดตาม เพราะผู้อ่านนิยมอ่านย่อหน้าแรกก่อน ถ้าเขียนคำนำจะสร้างความสนใจของผู้อ่านได้ต่อไป

2. เนื้อเรื่อง แบ่งเป็น 2 ตอน ส่วนแรกคือ การขยายความเมื่อเกริ่นแล้วในคำนำ ผู้อ่านยังติดตามความคิดได้ไม่ดีพอ ก็ต้องขยายความออกไป เพื่อช่วยให้เข้าใจได้มากขึ้น ส่วนที่สองเป็นรายละเอียด มีการให้สถิติ รวบรวมข้อมูล การเปรียบเทียบหรือยกตัวอย่างประกอบ แต่ต้องระวังว่าจะให้มากเกินไป จะน่าเบื่อ

3. คำลงท้าย เป็นส่วนที่แสดงทรรศนะข้อคิดเห็นของผู้เขียน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาที่มีด้วย

การตั้งชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่องจะสะดุดตาผู้อ่านเป็นอันดับแรก ฉะนั้นการตั้งชื่อเรื่องจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งของการเขียนบทความ ชื่อเรื่องสั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับยุคสมัยด้วย บางสมัยชื่อเรื่องสั้น บางสมัยชื่อเรื่องยาว แล้วแต่ความนิยม นักเขียนควรตั้งชื่อเรื่องให้แปลกไว้ แต่ชื่อเรื่องกับเนื้อเรื่อง ควรมีความสัมพันธ์กัน ไม่ใช่ไปคนละทิศคนละทาง¹

ทวีศักดิ์ ญาณประทีป ได้กล่าวถึงรูปแบบในการเขียนสารคดีไว้ว่า

รูปแบบของการเขียนสารคดี

การเขียนสารคดี แม้ว่าผู้เขียนจะมีอิสระใช้แบบอย่างเฉพาะตัวผู้เขียน ใช้ความคิด และเลือกจัดกระบวนการความลำดับความตามความคิดที่ผู้เขียนเห็นว่าถูกต้องก็ตาม แต่โดยทั่วไปแล้วมักจะคงรูปแบบการเขียน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ความนำ ตัวเรื่อง การปิดเรื่อง รูปแบบเช่นนี้ จะปรากฏในความเรียง และบทความ ที่เรารู้จักอยู่ การเขียนสารคดีทุกประเภทจะมีรูปแบบเช่นนี้²

¹ สุปราณี คารากาย และคนอื่น ๆ. ภาษาไทย 3. 2535. หน้า 84 - 85.

² ทวีศักดิ์ ญาณประทีป. การเขียนสารคดี. 2528. หน้า 74.

จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ในเรื่องกลวิธีการเขียนบทความ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการเขียนทุกอย่างจะต้องมีกลวิธีการเขียนเฉพาะงานเขียนนั้น ๆ ส่วนการเขียนบทความก็มีกลวิธีการเขียนบทความตั้งแต่หลักการเลือกเรื่องที่จะนำมาเขียน หลักการตั้งชื่อเรื่อง หลักการเขียนเรื่อง ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วย การเขียน คำนำ การเขียนเนื้อเรื่อง และการเขียนคำลงท้าย ซึ่งอาจจะเรียกว่า การเปิดเรื่อง การเสนอเนื้อเรื่อง และการปิดเรื่องก็ได้ โดยการใช้คำมาเรียบเรียงเป็นประโยคประกอบเป็นย่อหน้า จนเกิดเป็นโวหารต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจน ตรงกับเป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการมากที่สุดในบทความนั้น ๆ ที่กล่าวมาแล้วในเบื้องต้นนั้น นำมาแยกออกเป็นส่วนประกอบย่อย ๆ ในการเขียนบทความได้ดังนี้คือ การตั้งชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง การเสนอเรื่อง และการปิดเรื่อง

2.1 การตั้งชื่อเรื่อง เพื่อให้ชื่อเรื่องน่าสนใจ

ฉัตร บุนนาค, สุวรรณ อุดมผล และวรรณ พุทธเจริญทอง ได้กล่าวถึงวิธีการตั้งชื่อเรื่อง เพื่อให้ชื่อเรื่องน่าสนใจ ไว้ว่า

วิธีการตั้งชื่อเรื่อง มักจะตามสมัยนิยมด้วย บางสมัยนิยมคำสั้น ๆ พยางค์เดียว ผู้เขียนก็มักตั้งชื่อบทความตามนั้น บางสมัยนิยมชื่อยาว ๆ มีหลายพยางค์ ชื่อของบทความก็มักเป็นไปในทำนองนั้นเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม เรามีข้อสังเกตเกี่ยวกับการตั้งชื่อบทความดังนี้ คือ

1. ผู้เขียนตั้งชื่อสั้น ๆ ตรงกับเนื้อเรื่องเลยทีเดียว ตัวอย่างเช่น “ปัญหาการจราจร” “โรคท้องเสีย” “วันขึ้นปีใหม่” เป็นต้น
2. ผู้เขียนตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำคล้องจองกัน “ร่วมใจถวายพระพร” “เมืองไทยนี้แสนดีหนักหนา” เป็นต้น
3. ผู้เขียนตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำกริยาที่แสดงอาการน่าสนใจ เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านตัวอย่างเช่น “ปั่นโตอะลวาค” “ถ้าคิดพูดได้” เป็นต้น
4. ใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกันมาคู่กัน เพื่อให้ข้อความดัดกัน เห็นความแตกต่างอย่างเด่นชัด ตัวอย่างเช่น “ตัวเป็นไท ใจเป็นทาส” “ป่าคอนกรีต” เป็นต้น
5. ใช้คำพังเพย หรือสุภาษิตต่าง ๆ มาตั้งชื่อเรื่อง ตัวอย่างเช่น “กบเลือกนาย” “หวังน้ำบ่อหน้า” เป็นต้น
6. ตั้งชื่อเรื่องเป็นคำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ เช่น “คุณรักเขาหรือ?” “คุณช่วยชาติได้ทางใดบ้าง?” เป็นต้น

7. ตั้งชื่อเรื่องเป็นทำนองให้ผู้อ่านร่วมมือปฏิบัติตาม ตัวอย่างเช่น “ทางที่ต้องรีบแก้ไข”
“สละเงินคนละบาทหาซื้อได้” เป็นต้น¹

การตั้งชื่อเรื่อง เพื่อให้ชื่อเรื่องน่าสนใจ และเหมาะสมกับเนื้อเรื่องในบทความนั้น มีการตั้งชื่อเรื่องได้หลายแบบ เช่น ตั้งชื่อเรื่องให้สั้น ใช้คำกริยาที่น่าสนใจ ตั้งชื่อเรื่องเป็นคำถาม ใช้คำคล้องจอง ใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม ใช้คำพ้องเพช สุภาษิต เป็นต้น

ในการวิเคราะห์การตั้งชื่อเรื่องในบทความ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การตั้งชื่อเรื่องว่า ในบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน มีทั้งหมดกี่วิธี พร้อมทั้งวิเคราะห์แต่ละวิธี แล้วยกตัวอย่างชื่อเรื่องประกอบทุกวิธี

2.2 การเปิดเรื่อง หรือการเขียนความนำ เพื่อต้องการสร้างความสนใจของผู้อ่านนั้น

ฉัตรดา บุนนาค , สุวรรณี อุดมผล และวรรณี พุทธเจริญทอง² ได้กล่าวถึงการเปิดเรื่องหรือการเขียนความนำ สรุปได้ว่า

การเขียนความนำ เพื่อสร้างความสนใจ และสร้างความประทับใจ มีลักษณะดังนี้

1. ความน่าที่เป็นข่าว เพื่อช่วยดึงดูดใจผู้อ่าน และเป็นเรื่องที่ทันสมัย
2. ความน่าที่กระทบใจ เป็นวิธีที่ต้องรู้จักเลือกถ้อยคำ หรือข้อความเพื่อสร้างความสนใจ

อยากติดตามเรื่อง

3. ความน่าที่บอกเจตนาผู้เขียน คือ บอกเนื้อหาสาระของเรื่องว่าเป็นไปอย่างไร

4. ความน่าที่เป็นเรื่องเล่า เหมาะกับการเขียนบทความยาว ๆ คือนำด้วยข้อความที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเสียก่อน เพื่อให้ผู้อ่านรู้เรื่องในรายละเอียดต่อไป

5. ความน่าที่เป็นคำถาม เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจให้ผู้อ่านอ่านเพื่อหาคำตอบ การเปิดเรื่องวิธีนี้ ในตอนลงท้ายของเรื่องต้องตอบคำถามให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง

6. ความน่าที่กล่าวถึงเรื่องเดิม ผู้เขียนจะต้องพยายามค้นคิดเรื่องทำนองเดียวกัน ในเวลาต่างกันมาเปรียบเทียบ ก่อนจะนำเข้าสู่เนื้อเรื่อง

7. ความน่าที่ตรงกันข้าม เพื่อช่วยให้ความน่าสนใจ ชัดเจน เนื้อเรื่องที่ตรงกันข้ามเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ต่างกัน บุคคล ตลอดจนสถานที่ที่ต่างกัน เป็นต้น

¹ ฉัตรดา บุนนาค, สุวรรณี อุดมผล และวรรณี พุทธเจริญทอง. ศิลปะการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน และทางธุรกิจ. 2526. หน้า 113.

² แหล่งเดิม. หน้า 105-109.

ขยายความออกไป เพื่อช่วยให้เข้าใจได้มากขึ้น ส่วนที่สองเป็นรายละเอียด มีการให้สถิติ รวบรวม ข้อมูล การเปรียบเทียบ หรือยกตัวอย่างประกอบ แต่ต้องระวังอย่าให้มากเกินไป จะน่าเบื่อ¹

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน มีกลวิธีเสนอเนื้อเรื่องที่หลากหลาย ที่เหมาะกับผู้อ่านทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับ ดังที่ นุปผา บุญทิพย์ ได้กล่าวไว้ว่า

หากผู้เขียนไม่แน่ใจว่าผู้อ่านคือใคร หรือเขียนเรื่องให้ผู้อ่านทุกวัย ทุกระดับ ทุกเพศอ่าน ก็เขียนเรื่องทั่วไป ที่ผู้อ่านสนใจ เช่น

- ก. เรื่องที่กำลังเป็นข่าว หรือหัวข้อข่าวทันสมัย
- ข. เรื่องที่เป็นปัญหาขัดแย้ง ยังแก้ไขไม่ได้
- ค. เรื่องที่น่าชื่นชม และประสบความสำเร็จมาแล้ว
- ง. เรื่องที่มีผลได้ผลเสียต่อส่วนรวม
- จ. เรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในวงการต่าง ๆ
- ฉ. เรื่องที่เกี่ยวกับบันเทิงและกีฬา

ฯลฯ²

สรุปได้ว่า ในการเสนอเนื้อเรื่องที่เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่าน ทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับ เรื่องที่นำมาเสนอนั้น ต้องเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ตามข่าวเหตุการณ์หรือสภาพทั่วไป ในชีวิตประจำวันในขณะนั้น เรื่องที่มีผลได้เสียต่อส่วนรวม เรื่องที่เกี่ยวข้องกับวงการต่าง ๆ เรื่อง วิชาการใหม่ เป็นต้น

ในการเสนอเนื้อเรื่องของ ปรีชา ช้างขวัญยืน จากบทความที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาข้างแล้ว ได้เห็นเป็นแนวทางว่า มีกลวิธีเสนอเนื้อเรื่องหลากหลาย เช่น ใช้เหตุการณ์ในปัจจุบันเพื่อการวิเคราะห์ การใช้เหตุผล การอ้างอิงเอกสาร การอ้างอิงคำพูดของบุคคล อ้างอิงประวัติศาสตร์หรือเหตุการณ์ในอดีต อ้างอิงสุภาษิต คำนวน หรือคำพังเพย เสนอแนะแนวทางแก้ไข เป็นต้น โดยนำมาเกี่ยวข้องในการใช้ ภาษา เป็นกลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ การเสนอเนื้อเรื่องในขั้นต่อไป

¹ สุปราณี คารากาย และคนอื่น ๆ. ภาษาไทย 3. 2535. หน้า 85.

² นุปผา บุญทิพย์. การเขียน. 2530. หน้า 71.

2.4 การปิดเรื่อง หรือการเขียนสรุป เป็นส่วนช่วยในการกระชับความ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจน ต้องสอดคล้องกับคำนำและเนื้อเรื่อง หลักการเขียน วิธีการปิดเรื่องให้ได้ความชัดเจนนั้น มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับการเขียนสรุป ไว้ว่า

การเขียนสรุปมีหลายแบบ ผู้เขียนอาจเลือกใช้การเขียนสรุปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง เช่น อาจย่อสาระสำคัญของเรื่องเพื่อเป็นการย้ำ อาจเน้นให้เห็นความสำคัญของเรื่องเพียงบางตอน หรือสรุปด้วยสาระที่สำคัญที่สุดของเนื้อเรื่อง อาจเขียนให้ข้อคิดเห็น ความรู้ หรือความประทับใจแก่ผู้อ่าน อาจสรุปด้วยคำตอบ ถ้าตั้งคำถามไว้ ในคำนำ หรืออาจสรุปด้วยการย้ำ สาระสำคัญของเรื่องก่อน แล้วจบด้วยข้อความประทับใจ หรือคำคมก็ได้¹

ฉัตรภา บุญนาค, สุวรรณี อุคมผล และวรรณี พุทธเจริญทอง² ได้กล่าวเกี่ยวกับการลงท้ายบทความ สรุปได้ดังนี้

การลงท้ายบทความ

1. จบโดยตอบคำถาม ซึ่งใช้คู่กับคำนำที่เป็นคำถาม
2. จบโดยสรุปใจความสำคัญของเรื่อง เป็นการรวบรวมแนวความคิด ตลอดจนเนื้อเรื่องทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง
3. จบโดยเรียกร้องขอความร่วมมือ ใช้คู่กับบทความที่เรียกร้องหรือวิงวอน ให้ปฏิบัติตามสิ่งนั้น
4. จบโดยการใช้บทกวี สุภาษิต ที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับเรื่อง
5. จบโดยแสดงมติของผู้เขียน เป็นการแสดงความต้องการของตนเองอย่างเด่นชัด
6. จบโดยวิธีเล่นคำศัพท์ หรือคำที่มีเสียงคล้องจองกัน
7. จบโดยใช้รูปประโยค ลักษณะต่าง ๆ เช่น แสดงความรู้สึก เป็นต้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การปิดเรื่อง หรือการเขียนสรุป เป็นส่วนช่วยในการกระชับความ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจน ต้องสอดคล้องกับคำนำและเนื้อเรื่อง ซึ่งมีการสรุปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสมในคำนำและเนื้อเรื่อง มีอยู่หลายรูปแบบ เช่น จบโดยการตอบคำถาม จบโดยสรุปใจความสำคัญของเรื่อง จบโดยแสดงมติของผู้เขียน เป็นต้น

¹ มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์. การเขียนเรียงความ. 2529. หน้า 187.

² ฉัตรภา บุญนาค, สุวรรณี อุคมผล และวรรณี พุทธเจริญทอง. ศิลปะการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน และทางธุรกิจ. 2526. หน้า 105-109.

การวิเคราะห์การปิดเรื่อง ในบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ตามหลักเกณฑ์ในการปิดเรื่อง
ว่าของ ปรีชา ช้างขวัญยืน มีจำนวนทั้งหมดกี่วิธี พร้อมทั้งวิเคราะห์แต่ละวิธีประกอบและยกตัวอย่าง
การปิดเรื่องตามวิธีนั้น ๆ ว่าอยู่ในเรื่องอะไรบ้าง

3. ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด

วรรณกรรมต้องประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่น่าสนใจ ที่ผู้เขียนสื่อออกมา ซึ่งสามารถใช้คำ
อื่นแทนได้หลายอย่างเช่น ความคิด แนวคิด แก่นเรื่อง เป็นต้น

เพลินตา ได้รวบรวมบทความจากคอลัมน์ โรงเรียนนักเขียนในนิตยสาร ถนนหนังสือ ซึ่งได้
ให้ความหมายของแนวคิดไว้ว่า “แก่นเรื่อง (theme) บ้างเรียกแตกต่างกันไป เป็นต้นว่า แก่นเรื่อง แนว
คิด สารัตถะ แต่โดยความหมายแล้วเป็นสิ่งเดียวกัน นั่นคือ เป็นความคิดรวบยอดที่ดำรงอยู่ในเรื่องราวที่
นักเขียนบรรจงสร้างขึ้น เป็นความหมายของเรื่องที่นักเขียนต้องการสื่อ”¹

ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดหรือแก่นของเรื่องไว้ว่า “แนวคิดหรือแก่นของเรื่อง
ในที่นี้หมายถึงใจความสำคัญของเรื่อง ซึ่งอาจจะปรากฏชัดเจน หรือไม่ชัดเจนก็ได้ การค้นหาแนวคิด
ของเรื่อง จะสามารถหาได้จาก เนื้อหา เหตุการณ์ ในเนื้อเรื่อง โครงเรื่อง แล้วพยายามจำกัดสิ่งที่พบใน
หัวข้อ ความคิดในเชิงเสนอแนะ บทเรียนชีวิต คำวินิจฉัย ฯลฯ”²

รินฤทัย สัจจพันธุ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดไว้ว่า

แนวความคิด หรือปรัชญาของเรื่อง ปรัชญาของวรรณคดีไทยแต่เดิมมักแสดงออกด้วย
ปรัชญาทางศาสนา และเรื่องจริยศาสตร์ คือสอนในเรื่องการประพฤติปฏิบัติ และศีลธรรม
จรรยาของมนุษย์ เช่นสอนว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และธรรมะย่อมชนะอธรรม” เป็นต้น
เมื่อรับอิทธิพลจากตะวันตก วรรณกรรมไทยได้รับอิทธิพลทางด้านแนวคิด จากวรรณกรรม
ตะวันตกมาด้วย จึงทำให้เสนอเรื่องด้วยแนวความคิดที่ต่างไป แนวคิดส่วนใหญ่เป็นการ
วิเคราะห์สังคม และวิเคราะห์มนุษย์ ในฐานะเป็นสัตว์สังคม ผู้แต่งจึงแสดงโลกทัศน์ ในแนว
ต่าง ๆ กันไป³

¹ เพลินตา (นามแฝง). โรงเรียนนักเขียน. ศิลปะการเขียนสอนกันไม่ได้แต่เรียนรู้ได้. 2538.
หน้า 55.

² ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์. “แนวการวิจารณ์วรรณคดีแบบฉบับ,” ภาษาไทย 7 วรรณคดีวิจารณ์
สำหรับครู. 2532, หน้า 518.

³ รินฤทัย สัจจพันธุ์. ความรู้ทั่วไปทางภาษา ตอนที่ 3. 2526. หน้า 93, 94.

วรรณ บัวเกิด ได้กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดไว้ว่า

ทฤษฎีของผู้แต่ง คือ แนวคิดหรือปรัชญาในการแต่ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ ของผู้แต่งว่า มีความเชื่อมั่นในเรื่องใดหรือต้องการแสดงแนวคิดหรือปรัชญาใดแก่ผู้อ่าน แนวคิดดังกล่าว มักได้รับอิทธิพลจากความเชื่อในสังคม ในยุคสมัยของผู้แต่ง แนวคิดของไทยโดยมากมักเกี่ยวกับพุทธศาสนา ในระยะหลังจึงได้รับอิทธิพลจากปรัชญาทางตะวันตก อันได้แก่ ปรัชญาแบบโรแมนติก ปรัชญาแบบสังคมนิยม ปรัชญาแบบชนวนิยม ปรัชญาแบบมหัศจรรย์นิยม และปรัชญาแบบสัญลักษณ์นิยม¹

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แนวคิด หมายถึง ความคิดที่นักเขียนสื่อออกมาให้ผู้อ่านเข้าใจในเรื่องรายนั้น เป็นความคิดรวบยอดที่นักเขียนบรรจงสร้างขึ้น ในเนื้อเรื่อง เป็นเนื้อหาสาระ ซึ่งอยู่ในเนื้อหาเหตุการณ์ในเนื้อเรื่อง โครงเรื่อง จะเป็นลักษณะความคิดในเชิงเสนอแนะ บทเรียนชีวิตและคำวินิจฉัย ซึ่งใช้คำต่าง ๆ เรียกแนวคิดว่า แก่นเรื่อง ปรัชญาของเรื่อง ความคิด สาระดละ และใจความสำคัญของเรื่อง เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

วชิรณี วงศ์ศิริอำนวย² วิเคราะห์บทความ ของสุกิจ นิมมานเหมินท์ ศึกษาในด้านศิลปะการใช้ภาษา พบว่า การใช้คำตรงกับความหมาย เหมาะสม ชัดเจน มีน้ำหนัก ระดับภาษา มีภาษาปาก และภาษาเขียนแบบแผน การใช้คำต่างประเทศ ใช้วิธีการทับเสียง ทับศัพท์ และสร้างคำใหม่ ประโยคมีประโยคความเดียว ประโยคความซ้อน และประโยคความรวม ในด้านโวหารพบว่า ใช้บรรยายโวหารมากที่สุด รองลงมาคือ สาธกโวหาร และ โวหารภาพพจน์ ส่วนโวหารอื่น ๆ ก็ใช้ปะปนกันไป ครบทั้งทำโวหาร การตั้งชื่อเรื่องดังแบบตรงตัวมีจำนวนมากที่สุด การเขียนความนำ เป็นเรื่องเล่า แบบประสบความสำเร็จมากที่สุด และใช้คำนำที่แสดงความคิดเห็น เป็นอันดับสอง การเสนอเรื่องแต่ละย่อหน้า

¹ วรรณ บัวเกิด. “แนวการวิจารณ์นวนิยายและเรื่องสั้น,” ภาษาไทย 7 วรรณคดีวิจารณ์ สำหรับครู. 2532. หน้า 643.

² วชิรณี วงศ์ศิริอำนวย. วิเคราะห์บทความ ของ สุกิจ นิมมานเหมินท์. 2532. หน้า 281 - 283.

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการวิเคราะห์บทความ “วิพากษ์การใช้ภาษา
ไทย” ของปรีชา ช้างขวัญยืน ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการทำปริญญา
นิพนธ์เรื่องนี้ ในด้านศิลปะการใช้ภาษา กลวิธีการเขียน และแนวคิดของผู้เขียน โดยจะใช้ทำการวิจัย
ในบทต่อไป

บทที่ 3

วิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษา

การวิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษา ในวรรณกรรมประเภทบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การสร้างประโยคความหมาย จากการศึกษาในด้านการสร้างประโยคความหมาย ในวรรณกรรมประเภทบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน พบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน นิยมสร้างประโยคความหมายในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ประโยคขัดความ ปรีชา ช้างขวัญยืน นิยมสร้างประโยคขัดความ คือ สร้างประโยคที่มีเนื้อความขัดแย้งกัน เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความคิด เพิ่มความสนใจในเนื้อหานั้น ๆ ให้มากขึ้น ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างลึกซึ้ง ชัดเจน และเพิ่มความไพเราะให้กับเนื้อความ ดังนี้

ตอนนั้นผมชื่นชมผู้ประกาศหญิงท่านหนึ่ง ซึ่งต่อมาท่านได้รับรางวัลผู้ประกาศดีเด่น เพราะท่านคนเดียวที่ออกเสียงคำได้อย่างที่ครูภาษาไทยสอนกันมาแต่โบราณ แต่เดี๋ยวนี้ท่านอ่านเหมือนผู้ประกาศและนักข่าวรุ่นหลังเสียแล้ว
(ผู้ใหญ่อายุยงเด็ก : 574)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้มีความหมายขัดแย้งกัน โดยใช้คำสันธาน “แต่” เชื่อมประโยคในข้อความ เป็นการเร้าความสนใจของผู้อ่าน ในข้อความที่มีประโยคขัดแย้งกัน ทำให้ผู้อ่านมีความคิดว่า สาเหตุอะไรที่ทำให้ผู้ประกาศหญิงดีเด่นในสมัยก่อนคนนั้น ต้องเปลี่ยนแปลงการอ่านประกาศเหมือนกับผู้ประกาศหรือนักข่าวในปัจจุบัน และสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงทางภาษาจากการ สร้างประโยคขัดความในข้อความได้ชัดเจนว่า ที่เป็นเช่นนั้นเพราะ เกิดจากภาษามีการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษา เพื่อให้พัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับสมัยนั้น ๆ ซึ่งเป็นแนวทางให้ผู้อ่านสามารถคิดได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของภาษามี 2 แบบคือ เปลี่ยนแปลงแล้วทำให้การใช้ภาษาในการอ่านประกาศพัฒนาขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงแล้วทำให้การใช้ภาษาในการอ่านประกาศเสื่อมลงก็ได้ โดยใช้ความถูกต้องและความนิยม ตลอดจนความเหมาะสมมาเป็นเกณฑ์ในการวัดว่า การเปลี่ยนแปลงของภาษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่ออ่านประกาศ ทำให้การใช้ภาษาในการอ่านพัฒนาขึ้น หรือทำให้การใช้ภาษาในการอ่านเสื่อมลง

การที่เราทับศัพท์บาลีสันสกฤตในอดีตเพราะศาสนาเป็นของสูง เมื่อรับศาสนาก็ต้องแสดงความเคารพ จึงรักษาศัพท์ศาสนานั้นไว้ แต่ผมเห็นว่าน่าจะเป็นเพราะศัพท์ที่เรานำมาใช้เป็นศัพท์เฉพาะ

(ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ (อีกครั้งหนึ่ง) : 316)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้มีความขัดแย้งกัน คือความหมายของประโยคในตอนที 1 การทับศัพท์บาลีสันสกฤตในอดีต เนื่องมาจากการเคารพศาสนา ตอนที่ 2 บอกว่าที่ทับศัพท์เพราะเป็นศัพท์เฉพาะที่ต้องรักษาความหมายไม่ให้เปลี่ยนแปลง โดยมีสำนวน แต่ เป็นคำเชื่อมประโยคขัดความ ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดว่า สาเหตุที่ต้องทับศัพท์ภาษาบาลีสันสกฤต ซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศนั้น เพื่อรักษาความหมายของคำไม่ให้เปลี่ยนแปลง ไม่ใช่สาเหตุเพื่อแสดงความเคารพ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ถูกต้องชัดเจน จากการใช้ประโยคความหมายให้ความขัดแย้งกัน เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการทับศัพท์ภาษาต่างประเทศอย่างมีเหตุผลและเชื่อถือได้ตามที่ผู้เขียนวิเคราะห์ปัญหาออกมาบอกกล่าว

คนไทยรักและเมตตาหมา เลี้ยงดูหมาอย่างดี เช่นเดียวกับชนชาติอื่น แต่ว่าไม่ให้หมา มีศักดิ์เสมอกัน ดังนั้นถ้าใครถูกคำ ชาติหมา หรือ เลวยิ่งกว่าหมา จึงโกรธหนัก

(หมาฝรั่ง หมาไทย : 349)

จะเห็นได้ว่า ประโยคในข้อความนี้มีความหมายขัดแย้งกัน โดยใช้สำนวน “แต่ว่า” เป็นคำเชื่อมสื่อความในประโยคที่มีความหมายขัดแย้งกัน ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดว่า จะเอาหมากับคนมาเทียบกันไม่ได้ ถ้านำมาเปรียบเทียบกับใครคนนั้นจะโกรธมาก ทำให้ผู้อ่านมีความคิดอย่างมีเหตุผล จากการใช้ประโยคขัดความในข้อความนี้ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

คนเรามักจะมองอะไรตาม ๆ กัน เมื่อใครมีความเห็นตรงข้ามกับคนส่วนใหญ่ ก็มักถูกหาว่า “ขวางโลก” บางทีหาว่า “ตื๋ววน” ก็มี

(ดีลังกามองภาษาและวรรณคดีไทย : 356)

จะเห็นได้ว่า ประโยคในข้อความนี้มีความหมายขัดแย้งกัน โดยใช้สำนวน “ก็” เป็นคำเชื่อมข้อความที่ขัดแย้งกันในประโยค ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดว่า การที่คนบางคนมีความคิดเห็นไม่ตรงกับคนส่วนมาก มักจะถูกมองว่าความคิดนั้นขาดเหตุผลที่ดี ไม่น่าสนใจ ไม่น่าจะเป็นความจริงเสมอไป ซึ่งอาจจะเป็นความคิดที่ดีที่สุดก็ได้ ถึงแม้ว่าจะขาดผู้สนับสนุน จากการใช้ประโยค

ชัดเจนนี้ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความได้ชัดเจน จากการให้เหตุผลอธิบายของผู้เขียนที่เร้าใจผู้อ่านให้คิดอย่างมีเหตุผล

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า การใช้ประโยคชัดเจนในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของปรีชา ช้างขวัญยืน จะใช้ประโยคในลักษณะชัดเจนเป็นส่วนมาก ซึ่งทำให้ผู้อ่านได้ติดตามในหลักการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ทำให้ข้อความชัดเจน เข้าใจ เนื้อเรื่องได้อย่างถูกต้อง เร้าความสนใจของผู้อ่าน และทำให้ข้อความมีน้ำหนัก ตลอดจนทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ที่เชื่อถือได้ จากการใช้ประโยคชัดเจนเพื่อช่วยในการคิด

1.2 ประโยคสรุปความ ปรีชา ช้างขวัญยืน สร้างประโยคสรุปความในเนื้อความ เพื่อเพิ่มความชัดเจน กระชับรัดกุมยิ่งขึ้น และเพิ่มน้ำหนักของข้อความ ทำให้เนื้อความนั้นน่าสนใจ ดังนี้

นักวาทวิทยาที่ดี, นักเขียนนักวิจารณ์ที่ดี รวมทั้งสาสดาต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียง สามารถทำงานเผยแพร่วรรณคดีความรู้ความเข้าใจ และความคิดของท่านได้สำเร็จโดยไม่ต้องใช้วาจาชั่วเลย
ทุกท่านล้วนแต่อาศัย สัมมามาจาในการสั่งสอนอบรมทั้งสิ้น

(สัมมามาจา : ธรรมชาติของนักวิจารณ์ : 716)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้เป็นประโยคสรุปความ คำที่ทำหน้าที่เป็นประธาน ได้แก่คำว่า นักวาทวิทยา นักเขียนนักวิจารณ์ และสาสดาต่าง ๆ ใช้คำที่ทำหน้าที่กริยาเหมือนกันคือ “ใช้วาจา” ใช้การสรุปความ โดยการรวมประธาน ใช้คำว่า “ทุกท่านล้วน” จากการใช้ประโยคสรุปความนี้ สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความได้ชัดเจน ความมีน้ำหนักอย่างถูกต้องตามเหตุผลว่า การพูดโดยใช้สัมมามาจา เป็นหลักสอนให้ละเว้นชั่วทางวาจา และให้ทำความดีทางวาจา การใช้ประโยคสรุปความยังเพิ่มความไพเราะให้กับผู้อ่านด้วย

คำว่า จะเชิงเถรา ซึ่งเป็นชื่อจังหวัดที่ผมเคยอยู่เมื่อตอนเป็นเด็ก ผมไม่รู้คำแปล แต่เมื่อเรียนศัพท์สันนิษฐาน อาจารย์อธิบายว่า มาจากคำว่า สหิง จหิง ซึ่งแปลว่า แม่น้ำ และ เชรา แปลว่า ลึก สองคำนี้เป็นคำภาษาเขมร จะเชิงเถรา จึงแปลว่า แม่น้ำลึก

(ศัพท์สันนิษฐาน :361)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้ ในตอนที่เป็นประโยคสรุปความ คำที่ทำหน้าที่เป็นประธานคือ สหิง จหิง ใช้คำที่ทำหน้าที่เป็นกริยาที่เหมือนกัน คือใช้คำว่า “แปลว่า” ใช้การสรุปความโดยการรวมประธานของประโยคทั้งสองประโยคด้วยคำว่า “สองคำนี้” เป็นคำรวมประธาน ทำให้ความกระชับ ผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความเข้าใจเรื่องได้ดี ความมีน้ำหนัก สร้าง

ความเชื่อมั่นในความรู้ที่ผู้อ่านได้รับอย่างมีเหตุผล ในการตั้งข้อสงสัยว่า จะเชิงเทรา เพราะเป็นบริเวณที่มีแม่น้ำลึก และเป็นภาษาเขมร และสร้างความสนใจเนื้อเรื่องให้กับผู้อ่าน จากการใช้ประโยคสรุปความ

คนสมัยใหม่ที่พูดไม่เพราะมักจะอ้างว่า เพราะเป็นคนพูดตรง แต่ “ตรง” มีหลายแบบ เช่น ตรงแบบขวานผ่าซาก พูดไม่คำนึงถึงใจใคร ก็ถือว่าขาดความสร้างสรรค์ พูดตรงไม่คำนึงถึงสถานการณ์ เช่น พูดสอ ด หรือพูดทะเลาะกลางปถุ้ง ก็เป็นมารยาทไม่งาม หรือพูดตรงแต่ใช้คำพูดนัยลบ เช่น คำพูดที่แฝงการด่า หรือการตำหนิ ก็ไม่ต่างอะไรกับการด่าตรง ๆ บางคนอาจจะพูดตรง แต่พูดเรื่องไม่ใช่เรื่องของตัว เช่น พูดเรื่องส่วนตัวของคนอื่น ก็นับว่าพูดไม่มีประโยชน์ การพูดตรงชี้ว่าจะดีเสียหมด การที่พูดไม่เพราะแล้วอ้างว่า เพราะเป็นคำพูดตรงนั้น เป็นการอ้างเรื่องที่ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกัน เพราะไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่จะพูดตรงให้เพราะไม่ได้

(พูดตรง พุดงาม : 416)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้ เป็นประโยคสรุปความ คำที่ทำหน้าที่เป็นประธานคือ “คนสมัยใหม่” ใช้คำที่ทำหน้าที่เป็นกริยาที่เหมือนกันคือ ใช้คำว่า “พูดตรง” ใช้การสรุปความโดยการรวมประธานในหลายประโยค คือคำว่า “การที่พูดไม่เพราะ” การใช้ประโยคสรุปความในเนื้อความลักษณะนี้ ทำให้ความกระชับ ผู้อ่านอ่านแล้วเกิดความเข้าใจเรื่องได้เป็นอย่างดี ความมีน้ำหนัก สร้างความเชื่อมั่นในความรู้ที่ผู้อ่านได้รับอย่างมีเหตุผลว่า คนที่พูดไม่เพราะ แล้วอ้างว่าเป็นคำพูดที่ตรงไม่ถูกต้อง เพราะเราสามารถพูดตรงให้เพราะก็ได้ เป็นการสร้างความสนใจเนื้อเรื่องให้กับผู้อ่าน จากการใช้ประโยคสรุปความให้ติดตามที่ผู้เขียนวิเคราะห์ออกมา

คนที่เขียนคอลัมน์บันเทิง นักจัดรายการเพลง สำหรับวัยรุ่น และโฆษณาที่มุ่งวัยรุ่นเป็นกลุ่มเป้าหมาย ก็นิยมใช้ภาษาวัยรุ่น เช่น “เดินสนุกหยั่งเงี้ยว ใครจะตัดใจลง”

(ผู้ใหญ่เอาอย่างเด็ก : 571)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้เป็นประโยคสรุปความ คำที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคเหล่านี้คือ คนที่เขียนคอลัมน์บันเทิง, นักจัดรายการเพลง และการโฆษณา ใช้คำที่ทำหน้าที่เป็นกริยาที่เหมือนกันคือคำว่า “ใช้ภาษาวัยรุ่น” ใช้การสรุปความโดยการรวมประธาน คือคำว่า “ก็” การใช้ประโยคสรุปความในลักษณะนี้ ทำให้ความกระชับ ผู้อ่านเข้าใจเนื้อความได้ชัดเจน และถูกต้องว่า การทำงานเกี่ยวกับการใช้ภาษา เพื่อคนวัยรุ่น การใช้ภาษาก็จำเป็นต้องให้เป็นภาษาวัยรุ่นด้วย เพื่อสร้างความสนใจของวัยรุ่น

แต่ก็ไม่มีใครที่ยอมรับว่า ความผิดเป็น สไลด์ เช่น เขียนตัวสะกดการันต์ผิด เพราะอ่อนเรื่องนี้แล้วไม่เปิดพจนานุกรม ความผิดเช่นนี้ไม่ใช่สไลด์ การใช้คำผิด ความหมายเพราะรู้คำน้อย ซึ่งไม่รู้คำที่ถูกคืออะไร ก็ไม่ใช่สไลด์ การเรียบเรียงประโยคแล้วทำให้เกิดความหมาย โดยที่ตนไม่ได้ตั้งใจจะให้ความกำกวมนั้นมีความสำคัญอะไร ก็ไม่ใช่สไลด์เช่นกัน การลำดับประโยคสับสน เพราะคิดไม่แจ่มแจ้ง หรือ ใช้คำเชื่อมประโยคผิด หรือ ตกคำเชื่อม ตลอดจนใช้สำนวนผิด เหล่านี้ เมื่อนักภาษาศัดสินว่าผิด ก็เป็นเรื่องผิดจริง จะอ้างว่าต่างสไลด์ไม่ได้

(การใช้ภาษาผิดนับเป็นสไลด์ไม่ได้ : 521)

จะเห็นได้ว่า ประโยคใน ข้อความนี้เป็นประโยคสรุปความ คำที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคเหล่านี้ คือ ความผิดของแต่ละคน ใช้คำที่ทำหน้าที่เป็นกริยาที่เหมือนกัน คือการใช้ภาษา ใช้คำรวมประธานว่า “เหล่านี้” การใช้ประโยคสรุปความในลักษณะนี้ ทำให้ความกระชับ ผู้อ่านเข้าใจเนื้อความได้ชัดเจน และถูกต้องว่า การใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ที่ผิดไม่ถือว่าเป็นสไลด์ ต้องถือว่าเป็นความผิดจริง สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้อ่านว่า การใช้ภาษาผิดไม่ได้เป็นสไลด์ จากการใช้ประโยคสรุปความของผู้เขียนนี้

การใช้ประโยคสรุปความในบทความของปรีชา ช้างขวัญยืน จะเห็นได้ว่า ข้อความเหล่านั้นมีความกระชับ ชัดเจน ความมีน้ำหนัก เพิ่มความไพเราะให้กับข้อความ ตลอดจนสามารถสร้างความเชื่อมั่นในความรู้ที่ผู้เขียนวิเคราะห์ออกมาให้เห็นเด่นชัดจากเหตุผลต่าง ๆ เหล่านั้น

1.3 ประโยคซ้ำความ ปรีชา ช้างขวัญยืน นิยมสร้างประโยคซ้ำความมาก คือการนำคำเดิมหรือข้อความเดิมมากล่าวซ้ำ เพื่อต้องการเน้นความในประโยคให้ชวนฟัง และมีความชัดเจน ตลอดจนความมีน้ำหนัก ดังนี้

คนสมัยก่อนไม่ค่อยมีโอกาสฟุ่มเฟือย แต่ถึงจะมีโอกาสก็ได้รับการสอนไม่ให้ฟุ่มเฟือย คนฟุ่มเฟือยจะถูกยกเป็นตัวอย่างคนไม่ดี ผิดกับสมัยนี้ที่คนนิยมว่าความฟุ่มเฟือยเป็นเครื่องแสดงความร่ำรวย

(ลูกพ่อแม่ไม่สั่งสอน : 344)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้ ใช้ประโยคซ้ำความโดยใช้คำว่า “ฟุ่มเฟือย” ถึง 4 ครั้ง เพื่อต้องการเน้นให้เห็นว่า ความฟุ่มเฟือยเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ควรปฏิบัติ ถึงแม้จะมีโอกาส จากการใช้ประโยคซ้ำความนี้ ทำให้ข้อความชวนอ่าน และทำให้เกิดความชัดเจน ตลอดจนความมีน้ำหนัก

ทำให้ผู้อ่านมีความคิดเรื่องโทษของการฟุ่มเฟือยต่อไปอีก จากการใช้ประโยคซ้ำความของ ปริชา
 ช้างขวัญยืน ในบทความจากข้อความนี้

ธรรมเนียมการตั้งชื่อนี้ เราอาจรับมาแต่โบราณ เพราะเดิมชื่อคนไทยมักเป็นคำไทย
 เช่น แดง มั่น คง อิน หล้า ไหม ชื่อเหล่านี้เป็นชื่อจริง ผิดกับสมัยหลังที่มีชื่อจริงเป็น
 ชื่อเพราะ ๆ ที่มักเป็นคำมาจากภาษาบาลี สันสกฤต เขมร หรือ คำหลายพยางค์ แล้วมี
 ชื่อเล่นสั้น หรือไม่กี่ชื่อจริง หรือเลือกพยางค์ของชื่อจริงมาเรียกเป็นชื่อเล่น คล้ายฝรั่ง
 ที่มีชื่อเต็ม แล้วมีชื่อเล่น เช่น ไมเคิล เรียกสั้น ๆ ว่า ไมค์
 (ชื่อเสียงเรียงนาม : 553)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้ ใช้ประโยคซ้ำความ โดยซ้ำคำว่า “ชื่อ” เป็นจำนวน
 ถึง 10 ครั้ง เพื่อต้องการเน้นเนื้อความที่เกี่ยวกับเรื่องความเป็นมาของการตั้งชื่อทั้งของไทยและของ
 ฝรั่ง โดยเน้นความแตกต่างของการตั้งชื่อของคนสมัยก่อนที่มีแต่ชื่อจริงอย่างเดียว กับการตั้งชื่อ
 ของคนสมัยใหม่ที่นิยมการตั้งชื่อจริง และมีชื่อเล่นเช่นเดียวกับฝรั่งที่มีชื่อจริงและชื่อเล่น จากการ
 ใช้ประโยคซ้ำความนี้ ทำให้ชวนอ่าน ทำให้ข้อความมีความชัดเจน และความมีน้ำหนักก่อให้เกิด
 ความรู้ ความคิดแก่ผู้อ่าน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อ จากการใช้ประโยคซ้ำความของ ปริชา
 ช้างขวัญยืน ในบทความจากข้อความนี้

ถ้าเขาพิจารณาเอกลักษณ์ โดยรวมถึงการพัฒนา ไม่เน้นเฉพาะการสร้างใหม่ก็มี
 หลายข้อที่จะอ้างเป็นเอกลักษณ์ได้ เช่น วิธีรับและปรับคำที่มาจากภาษาต่างชาติ เป็นต้น
 เรามีเอกลักษณ์ในการรับและปรับของเรา การรับและปรับนี้ชาติอื่นก็ยังมี คือเป็น
เอกลักษณ์ของเขา ซึ่งอาจจะซ้ำกับเอกลักษณ์ของเรา แต่ก็นับเป็นเอกลักษณ์ได้ทั้งสอง
 ฝ่าย เพราะไม่ได้ลอกกัน
 (เอกลักษณ์ของภาษาไทย : 383)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้ ใช้ประโยคซ้ำความ โดยซ้ำคำว่า “เอกลักษณ์” เป็น
 จำนวน 6 ครั้ง เพื่อต้องการเน้นคำว่า “เอกลักษณ์” ซึ่งแปลว่า ลักษณะที่เหมือนกัน หรือมีร่วมกัน
 ว่า ในการพัฒนาภาษาไม่เน้นเฉพาะการสร้างคำใหม่เท่านั้น มีอีกหลายอย่างที่เป็นลักษณะที่เหมือน
 กันในแต่ละชาติ เช่น วิธีรับ และปรับคำ ที่มาจากภาษาต่างชาติ ไทยเราก็มีลักษณะเฉพาะของเรา
 ชาติอื่นก็มีลักษณะเฉพาะของเขา แต่ถ้าเกิดมีลักษณะที่ซ้ำกัน ก็ถือว่าเป็นลักษณะเฉพาะของทั้งสอง
 ฝ่าย เพราะต่างฝ่ายต่างไม่ได้ลอกกัน จากการใช้ประโยคซ้ำความนี้ ทำให้ข้อความชวนอ่าน และ
 ได้ความรู้เข้าใจอย่างชัดเจน จากการใช้คำว่า “เอกลักษณ์” ทำให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้นด้วย

จากการกล่าวเปรียบเทียบให้เห็นวิธีรับ และปรับคำที่มาจากภาษาต่างชาติ ของไทยและของต่างชาติ ทำให้ความมีน้ำหนักเชื่อถือได้ สามารถสร้างความคิดให้ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี จากการสร้างประโยคซ้ำความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความจากข้อความนี้

เมื่อพูดถึงการบัญญัติศัพท์ เรามักคิดถึง คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทย พ.ศ. 2485 ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นเป็นทางการเป็นการเฉพาะ แต่ถ้าจะคิดว่า การบัญญัติศัพท์ เมื่อเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2484 แล้วก็นับว่าผิดอย่างยิ่ง การบัญญัติศัพท์นั้น เกิดขึ้นตลอดมานับตั้งแต่โบราณกาล ไม่ว่าเราจะติดต่อกับเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมใด ก็ต้องมีสิ่งใหม่ ๆ ความคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้น และต้องรับศัพท์บ้าง สร้างศัพท์บ้าง สำหรับใช้แทนสิ่งเหล่านั้น หรือความคิดเหล่านั้นเพื่อยังความ

(คนโบราณบัญญัติศัพท์กันอย่างไร : 679)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้ ใช้ประโยคซ้ำความ โดยซ้ำคำว่า “การบัญญัติศัพท์” เป็นจำนวน 4 ครั้ง เพื่อต้องการเน้นคำว่า “การบัญญัติศัพท์” ซึ่งแปลว่า ข้อความที่ตราหรือกำหนดขึ้นไว้เป็นข้อบังคับ เป็นหลักเกณฑ์ หรือเป็นกฎหมายของคำเหล่านั้นว่า การบัญญัติศัพท์นั้นมีมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน เมื่อมีการติดต่อกับเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมใด เราก็ต้องมีการบัญญัติศัพท์ในลักษณะรับศัพท์ และสร้างศัพท์ ในคำที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใหม่ ๆ และคำที่เกี่ยวข้องกับความคิดใหม่ ๆ สำหรับใช้แทนสิ่งเหล่านั้นและความคิดเหล่านั้น จากการใช้ประโยคซ้ำความนี้ ทำให้ข้อความชวนอ่าน และให้ความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจน จากการใช้คำว่า “การบัญญัติศัพท์” และยิ่งเพิ่มความเข้าใจง่ายขึ้นเมื่อนำคำนี้ไปเปรียบเทียบ ปัจจุบันกับอดีตว่า มีการบัญญัติศัพท์เหมือนกัน ทำให้ความมีน้ำหนักเชื่อถือได้ สามารถสร้างความคิดให้กับผู้อื่น จากการใช้ประโยคซ้ำความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความจากข้อความนี้

นักภาษาก็ดี นักการสื่อสารก็ดี หากช่วยกันพิจารณาดูข้อบกพร่องต่าง ๆ ทางภาษาที่เกิดขึ้นในวงการสื่อสารมวลชน แล้วลองแยกประเภทของข้อบกพร่อง พร้อมทั้งหาสาเหตุที่แท้ของความบกพร่อง เราคงเห็นวิธีที่จะแก้ไขข้อบกพร่องได้อย่างถูกต้องนี้ การแก้ไขข้อบกพร่องไม่จำเป็นว่าจะต้องมาจากฝ่ายนักภาษา หรือฝ่ายสื่อมวลชน ถ้าเป็นความบกพร่องที่แท้แล้ว ใคร ๆ ก็อาจเห็นได้ทั้งสิ้น

(ข้อผิดพลาดทางภาษา ปัญหายุ่งที่ไหน : 658)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้ ใช้ประโยคซ้ำความ โดยซ้ำคำว่า “บกพร่อง” เป็นจำนวน 6 ครั้ง เพื่อต้องการเน้นคำว่า “บกพร่อง” ซึ่งแปลว่า ไม่ครบบริบูรณ์เท่าที่ควรมีควรเป็น

ของนักภาษาและนักการสื่อสาร เกี่ยวกับการใช้ภาษาว่า เราไม่ควรจะไปกล่าวโทษข้างหนึ่งข้างใด ควรจะช่วยกันแก้ข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของตนเอง เพื่อความถูกต้องในการใช้ภาษาและความเหมาะสมกับยุคกับสมัยด้วย จากการใช้ประโยคซ้ำความนี้ ทำให้ข้อความชวนอ่าน ให้ความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจน จากการใช้คำว่า “บกพร่อง” ให้ความมีน้ำหนักเชื่อถือได้ และสามารถสร้างความคิดให้กับผู้อ่าน จากการใช้ประโยคซ้ำความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความจากข้อความนี้

สภาพแวดล้อมธรรมชาติและสังคมต้องเปลี่ยนแปลง ความชัดเจน ความเปรียบเทียบ ก็ต้องเปลี่ยนตามไปด้วย ความเปรียบเทียบสมัยก็เพราะยุคสมัยเปลี่ยน จนคนรุ่นหลังไม่เข้าใจ (ความเปรียบเทียบที่ใกล้ตาย : 75)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้ ซ้ำคำว่า “เปลี่ยน” ถึง 3 ครั้ง เพื่อต้องการเน้นให้เห็นว่า ความเปรียบเทียบนั้นเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย จากการใช้ประโยคซ้ำความทำให้ผู้อ่าน สนใจข้อความ และทำให้ความเพิ่มความชัดเจนในการซ้ำคำ ตลอดจนความมีน้ำหนักเกิดความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงของความเปรียบเทียบว่า มันต้องเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและสังคม จนเป็นเหตุให้คนปัจจุบันไม่เข้าใจความเปรียบเทียบในสมัยก่อน โดยการใช้ประโยคซ้ำความ ทำให้ข้อความในประโยคเพิ่มความชัดเจนยิ่งขึ้น และเพิ่มความสนใจในเรื่องราวของความเปรียบเทียบ จากการใช้ประโยคซ้ำความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความจากข้อความนี้

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า การใช้ประโยคซ้ำความในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน นิยมใช้ประโยคซ้ำความ ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี มีความชัดเจน ข้อความมีน้ำหนักเชื่อถือได้ และทำให้ข้อความนั้นชวนอ่าน น่าฟัง

1.4 **ประโยคถ่วงความ** ปรีชา ช้างขวัญยืน นิยมสร้างประโยคถ่วงความในเนื้อความที่มีความสัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผลกัน และเกี่ยวโยงความคิดไปสู่สิ่งอื่น โดยใช้สันธานคู่ในการถ่วงความ ให้ความคมนั้นมีน้ำหนัก และน่าสนใจ ดังนี้

ความจริงหรือความเป็นจริงที่นักวรรณคดีพูดถึงตรงกับความจริงในทฤษฎีความสอดคล้อง (correspondent theory of truth) ทฤษฎีนี้ถือว่า สิ่งใดจะนับว่าเป็นจริง เมื่อสิ่งนั้นเกิดขึ้นจริง เช่น “รถสีแดงของสมศักดิ์” ข้อความนี้เป็นจริง เมื่อสมศักดิ์และรถสีแดงของเขามีตัวตนจริง

(ทฤษฎีความเป็นจริงทางปรัชญากับความสมจริงในวรรณคดี : 229)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้มีเนื้อความเป็นเหตุเป็นผลกันตลอด โดยมีคำสันธานคู่ คือคำว่า “สิ่งใด” และ “สิ่งนั้น” เป็นคำถ่วงความ ให้ห้วงความคิดเกี่ยวโยงกัน เพราะเมื่อพูดถึงสิ่งอันหนึ่ง ใจผู้ฟังอยากรู้ถึงสิ่งอีกอันหนึ่งที่เกี่ยวโยงกันทั้งสองเนื้อความว่า สิ่งที่เป็นจริง ต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ทำให้ข้อความนี้น่าสนใจ และมีน้ำหนัก ควรแก่การเชื่อถืออย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องความจริงที่นักวรรณคดีพูดถึง ตรงกับทฤษฎีความสอดคล้อง คือว่าสิ่งใดจะนับว่าเป็นจริง เมื่อสิ่งนั้นเกิดขึ้นจริง สามารถทำให้ผู้อ่านมีความคิดไปตามเหตุผลดังกล่าว จากการสร้างประโยคถ่วงความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความจากข้อความนี้

ภาษาไทยหรือภาษาใด ๆ ก็ตาม ย่อมมีหลักเกณฑ์ ซึ่งเราเรียกว่า ไวยากรณ์บ้าง หลักภาษาบ้าง คนที่พูดภาษาเป็น ไม่จำเป็นต้องอธิบายหลักหรือไวยากรณ์ของภาษาที่ตนพูดได้เสมอไป ต้องเรียนเสียก่อน จึงจะอธิบายได้ คนที่อธิบายหลักหรือไวยากรณ์ของภาษาได้ คือ นักภาษา

(ดีลังคามองภาษาและวรรณคดีไทย : 357)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้ มีเนื้อความเป็นเหตุเป็นผลตลอด โดยมีคำสันธานคู่ คือคำว่า “ก็” และ “จึง” เป็นคำถ่วงความให้เกิดความคิดเกี่ยวโยงกัน เพราะเมื่อพูดถึงสิ่งอันหนึ่ง ใจผู้ฟังก็อยากรู้ถึงสิ่งอีกอันหนึ่งที่เกี่ยวโยงกันทั้งสองเนื้อความว่า การที่เราจะรู้หลักเกณฑ์ของภาษาถึงขั้นอธิบายให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจ เราต้องเรียนหลักเกณฑ์ของภาษานั้นก่อน คนที่พูดภาษาเป็น ไม่จำเป็นว่าจะต้องอธิบายหลักเกณฑ์ของภาษาได้เสมอไป เพราะการจะอธิบายหลักเกณฑ์ของภาษาได้ต้องเรียนหลักเกณฑ์ของภาษานั้นมาก่อน จนได้ชื่อว่าเป็นนักภาษา สามารถทำให้ผู้อ่านมีความสนใจ และทำให้ความมีน้ำหนัก เกิดความคิดไปตามเหตุผลที่เชื่อถือได้ดังกล่าว จากการใช้ประโยคถ่วงความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความจากข้อความนี้

ความเปรียบที่ว่า เสียทองเท่าหัวไม่ยอมเสียผ้าให้ใคร เป็นคำเปรียบที่กินใจคนโบราณ เพราะผ้าเป็นที่พึง ขึ้นยอมเสียทั้งหมดที่พึง ส่วนทองเท่าหัวนั้นแม้ได้มาถ้าไม่มีผ้าคุ้มครองก็อาจถูกปล้นไปหมด แต่คนสมัยนี้หลายคนอาจเห็นว่า คนที่เปรียบเทียบเช่นนี้เป็นคนโง่ เพราะสมัยนี้ ถ้ามีทองเท่าหัวจะหาผ้าก็คนก็ได้ อีกทั้งสมัยนี้ผู้หญิงไม่ต้องพึ่งผู้ชายหาเลี้ยง หรือคุ้มครองดังเช่นสมัยก่อน ความเปรียบจำนวนมาก จึงตายไป ยกมาอ้างเป็นเหตุผล ประกอบงานเขียนไม่ได้อีก

(เหตุผลในภาษา : 610)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้มีความเป็นเหตุเป็นผลกันตลอด โดยมีคำสันธานคู่ถึงสองคู่ คือคำว่า “เพราะ” กับคำว่า “ก็” ทั้งสองคำในข้อความตอนต้น และคำว่า “เพราะ” กับคำว่า “จึง” ในข้อความตอนปลาย เป็นคำถ่วงความเกี่ยวกับคำเปรียบที่ว่า เสียทองเท่าหัว ไม่ยอมเสียหัวให้ใคร เป็นคำเปรียบที่คนโบราณเข้าใจอย่างลึกซึ้งว่า หัวเป็นคนที่มีความสำคัญที่สุดในชีวิตของเมีย คือมีค่ามาก แต่คนปัจจุบันมีความคิดเห็นว่า เงินทองมีความสำคัญที่สุด คือมีค่ามากกว่าหัว สาเหตุที่ความหมายของคนสมัยก่อนกับความหมายของคนปัจจุบันไม่เหมือนกัน เพราะสังคมเปลี่ยนแปลง ความหมายของความเปรียบนี้ก็เปลี่ยนแปลงไปตามสังคม ด้วยประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลที่ยกมาอ้าง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับคำเปรียบบางคำที่มีใช้ในสมัยโบราณ แต่ในปัจจุบันนำมาใช้ไม่ได้ เพราะความหมายมันขัดกันกับความคิดของคนปัจจุบัน จากการใช้ประโยคถ่วงความ ทำให้ความมีน้ำหนักน่าสนใจ เชื่อถือได้ จากเหตุผลที่ยกมาอ้าง ทำให้ผู้อ่านมีความคิดจากสิ่งหนึ่งไปเกี่ยวข้องกับสิ่งหนึ่งตามเหตุผล จากการใช้ประโยคถ่วงความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความจากข้อความนี้

สื่อมวลชนควรจะต้องรู้ว่าในปัจจุบัน สื่อมวลชนเป็นแหล่งสร้างคนที่สำคัญ บางกรณีสื่อมวลชนควรอบรมคนได้ดีกว่าการเรียนในห้องเรียน เช่น เรื่องการรักษาสภาพแวดล้อมนั้น สื่อมวลชนปัจจุบันให้การศึกษแก่เยาวชนได้ดีที่สุด ดังนั้น ถ้าสื่อมวลชนไม่ระมัดระวัง และสอนสิ่งที่ทำลายลักษณะไทยของเราแล้วก็จะเป็นเครื่องมือที่ทำลายความเป็นไทยที่มีประสิทธิภาพที่สุดด้วย ผู้ที่ผลิตรายการออกทางสื่อมวลชน จึงควรคิดให้รอบคอบ เพราะมีความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่อยู่ในมือของท่าน

(หางเสียงกำลังจะหดยาย : 644)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้ มีเนื้อความเป็นเหตุเป็นผลกันตลอด โดยใช้สันธานคู่ถึงสองคู่ คือคำว่า “ดังนั้น” กับคำว่า “ก็” ในข้อความตอนต้น และคำว่า “จึง” กับคำว่า “เพราะ” ในข้อความตอนปลาย ซึ่งเป็นประโยคถ่วงความเกี่ยวกับคุณค่าของสื่อมวลชน ที่สามารถอบรมคนได้ดีกว่าในห้องเรียน เพื่อให้ความมีน้ำหนักและเชื่อถือได้ โดยใช้เหตุผลประกอบ จากการใช้คำสันธานเกี่ยวโยงข้อความให้มีความสัมพันธ์กัน โดยใช้เหตุและผลประกอบความ เพื่อให้สื่อมวลชนช่วยกันเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคมโดยเฉพาะเยาวชน สามารถทำให้ผู้อ่านมีความคิดเกี่ยวโยงกันได้และมีความเข้าใจเนื้อความได้ชัดเจน จากการใช้ประโยคถ่วงความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความจากข้อความนี้

คนที่เคยเป็นเด็กชนคงจะเคยเล่นกังไ้แก้มองสิ่งของต่าง ๆ ลอดหว่างขา ผู้ใหญ่มักพูดกันว่า เด็กที่ทำอาการเช่นนั้น กำลังมองคู่นองในสมัยโบราณ ซึ่งการคุมกำเนิดยัง

ไม่แพร่หลาย คำพูดเช่นนี้ อาจจะฟังดูสมจริง เพราะเมื่อเด็กโตจนเล่นเช่นนั้นได้ แม่ก็มักจะตั้งครรภ์พอดี

(ดีลังกามองภาษา และวรรณคดีไทย : 355)

จะเห็นได้ว่าประโยคในข้อความนี้ มีเนื้อความเป็นเหตุเป็นผลกันตลอด โดยมีสัณฐานคู่ถึงสองคู่ คือคำว่า “เช่นนั้น” กับคำว่า “เช่นนี้” ในข้อความตอนต้น และมีคำว่า “เพราะ” กับคำว่า “ก็” ในข้อความตอนปลาย ซึ่งเป็นประโยคถ่วงความ ทำให้ผู้อ่านมีความคิดว่า ทำไมเด็กจึงทำเช่นนั้น และสามารถเชื่อมโยงความคิดถึงผลว่า เพราะเด็กโตพอจะมีน้องได้แล้ว คือแม่ก็จะตั้งครรภ์พอดี ทำให้เนื้อความมีน้ำหนัก คือเข้าใจได้อย่างดีจากเหตุผลดังกล่าว และเป็นความสนใจให้กับผู้อ่าน จากการใช้ประโยคถ่วงความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความจากข้อความนี้

จากตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าการใช้ประโยคถ่วงความ ในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของปรีชา ช้างขวัญยืน นิยมใช้ประโยคถ่วงความในข้อความที่ใช้เหตุผลอธิบายประกอบเรื่องราว เพื่อให้ผู้อ่านมีความคิดเกี่ยวโยงกันในเรื่องราวนั้น สามารถเข้าใจเรื่องราวได้เป็นอย่างดี และมีเหตุผลที่เชื่อถือได้ ซึ่งเป็นการสร้างความสนใจให้กับผู้อ่านในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้เขียนนำเสนอมาโดยตลอดเนื้อเรื่องเหล่านั้น

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษา การใช้ประโยคความหมาย ที่ ปรีชา ช้างขวัญยืน นิยมนำมาใช้ในหนังสือรวมบทความเรื่อง “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” มีอยู่ 4 ลักษณะคือ ประโยคขัดความ ประโยคสรุปความ ประโยคซ้ำความ และประโยคถ่วงความ พบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้ประโยคความหมายในลักษณะของประโยคขัดความมากที่สุด รองลงมาเป็นประโยคถ่วงความ ประโยคซ้ำความ และประโยคสรุปความ ตามลำดับ สาเหตุที่ใช้ประโยคขัดความมากที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความคิด ความสนใจในเนื้อเรื่องให้มากขึ้น จากประโยคที่มีความขัดแย้งกันเอง ทำให้ประโยคมีน้ำหนักและสมดุล เนื้อความน่าเชื่อถือ ตลอดจนเพิ่มความไพเราะให้กับเนื้อความ สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้อย่างชัดเจน ตามจุดประสงค์ของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี ถือได้ว่าการใช้ประโยคขัดความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน เป็นลักษณะเด่นเฉพาะตัว ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในการเขียนบทความในหนังสือรวมบทความเรื่อง “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ส่วนการใช้ประโยคความหมายในลักษณะอื่น ๆ ที่นิยมนำมาใช้ นั้น ก็ใช้ได้เหมาะสมกับเนื้อความเป็นอย่างดี สามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างชัดเจนเช่นกัน

2. การใช้โวหาร เป็นศิลปะของการใช้ภาษาอย่างหนึ่ง หรือเรียกว่า การใช้ถ้อยคำอย่างมีชั้นเชิง ใช้ทั้งการพูดและการเขียน เพื่อจะขยายความให้ชัดเจน หรือถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ความคิด ความฝัน หรือความรู้ได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งมากขึ้น หรือน้อยลงตามความสามารถของผู้อ่านหรือผู้ฟัง

ในการศึกษาโวหารจากหนังสือรวมบทความเรื่องวิพากษ์การใช้ภาษาไทย ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน พบว่า มีการใช้โวหารทั้ง 5 ชนิด คือ

2.1 บรรยายโวหาร

2.2 พรรณนาโวหาร

2.3 เทศนาโวหาร

2.4 สาธกโวหาร

2.5 อุปมาโวหาร

ผู้วิเคราะห์ได้ทำการวิเคราะห์โวหารทั้ง 5 ชนิด จากหนังสือรวมบทความเรื่อง วิพากษ์การใช้ภาษาไทย ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ตามลำดับดังนี้

2.1 บรรยายโวหาร เป็นโวหารที่เล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ และยกตัวอย่างเปรียบเทียบให้เห็นเด่นชัด โดยไม่แสดงความรู้สึกลงไปในงานเขียนนั้น เพื่อต้องการให้ผู้อ่านได้รับความรู้จากการใช้ภาษาง่าย ๆ อธิบายให้เข้าใจความรู้ได้เป็นอย่างดีในความเป็นจริงที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ และรู้จักเลือกเฟ้นเรื่องที่นำเล่า ตลอดจนพูดตรงจุดไม่อ้อมค้อม ดังตัวอย่างจากการเขียนบรรยายโวหารของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในหนังสือรวมบทความเรื่องวิพากษ์การใช้ภาษาไทย ต่อไปนี้

ความมีน้ำใจที่แท้ไม่ได้มาจากความกลัวและความจำเป็น แต่มาจากความต้องการที่จะให้ ต้องการที่จะเห็นผู้อื่นพ้นทุกข์ และมีความสุข คือธรรม ข้อมเมตตา กรุณา ในพรหมวิหาร 4 นั้นเอง ความมีน้ำใจชนิดนี้มาจากความกล้า คือกล้าที่จะให้ แม้ว่าอนาคตตนจะได้หรือไม่ได้อะไรตอบแทน รู้จักที่จะมีความสุขได้โดยไม่ต้องมีอะไรมา ๆ ความสุขเช่นนี้ไม่ค่อยเกิดกับคนปัจจุบันซึ่งเป็นคน “รู้จักความสุขยาก” มีเท่าไรก็ไม่สุข เพราะเห็นคนอื่นเป็นคู่แข่ง เป็นศัตรู เป็นเหยื่อ แล้วก็กลัวคู่แข่ง กลัวศัตรู กลัวเหยื่อ จะทำร้ายเอาไม่เห็นใครเป็นเพื่อน เป็นญาติพี่น้อง น้ำใจจึงเกิดไม่ได้ ต้องคิดปายเรียกหาเอง

(น้ำใจ: 423)

จากเนื้อเรื่องในบทความย่อหน้านี้ เป็นการใช่วิหารชนิด บรรยายโวหาร เพื่ออธิบายเรื่องราวในการให้ความรู้แก่ผู้อ่าน จากการใช้ภาษาง่าย ๆ มีการเรียบเรียงความคิดไปตามลำดับต่อ

เนื่องกัน ไม่สับสน จากการอธิบายเรื่องความมีน้ำใจในการช่วยเหลือกันที่แท้จริง เกิดมาจากความต้องการที่อยากให้ผู้อื่นพ้นทุกข์และมีความสุข แม้ว่าในอนาคตจะได้หรือไม่ได้อะไรตอบแทน รู้จักมีความสุขโดยไม่ต้องมีอะไรมา ๆ ทำให้เนื้อเรื่องความมีน้ำใจที่แท้จริงชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อนำความสุขมาเปรียบกับของคนที่ปัจจุบันที่ “รู้จักความสุขยาก” เพราะเห็นคนอื่นเป็นศัตรู เป็นคู่แข่ง และเป็นเหยื่อ น้ำใจจึงเกิดขึ้นไม่ได้ตามธรรมชาติ ต้องมีการประกาศหาน้ำใจกันตลอดเวลา จากการอธิบายความ และยกเหตุการณ์มาเปรียบเทียบเป็นอีกส่วนหนึ่ง ที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องความมีน้ำใจในการช่วยเหลือกันที่แท้จริง ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นจากการใช้บรรยายโวหารในการเขียนของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความจากย่อหน้าของเรื่อง “น้ำใจ”

เมื่อสักห้าหกปีมาแล้วได้เกิดความคิดขึ้นในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งว่า ฝรั่งเศสเขารักษามาตรฐานทางภาษา ใครจะไปเรียนในมหาวิทยาลัยของเขาจะต้องมีความรู้ทางภาษาของเขา ถึงระดับที่เขากำหนด เช่น อเมริกามีการสอบโทเฟิล ในอังกฤษถ้าความรู้ไม่ดีพอ เขาให้เรียนภาษาเสียก่อน ครูฝรั่งเศส ถ้าใครเขียนภาษาผิด ๆ ถูก ๆ เขาจะแสดงให้เห็นว่าเขาอ่านไม่รู้เรื่อง ทั้ง ๆ ที่เขารู้เรื่อง เขาแสดงเช่นนั้น เพื่อจะบอกว่าภาษาใช้ไม่ได้ นักวิชาการไทย ที่ไปเรียนเมืองฝรั่ง ก็ต้องพยายามใช้ภาษาให้ถูกต้องตามมาตรฐานของเขาทั้งสิ้น และบางทีใช้ได้ดี จนกระทั่งตัดสินใจได้ว่า คนไทยคนไหนเขียนภาษาอังกฤษได้ดีมากหรือน้อย นั่นคือรู้จักรักษามาตรฐานภาษาของฝรั่งเศสได้โดยทีเดียว

(ความมั่งง่ายทางภาษาไทย ของนักวิชาการมหาวิทยาลัย : 134)

จากเนื้อเรื่องในบทความย่อหน้านี้ เป็นการใช้โวหารชนิดบรรยายโวหาร เพื่ออธิบายเรื่องราวในการให้ความรู้แก่ผู้อ่าน จากการใช้ภาษาง่าย ๆ มีการเรียบเรียงความคิดไปตามลำดับต่อเนื่องกัน ไม่สับสน จากการอธิบายเรื่องวิธีการรักษามาตรฐานทางภาษาของฝรั่งเศส ว่าใครจะเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยของเขา จะต้องมีความรู้ทางภาษาของเขา ถึงระดับที่กำหนด จึงจะเข้าเรียนได้ เพื่อให้เข้าใจเรื่องวิธีการรักษามาตรฐานทางภาษาของฝรั่งเศสได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการยกตัวอย่างประกอบว่า ฝรั่งเศสแต่ละประเทศที่กล่าวมาในบทความนี้ ก็ใช้วิธีการอย่างไรกันบ้าง เพื่อชี้แนะให้ผู้อ่านมองเห็นความสำคัญของการรักษามาตรฐานทางภาษาได้เป็นอย่างดี จนถึงคนไทยที่ไปเรียนต่างประเทศกลับมาแล้ว เขายังช่วยกันรักษามาตรฐานทางภาษาของชาตินั้น ๆ ด้วย เพราะถือเป็นเรื่องที่ต้องกระทำให้ถูกต้องตามหลักมาตรฐานทางภาษา จากการใช้บรรยายโวหารในการเขียนของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความจากย่อหน้าของเรื่อง “ความมั่งง่ายทางภาษาไทยของนักวิชาการมหาวิทยาลัย”

พจนานุกรมเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เรารู้กันเป็นเครื่องตัดสินว่า คำใดใครใช้ถูก ใครใช้ผิด ราวกับว่า ผู้ทำพจนานุกรมเป็นผู้กำหนดความหมายขึ้น และมีอำนาจที่จะบอกว่าใครใช้ผิด ไปจากพจนานุกรมถือว่าผิด ความถูกต้องเช่นนี้ แม้ยึดถือกันอยู่ แต่ก็มาที่หลังภาษาอีกเช่นกัน เพราะคำที่พจนานุกรมรวบรวมมา และกำหนดความหมายนั้น อาศัยความหมายตามที่เคยใช้กันมาจริง ๆ ในภาษา บางคำใช้กันถึงสี่ห้าความหมาย คนทำพจนานุกรมก็ต้องพิจารณาจากความต่าง ๆ จำนวนมาก แล้วจึงกำหนดว่าคำนั้นใช้ในความหมายใดได้บ้าง หลังจากนั้นถ้าใครใช้ผิดไปจากความหมายที่กำหนดก็ถือว่าผิด นั่นคือ เมื่อมีพจนานุกรมเกิดขึ้น มาตรฐานซึ่งเกิดจากการลองใช้ และยอมรับกันโดยธรรมชาติ ก็ได้เปลี่ยนเป็นมาตรฐานที่ตายตัวชัดเจน แต่ถ้าคำใดใช้ผิดจากพจนานุกรมแล้วเป็นที่ยอมรับกันมาก ๆ และติดอยู่ในภาษานาน พจนานุกรมก็ยอมรับและเก็บเข้าเป็นอีกความหมายหนึ่งในพจนานุกรมได้ ซึ่งเท่ากับพจนานุกรมยังตามภาษาอยู่เช่นเดิม

(มันมาทีหลัง : 56 - 57)

จากเนื้อเรื่องในบทความย่อหน้านี้ เป็นการใส่โวหารชนิดบรรยายโวหาร เพื่ออธิบายเรื่องราวในการให้ความรู้แก่ผู้อ่าน จากการใช้ภาษาง่าย ๆ มีการเรียบเรียงความคิดไปตามลำดับต่อเนื่องกันไปไม่สับสน จากการอธิบายเรื่อง ความเป็นมาของการทำพจนานุกรมว่า ภาษาหรือคำมาก่อนพจนานุกรม การทำพจนานุกรมก็เอาภาษาที่ใช้อยู่ก่อนแล้วมาหาความหมายตามความเหมาะสมที่เคยใช้มา ถ้าคำที่มีหลายความหมายก็ยึดเอาความหมายที่เหมาะสมที่สุด และหลังจากนั้นถ้าใครใช้ผิดไปจากพจนานุกรมถือว่าใช้คำผิด แต่บางครั้งการใช้คำผิด ถ้ามีคนนิยมใช้กันมากจนติดในภาษา พจนานุกรมก็จะยอมรับ และเก็บเข้าเป็นอีกความหมายหนึ่งในพจนานุกรม ซึ่งเท่ากับพจนานุกรมยังตามหลังภาษาอยู่เช่นเดิม จากที่ผู้เขียนอธิบายตรงจุดไม่อ้อมค้อม ตลอดจนใช้เหตุผลประกอบในการอธิบาย ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องความเป็นมาของพจนานุกรมได้เป็นอย่างดี จากการใส่บรรยายโวหารในการเขียนของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความจากย่อหน้าของเรื่อง “มันมาทีหลัง”

คำสับคู่ซึ่งผมได้ยืมเป็นคำแรกคือคำว่า ทดเทิด ซึ่งเกิดจากการสับคำต่างคู่กัน คือ ทดแทน กับ เทิดทูน โดยนำคำแรกของคำคู่ที่เสียงคล้ายกันมารวมกันแล้วสร้างเป็นคำใหม่ คำใหม่นี้มีลักษณะทั้งรูปและเสียงคล้ายคำคู่เดิม และได้ความหมายใหม่ คำว่า ทดแทน หมายถึง ตอบแทน หรือชดเชย ส่วนเทิดทูน หมายถึง ยกย่อง เชิดชู เมื่อสร้างคำใหม่ตามวิธีที่กล่าวข้างต้นเป็น ทดเทิด คำนี้มีความหมายว่า ชดเชยในทางที่สูงขึ้นหรือดีขึ้น ใช้เป็นศัพท์บัญญัติของคำว่า Sublimate เป็นคำนามใช้ว่า การทดเทิด เป็นศัพท์จิตวิทยา หมายถึง การนำเอาธรรมชาติทางด้านที่ไม่ดีไปใช้ในด้านที่สังคมยกย่อง เช่น เปลี่ยนความแค้นจาก

การถูกคนรักหลอกหลวงไปเป็นการทุ่มเททำประโยชน์ทางด้านสังคมสงเคราะห์ แทนที่จะใช้พลังงานไปเพื่อแก้แค้น เป็นต้น ศัพท์คำนี้ไม่ค่อยมีผู้ใช้เข้าใจว่าคงไม่ขอบเสียงของคำ การสร้างศัพท์ในกรณีนี้เป็นตัวอย่างแสดงว่า คำสับคู่ มิได้สร้างขึ้นเพื่อความแปลก แต่มุ่งรวมคำ และความหมาย ซึ่งมีอยู่ในคำเดิม เข้าเป็นคำใหม่ ซึ่งมีความหมายของคำเดิมผสมกัน

(คำสับคู่ : 584)

จากเนื้อเรื่องในบทความย่อหน้านี้ เป็นการใช่วิหารชนิดบรรยายโวหาร เพื่ออธิบายเนื้อเรื่องในการให้ความรู้แก่ผู้อ่านจากการใช้ภาษาง่าย ๆ มีการเรียบเรียงความคิดไปตามลำดับต่อเนื่องกัน ไม่สับสน จากการอธิบายเรื่องการสร้างคำใหม่ โดยวิธีการสับคู่กันของคำว่า “ทดเทิด” ซึ่งมีความหมายว่า ชดเชย ในทางที่สูงขึ้น หรือดีขึ้น ใช้เป็นศัพท์บัญญัติของคำว่า Sublimate เป็นคำนาม ใช้ว่าการทดเทิด เป็นศัพท์จิตวิทยา หมายถึง การนำอารมณ์ชาติทางด้านที่ไม่ดีไปใช้ในด้านที่สังคมยกย่อง ซึ่งมาจากคำที่คู่กัน คือคำว่า “ทดแทน” กับคำว่า “เทิดทูน” ทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจประวัติความเป็นมาของคำว่า “ทดเทิด” เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจนเป็นอย่างดี ผู้เขียนใช้วิธีการยกตัวอย่างประกอบ เกี่ยวกับความหมาย ทดเทิดที่เห็นได้ชัด เช่น การเปลี่ยนความแค้นจากการถูกคนรักหลอกหลวง ไปเป็นการทุ่มเททำประโยชน์ทางด้านสังคมสงเคราะห์ แทนที่จะใช้พลังงานไปเพื่อการแก้แค้น และผู้อ่านได้รับความรู้เพิ่มเติมเรื่องการสับคู่ มิได้สร้างขึ้นเพื่อความแปลก จากการอธิบายว่า มุ่งรวมคำ และความหมายที่มีอยู่ในคำเดิม เข้าเป็นคำใหม่ ซึ่งมีความหมายของคำเดิมผสมกัน ทำให้ผู้อ่านยังเข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดี จากการใช้บรรยายโวหาร ในการเขียนของปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความจากย่อหน้าของเรื่อง “คำสับคู่”

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาการเขียนโวหารชนิดบรรยายโวหาร ในหนังสือรวมบทความเรื่อง วิพากษ์การใช้ภาษาไทย ของปรีชา ช้างขวัญยืน ผู้วิจัยพบว่าเป็นการเขียนอธิบายเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์ในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับภาษาไทยในด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ได้ชัดเจน ไม่วกวน และใช้ภาษาง่าย ๆ อธิบายอย่างมีเหตุผล พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ และมีการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องภาษาไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการพูดตรงจุด ไม่อ้อมค้อม ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้เรื่องภาษาไทยได้อย่างเพลิดเพลินจากการใช้โวหาร ชนิดบรรยายโวหาร ของผู้เขียน อย่างมีชั้นเชิง เหมาะกับการเล่าเรื่องเหล่านั้นที่เกี่ยวกับภาษาไทย ดังตัวอย่างที่ยกมา กล่าวในบางส่วนของบรรยายโวหาร จากหนังสือรวมบทความเรื่อง วิพากษ์การใช้ภาษาไทย ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

2.2 **พรรณนาโวหาร** เป็นโวหารที่อธิบายเรื่องราวคล้ายกับบรรยายโวหาร ต่างกันตรงที่พรรณนาโวหาร มีการสอดแทรกอารมณ์ต่าง ๆ เช่น โกรธ รัก เกลียด ฯลฯ และความรู้สึกของผู้เขียน ในการกล่าวถึงถึงถึงความงามด้านศิลปะ และความงามของธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งผู้เขียนต้องใช้ความประณีตในการเลือกเน้นถ้อยคำให้ตรงกับความรู้สึกของตนเอง หยิบยกลักษณะเฉพาะของสิ่งต่าง ๆ มากล่าวอย่างละเอียด ใช้คำที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ง่าย และเลือกคำที่มีความไพเราะ เพื่อสร้างความสนใจ ประทับใจ ให้กับผู้อ่าน ได้เกิดความรู้สึกคล้อยตามผู้เขียน ดังตัวอย่างจากการเขียนพรรณนาโวหาร ของปรีชา ช้างขวัญยืน ในหนังสือรวมบทความเรื่องวิพากษ์การใช้ภาษาไทย ต่อไปนี้

แหล่งสุดท้ายที่จะต้องพูดถึงด้วยความปรารถนาดีก็คือ พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ การพาดหัวข่าวนั้นมีข้อจำกัดเรื่องเนื้อที่ และการที่ต้องสร้างความสนใจแก่ผู้อ่านก็จริงอยู่ จะตัดคำบ้างใช้ภาษาแสดง เช่น “ฝ่ายค้านอัดรัฐบาลยับ” บ้างก็พอจะยอมรับได้ว่าเป็นภาษาพูด แต่ภาษาที่ขจัดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์และทำลายศักดิ์ศรีของหนังสือพิมพ์ก็คือ คำพูดโกหกและคำหยาบ หนังสือพิมพ์มีสิทธิ์พาดหัวให้น่าสนใจ แต่ไม่มีสิทธิ์พาดหัวโกหก เพราะหนังสือพิมพ์มีหน้าที่เสนอข่าว ซึ่งมุ่งจะให้ข่าวที่ตรงตามความเป็นจริงที่สุด การพาดหัวโกหกเพื่อหวังเพียงความตื่นเต้น เช่น เพียงแต่พบรอยเลือดใกล้หมู่บ้านก็พาดหัวว่า “เลือดโอรังเบตงหมู่บ้าน” นั้นย่อมเป็นการผิดหลักวิชาชีพดังกล่าว ส่วนคำหยาบนั้นยังพบเห็นอยู่บ่อย ๆ เช่น พาดหัวข่าวเกี่ยวกับการแข่งขันฟุตบอลโลกว่า “หมูเตะสก็อตกระโปรงแหก” คำว่า “แหก” ที่เป็นคำวิเศษณ์ในภาษาไทยเป็นคำต่ำ สุภาพชนไม่ควรพูด ตัวอย่างนี้ถ้าจะใช้คำว่า “ขาด” แทนก็ได้ ตัวอักษรเท่ากัน และไม่หยาบ และก็ไม่ใช่คำที่คิดได้ยาก จะว่าต้องคิดในเวลาจำกัด ทำให้คิดคำอื่นแทนไม่ได้คงจะไม่ใช่ พาดหัวหยาบ ๆ เช่น “ถีบหัว ปชป. ไล่ออกจากรัฐบาล” นั้น ผมเห็นว่าถึงเวลาที่หนังสือพิมพ์จะเลิกทำได้แล้ว อย่าลืมนักหนังสือพิมพ์ถือตัวว่าเป็นฐานันดรที่สี่ เป็นคนที่มีเกียรติและปรารถนาจะทำงานอย่างอิสระ แต่การใช้ภาษาในลักษณะนี้ขัดกับลักษณะดังกล่าว หากไม่แก้ไขจะถือว่า หนังสือพิมพ์มีศักดิ์ศรีหาได้ไม่ ผมไม่เชื่อว่าหนังสือพิมพ์สมัยนี้จะมีสำนึกไปว่า คำพูดที่สุภาพเป็นเครื่องหมายของสังคมศักดินา แต่ถึงเชื่อก็ไม่จำเป็นจะต้องคิดว่าหนังสือพิมพ์ยุคประชาธิปไตยควรใช้ภาษาไพเราะ ๆ ผู้ที่เขียนพาดหัวข่าวก็ไม่ควรทำลายฐานะหนังสือพิมพ์ของตน โดยการเอานิสัยส่วนตัวมาเขียนเผยแพร่ให้เป็นมลพิษทางตาแก่ประชาชน

ผมสังเกตว่าหนังสือพิมพ์สมัยนี้สุภาพ และพูดจาเป็นหลักเป็นฐานขึ้นกว่าสมัยก่อนมาก ยังเหลืออยู่แต่ข้อบกพร่องเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างที่ผมยกตัวอย่างมาเท่านั้น จะเลิกเสียคงไม่ยาก จะได้มีศักดิ์ศรีสมภาคภูมิเสียที

(มลพิษทางภาษา : 100 - 101)

จากเนื้อเรื่องในสองย่อหน้านี้ เป็นการใช้โวหารชนิด พรรณนาโวหาร เพื่ออธิบายเรื่องราวในการให้ความรู้ และสอดแทรกความรู้สึก และอารมณ์ต่าง ๆ มีการเรียบเรียงความคิดไปตามลำดับต่อเนื่องไม่สับสน จากการอธิบายเรื่องการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาเขียนพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ ถึงแม้ปัจจุบันมีไม่ค่อยมาก ก็ควรแก้ไขข้อบกพร่องนั้นเสีย เพื่อศักดิ์ศรีของหนังสือพิมพ์ ซึ่งคำที่หนังสือพิมพ์ใช้พาดหัวยังมืออยู่บ่อย ๆ คือ คำพูดโกหก และคำหยาบ ทำให้เนื้อเรื่องมีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการยกตัวอย่างการพาดหัวข่าว ที่ใช้คำพูดโกหก และคำหยาบประกอบ คือ เพียงพบรอยเสือใกล้หมู่บ้าน ก็พาดหัวข่าวว่า “เสือโคร่งบุกหมู่บ้าน” และพาดหัวข่าวเกี่ยวกับการแข่งฟุตบอลโลกว่า “หมู่เตะสก็อตกระโปรงแหก” คำว่าแหกไม่สุภาพ ควรใช้คำว่า “ขาด” แทน เป็นต้น การใส่ความรู้สึกในการเขียนพรรณนาโวหาร แสดงความคิดเห็น ตลอดจนการใช้คำที่รูปธรรม เพื่อให้ผู้อ่านมีความคิดเห็นคล้อยตามผู้เขียน และมองเห็นภาพได้อย่างละเอียดชัดเจน จากข้อความที่แสดงความคิดเห็นว่า หนังสือพิมพ์ต้องแก้ไขเรื่องดังกล่าวนี้เสีย เพื่อศักดิ์ศรีของหนังสือพิมพ์เอง ทำให้ผู้อ่านมีความคิดคล้อยตาม และมองเห็นภาพการเขียนพาดหัวข่าวว่าเป็นลักษณะดังที่กล่าวจริง จากการใช้โวหาร ชนิดพรรณนาโวหาร ในการเขียนของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความทั้งสองย่อหน้านี้ของเรื่อง “มลพิษทางภาษา”

การออกเสียงสระผิดเป็นเรื่องที่พบมากกว่าการออกเสียงพยัญชนะผิด และไม่ใช่เฉพาะนักเรียนที่มาประกวดการอ่านเท่านั้น คนทั่วไปในปัจจุบันก็ออกเสียงผิด จนบัดนี้ดูเหมือนจะกลายเป็นถูกไปแล้ว เพราะครูภาษาไทยบางคนก็ไม่รู้หลักการการอ่านออกเสียงสระในภาษาไทย การที่เราฝึกการอ่านออกเสียงน้อยเกินไปทำให้ไม่รู้วิธีอ่านถึงมาตราไม่รู้จักการเน้นว่าควรอยู่ตรงพยางค์ไหน เมื่อไม่ได้ฝึกก็อ่านตามรูปที่เห็น เช่น กะทะ เสียงอะ ในคำ กะ อ่านถึงมาตรา คือ ออก อะ เบาทุ้แน่นเต็มที เช่นเดียวกับการออกเสียง อะ ในคำไม่ประวิสรรชนีย์ เช่น มหา ซึ่งคนสมัยนี้มักอ่านเต็มเสียงเป็น มะ หา การที่ไม่ประวิสรรชนีย์ก็เป็นเครื่องหมายประการหนึ่งที่แสดงว่าออกเสียงถึงมาตรา แต่ผู้อ่านมักไม่สังเกตข้อนี้ คำที่มีสามพยางค์ เช่น ภาษาไทย ประชาชน พยางค์แรก คือ ภา และ ประ ไม่เน้น ต้องลงหนักพยางค์ที่สอง คือ ษา และ ษา แต่คนสมัยนี้เน้นพยางค์หน้าทำให้ต้องรวบสองพยางค์หลัง จนเป็นการพูดกระตุกไม่เนิบแบบเสียงไทยแต่เดิม

(คุณครูสอนผิด : 45 - 46)

จากเนื้อเรื่องในย่อหน้านี้ เป็นการใช้โวหารชนิด พรรณนาโวหาร ในการอธิบายเรื่องราวเพื่อให้ความรู้ และสอดแทรกความรู้สึก และอารมณ์ต่าง ๆ มีการเรียบเรียงความคิดไปตามลำดับต่อเนื่อง ไม่สับสน จากการอธิบายเรื่องการอ่านออกเสียงสระผิดของคนทั่วไปในปัจจุบัน ที่อ่าน ออกเสียงสระผิดกันมาก จนดูความผิดนี้เป็นเรื่องธรรมดา และอีกไม่นานความผิดก็คงกลายเป็นเรื่องถูก

ในที่สุด จากการที่คนอ่านออกเสียงสระผิจนอ่านเคยชิน แม้แต่ครูภาษาไทยบางคนยังไม่รู้หลักการอ่านออกเสียงสระในภาษาไทย และมีการฝึกการอ่านออกเสียงน้อยเกินไป ทำให้ไม่รู้วิธีการอ่านสระกึ่งมาตรา ไม่รู้จักการเน้นว่า ควรอยู่พยางค์ไหน ทำให้การอ่านออกเสียงกระตุก ไม่อ่านเนิบแบบเสียงไทยแต่เดิม เพื่อให้เข้าใจความในเนื้อเรื่องมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างประกอบเกี่ยวกับหลักการอ่านที่ถูกต้องให้เห็นเด่นชัดขึ้นจากการอ่านคำว่า กะทะ มหา ภาษาไทย และประชาชน โดยชี้ให้เห็นหลักเกณฑ์การอ่านที่ถูกต้องจากการอธิบายของเนื้อความในบทความ ทำให้ผู้อ่านมีความเชื่อถือในความรู้ที่ได้รับจากการเขียนของผู้เขียน ที่สอดคล้องอารมณ์แรงขรึมในการอธิบายโดยใช้เหตุผลประกอบ ทำให้เนื้อเรื่องมีความหนักแน่น ชัดเจน และชี้แนะให้คิดในเรื่องนี้ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดในการไตร่ตรองว่าเป็นไปตามเหตุผลดังกล่าวเพียงใด เป็นการทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้ได้อย่างลึกซึ้งในเรื่องการอ่านออกเสียงที่ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ในการอ่านออกเสียงให้ถูกต้องได้จากการใช้โวหาร ชนิดพรรณนาโวหาร ในการเขียนของ ปรีชา ช่างขวัญยืน ในบทความย่อหน้านี้ของเรื่อง “คุณครูสอนคิด”

เมื่อพิจารณาผีเสื้อประเภทต่าง ๆ ของภาคเหนือแล้วเห็นมีอยู่สองความหมายคือ เสือ แปลว่า เชื้อสาย ผีเสื้อในคำว่า ผีเสื้อบ้าน และผีเสื้อเมือง นั้น น่าจะหมายถึงผีที่เป็นเสือก คือเป็นผีบรรพบุรุษ ซึ่งรักษากันและเมือง พระเสื้อเมืองก็คงจะมีความหมายอย่างนี้ แต่ใช้คำยกย่อง ไม่เรียกผี เพราะคำว่าผีในภาษาภาคกลางมีความหมายต่ำลง เนื่องจากการรับวัฒนธรรมผีของแขกเข้ามา ส่วนผีเสื้อน้ำอาจจะแปลตามนัยว่า เป็นผีที่รักษาน้ำก็ได้ คือความหมายกลายจากเชื้อสาย ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องเป็นผู้รักษา มาเป็นการรักษาแต่ผีเสื้อยักษ์ ไม่ได้แปลว่า ผีที่รักษายักษ์ คงจะเป็นการผสมความคิดแขกเรื่องยักษ์เข้ากับผีไทย จึงกลายเป็นผีเสื้อยักษ์ คือยักษ์ที่รักษาน้ำ เพราะผีเสื้อน้ำกับยักษ์ที่รักษาน้ำของแขกมีหน้าที่ตรงกัน จึงจับรวบรวมเป็นพวกเดียวกันเสีย นางผีเสื้อสมุทรในวรรณคดีไทยมีอยู่ 2 คน คือ

นางผีเสื้อสมุทรในรามเกียรติ์ มีหน้าที่รักษาด่านหลังมหาสมุทรของเมืองลงกา ภายหลังถูกหนุมานฆ่าตาย นางผีเสื้อตนนี้เชื่อว่าคือนางรากษสี ชื่อ สิงหิกา ในรามายณะของอินเดีย ส่วนนางผีเสื้อสมุทรในพระอภัยมณีนั้น อาจจะได้ความคิดมาจากรามเกียรติ์ เป็นใหญ่อยู่แถบนั้นน้ำโนมาน ซึ่งถ้าดูตามภูมิศาสตร์ในพระอภัยมณีก็คงอยู่ระหว่างทางจากเกาะแก้วพิสดารไปทางลังกา บางทีอาจจะต้องการให้เป็นคนเดียวกับในรามเกียรติ์ก็ได้

(เมื่อสุนทรภู่ผสมพันธุ์ผี : 411 - 412)

จากเนื้อความในสองย่อหน้านี้ เป็นการใช้โวหาร ชนิดพรรณนาโวหาร อธิบายเรื่องราวในการให้ความรู้ และสอดคล้องความรู้สึก และอารมณ์ต่าง ๆ มีการเรียบเรียงความคิดไปตามลำดับต่อเนื่องไม่สับสน จากการอธิบายเรื่อง ผีประเภทผีเสื้อของภาคเหนือ มีอยู่สองความหมายคือ เสือก

แปลว่า เชื้อสาย ผีเสื้อในคำว่าผีเสื้อบ้าน และผีเสื้อเมือง น่าจะหมายถึงผีที่เป็นผี คือผีบรรพบุรุษ ส่วนผีเสื้อน้ำอาจจะแปลตามนัยว่า เป็นผีที่รักษาน้ำก็ได้ คือความหมายกลายจากเชื้อสาย ซึ่งเป็นเหตุให้เป็นผู้ต้องรักษามาเป็นการรักษา และมีความหมายอย่างเดียวกันกับคำว่า ผีเสื้อยักษ์ของแขก ที่มีหน้าที่รักษาน้ำ นางผีเสื้อสมุทรในวรรณคดีไทย มีอยู่ 2 คน คือ นางผีเสื้อสมุทรในเรื่อง รามเกียรติ์ และนางผีเสื้อสมุทรในเรื่องพระอภัยมณี บางทีสุนทรภู่อาจจะต้องการให้เป็นคนเดียวกัน เพราะแหล่งที่เกิดอยู่ใกล้เคียงกัน จากการอธิบายของเนื้อความในบทความที่สอดแทรกความรู้ สึกและอารมณ์เคร่งขรึม ในการอธิบายโดยใช้เหตุผลประกอบ และนำมาเปรียบเทียบระหว่างผีเสื้อสมุทร ในเรื่องรามเกียรติ์ และเรื่องพระอภัยมณีว่าน่าจะเป็นคนเดียวกัน ทำให้เนื้อเรื่องมีความหนักแน่น ชัดเจน และมีการชี้แนะให้คิดในเรื่องนี้ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดในการไตร่ตรองว่าเป็นไปตามเหตุผลดังกล่าวเพียงใด เป็นการทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้ได้อย่างลึกซึ้งในเรื่อง ประเภทผีเสื้อของ คนภาคเหนือที่ถูกต้อง และสามารถอธิบายให้คนอื่นเข้าใจได้อย่างมีเหตุผลพอเพียง จากการใช้โวหาร ชนิดพรรณนาโวหาร ในการเขียนของปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความสองย่อหน้านี้ ของเรื่อง “เมื่อสุนทรภู่ผสมพันธุ์ผี”

เราคงเคยได้ยินภาษาว่า “สำเนียงบอกภาษา กิริยาบอกระกูล” หรือบางทีก็ว่า “สำเนียงส่อภาษา กิริยาส่อสกุล” ภาษิตนี้แสดงว่าสมัยก่อนคนแต่ละเชื้อชาติออกเสียงภาษาของตนชัดเจน จนกระทั่งได้ยินสำเนียงก็รู้ว่าคนเชื้อชาติอะไร และกิริยาท่าทางก็เป็นเครื่องบอกว่าเป็นผู้ดีมีสกุลหรือเป็นไพร่ ภาษิตดังกล่าวเป็นเครื่องสังเกตตัวบุคคลแต่ละคน

ภาษาบอกนิสัยที่ผมจะกล่าวต่อไปนี้ไม่ใช่นิสัยของแต่ละคน แต่เป็นนิสัยของชนชาติเลยทีเดียว นิสัยดังกล่าวแสดงออกมาทางภาษา เช่น คนไทยสมัยก่อนมีความละอายสูง เมื่อทำอะไรผิดก็มักจะ “ละอายใจ” และมักจะสอนลูกหลานด้วยสำนวนว่า “อย่าทำ.....อายเขา” หรือ “ขายหน้าเขา” แล้วถ้าลูกหลานทำไม่ดีก็มักจะพูดว่า “ไม่รู้จะเอาหน้าไปไว้ไหน” คำตรงข้ามคือ “หน้าด้าน” “หน้าทน” “หน้าหนา” จึงเป็นคำคำที่รุนแรง ลักษณะภาษาที่แสดงความละอายสูงและละอายง่ายนี้ทำให้คนไทยเราระมัดระวัง เมื่อจะต้องแสดงตนหรือแสดงการกระทำต่าง ๆ เราเห็นว่าคนที่ละอายและคนขี้อายเป็นคนน่ารัก อะไรที่ไม่แน่ใจก็ไม่แสดงเพราะผิดแล้วจะอายเขา คนที่จะแสดงอะไรได้จึงต้องมั่นใจจริง รู้จริง

(ภาษาบอกนิสัย : 385 - 386)

จากเนื้อความในสองย่อหน้านี้ เป็นการใช้โวหาร พรรณนาโวหาร อธิบายเรื่องราวในการให้ความรู้และสอดแทรกความรู้ สึกและอารมณ์ที่มีต่อเนื้อเรื่อง ด้วยการเรียบเรียงความคิดไปตามลำดับ ต่อเนื่องไม่สับสน จากการอธิบายเรื่อง นิสัยที่แสดงออกมาทางภาษาของแต่ละเชื้อชาติ เช่น นิสัยของคนไทยสมัยก่อนมีความละอายสูง และมักสอนลูกสอนหลานด้วยสำนวนว่า “อย่า

ทำ... อายเขา” หรือขายหน้าเขา ถ้าลูกหลานทำไม่ดีก็มักจะพูดว่า “ไม่รู้จะเอาหน้าไปไว้ไหน” จึงเกิดคำคำที่รุนแรงเมื่อทำตัวไม่ดี เช่นคำว่า “หน้าด้าน” “หน้าทน” “หน้าหนา” จึงเกิดเป็นนิสัยของคนไทย เมื่อทำอะไรต้องมีความระมัดระวัง เมื่อต้องแสดงตน หรือแสดงการกระทำต่าง ๆ เราเห็นว่าคนที่อาย และคนขี้อาย เป็นคนน่ารัก อะไรที่ไม่แน่ใจก็ไม่แสดง ผิดแล้วจะอายเขา และคนที่แสดงอะไรได้จึงต้องมั่นใจจริง รู้จริง จากการอธิบายเรื่องในบทความตามลำดับเนื้อเรื่องไม่สับสน เพื่อให้ความชัดเจนขึ้น มีการยกตัวอย่างประกอบคำคำที่รุนแรง เมื่อทำสิ่งไม่ดี ทำให้มองเห็นภาพชัดเจน จากคำคำที่เป็นรูปธรรมว่า หน้าด้าน หน้าทน และหน้าหนา ทำให้ความมีน้ำหนักรับเชื่อถือได้ โดยการเขียนที่ใช้อารมณ์เคร่งขรึมในการอธิบายอย่างมีเหตุผล ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดในการไตร่ตรองว่าเป็นไปตามเหตุผลดังกล่าวเพียงใด ทำให้มีความรู้ได้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับนิสัยของคนไทยสมัยก่อนที่มีความละอายสูง ถ้าวความผิดถ้าไม่รู้จริงจะไม่แสดงออกมา ถ้าแสดงออกมาหมายถึงมีความเชื่อมั่นสูงในเรื่องนั้น จากการใช้โวหาร ชนิดพรรณนาโวหาร ในการเขียนของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความสองย่อหน้าหนึ่งของเรื่อง “ภาษาบอกลีลา”

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาการเขียนโวหาร ชนิดพรรณนาโวหาร ในหนังสือรวมบทความเรื่อง วิพากษ์การใช้ภาษาไทย ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ผู้วิจัยได้พบว่า นิยมใช้โวหาร ชนิดพรรณนาโวหาร อธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับภาษาไทยในด้านต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยการอธิบายเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์ในการเล่าเรื่องได้ชัดเจน ไม่วกวน ใช้ภาษาง่าย ๆ อธิบายอย่างมีเหตุผล ยกตัวอย่างประกอบ มีการเปรียบเทียบ แสดงความรู้สึก และสอดแทรกอารมณ์ต่าง ๆ ตามในเนื้อเรื่อง ตลอดจนอธิบายเนื้อเรื่องโดยใช้คำที่เป็นรูปธรรม ทำให้มองเห็นภาพเรื่องราวต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยได้อย่างชัดเจน และเชื่อถือได้ จากการใช้โวหาร ชนิดพรรณนาโวหาร ของผู้เขียน อย่างมีชั้นเชิง เหมาะแก่เนื้อหาที่นำมาอธิบายเล่าเรื่องเหล่านั้น ที่เกี่ยวกับภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม ดังตัวอย่างที่ยกมากล่าวในบางส่วนของพรรณนาโวหาร จากหนังสือรวมบทความ เรื่องวิพากษ์การใช้ภาษาไทย ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

2.3 เทศนาโวหาร เป็นโวหารที่ใช้ให้เห็นคุณค่าและโทษของสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งแนะนำสั่งสอนอย่างมีเหตุผล มีหลักฐานอ้างอิง ตลอดจนรู้จักหยิบยกคติธรรม และสัจธรรม มาเป็นอุทาหรณ์ เพื่อชักจูงให้ผู้อ่านมีความเห็นคล้อยตาม เชื่อถือ และปฏิบัติตาม ซึ่งผู้เขียนจะต้องเป็นคนที่มีความรู้ในเรื่องที่เขียน จนอยู่ในฐานะที่ผู้อ่านมีความศรัทธาเชื่อถือได้ ตลอดจนมีความรู้ทางจิตวิทยา เพื่อใช้ในการสร้างความสนใจให้กับผู้อ่าน ดังตัวอย่างจากการเขียนเทศนาโวหาร ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในหนังสือรวมบทความเรื่อง วิพากษ์การใช้ภาษาไทย ต่อไปนี้

เรื่องที่สำคัญกว่านี้มีอีกสองเรื่อง เรื่องแรกคือเรื่องการใช้คำที่ทำให้ภาพของแพทย์และวิชาด้านการแพทย์เสียหาย นั่นคือการจัดวิชาแพทยศาสตร์เป็นวิชาชีพ ผมไม่ทราบเหมือนกันว่าใครจัด แต่คนมักพูดกันว่าแพทย์เป็นอาชีพที่ร่ำรวย การใช้คำว่าอาชีพทำให้คนจำนวนมากมุ่งมาเรียนแพทย์ เพราะคิดว่าเป็นอาชีพและมีความร่ำรวยเป็นจุดหมาย ข้อนี้เสียหายมากสำหรับแพทย์ เพราะถ้าการแพทย์คืออาชีพ การรักษาและเก็บค่ารักษาก็คือการค้า คนที่เข้าใจผิดเคยเสนอให้เก็บภาษีคลินิกแพทย์เหมือนเป็นสถานประกอบการค้า ซึ่งแพทย์ก็คัดค้านอย่างถูกต้องก็คือการแพทย์ไม่ใช่วิชาชีพในความหมายทั่วไปและไม่ใช่อุตสาหกรรม การค้า แต่ถ้าไม่ทำให้นักศึกษาแพทย์และสังคมเข้าใจให้ถูก ต่อไปคนอาจมองแพทย์บางคนเป็นพ่อค้าหน้าเลือดก็ได้ ขอให้สังเกตว่า แพทย์ในปัจจุบันได้รับความนับถือก็เพราะแพทย์ในอดีตเป็นผู้เสียสละ แพทย์แผนโบราณนั้นคิดค้นก่อนคนอื่นใช้ก็ตามตัวได้ และแพทย์จะเฝ้าไข้จนกว่าอาการจะทุเลา คนไทยฝากชีวิตกับแพทย์เช่นนี้มาแต่โบราณ จึงเห็นว่าแพทย์คือผู้มีพระคุณ ถ้าคนไข้ตายเขาก็ถือว่าสิ้นบุญแต่เพียงนั้น ไม่มีใครโทษแพทย์ ปัจจุบันจึงเห็นได้ว่าคนไทยไม่ฟ้องร้องแพทย์ แต่ถ้าคนทั้งสังคมคิดว่าแพทย์เป็นอาชีพลักษณะเดียวกับการค้า ความนับถือเช่นนี้จะหมดไปและจะไม่มีวันสร้างขึ้นได้อีก ความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับคนไข้ในลักษณะเป็นการเอื้อเพื่อเกื้อกูลกันระหว่างมนุษย์ก็จะหมดไปอย่างน่าเสียดาย แพทย์จะต้องช่วยกันทำให้บุคคลในวงการแพทย์เลิกใช้ภาษาซึ่งบ่งว่าการแพทย์เป็นอาชีพ และจะต้องทำให้คนทั่วไปเข้าใจแพทย์ให้ถูกต้องเสียโดยเร็ว ผมเคยได้ยินคำอีกคำหนึ่งซึ่งฟังแล้วไม่สู้จะสบายใจ คือคำว่า “ธุรกิจพยาบาล” ซึ่งสถาบันบางแห่ง เปิดสอนคำว่า ธุรกิจ ให้ความรู้สึกไม่ดีเลย เพราะคนไข้จะกลายเป็นคนซื้อบริการ แล้วต่อไปกิจการทางด้านการรักษาพยาบาลก็ต้องโฆษณา ซึ่งดูเหมือนจะมีอยู่บ้างแล้ว

แพทย์จะโฆษณาหรือไม่ นั่นแพทย์ย่อมรู้อยู่แก่ใจ คลินิกโรคผิวหนังก็ควรขึ้นป้ายเพียงคลินิกโรคผิวหนัง แต่สมัยนี้ชื่อคลินิกทำป้ายตัวเล็กนิดเดียว แต่ป้ายขนาดใหญ่ที่ยื่นออกมาหน้าร้านทำเช่นเดียวกับป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ทั้งหลายใช้คำว่า ลิว ฝ่า ซึ่งสื่อเจตนาจะรับคนไข้ประเภทมาเสริมสวยมากกว่า เพราะดูเหมือนจะเป็นเรื่องซึ่งต้องรักษากันอย่างสม่ำเสมอและได้เงินเป็นกอบเป็นกำ ทั้งยังเสี่ยงอันตรายน้อยกว่าการรักษาโรคผิวหนังอื่น ๆ คนทั่วไปเห็นแล้วก็นึกอยู่ในใจว่า “นี่หรือแพทย์”

(แพทย์จะเสียเพราะภาษา : 105 - 106)

จากเนื้อเรื่องในสองย่อหน้านี้เป็นการใช้โวหาร ชนิดเทศนาโวหาร เพื่ออธิบายเรื่องราวการใช้คำที่ทำให้ภาพของแพทย์และวิชาด้านการแพทย์เสียหาย คือการจัดวิชาแพทยศาสตร์เป็นวิชาชีพ ซึ่งเป็นการใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้อง ตามเหตุผลที่ยกมากล่าวสรุปได้ว่า แพทย์เป็นบุคคลที่สังคมยกย่องว่าเป็นผู้มีพระคุณของคนในสังคม แต่ถ้าเมื่อไรคนทั้งหลายคิดว่าแพทย์เป็นอาชีพ

ลักษณะเดียวกับการค้า ความนับถือก็จะหมดไป และจะไม่มีวันสร้างขึ้นได้อีก จากการใช้คำว่า “วิชาแพทยศาสตร์เป็นวิชาอาชีพ” โดยการให้เหตุผลมาประกอบเรื่องราวที่อธิบายแล้ว ก็มีการชี้แนะให้กระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยการแนะนำให้แพทย์ช่วยกันทำให้บุคคลในวงการแพทย์เลิกใช้ภาษา ซึ่งบ่งบอกว่า การแพทย์เป็นวิชาอาชีพ และจะต้องทำให้คนทั่วไปเข้าใจแพทย์ให้ถูกต้องเสียโดยเร็ว นอกจากการใช้คำว่า การแพทย์เป็นวิชาอาชีพ ยังมีอีกคำหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์คือคำว่า “ธุรกิจพยาบาล” ในการใช้คำนี้ทำให้เรามีความรู้สึกว่า คนไข้กลายเป็นคนซื้อบริการ ในการใช้ภาษาแบบนี้ทำให้การแพทย์กับการพยาบาลเสียหายมาก จากการกล่าวมาทั้งหมดเป็นการเตือนสติผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ให้ระวังการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับหน้าที่ของแพทย์และพยาบาล เพื่อให้ข้อความเห็นเด่นชัดและมีน้ำหนัก โดยการยกตัวอย่างประกอบเกี่ยวกับการโฆษณาของคลินิกโรคผิวหนัง ชื่อคลินิกเขียนตัวเล็ก แต่มีป้ายขนาดใหญ่ที่ยื่นออกมาหน้าร้านเพื่อโฆษณาการรักษา สิว ฝ้า เป็นส่วนช่วยดึงดูดลูกค้าเข้ามารักษา เพื่อหวังจะได้เงินมาก ๆ จนในที่สุด คนในสังคมก็หมดความนับถือ ลดความยกย่องว่าหมอเป็นผู้มีพระคุณของคนในสังคม ซึ่งทำให้วงการแพทย์เสียหายมากจากการกระทำของคนบางคน และแพทย์บางคนดังกล่า ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิด และความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง จากเหตุผลและการยกตัวอย่างประกอบจนทำให้ผู้อ่านมีความคิดคล้อยตามว่าไม่ควรกระทำให้การแพทย์เสียหาย เพราะการใช้ภาษาดังกล่าว จากการใช้เทศนาโวหารในการเขียนของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความสองย่อหน้านี้ของเรื่อง “แพทย์จะเสียเพราะภาษา”

บุญคุณ เป็นคำที่มีความหมายเชิงนามธรรม เป็นเรื่องที่ต้องรู้สึกหรือสำนึกเอง คนไทยเรามีความสำนึกในเรื่องนี้มาก คนที่จะมีบุญคุณแก่ใครนั้นจะต้องเป็นผู้ให้หรือผู้ช่วยเหลือโดยเต็มใจและไม่หวังผลประโยชน์ จึงจะนับได้ว่ามีบุญคุณเต็มที่ คนไทยไม่ยกย่องการกระทำแบบหวังผลประโยชน์ คนที่ “ทวงบุญคุณ” หรือ “ล่ำเลาะบุญคุณ” คือ อ้างบุญคุณที่ตนเคยทำแก่อีกฝ่ายหนึ่งเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำหรือไม่กระทำอะไรบางอย่างตามที่ตนปรารถนานั้นถือว่าเป็นคนไม่ดี คนไทยนั้นถือว่าให้แล้วก็แล้วกันไป คนรับจะสำนึกบุญคุณหรือไม่เป็นเรื่องของคนนั้น ถ้ารู้จักสำนึกคุณก็ถือว่าเป็นคนดี ถ้าไม่สำนึกคุณก็ถือเป็นคนชั่ว ดีหรือชั่วอยู่ที่ตัวคนผู้นั้นเอง

บุญคุณและความสำนึกในบุญคุณหรือการรู้คุณจึงเป็นของที่ต่างฝ่ายต่างให้แก่กัน ไม่มีการเรียกร้อง คนที่ทำคุณแก่คนอื่นแล้วคนนั้นไม่สำนึกคุณก็ไม่ต้องเสียใจ ถือว่าได้รู้นิสัยว่าเป็นคนไม่ดีก็นับว่าดีแล้ว จะได้ไม่ต้องช่วยเหลือกันอีก

ความสำนึกคุณแสดงได้โดยการแทนคุณหรือทดแทนพระคุณ บางทีก็ใช้คำซึ่งคนไทยเองไม่ค่อยนิยมคือ “ใช้หนี้บุญคุณ” การแทนคุณนั้นคนไทยถือตามหลักพุทธศาสนา คือ การแทนคุณด้วยวัตถุสิ่งของ ไม่มีค่าเท่าการปฏิบัติ กล่าวคือวัตถุสิ่งของจะมีค่าก็เมื่อ

แทนจิตใจที่รู้คุณ การให้สิ่งของจึงต้องให้ด้วยความเคารพ แม้ไม่มีสิ่งของมีแต่ความเคารพ ก็ถือว่าเป็นการแทนคุณที่ดีได้

(บุญคุณแบบไทย : 293 - 294)

จากเนื้อเรื่องในสามย่อหน้านี้ เป็นการใช้โวหารชนิดเทศนาโวหาร เพื่ออธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับคำว่า “บุญคุณ” ที่คนไทยควรยึดถือและปฏิบัติอย่างไรจึงจะเหมาะสม ทั้งผู้มีบุญคุณและผู้นึกถึงบุญคุณ โดยการใช้เหตุผลในการอธิบาย ทำให้คำว่า “บุญคุณ” มีความหมายชัดเจน สรุปว่า ผู้ที่ช่วยเหลือโดยความเต็มใจไม่หวังผลตอบแทน เป็นผู้มีบุญคุณที่ควรยกย่อง ส่วนผู้ตอบแทนบุญคุณ แล่นึกถึงบุญคุณก็ถือว่าเป็นคนดีแล้ว และมีการยกตัวอย่างประกอบ เพื่อให้ข้อความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการกล่าวถึงวิธีการทำประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน เพียงแต่ช่วยเหลือด้วยความเต็มใจก็ถือว่าเป็นผู้ที่มิพระคุณ ควรแก่การยกย่อง และยกตัวอย่างประกอบการตอบแทนบุญคุณตามหลักพุทธศาสนา คือการรู้จักปฏิบัติในการระลึกถึงบุญคุณ ถ้าให้สิ่งของก็ต้องให้ด้วยความเคารพ แม้ไม่มีสิ่งของแต่มีความเคารพก็ถือว่าเป็นการแทนบุญคุณ ซึ่งการตอบแทนบุญคุณไม่ได้ขึ้นอยู่กับสิ่งของ แต่ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติที่เหมาะสม ในการอธิบายด้วยเหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ ทำให้ความมีน้ำหนัก มีความชัดเจน ทำให้ผู้อ่านมีความคิดคล้อยตาม และนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องและเหมาะสมในเรื่องเกี่ยวกับ “บุญคุณ” จากการใช้เทศนาโวหาร ในการเขียนของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความสามย่อหน้าของเรื่อง “บุญคุณแบบไทย”

ความเป็นห่วงเรื่องวัฒนธรรมทางภาษาของไทยจะถูกกลืนนั้นก็เป็นเรื่องดีอยู่ แต่ก็ต้องระวังเช่นกันว่า ถ้าโดยความเป็นจริงเรารับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามา และวัฒนธรรมของเราได้เปลี่ยนแปลงแล้วจริง ๆ หากเราปรับไม่ทัน เช่น บัญญัติศัพท์ไม่เป็นที่ยอมรับหรือบัญญัติซ้ำจนผู้ที่จำเป็นต้องใช้ศัพท์นั้นติดคำทับศัพท์ไปแล้ว ศัพท์ที่บัญญัติขึ้นก็เสียเปล่า จะบังคับให้ใช้ก็บังคับได้แต่ส่วนราชการ ซึ่งถ้าจะไม่ใช้ตามนั้นจริง ๆ ก็หาผู้ตามไปควบคุมดูแลไม่ได้ แต่ในส่วนเอกชนซึ่งปัจจุบันมีบทบาทและเป็นคนกลุ่มใหญ่ ใครเล่าจะไปควบคุมเขาได้ ในที่สุดคำทับศัพท์ก็ต้องติดอยู่ในภาษา อย่างคำว่า คอมพิวเตอร์ วิดีโอ ไม่ว่าจะบัญญัติคำอะไรขึ้นใช้คนทั้งสังคมก็ไม่ใช้ตามเพราะบัญญัติซ้ำเกินไป และศัพท์ที่บัญญัติไม่เป็นที่รับรู้กันตั้งแต่ต้นในวงการธุรกิจหรือวิชาการด้านนี้ ยิ่งสิ่งเหล่านี้แพร่หลายเร็วไม่เหมือนกับโทรทัศน์ซึ่งใช้เวลานานหลายปีกว่าจะแพร่หลายด้วยแล้ว จำนวนคนที่ใช้คำทับศัพท์จะมาก ความเคยชินจะทำให้เขาไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องรับศัพท์บัญญัติ และเขาก็ไม่รู้สึกระแกว่าการพูดหรือเขียนคำทับศัพท์นั้นจะทำให้เขาไม่เป็นไทย เพราะเมื่อเขาคุ้นชินแล้ว ใส่เสื้อเจ็ต ซึ่งเป็นของมาจากฝรั่งเขาก็ยังรู้สึกเป็นไทยอยู่ ดังนั้นถ้าอยากให้ศัพท์บัญญัติหน้าตาเป็นไทย ๆ ก็ต้องทำให้มันเปลี่ยนแปลงใหม่ที่เกิดขึ้น แต่ถ้า

ศัพท์คำใดใช้ทับศัพท์กันจนแพร่หลายแล้ว ก็ไม่ควรเสียเวลาไปต่อสู้เพื่อให้เปลี่ยนมาใช้ ศัพท์บัญญัติ เอาเวลาและแรงงานไปปรับบัญญัติคำซึ่งยังไม่แพร่หลายจะดีกว่า

การที่เราต่อต้านการทับศัพท์ดังที่กล่าวมานี้ก็เพราะเรากลัวความเปลี่ยนแปลง ไม่คิดว่าอนิจจังเป็นธรรมดาโลก วัฒนธรรมหรือภาษาก็ไม่อาจพ้นธรรมดาข้อนี้ไปได้อย่างหนึ่ง กับกลัวว่าคนจะทับศัพท์กันโดยมกง่าย อย่างพวกที่ชอบพูดไทยปนฝรั่งเศสเพราะนึกว่าโก้ ซึ่งอย่างหลังนี้แก้ไขไม่ได้ด้วยการบัญญัติศัพท์เพราะถึงจะบัญญัติอย่างไรคนพวกนี้ก็ใช้คำฝรั่งเศสอยู่ตนเอง เพราะแม้แต่คำธรรมดา ๆ ซึ่งพูดกันโดยทั่วไปเขายังใช้คำฝรั่งเศสก็ต้องถามต่อไปว่าคนพวกนี้จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ถ้าสังคมไม่เปลี่ยนไปนิยมวัฒนธรรมฝรั่ง เพราะถ้าใครทำสิ่งที่ไม่มีคนนิยมอาจถูกหาว่าบ้า แทนที่จะเห็นว่า โโก้

(มองการทับศัพท์ในแง่ดี : 618 - 619)

จากเนื้อเรื่องในสองย่อหน้านี้ เป็นการใช้โวหาร ชนิดเทศนาโวหาร เพื่ออธิบายเรื่องราวที่ชี้ให้เห็นคุณและโทษของการทับศัพท์ และแนะนำว่าคำใดที่ทับศัพท์ จนคำนั้นติดในภาษาไทยแล้ว ก็ปล่อยให้เป็นไปตามนั้น เพียงแต่คอยบัญญัติศัพท์ที่จะเข้ามาให้ทันเวลา ในสิ่งแปลกใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น โดยการอธิบายอย่างมีเหตุผลตามลำดับ ทำให้ความไม่สับสน พร้อมทั้งมีหลักฐานอ้างอิงถึงคำว่า “คอมพิวเตอร์” และคำว่า “วิดีโอ” ไม่ว่าจะบัญญัติศัพท์อะไรขึ้นมาแทน คนก็ไม่นิยมใช้ จนในที่สุดก็ต้องใช้คำว่า “คอมพิวเตอร์” และ “วิดีโอ” เหมือนเดิม เพราะคำสองคำนี้มันเข้ามาเร็วจนบัญญัติศัพท์ไม่ทัน เลยต้องใช้ทับศัพท์เพราะความเคยชิน ซึ่งมีคนบางกลุ่มยังคิดต่อต้านเรื่องการทับศัพท์ เพราะพวกเขากลัวการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทย เพื่อให้เนื้อความชัดเจนขึ้น ผู้เขียนได้ยกตั้งธรรมมาเป็นอุทาหรณ์ว่า การเปลี่ยนแปลงเป็นอนิจจัง เช่นเดียวกับ วัฒนธรรมหรือภาษาก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ตามธรรมดาของโลกข้อนี้ ซึ่งจากเหตุผลที่ผู้เขียนกล่าวมาว่า การทับศัพท์ ไม่ได้มีแต่ข้อเสียอย่างเดียว แต่มีข้อดีด้วย คือสามารถเข้าใจความหมายตรงกันได้อย่างรวดเร็ว สะดวกในการใช้เพื่อการสื่อสารได้ดี ทำให้ผู้อ่านมีความคิดเห็นคล้อยตาม มีความรู้ความสามารถในการอธิบายเรื่องการทับศัพท์ ว่าเป็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของคำเหล่านั้น จากการใช้โวหาร ชนิดเทศนาโวหาร ในการเขียนของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความทั้งสองย่อหน้าของเรื่อง “มองการทับศัพท์ในแง่ดี”

ในปัจจุบันการพูดการเขียนแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ มีมาก คนที่พูดที่เขียนนั้นก็มีความพื้นฐานแตกต่างกันทั้งในด้านเชื้อชาติ การอบรมจากครอบครัว การศึกษา สภาพแวดล้อมของชุมชน และอาชีพ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีส่วนสำคัญต่อการพูดการเขียนของบุคคลทั้งสิ้น เรา มักพบอยู่เสมอว่า คนนี้ได้รับการศึกษามาอย่างดี แต่พูดและเขียนอย่างไร ผู้เขียนเห็นว่าคนเหล่านี้หาใช่เป็นคนไม่ดีมาแต่เกิดไม่ หากแต่เนื่องมาจากการศึกษาอบรมที่ตนได้รับมา

มากกว่า โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการพูดการเขียน บุคคลเหล่านี้ไม่ได้รับการอบรมหลักวิชาการพูดการเขียน หรือมักได้รับการสั่งสอนในทางที่ผิดบ้าง ประทับใจในคนบางคนที่มีความสามารถแต่ขาดมารยาททางการพูดการเขียนที่ดี แล้วเอาบุคคลเช่นนั้นเป็นตัวอย่างด้วยเหตุที่เข้าใจว่าเป็นลักษณะที่ดีบ้าง และด้วยเหตุดังกล่าว บุคคลในวงการวิชาการและวงการสังคมที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก แม้กระทั่งคนระดับผู้แทนราษฎรหรือรัฐมนตรี ครูอาจารย์ จึงพากันพูดและเขียนในลักษณะฉุนเฉียว ก้าวร้าว หยาบคาย มุ่งร้าย เคียดแค้นชิงชัง ฯลฯ ดูประหนึ่งว่าหากไม่พูดหรือเขียนในลักษณะเช่นนี้แล้ว โลกจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือเจริญขึ้นไม่ได้ ความเชื่อดังกล่าวนี้ไม่ถูกต้อง

นักทฤษฎีที่ดี นักเขียนนักวิจารณ์ที่ดี รวมทั้งสาขาคำพูดต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงสามารถทำงานเผยแพร่วิชาความรู้ความเข้าใจและความคิดของท่านได้สำเร็จโดยไม่ต้องใช้วาจาชั่วเลย ทุกท่านล้วนแต่อาศัยสัมมาวาจาในการสั่งสอนอบรมทั้งสิ้น วาจาชั่วนั้นเป็นวาจาที่ระคายหู ก่อความไม่พึงพอใจและความเป็นศัตรูกัน ส่วนวาจาดีนั้นไพเราะหู ฟังแล้วสบายใจ และสร้างมิตรภาพ ในเมื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจไม่จำเป็นต้องอาศัยวาจาชั่ว และการใช้วาจาดีทำให้เกิดความเข้าใจ ความสุขสงบมาแล้วมากต่อมาก เหตุใดเราจึงยังคงใช้วาจาชั่วกันอยู่อีกเล่า

คนที่เข้าใจอะไรไม่ถูกต้องจะไม่เปลี่ยนความเข้าใจที่ผิด เพราะได้ฟังคำคำ คนที่ต้องการเรียนรู้จะไม่ต้องการเรียนรู้มากขึ้นเพราะได้ฟังถ้อยคำหยาบคาย ศาสดามีได้มีสาวกเพิ่มขึ้นเพราะใช้วาจามุ่งร้าย นักวิจารณ์ทำให้ประชาชนเข้าใจและเป็นที่นับถือของนักเขียนหรือนักประพันธ์ก็มีใช้ด้วยการมองแต่แง่ร้าย ทุกคนล้วนแต่ปรารถนาสัมมาวาจาทั้งสิ้น

(สัมมาวาจา : ธรรมชาติของนักวิจารณ์ : 715 - 716)

จากเนื้อเรื่องในสามย่อหน้านี้ เป็นการใช้โวหาร ชนิดเทศนาโวหาร เพื่ออธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับ การพูดแสดงความคิดเห็นว่า ควรพูดโดยใช้สัมมาวาจาในการแสดงความคิดเห็นทุกเรื่อง ไม่ควรพูดในลักษณะฉุนเฉียว ก้าวร้าว หยาบคาย มุ่งร้าย เคียดแค้น ชิงชัง ฯลฯ และมีการยกข้อความเปรียบเทียบว่าการพูดด้วยวาจาที่ดีนั้น ฟังแล้วไพเราะหู สบายใจ และสร้างความเป็นมิตรภาพ ส่วนวาจาที่ไม่ดีนั้น เป็นคำพูดที่ไม่น่าฟัง ก่อความไม่พึงพอใจ เป็นการพูดแบบสร้างศัตรู จากการอธิบายอย่างมีเหตุผล พร้อมทั้งยกข้อความมาเปรียบเทียบ ชี้ให้เห็นคุณและโทษในการพูดดีและพูดไม่ดี ทำให้ข้อความชัดเจน มีน้ำหนัก ก่อให้เกิดความคิดแก่ผู้อ่าน และคล้อยตามไปกับการอธิบายอย่างมีเหตุผล สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและมีประโยชน์แก่ผู้อ่าน จากการใช้เทศนาโวหารในการเขียนของ ปรีชา ช่างขวัญยืน ในบทความสามย่อหน้าของเรื่อง “สัมมาวาจา : ธรรมชาติของนักวิจารณ์”

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาการเขียนโวหาร ชนิดเทศนาโวหาร ในหนังสือรวมบทความเรื่อง วิพากษ์การใช้ภาษาไทย ของปรีชา ช้างขวัญยืน พบว่า ผู้เขียนใช้เทศนาโวหารในเรื่องที่ต้องการแนะนำสั่งสอน โดยการอธิบายอย่างมีเหตุผล ตลอดจนชี้ให้เห็นคุณและโทษเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการใช้ภาษาไทย เพื่อให้เนื้อเรื่องมีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการหยิบยกคตินิยมและสัจธรรมมาเป็นอุทาหรณ์ มีการใช้เหตุผลที่เชื่อถือได้ จากหลักฐานที่อ้างอิง ทำให้ความมีน้ำหนัก ผู้อ่านเกิดความเชื่อถือ และมีความคิดในเรื่องเหล่านั้นไปตามเหตุผลที่อธิบาย จนเกิดความคิดคล้อยตาม ตลอดจนนำมาปฏิบัติ ในแนวทางที่ถูกต้อง เป็นการชักจูงให้คนในสังคมช่วยกันรักษาวัฒนธรรมทางด้านภาษาได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างที่ยกมากล่าวในบางส่วนของเทศนาโวหารจากหนังสือ รวมบทความเรื่องวิพากษ์การใช้ภาษาไทย ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

2.4 สาธกโวหาร เป็นโวหารที่ยกตัวอย่างหรือเรื่องราวประกอบเพื่อให้ข้อความเด่นชัด มักอยู่ตอนท้ายของเทศนาโวหาร และแทรกในบรรยายโวหาร เรื่องราวที่ยกมาเป็นตัวประกอบนั้นต้องเข้ากันกับเรื่องที่อธิบายมาแล้ว เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว เป็นเรื่องจริง มีการพิสูจน์ได้ด้วยเหตุผล และเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ มีเหตุผลเหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว เกิดอารมณ์ซาบซึ้ง มีความคิดเห็นคล้อยตามผู้เขียนได้ง่ายขึ้น ดังตัวอย่างจากการเขียนสาธกโวหารของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในหนังสือรวมบทความ เรื่องวิพากษ์การใช้ภาษาไทย บางส่วนต่อไปนี้

กรณีที่เกิดขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ คือ กรณีที่องค์การอนามัยโลกจะให้ไทยยอมรับคนเป็นโรคเอดส์เข้าประเทศก็เช่นกัน บุคคลจากองค์การนั้นอ้างสิทธิมนุษยชน อ้างเสรีภาพของคนเป็นโรคเอดส์ ซึ่ง “ฟังดูดี” แต่ก็มีเจตนาแฝงอีก ถ้าเราดูกรณีการตรวจโรคก่อนเข้าประเทศ ซึ่งประเทศต่าง ๆ ยึดถือกันอยู่ จะเห็นได้ว่าประเทศทั้งหลายต่างยอมรับว่าคนที่ เป็นโรคซึ่งติดต่อได้ ไม่ควร ไม่มีสิทธิ หรือไม่มีเสรีภาพที่จะเอาโรคไปแพร่ในประเทศอื่น กล่าวคือ คนไม่มีสิทธิทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน คนเป็นเอดส์ก็ไม่ควรมีสิทธิเสรีภาพอะไรในเรื่องนี้เช่นกัน ประเทศแต่ละประเทศต่างพยายามควบคุมโรคนี้ เหตุใดองค์การอนามัยโลกจึงพยายามเปิดโอกาสแพร่โรคเล่า คำอ้างเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ จึงน่าจะมีเจตนาแฝง แม้ว่าผู้อ้างจะไม่ได้ผลประโยชน์เป็นเงินเป็นทองก็คงได้เป็นชื่อเสียง อย่างน้อยก็เป็นที่ยกย่องสรรเสริญในหมู่คนเป็นโรคเอดส์กลุ่มที่ไม่คำนึงถึงผู้อื่นบ้างดอกกระมัง

เจตนาแฝงทำนองนี้ไม่ใช่เพิ่งมีขึ้น สมัยโบราณเจตนาแฝงชนิดนี้ก็มิมาแล้ว เช่น เมื่อฝรั่งเข้ารุกรานเอเชีย และแอฟริกาที่อ้างว่า ต้องการทำให้ประเทศป่าเถื่อนเป็นประเทศที่เจริญ มิชชันนารีที่เผยแพร่ศาสนาเพื่อตนเองจะได้ตำแหน่งสูง ๆ ทางศาสนาก็มักอ้างว่า เพื่อให้มนุษย์รักกัน ตามโอองการที่พระเจ้ามีแก่ชาวคริสต์ ถ้าเจตนาเพื่อให้คนรักกันจริง และทำด้วยใจรักคนเหล่านั้นแท้ ๆ ก็ถือว่าเจตนาดีจริง แต่ถ้ามีจุดมุ่งหมายเพื่อฐานะของตน

ก็นับว่ามี เจตนาแฝง เรื่องนี้ต้องถามตัวเองให้แน่นว่ามีเจตนาอะไร พวกนาซีที่ฆ่ายวก็ใช้คำพูดที่เป็นการเสียดสีว่าคนฆ่าชนชาติที่ชั่วร้ายเพื่อรักษาอารยธรรมของโลก ซึ่งอารยธรรมสร้างสรรค์ไว้

(เจตนาแฝง : 122 - 123)

จากเนื้อเรื่องในสองย่อหน้านี้ ในย่อหน้าแรกเป็นชนิดเทศนาโวหาร เพื่ออธิบายชี้ให้เห็นเกี่ยวกับคำพูดที่ดี แต่แอบแฝงผลประโยชน์ของตนไว้ เป็นการชี้ให้เห็นโทษของการใช้คำพูดที่ควรแก่การยกย่องว่าเป็นผู้ที่ทำงานเพื่อสังคมอย่างแท้จริง แต่ถ้าได้ทำการวิเคราะห์ดูอย่างละเอียด ถึ ถ้วน จะพบว่าคำพูดในเรื่องเหล่านั้นมันซ่อนเร้นผลประโยชน์ของตัวเองด้วยไม่มากนักน้อยแอบแฝงอยู่ ในช่วงย่อหน้าที่สอง เป็นโวหารชนิดสารกโวหาร โดยการยกตัวอย่างในเรื่องการพูด เพื่อเจตนาแฝงให้เห็นเด่นชัด เข้ากับเรื่องการพูดในทางที่ดี ในการช่วยเหลือสังคม แต่มีผลประโยชน์ของตัวเองแอบแฝงอยู่ ที่เคยปรากฏมาแล้วว่าเป็นเรื่องจริงที่มีเจตนาแฝง ซึ่งมีหลักฐานอ้างอิงพิสูจน์ได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้ว จนทำให้คนในสังคมรับรู้ว่าเป็นเรื่องจริง ตามที่ได้ยกเนื้อเรื่องในการพูดที่ดีมาเป็นตัวอย่างเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจทั้งสิ้น ในการเขียนสารกโวหารประกอบเทศนาโวหาร ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว มีอารมณ์ซาบซึ้งกับการใช้คำพูดที่ดี แต่มีเจตนาแฝงผลประโยชน์ของตัวเอง ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดคล้อยตาม จากเหตุผลที่ยกมาประกอบเนื้อเรื่องอย่างเหมาะสม และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์คำพูดที่ดีว่าคำพูดเหล่านั้นมีเจตนาอะไรแฝงอยู่บ้างหรือไม่ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองไม่ให้หลงผิดไปกับคำพูดที่ดี แต่มีเจตนาแฝงอยู่จากการใช้โวหารชนิดสารกโวหารในการเขียนของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความของสองย่อหน้าที่เกี่ยวข้องกันในเรื่อง “เจตนาแฝง”

ภาษาของนักโฆษณาที่มักถูกโจมตี คือ ภาษาถ้อยคำ หรือที่นักภาษาเรียกว่า วจนภาษา แต่ภาษาที่ใช้ในโฆษณานั้น มีทั้งส่วนที่เป็นถ้อยคำและไม่ใช่ถ้อยคำ คือ อวจนภาษา ส่วนใหญ่ภาษาโฆษณามักจะใช้ อวจนภาษาเป็นหลัก เพราะน่าสนใจกว่า ดังดูผู้รับได้ดีกว่า เช่น ภาพย่อมน่าสนใจกว่าตัวหนังสือ เพราะไม่เป็นนามธรรมเท่าตัวหนังสือ และเป็นการเข้าใจโดยตรง ไม่ต้องผ่านการตีความสัญลักษณ์ คือ ตัวหนังสือ

แต่ทว่า อวจนภาษา ที่นักโฆษณาใช้ ก็มีทั้งคุณประโยชน์และเป็นพิษเป็นภัยได้เช่นเดียวกับวจนภาษา การที่นักภาษาไม่ค่อยท้วงติงนักโฆษณาในการใช้ภาษาส่วนนี้ ก็มีส่วนทำให้นักโฆษณาใช้อวจนภาษาอย่างขาดความรับผิดชอบ ดังจะเห็นได้จากการที่อำนาจเงินของพ่อค้าทำให้การโฆษณาของสตรีสมัยนี้เปิดมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในส่วนที่ไม่น่าชม เช่น รักแ้ว และในส่วนที่ควรสงวน เช่น การโฆษณาผ้าอนามัย ดูเหมือนเสรีภาพที่สตรีได้รับ กลับกลายเป็นทาสการค้าโดยอาศัยเพศ ซึ่งไม่เป็นเกียรติอันใดแก่สตรี สตรีไทยที่เคยรัก

นวนสรวงตัวกลายเป็นคนที่เปิดผ้าให้คนดูในที่สาธารณะได้ง่าย ๆ เพราะฝีมือของพ่อค้า และนักโฆษณา

(โฆษณาเป็นพิช : 495 - 496)

จากเนื้อเรื่องในสองย่อหน้าในข้อความตอนแรก ๆ เป็นโวหารชนิดเทศนาโวหาร เพื่ออธิบายเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการโฆษณานิยมใช้อวจนภาษามากกว่าวจนภาษา และชี้ให้เห็นคุณค่าและโทษของการใช้อวจนภาษาว่า เช่นเดียวกับวจนภาษา ซึ่งที่เป็นโทษนั้นเกิดจากนักภาษาไม่ค่อยท่วงดัดนักโฆษณาในการใช้ภาษาในส่วนนี้ ทำให้นักโฆษณาใช้อวจนภาษาอย่างขาดความรับผิดชอบ พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบเป็นโวหารชนิดสาธกโวหาร อธิบายเนื้อเรื่องให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่า การโฆษณาของสิ่งของที่ใช้นที่ควรสงวน ก็มีการนำมากล่าวอย่างเปิดเผย ดังในบทความที่ยกมากล่าวเป็นตัวอย่างนั้น ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวในการใช้อวจนภาษาในการโฆษณาได้ดียิ่งขึ้น และมีความรู้สึกซาบซึ้งในคำพูดที่อธิบายอย่างมีเหตุผล มีหลักฐานอ้างอิงเชื่อถือได้ ทำให้มองเห็นภาพในการโฆษณานั้น และสามารถโยงความคิดไปสู่การโฆษณาอื่น ๆ ที่ขาดการควบคุมจากนักภาษา ทำให้เกิดความเสียหายในด้านต่าง ๆ ซึ่งนอกจากที่เป็นการเสียเกียรติของสตรีไทยที่เคยรำนวนสรวงตัว กลายเป็นการเปิดผ้าให้คนดูในที่สาธารณะได้ง่าย เช่น การอวดรักแร้ ว่าขาวสะอาด เป็นต้น เป็นเพราะฝีมือของพ่อค้าและนักโฆษณา ทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจได้ดี จากการใช้โวหารชนิดสาธกโวหาร ประกอบการเขียนในเทศนาโวหาร ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความของสองย่อหน้าที่เกี่ยวข้องกันในเรื่อง “โฆษณาเป็นพิช”

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาการเขียนโวหารชนิด สาธกโวหาร ในหนังสือรวมบทความเรื่อง วิพากษ์การใช้ภาษาไทย ของปรีชา ช้างขวัญยืน พบว่า ผู้เขียนนิยมใช้สาธกโวหารในตอนท้ายของเทศนาโวหาร และใช้แทรกในการเขียนบรรยายโวหาร ตลอดจนโวหารอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมเพื่อให้เนื้อเรื่องเหล่านั้นมีความชัดเจน และเข้าใจได้ง่ายจากตัวอย่างที่ยกมาประกอบในโวหารต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลเหมาะสม ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวและเกิดอารมณ์ซาบซึ้งในข้อคิดเหล่านั้น จนเกิดความเห็นคล้อยตามผู้เขียน จากการอธิบายที่ยกเหตุผลต่าง ๆ มาอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และทำให้ผู้อ่านมีความคิดกว้างขวาง ไปสู่เรื่องอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกันในด้านต่าง ๆ ได้อย่างดี ดังตัวอย่างที่ยกมากล่าวในบางส่วนของโวหาร ชนิดสาธกโวหาร จากหนังสือรวมบทความเรื่อง วิพากษ์การใช้ภาษาไทย ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

2.5 อุปมาโวหาร คือการเขียนที่ยกข้อความมาเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ที่เขียนได้ดียิ่งขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมซึ่งมักจะเขียนแทรกในบรรยายโวหาร และเทศนาโวหาร ตลอดจนโวหารอื่น ๆ ที่ต้องการให้ข้อความในเนื้อเรื่องนั้นชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ดี ใช้วิธีการเปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกันสองสิ่ง โดยใช้คำว่าเหมือนราวกับ ราว ดูจ ดัง

คล้าย ๆ กัน เป็นตัวเชื่อมข้อความให้เข้ากัน หรือการโยงความคิดไปสู่อีกสิ่งหนึ่ง เพื่อให้เข้าใจ เนื้อเรื่องได้ดีขึ้น ดังตัวอย่างการเขียน อุปมาโวหาร ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในหนังสือรวมบทความ เรื่อง วิพากษ์การใช้ภาษาไทย ต่อไปนี้

ภาษาที่สื่อมวลชนใช้เพื่อจุดประสงค์บางอย่างเช่น เพื่อความบันเทิง เพื่อความ “มันสะใจ” หรือเพื่อขายสินค้าและบริการ กับภาษาที่เป็นงานเป็นการ หรือเป็นทางการ ภาษาสุภาพเรียบร้อย หรือภาษาแบบตรงไปตรงมา ซึ่งดูขัดกันอย่างรุนแรงเมื่อสักสามสิบปีที่แล้ว มาบัดนี้ดูเหมือนจะเข้าสู่ ยุคแห่งการประนีประนอม กันมากขึ้น

การประนีประนอมกันของภาษาทั้งสองแนว ซึ่งอาจจะเรียกอย่างกว้าง ๆ ว่า แนวสื่อมวลชน กับ แนวเรียงความนั้น มีทั้งโดยความตั้งใจและไม่ตั้งใจ

การประนีประนอมโดยความตั้งใจนั้นเกิดจากการที่ฝ่ายแนวเรียงความยอมรับว่า การสื่อสารในปัจจุบันมีรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้นตามจุดมุ่งหมายของกิจกรรมที่เพิ่มประเภทขึ้นเรื่อย ๆ และแต่ละประเภทก็มีความซับซ้อนซึ่งต้องการภาษาสำหรับจะสื่อสารให้ได้ตามจุดประสงค์ ดังนั้นภาษาจึงจำกัดเฉพาะภาษาตีแบบเรียงความไม่ได้

ฝ่ายแนวสื่อมวลชนก็ยอมรับข้อบกพร่องทางภาษาซึ่งไม่เกี่ยวกับจุดประสงค์เฉพาะของตน เช่น การเขียนตัวสะกดการันต์ผิด การสื่อสารที่ผิดความจริงจนกลายเป็นการพูดเท็จหรือหลอกลวง การสื่อสารที่เสื่อมศีลธรรมที่ก่อให้เกิดผลร้ายแก่สังคม การใช้ถ้อยคำหยาบคาย สื่อมวลชนบางแขนง เช่น โททส์สันและวิทยุ มีการควบคุมดูแลในเรื่องเหล่านี้ค่อนข้างเข้มงวด ส่วนหนังสือพิมพ์ก็ปรับปรุงในเรื่องดังกล่าว ภาษาที่บกพร่องซึ่งเคยพบในหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ ๆ ก็ลดลง หนังสือพิมพ์ดี ๆ ที่ไม่ต้องใช้เรื่องเสื่อมศีลธรรมมาเป็นจุดขายมีมากขึ้น เช่น หนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ เป็นต้น

ความประนีประนอมกันนี้แม้จะทำให้ความแม่นยำในการใช้ถ้อยคำให้ตรงความหมาย หรือความงดงามของภาษาชั้นสูงลดลงจนกลายเป็นภาษาพิเศษแทนที่จะเป็นภาษาที่ใช้กันเป็นภาษามาตรฐานทั่วไปอย่างแต่ก่อน แต่ก็ทำให้การใช้ภาษากับกิจกรรมของสังคมสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง

ลักษณะของการใช้ภาษาในยุคใหม่นี้จะเป็นฐานที่ดีสำหรับความเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่จะมีรูปแบบหลากหลาย และมีความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ จึงเป็นความน่ายินดีที่ภาษาของเรามีการปรับตัวทันกับการพัฒนาของโลกโดยยังรักษาส่วนที่เป็นแก่นหรือรากฐานของภาษาไทยไว้ได้ เพราะถ้าการใช้ภาษาไม่มีการปรับตัวแล้ว เมื่อเข้ากับกิจกรรมของสังคมไม่ได้ ก็จะถูกสังคมทอดทิ้ง และส่วนดี ๆ ของการใช้ภาษาแบบเดิมจะไม่ได้ได้รับการรักษาไว้

(ภาษาไทยยุคใหม่ : 547 - 548)

จากเนื้อเรื่องในหกอ่อนานี้ เป็นโวหารชนิด บรรยายโวหาร เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ภาษาของสื่อมวลชน และภาษาเรียงความ ที่ขัดแย้งกันอย่างรุนแรงเมื่อ 30 ปีที่แล้ว แต่บัดนี้ดูเหมือนจะเข้าสู่ยุคแห่งการประนีประนอมกันมากขึ้น โดยใช้อุปมาโวหารมาเปรียบเทียบ การใช้ภาษาทั้ง 2 อย่าง ใช้คำว่า “ดูเหมือน” เชื่อมข้อความให้เข้ากันในการเปรียบเทียบให้เห็นว่า การใช้ภาษาทั้งสองอย่างนี้ได้มีการปรับตัวเข้าหากัน เพื่อความถูกต้องและเหมาะสม นอกจากใช้คำมาเชื่อมเพื่อการเปรียบเทียบแล้ว ยังมีการโยงความคิดในการเปรียบเทียบว่าจากการใช้ภาษาเรียงความที่เข้มงวดเกินไป ให้ลดความเข้มงวดลงบ้าง ไปสู่ความคิดของภาษาสื่อมวลชนที่ไม่ค่อยเข้มงวด ให้มีการเข้มงวดให้มากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งรวมการกระทำทั้งสองอย่างว่า การประนีประนอมในการใช้ภาษาของภาษาเรียงความและภาษาสื่อมวลชน จากการใช้อุปมาโวหารเข้ามาเปรียบเทียบในการอธิบายแบบบรรยายโวหารมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องการใช้ภาษาทั้งสองอย่างได้ดี และมีความคิดเห็นคล้อยตามในการอธิบายตามลำดับความไม่สับสนอย่างมีเหตุผล และสามารถเชื่อมโยงความคิดในการใช้ภาษาเรียงความกับภาษาสื่อมวลชน ควรมีความสัมพันธ์กันในทางที่เห็นว่าเหมาะสมทั้งสองฝ่าย เพื่อช่วยให้การใช้ภาษาพัฒนาไปในแนวทางที่ถูกต้องยิ่งขึ้น และเป็นการช่วยกันรักษาสวนดีของภาษา หรือรากฐานของภาษาไทยไว้ได้ตลอดไป จากการใช้โวหารชนิด อุปมาโวหาร แทรกในบรรยายโวหาร ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความหกอ่อนานี้ที่เกี่ยวข้องกันในเรื่อง “ภาษาไทยยุคใหม่”

ในปัจจุบันการศึกษาค้นคว้ามีมากขึ้น หลักฐานต่าง ๆ พบใหม่มากขึ้น ทฤษฎีใหม่ ๆ ที่จะใช้อธิบายหลักฐานข้อมูลก็มากขึ้น ความรู้แทบทุกแขนงจึงเปลี่ยนแปลง กว้างขวาง และสลับซับซ้อน จนแม้ผู้ที่อยู่ในวงวิชาการระดับอุดมศึกษาก็ตามแทบไม่ทัน ยิ่งต่างสาขากันแล้วแทบจะไม่มีรู้เรื่องของกันและกันเลย เช่น ประวัติศาสตร์ไทยซึ่งเคยเรียน เคยท่องกันมาราวกับว่าเป็นบันทึกเรื่องราวที่ถูกต้องตายตัว ในปัจจุบันนี้ก็มีหลักฐานใหม่ ๆ จากด้านภาษา โบราณคดี แผนที่ทางอากาศ วิทยาศาสตร์ ซึ่งทำให้การตีความเปลี่ยนแปลง ถกเถียงกันมากขึ้น จนเกือบจะกล่าวได้ว่า ไม่มีเรื่องสำคัญเรื่องใดในประวัติศาสตร์ไทยที่ไม่มีการโต้แย้ง ประวัติศาสตร์ไทยจึงมิใช่วิชาที่มีคำตอบตายตัวเพียงคำตอบเดียวอีกต่อไป คนที่เคยท่องจำประวัติศาสตร์ไทยสมัยหลวงวิจิตรวาทการ จะเอาความรู้ที่ท่องจำนั้นมาใช้อ้างอิงไม่ได้ เพราะนอกจากข้อมูลจะเปลี่ยนแล้ว จุดมุ่งหมายของการเรียนประวัติศาสตร์ และทฤษฎีประวัติศาสตร์ก็เปลี่ยน ขอบเขตของวิชาและทัศนคติของนักประวัติศาสตร์เองก็เปลี่ยนและผิดแผกแตกต่างกัน ตำราประวัติศาสตร์ที่เป็นครูซึ่งคนอื่น ๆ จะใช้ลอกเอาไปเขียนหรือไปสอนได้ทันทีนั้นไม่มีอีกแล้ว

วิชาภาษาไทยก็เช่นกัน เมื่อก่อนเรามีครูภาษาไทยที่มีชื่ออยู่ไม่กี่คน ลูกศิษย์ของครูเหล่านี้เมื่อไปเป็นครูภาษาไทยก็ใช้ตำราของครู หรือใช้ความรู้ที่จดมาจากครู หลักเกณฑ์

ต่าง ๆ ที่ครูวางไว้ คำต่าง ๆ ที่ครูสันนิษฐาน ไม่มีใครโต้แย้ง นอกจากในมหาวิทยาลัยแล้ว ครูยังเป็นผู้ที่มีส่วนทำพจนานุกรมซึ่งเป็นหลักในการอ้างอิงอีกด้วย ภาษาไทยจึงดูมีหลักมีเกณฑ์แน่นอน จนเกือบจะเหมือนกฎคณิตศาสตร์ แทบจะไม่มีใครสงสัยในความถูกต้องของทฤษฎีที่ครูตั้งขึ้นหรือนำมาใช้ เช่น การวิเคราะห์หลักภาษาไทยโดยอิงไวยากรณ์บาลีหรือไวยากรณ์อังกฤษ ก็อาจเห็นกันว่าเรียบร้อยดี ไม่มีใครเสนอว่าควรจะหาหลักเกณฑ์เอาจากตัวภาษาไทยโดยตรง

สภาพดังกล่าวทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นไปอย่างราบรื่น แต่ภาษาไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกับประวัติศาสตร์และวิชาอื่น ๆ ความเจริญของวิชาต่าง ๆ ทำให้ต้องการศัพท์มาก แต่นักภาษาไทยขาดความรู้ในศาสตร์เหล่านั้น จึงไม่มีโอกาสจะสร้างคำและใช้ภาษาให้ทันกับศาสตร์ใหม่ ๆ อีกทั้งศาสตร์เหล่านี้ผู้เรียนรับมาจากต่างประเทศ บางครั้งก็รับเอาคำ รูปประโยค และสำนวนภาษาของเจ้าของศาสตร์เข้ามาด้วย ภาษาแบบใหม่ ๆ จึงเกิดขึ้น นักภาษาซึ่งได้รับการศึกษาภาษาไทยในระบบเก่าไม่เข้าใจ และไม่สามารถจัดการอะไรกับความเปลี่ยนแปลงนี้ได้ ก็อึดอัด และได้แต่ระบายออกด้วยการพรวดพราดกันด่าจนเป็นที่รำคาญ หรือนำขึ้นแค้นในวงการอื่น

(ครูสอนภาษาไทยในอนาคต : 506 - 507)

จากเนื้อเรื่องในสามย่อหน้านี้ เป็นโวหารชนิดบรรยายโวหาร เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของวิชาต่าง ๆ ที่ไม่ตายตัวเหมือนสมัยก่อน ตามเหตุผลที่อธิบายตามลำดับในบทความ ทำให้ผู้อ่านมีความคิดคล้อยตามว่า จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เนื้อเรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้โวหารชนิดอุปมาโวหาร ยกมาเปรียบเทียบระหว่างวิชาประวัติศาสตร์ไทย กับวิชาภาษาไทย ต่างก็มีปัญหาเหมือนกันในด้านเนื้อหาที่มีการเปลี่ยนแปลงจนพวกครูสมัยเก่าตามไม่ค่อยทัน ในความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่ตายตัวของวิชาประวัติศาสตร์ไทย และวิชาภาษาไทยในปัจจุบัน เมื่อนำสองวิชานี้มาเปรียบเทียบกัน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องยิ่งขึ้น และคล้อยตามความคิดจากเหตุผลของผู้เขียนที่อธิบายยกตัวอย่างมาเปรียบเทียบ ทำให้เนื้อความมีความชัดเจน จากหลักฐานที่เชื่อถือได้ ทำให้เกิดความคิดเชื่อมโยงถึงการเปลี่ยนแปลงของวิชาการแขนงต่าง ๆ ในสมัยใหม่ ว่าไม่ตายตัวเหมือนสมัยก่อนแล้ว จากการใช้โวหารชนิด อุปมาโวหาร แทรกในบรรยายโวหารของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่เกี่ยวข้องกันในเรื่อง “ครูสอนภาษาไทยในอนาคต”

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาการเขียนโวหารชนิด อุปมาโวหาร ในหนังสือรวมบทความเรื่อง วิพากษ์การใช้ภาษาไทย ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน พบว่า ผู้เขียนนิยมใช้อุปมาโวหารแทรกในบรรยายโวหาร และเทศนาโวหาร ตลอดจนโวหารชนิดอื่นด้วย เพื่อต้องการให้เนื้อเรื่องมีความชัดเจนเข้าใจได้ง่าย ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดคล้อยตามในเหตุผลที่ยกมาอ้างอิง เกิดอารมณ์ซาบซึ้งในเนื้อเรื่อง สามารถเชื่อมโยงความคิดไปสู่สิ่งอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ด้วย ดังตัวอย่างที่ยกมากล่าว

ในบางส่วนของอุปมาโวหาร จากหนังสือรวมบทความเรื่อง วิพากษ์การใช้ภาษาไทย ดังที่กล่าวมาแล้ว

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาโวหารทั้ง 5 ชนิด จากหนังสือรวมบทความเรื่อง วิพากษ์การใช้ภาษาไทย ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้แก่ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร แล้ว พบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้การบรรยายโวหารและพรรณนาโวหาร เป็นส่วนมาก รองลงมาก็เป็นโวหาร สาธกโวหาร อุปมาโวหาร และเทศนาโวหาร ทั้งนี้เนื่องจากเป็นบทความที่ผู้เขียนมุ่งเสนอความรู้ และปัญหาเกี่ยวกับภาษาไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2532 - 2538 ซึ่งเป็นเรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยที่เกิดขึ้นในช่วงนี้ บางเรื่องก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมานานแล้ว และยังคงพุดกันอยู่ บางเรื่องเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในเวลาดังกล่าว และมีการโต้แย้งกันอยู่เรื่อยมา โดยที่ผู้เขียนมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้โวหารได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อเรื่องเหล่านั้นทั้ง 5 โวหารได้เป็นอย่างดี จนสามารถทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถนำไปใช้ได้ดียิ่งขึ้น และเป็นการปลูกฝังความคิดให้ผู้อ่านมีความรักในภาษาไทยเพิ่มขึ้น จากเหตุผลที่ผู้เขียนยกมาอ้างให้ผู้อ่านมีความคิดเห็นคล้อยตาม ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องมากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยกันรักษาการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตลอดไป

บทที่ 4

วิเคราะห์กลวิธีการเขียน

ในการเขียนบทความนั้น ผู้เขียนต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องวิธีการเขียนบทความ หรือที่เรียกว่า “กลวิธีของการเขียนบทความ” ประกอบด้วยวิธีการเขียนที่สำคัญดังต่อไปนี้คือ การตั้งชื่อเรื่องต้องสร้างความสนใจให้กับผู้อ่านเป็นอันดับแรก ต่อไปก็เป็นการเสนอเนื้อเรื่อง ต้องไม่เขียนซ้ำซากวนเวียน โดยการวางโครงเรื่อง เพื่อให้ผู้เขียนได้เสนอความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนแสดงแนวคิดประกอบอย่างมีเหตุผล และมีหลักฐานอ้างอิงไปตามลำดับของเนื้อเรื่อง สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น โครงเรื่องแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ การเปิดเรื่อง การเสนอเนื้อเรื่อง และการปิดเรื่อง

ผู้วิจัยได้ศึกษากลวิธีการเขียนบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน พบว่าผู้เขียนเสนอเนื้อเรื่องในบทความเป็นที่น่าสนใจ และเป็นที่ประทับใจแก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย ที่สัมพันธ์กับสังคมในด้านต่าง ๆ จากการใช้กลวิธีการเขียน ดังนี้

1. การตั้งชื่อเรื่อง
2. การเปิดเรื่อง
3. การเสนอเนื้อเรื่อง
4. การปิดเรื่อง

จากการศึกษาปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. ในการเขียนบทความเพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่าน การตั้งชื่อเรื่องเป็นสิ่งสำคัญเบื้องต้น ที่สามารถทำให้ผู้อ่านสนใจเรื่องเหล่านั้นของบทความ จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษากลวิธีในการตั้งชื่อเรื่องบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน พบว่า การตั้งชื่อเรื่องจากการใช้คำและข้อความมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องเป็นอย่างดี ในลักษณะต่าง ๆ ทั้งหมด 7 ลักษณะ คือ

- 1.1 ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความสั้นๆ จากประเด็นสำคัญของเรื่อง
- 1.2 ตั้งชื่อเรื่องจากคำกริยาที่น่าสนใจ
- 1.3 ตั้งชื่อเรื่องเป็นคำถาม
- 1.4 ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำคล้องจองจากประเด็นสำคัญของเรื่อง
- 1.5 ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม
- 1.6 ตั้งชื่อเรื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น
- 1.7 ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำพังเพย สุภาษิต หรือสำนวน

ผู้วิจัยนำลักษณะของการตั้งชื่อเรื่อง มากล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความสั้น ๆ จากประเด็นสำคัญของเรื่อง

การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความสั้น ๆ จากประเด็นสำคัญของเรื่อง ผู้วิจัยพบว่า บทความของปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการตั้งชื่อเรื่องในลักษณะนี้เป็นจำนวนมาก เช่น

เรื่อง ไม่อยากเป็นคน

เรื่อง ฝันในภาษา

เรื่อง ผู้ใหญ่เอาอย่างเด็ก

เรื่อง คำสับคู

เรื่อง เครื่องมือเรียนภาษา

เรื่อง ระวังจะต้องพึ่งราชบัณฑิตลาว

เรื่อง ครูสอนภาษาไทยในอนาคต

เรื่อง อ. อักษรชัย

เรื่อง น้ำใจ

เรื่อง โปสถ์น้ำ

ฯลฯ

จากตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่อง โดยการนำประเด็นสำคัญของเรื่องมาสรุปเป็นข้อความสั้น ๆ โดยการใช้คำ วลี และประโยค ได้อย่างเหมาะสม กลุ่มเนื้อหาได้ดี ได้รับความสนใจของผู้อ่าน ให้มีความอยากรู้อยากเห็นเรื่องเหล่านั้นด้วยความสนใจยิ่ง ดังตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่อง โดยการใช้คำ เรื่อง “โปสถ์น้ำ” เป็นเรื่องในบทความที่เขียนขึ้น เพื่ออธิบายความหมายของคำว่า “โปสถ์น้ำ” ซึ่งมีความหมายสรุปย่อ ๆ ได้ว่า หมายถึง การสมมติเสมา ในแหล่งน้ำที่ไหล และแหล่งน้ำที่ไม่ไหล เพื่อความสะดวกของพระสงฆ์ ในการทำอุโบสถกรรม เมื่อทำเสร็จแล้วต้องถอนอุโบสถ ไม่ให้สร้างถาวร เป็นข้อปฏิบัติของพระสงฆ์ในตอนต้น ๆ ของพุทธกาล ในการตั้งชื่อเรื่องเป็น วลี หรือ ประโยค เช่นชื่อเรื่อง “ไม่อยากเป็นคน” เป็นเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการที่คนไม่ชอบใช้ลักษณะนามเป็นคน เพราะจะไม่มีเกียรติเท่ากับการใช้ลักษณะนามของคนเป็น ท่าน นาย เป็นต้น และการตั้งชื่อเรื่องเหมือนการพาดหัวข่าว เช่น เรื่อง “ครูสอนภาษาไทยในอนาคต” เป็นเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้ในอนาคต จะไม่ตายตัวเหมือนที่ผ่านมาแล้ว เนื้อหาในอนาคตจะเปลี่ยนแปลงไปตามข้อมูลที่ค้นพบจากแหล่งต่าง ๆ และคนส่วนมากชอบรับในเหตุผลจากข้อมูลเหล่านั้น จะเห็นได้ว่า การตั้งชื่อเรื่องในลักษณะเหล่านี้ ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจอยากอ่านเนื้อเรื่องมากขึ้น เมื่ออ่านแล้วก็ทำให้ยังเข้าใจเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี จากการตั้งชื่อเรื่องโดยการนำประเด็นสำคัญของเรื่องมาสรุปเป็นข้อความสั้น ๆ โดยการใช้คำ วลี และประโยค

1.2 ตั้งชื่อเรื่องจากคำกริยาที่น่าสนใจ

การตั้งชื่อเรื่องจากคำกริยาที่น่าสนใจ เป็นการเรียกสร้างความสนใจของผู้อ่าน ให้อยากรู้เรื่องราวในบทความว่า รายละเอียดจากชื่อเรื่องของบทความเกี่ยวกับกริยาเหล่านั้นในแง่มุมใด ผู้วิจัยพบว่า บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการตั้งชื่อเรื่องในลักษณะนี้เช่นกัน แต่มีจำนวนน้อย เช่น

เรื่อง ข่มขืนภาษา
เรื่อง เข้าใจกับทำได้ไม่เหมือนกัน
เรื่อง คำว่า “พร้อม” ของทบวง
เรื่อง ไหว้ครูภาษาไทย
เรื่อง คอน
เรื่อง ริ้ว
เรื่อง พุดตรง พุดงาม
เรื่อง โฆษณาเป็นพิษ
เรื่อง ต่อหนังสือ ไล่หนังสือ
เรื่อง เขียนตามที่ทำ อ่านตามที่เขียน อ่านไม่ตามที่เขียน
ฯลฯ

จากตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่องจากกริยาที่น่าสนใจ จะเห็นได้ว่า เมื่อผู้อ่านได้อ่านชื่อเรื่อง ทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึก ว่า ต้องการรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ ชื่อเรื่องที่เป็นกริยาเหล่านี้ เช่น ชื่อเรื่อง “ต่อหนังสือ ไล่หนังสือ” เมื่ออ่านเนื้อเรื่องก็จะได้คำตอบจากข้อสงสัยว่า หมายถึง การเรียนเนื้อหาแต่ละเนื้อหาให้เข้าใจเป็นอย่างดีเสียก่อน ในเรื่องที่กำลังเรียน เมื่อเข้าใจดีแล้วจึงค่อยเรียนเรื่องใหม่ต่อไปที่สัมพันธ์กับเรื่องเก่า การสอนวิธีนี้ในภาษาไทย ทำให้นักเรียนอ่านหนังสือออก เขียนหนังสือได้ เกือบทุกคน เป็นต้น จากการตั้งชื่อเรื่องที่ใช้กริยา เป็นการสร้างความสนใจผู้อ่านได้เป็นอย่างดี เมื่ออ่านแล้วก็เข้าใจได้ดีด้วย คือสามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องได้อย่างรวดเร็ว

1.3 ตั้งชื่อเรื่องเป็นคำถาม

การตั้งชื่อเรื่องเป็นคำถาม เป็นวิธีการตั้งชื่อเรื่องอีกลักษณะหนึ่งที่น่าสนใจ ผู้วิจัยพบว่า บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องในลักษณะนี้มีจำนวนน้อย เช่น

เรื่อง ความประหลาดเป็นอย่างไรในภาษา
เรื่อง เราจะได้อะไรถ้าเรียนภาษาไทยแบบโบราณ
เรื่อง สอนภาษาไทยอย่างไรเด็กจึงไม่เก่ง
เรื่อง อ่านออกเสียงนั้นสำคัญไฉน

เรื่อง เขาแย่งกันหวังดีต่อภาษาไทย (จริงหรือ)
 เรื่อง เงือก พะยูน หรือ
 เรื่อง ทำไมภาษาไทยจึงต้องเขียนเว้นระหว่างคำ
 เรื่อง ภาษาสื่อมวลชนบกพร่องเพราะอะไรแน่
 เรื่อง ข้อผิดพลาดของภาษาไทย ปัญหาอยู่ที่ไหน
 เรื่อง คนโบราณบัญญัติศัพท์กันอย่างไร

ฯลฯ

จากตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่องเป็นคำถาม เป็นส่วนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้อ่านมีความสนใจการใช้ภาษาไทย ที่เกี่ยวข้องกับคำถามได้เป็นอย่างดี และอยากอ่านหาคำตอบจากบทความ เช่นชื่อเรื่อง “คนโบราณบัญญัติศัพท์กันอย่างไร” เมื่อผู้อ่านได้อ่านก็ได้คำตอบว่า มีการบัญญัติแบบการยืมปน คือยืมภาษาเดิมมาปนกับภาษาไทย เช่นคำว่า ตู้เซฟ ถูกลม ปลั๊กไฟ เป็นต้น ยืมแปล คือแปลภาษาเดิมแต่ละคำออกเป็นคำไทย เช่นคำว่า raincoat เสื้อฝน horse - power แรงม้า Powdered milk แป้งนม เป็นต้น แบบสร้างคำใหม่ จำนวนคำนิยามอย่างมาก 3 พยางค์ และนิยามคำประสมที่มีรากศัพท์จากคำไทยมากกว่ารากศัพท์บาลี สันสกฤต เป็นต้น นอกจากได้คำตอบแล้วก็สามารถรู้แนวคิดต่าง ๆ ตลอดจนข้อแนะนำจากการอ่านเพื่อหาคำตอบของบทความแต่ละเรื่อง ทำให้อ่านสามารถเข้าใจบทความที่อ่านได้เป็นอย่างดี จากการตั้งชื่อเรื่องเป็นคำถาม

1.4 ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำคล้องจอง จากประเด็นลำดับของเรื่อง

การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำคล้องจอง จากประเด็นลำดับของเรื่อง เพื่อสร้างความสนใจเกี่ยวกับการใช้คำให้มีเสียงสอดคล้องกลมกลืนกันเป็นอย่างดี ชวนให้น่าสนใจในเนื้อเรื่องของบทความ ผู้วิจัยพบว่า ในบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน นิยมใช้กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องในลักษณะนี้เป็นจำนวนมาก เช่น

เรื่อง วิเคราะห์ภาษาหาความจริง
 เรื่อง สอนภาษาไทยนัยบวก
 เรื่อง ชมอย่างจี๊ด คำอย่างผู้ดี
 เรื่อง เรื่องชาวบ้านที่นักวิชาการไม่รู้
 เรื่อง ชื่อเสียงเรียงนาม
 เรื่อง ข้อผิดพลาดทางภาษา ปัญหาอยู่ที่ไหน
 เรื่อง ว่าแต่เขาโอเคนั่นเอง
 เรื่อง สะกดแบบใหม่เข้าใจผิด
 เรื่อง ลืมเรื่องภาษาจึงเกิดปัญหาภาษา
 เรื่อง ตีลังกามองภาษาและวรรณคดี

ฯลฯ

จากตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำคล้องจอง จากประเด็นสำคัญของเรื่องมาสรุปเป็นข้อความ ในการตั้งชื่อเรื่องให้คล้องจองกันได้เหมาะสม และครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดได้เป็นอย่างดี เช่น ชื่อเรื่อง “ว่าแต่เขาอิเหนาเป็นเอง” เมื่ออ่านเนื้อเรื่องจะเห็นได้ว่าชื่อเรื่องคลุมเนื้อหาได้เป็นอย่างดี จากการที่รัฐบาลคอยท้วงติงการใช้ภาษาและภาพของสื่อมวลชน ในบางเรื่องว่าไม่ถูกต้อง แต่เมื่อรัฐบาลทำหนังสือ “เอดส์บันเทิงและความรู้” พวกหนังสือพิมพ์ลงข่าวดำเนินและอาจารย์ทางนิเทศศาสตร์วิพากษ์วิจารณ์ว่า เป็นสื่อสารเลวถึงขั้นลามกอนาจาร ทั้งการใช้ภาษาและภาพ ที่หน่วยงานของรัฐบาลเป็นผู้ทำเอง แม้ถูกท้วงติงหรือวิพากษ์วิจารณ์ รัฐบาลก็ไม่ยอมแก้ไข ทั้งภาษาและภาพ และยืนยันว่าสื่อดีแล้ว จากการตั้งชื่อเรื่องว่า “ว่าแต่เขาอิเหนาเป็นเอง” เป็นชื่อเรื่องที่ยกประเด็นสำคัญของเรื่องมาเปรียบเทียบเป็นคำคล้องจองครอบคลุมเนื้อหาได้เป็นอย่างดี เป็นต้น จากการตั้งชื่อเรื่องที่ยกประเด็นสำคัญของเรื่องมาเป็นคำคล้องจอง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เป็นอย่างดียิ่งขึ้นในทุกชื่อเรื่อง ในบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน และยังสามารถทำให้ผู้อ่านจับประเด็นสำคัญของเรื่องได้ง่ายขึ้นในแต่ละบทความที่ตั้งชื่อเรื่องในลักษณะนี้

1.5 ตั้งชื่อเรื่องโดยการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม

การตั้งชื่อเรื่องโดยการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม เพื่อให้ข้อความตัดกันเห็นความแตกต่างอย่างเด่นชัด สร้างความสนใจให้กับเนื้อเรื่องในบทความได้เป็นอย่างดี จากการตั้งชื่อเรื่อง โดยใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการตั้งชื่อเรื่องในลักษณะนี้ได้เป็นอย่างดี ถึงแม้จะมีชื่อเรื่องในลักษณะนี้ไม่มากนัก เช่น

- เรื่อง ชมอย่างจี๊ดๆ ค่ำอย่างผู้ดี
- เรื่อง พูดภาษาเขียน เขียนภาษาพูด
- เรื่อง พูดชัดแต่ไม่ชัด
- เรื่อง ทางเสียงกำลังจะหดยาย
- เรื่อง ภาษาศาสตร์ ภาษาศิลป์
- เรื่อง เรียนเขียนเลี่ยนเขียนไม่ได้
- เรื่อง วัฒนธรรมร้อน วัฒนธรรมหนาว
- เรื่อง หมาฝรั่ง หมาไทย
- เรื่อง ผู้หญิงกับพระ
- เรื่อง กระเบื้องอยากเฟื่องฟูลอย

จากตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามนี้ เราความสนใจ ของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดความโต้แย้งกันในข้อความ ซึ่งทำให้ผู้อ่านชื่อเรื่องเกิดความสงสัยอยากรู้เนื้อเรื่องมากขึ้น เช่น การตั้งชื่อเรื่องว่า “ภาษาศาสตร์ ภาษาศิลป์” ซึ่งจากในเรื่องสรุปได้ว่า คนที่ยกย่องภาษาเป็นศาสตร์ เพราะมีสูตร มีกฎ เหมือนกับคนที่หัดทำอะไรใหม่ ๆ ยังไม่ชำนาญ แต่คนที่มีความชำนาญแล้วมักจะทำอะไรต่าง ๆ โดยสร้างกฎของตัวเอง เพื่อพัฒนางานนั้นจนเป็นที่ยอมรับของสังคม เช่นเดียวกับคนที่มีความชำนาญด้านภาษา จะมีกฎของกิจกรรมของการใช้ภาษานั้น เป็นลักษณะการใช้ภาษาแบบศิลป์ คือขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เช่นการใช้คำว่า “คลื่อนสงบ” “ไรรคลื่อน” แต่นักภาษาที่ชำนาญ อาจใช้ว่า “คลื่อนหลับ” แล้วทำให้คนทั้งหลายยอมรับไปกับเหตุการณ์ที่ใช้ลักษณะอย่างนี้เป็นภาษาศิลป์ ไม่ใช่อย่างศาสตร์ เป็นต้น เมื่อผู้อ่านอ่านเรื่องจากชื่อเรื่องที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน จะเห็นความขัดแย้งกันอย่างเด่นชัด ทำให้ผู้อ่านเกิดการเปรียบเทียบ และเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี อย่างมีเหตุผล และสามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องได้ง่ายและรวดเร็ว ในทุกเรื่องของบทความที่ตั้งชื่อเรื่องในลักษณะนี้ได้เป็นอย่างดี

1.6 ตั้งชื่อเรื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น

การตั้งชื่อเรื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น คือ การนำปัญหา หรือเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น มาตั้งเป็นชื่อเรื่อง ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการตั้งชื่อเรื่องในลักษณะนี้เป็นจำนวนมาก เช่น

เรื่อง ลืมเรื่องภาษา จึงเกิดปัญหาเรื่องภาษี
เรื่อง ปัญหาของมหาเปรียญ กับการสอนภาษาไทย
เรื่อง ภาษาวัดเห็นที่จะต้องปลง
เรื่อง หลักภาษาไทยยุ่งเพราะชอบเปลี่ยน
เรื่อง ภาษาไทย ม.6 ของดีที่ถูกละเลย
เรื่อง การกระจายอำนาจ : สมองผาด ??
เรื่อง ใช้สื่อมวลชน ควรเตรียมตัวในเรื่องภาษากันบ้าง
เรื่อง ครูจะสอนอ่านไม่ได้
เรื่อง ผู้หญิงกับพระ
เรื่อง ดาวชนดาว หรือ “ไฟบรรลัยกัลป์” ล้างโลก

ฯลฯ

จากตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่อง โดยใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น สร้างความสนใจให้ผู้อ่านอยากรู้เรื่องราวรายละเอียดในปัญหาเหล่านั้นมากยิ่งขึ้น และเมื่ออ่านแล้วจะเข้าใจเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี เพราะมันเกิดจากข่าวเหตุการณ์ที่คนส่วนมากเข้าใจเนื้อเรื่องในบางส่วนอยู่

บ้าง เมื่อได้พบข้อเรื่องกับข่าวเหตุการณ์ที่ผู้อ่านรู้อยู่บ้างแล้ว ทำให้การอ่านจะเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น จากพื้นฐานที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่บ้างแล้ว เช่น การตั้งข้อเรื่องว่า “หลักภาษาไทยยุ่ง เพราะชอบเปลี่ยน” จากบทความในข้อเรื่องนี้ สรุปเนื้อเรื่องได้ว่า ภาษาไทยในปัจจุบันนี้มีหลักไม่แน่นอน ทำให้ครูและนักเรียนสับสน เกี่ยวกับหลักต่าง ๆ ของภาษาไทย จนทำให้ภาษาไทยเกิดปัญหาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ที่เห็นเด่นชัด คือ การเปลี่ยนหลักการอ่าน ทำให้การอ่านแตกต่างกันระหว่างพวกเก่ากับพวกใหม่ จนเกิดความรู้สึกว่าการอ่านภาษาไทยมีหลักไม่แน่นอน และในที่สุดก็อ้างว่า “ภาษาไทยยาก” หรือไม่มีหลักเกณฑ์ ทำให้นักเรียนไม่ชอบภาษาไทยในที่สุด เป็นต้น การตั้งข้อเรื่องในลักษณะนี้ เป็นการช่วยให้คนอ่านมีความสนใจในการอ่านจากข้อเรื่องในลักษณะนี้เป็นอย่างดี เพราะเป็นข่าวที่คนกำลังให้ความสนใจอยู่ และสามารถทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้นจากการนำประเด็นสำคัญของเรื่องที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นมาตั้งเป็นข้อเรื่อง ซึ่งถือได้ว่า เป็นกลวิธีการตั้งข้อเรื่องที่โดดเด่นของ ปรีชา ช้างขวัญยืน อีกลักษณะหนึ่ง ที่เร้าความสนใจผู้อ่านอย่างยิ่ง โดยเฉพาะคนในวงการภาษาไทยจะมองเห็นคุณค่าของหนังสือรวมบทความเรื่อง “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ว่าเป็นสิ่งมีคุณค่า ในวงการภาษาไทยมาก ถ้าได้อ่านหนังสือรวมบทความนี้จะได้นำไปเป็นแนวทาง เพื่อช่วยกันพัฒนาภาษาไทยตลอดไป จากการชักจูงผู้อ่านให้อยากอ่านเนื้อเรื่อง โดยการตั้งข้อเรื่องในลักษณะนี้

1.7 ตั้งข้อเรื่องโดยใช้คำพังเพย สุภาษิต หรือสำนวน

การตั้งข้อเรื่องโดยใช้คำพังเพย สุภาษิต หรือสำนวน เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องในบทความ โดยการนำเอาใจความสำคัญของเรื่อง มาเกี่ยวข้องกับการตั้งข้อเรื่อง เป็นคำพังเพย สุภาษิต หรือสำนวน เพื่อเร้าความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีการตั้งข้อเรื่องในลักษณะนี้นี้น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับ การตั้งข้อเรื่องในลักษณะต่าง ๆ ทั้ง 7 ลักษณะ เช่น

เรื่อง นักภาษาเป็นลิเกหลงโรง

เรื่อง กระเบื้องอยากเฟื่องฟูลอย

เรื่อง หมอย่างจี๊ซ่า ค่ำอย่างผู้ดี

จากตัวอย่างการตั้งข้อเรื่อง โดยใช้คำพังเพย สุภาษิต หรือสำนวน เช่น สำนวนที่เป็นข้อเรื่องว่า “หมอย่างจี๊ซ่า ค่ำอย่างผู้ดี” ในเนื้อเรื่อง อ่านแล้วสรุปได้ว่า การพูดโดยใช้คำที่สุภาพของผู้ดี และการใช้คำที่ไม่สุภาพจากจี๊ซ่า คำพูดของจี๊ซ่า แม้จะเป็น

คำชม เมื่อผู้ฟัง ฟังแล้วจะมีความรู้สึกที่ไม่สุภาพ ส่วนคำพูดของผู้ดี แม้จะเป็นคำคำ ฟังดูแล้วก็ เป็นภาษาที่สุภาพ ดังนั้นการใช้ภาษาในการพูด เราสามารถรู้พื้นเพของคนได้ว่า ใครเป็นจู้จี้ ใคร เป็นผู้ดี จากชื่อเรื่องที่ว่า “ชมอย่างจู้จี้ ค่ำอย่างผู้ดี” เป็นชื่อเรื่องที่ใช้ได้เหมาะสมอย่างยิ่งกับเนื้อ เรื่อง เพราะชื่อ ให้ความสนใจของผู้อ่าน และเมื่ออ่านก็สามารถจับใจความสำคัญได้ง่าย และรวดเร็ว จากการสรุปเรื่องเป็นประเด็นสำคัญ และนำมาตั้งชื่อเรื่องเป็นสำนวน พร้อมทั้งเมื่อผู้อ่านอ่าน แล้วก็เข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดี จากการนำเนื้อเรื่องมาเปรียบเทียบตามลักษณะการพูดแบบสำนวน และจับประเด็นสำคัญของเนื้อเรื่องได้ง่ายและรวดเร็ว ทำให้การอ่านสนุก และสามารถเข้าใจเนื้อ เรื่องได้อย่างลึกซึ้ง จากการตั้งชื่อเรื่อง โดยใช้คำเป็น “สำนวน” เป็นต้น ส่วนการตั้งชื่อเรื่องที่ เป็น คำ ฟังเพย และคำสุภาพ ผู้เขียนไม่ได้นำมาใช้ในการตั้งชื่อเรื่องของบทความนี้

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาถึงวิธีการตั้งชื่อเรื่องทั้ง 7 ลักษณะของผู้เขียน พบว่า ใช้วิธีการตั้งชื่อเรื่อง จากปัญหาของภาษาไทยที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นมากที่สุด รองลงมาคือการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ ข้อความสั้นๆ จากประเด็นสำคัญของเรื่อง ใช้คำคล้องจองจากประเด็นสำคัญของเรื่อง ใช้เป็นคำ ถาม ใช้คำกริยาที่น่าสนใจ ใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน และใช้คำฟังเพย สุภาพ หรือ สำนวน ตามลำดับ

การตั้งชื่อเรื่องในบทความจากหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน นั้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสามารถทางด้านการตั้งชื่อเรื่องในบทความ ได้เป็นอย่างดี ในการเขียนบทความด้วยวิชาภาษาไทยในลักษณะต่าง ๆ เพราะชื่อเรื่องในแต่ละ เรื่อง ตั้งชื่อเรื่องได้เหมาะสม เกี่ยวกับการเลือกคำและความ มาใช้ในการตั้งชื่อเรื่องได้ดีมาก ทำให้ จำง่าย และครอบคลุมเนื้อหาได้ทั้งหมด พร้อมทั้งสามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกันกับ ผู้เขียน ในการตั้งชื่อเรื่อง ตลอดจนสร้างความสนใจให้ผู้อ่านต้องการอ่านเนื้อเรื่องเหล่านั้น จากชื่อ เรื่องที่ชวนอ่านทั้งหมด ในความแปลกใหม่ของการตั้งชื่อเรื่องด้วย จึงนับได้ว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน เป็นนักเขียนบทความที่ควรนำการเขียนตั้งชื่อเรื่องมาเป็นแบบอย่างของคนที่จะฝึกหัดเขียนบทความ ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เป็นแบบอย่างที่ดีมาก ควรแก่การศึกษาในการเขียนบทความ เกี่ยวกับ ภาษาไทย ในการตั้งชื่อเรื่องอย่างดียิ่ง

2. การเปิดเรื่อง

การเปิดเรื่อง เป็นส่วนแรกของบทความ ในส่วนที่เป็นเนื้อเรื่อง หรือเรียกว่า คำนำ หรือความนำ ของบทความ เพื่อต้องการสร้างความสนใจ และสร้างความประทับใจของผู้อ่าน ให้ติดตามอยากอ่านเรื่องต่อไปจนจบ ในการเขียนคำนำ ต้องเขียนให้ตรงเป้าหมาย น่าสนใจ สั้นและได้เนื้อความดี ซึ่งตามธรรมดา การเขียนส่วนที่เป็นคำนำ จะเขียนเป็นข้อความสั้น ๆ แต่สามารถสื่อความคิดของผู้เขียนที่ต้องการเน้นไว้ได้ตลอดเนื้อเรื่อง และเป็นส่วนที่สามารถโน้มน้าวใจผู้อ่านให้ติดตามอ่านเรื่องจนจบอย่างสนใจ โดยการเขียนความนำให้สร้างความสนใจ และสร้างความประทับใจ จากการเขียนความนำในลักษณะต่าง ๆ คือ การเขียนความนำที่เป็นข่าว ความนำที่กระตือรือร้น ความนำที่บอกเจตนาของผู้เขียน ความนำที่เป็นเรื่องเล่า ความนำที่เป็นคำถาม ความนำที่กล่าวถึงเรื่องเดิม ผู้เขียนจะต้องพยายามค้นคิดเรื่องทำนองเดียวกัน ในเวลาต่างกันมาเปรียบเทียบ ความนำที่ตรงกันข้าม ความนำที่สรุปใจความสำคัญของเรื่อง ความนำที่เป็นคำปราศรัย ความนำที่เป็นสุภาษิต สำนวน และคำพังเพย และความนำที่ใช้เหตุผล เป็นต้น

ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้ใช้กลวิธี การเปิดเรื่อง หรือที่เรียกว่า คำนำ หรือความนำ มีหลายวิธีที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งในแต่ละวิธีทำให้สร้างความสนใจ และสามารถสร้างความประทับใจให้กับผู้อ่านได้ดี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้ใช้วิธีเขียน เปิดเรื่อง ในหนังสือรวมบทความ เรื่อง “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ทั้งหมด 11 วิธี คือ

2.1 การเปิดเรื่องโดยใช้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข่าวหรือเหตุการณ์ในสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาไทย

2.2 การเปิดเรื่องโดยการใช้คำพูดหรือข้อความที่กระตือรือร้น

2.3 การเปิดเรื่องโดยการบอกเจตนาของผู้เขียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

2.4 การเปิดเรื่องโดยการใช้สำนวน สุภาษิต หรือ คำพังเพย

2.5 การเปิดเรื่องโดยการใช้ข้อความในเรื่องเป็นคำถาม

2.6 การเปิดเรื่องโดยการกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีต

2.7 การเปิดเรื่องโดยการเปรียบเทียบเหตุการณ์ และเนื้อความที่ตรงกันข้ามกัน

2.8 การเปิดเรื่องโดยการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง

2.9 การเปิดเรื่องโดยการใช้การปราศรัยของผู้เขียน

2.10 การเปิดเรื่องโดยการเล่าจากการอ้างอิงเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ

2.11 การเปิดเรื่องโดยการใช้เหตุผล

ผู้วิจัย จะได้กล่าวถึงรายละเอียดในแต่ละวิธี ดังนี้

2.1 การเปิดเรื่องโดยการใช้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข่าวหรือเหตุการณ์ในสังคม ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่สุดในหลักการเขียนบทความ โดยเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจในบทความนั้น จะเน้นหนักไปทางเรื่องที่ทันสมัย หรือเป็นเรื่องที่เป็นเหตุการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะการนำมาเขียนในการเปิดเรื่อง จะเป็นส่วนช่วยดึงดูดผู้อ่านได้ดี ให้ผู้อ่านมีความสนใจอยากติดตามเรื่องราวจนจบ

การเปิดเรื่องโดยใช้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ข่าว หรือเหตุการณ์ในสังคม ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญเย็น ใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะนี้เป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับกลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะอื่น ๆ เช่น

เรื่อง ไม่อยากเป็นคน
เรื่อง ความประหลาดเป็นอย่างไรในภาษา
เรื่อง พูดภาษาเขียน เขียนภาษาพูด
เรื่อง คุณครูสอนผิด
เรื่อง พูดชัดแต่ไม่ชัด
เรื่อง มันมาที่หลัง
เรื่อง อันเนื่องมาแต่นางสงกรานต์ ถือ เอ็มสืบท
เรื่อง “อุษาคเนย์” ศัพท์นี้มีปัญหา
เรื่อง มลพิษทางภาษา
เรื่อง เขาแย้งกันหวังดีต่อภาษาไทย (จริงหรือ)
เรื่อง ใช้สื่อมวลชนควรเตรียมตัว ในเรื่องภาษาบ้าง
เรื่อง ฮาร์ดแวร์, ซอฟต์แวร์ ซ้ำอีกแล้ว
เรื่อง หลักภาษาไทยยุ่งเพราะชอบเปลี่ยน
เรื่อง ปรับ! โทษฐานผิด ร ล
เรื่อง โลกานุวัตร ???
เรื่อง ดาวชนดาว หรือ “ไฟบรรลัยกัลป์” ล้างโลก
เรื่อง ต่อหนังสือ ไล่หนังสือ
เรื่อง เพราะยากหรือที่ ร ล ก่อปัญหา
เรื่อง สงครามศัพท์บัญญัติ
เรื่อง สถานการณ์จริง

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้การเปิดเรื่องโดยใช้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข่าวหรือเหตุการณ์ในสังคม ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย ดังตัวอย่างการเปิดเรื่องจากเรื่อง “หลักภาษาไทยยุ่งเพราะชอบเปลี่ยน” ผู้เขียนเปิดเรื่องว่า

เมื่อเราพบหลักอะไรหรือวางหลักอะไร เราย่อมหวังว่าหลักนั้นจะช่วยอธิบายให้เราเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการได้ ถ้ามีหลักใหม่เกิดขึ้น หลักใหม่นี้ควรจะอธิบายอะไร ๆ ได้ดีกว่าหลักเก่าจนเลิกหลักเก่าและใช้หลักใหม่แทนได้ ถ้าเป็นอย่างนี้เราก็จะอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ แต่ถ้าเราพิจารณาการอธิบายภาษาไทย เราจะพบว่าหลักเดิมที่มีอยู่อธิบายอะไรบางอย่างไม่ได้ ครั้นมีหลักใหม่ที่อธิบายสิ่งนั้นได้ ก็อาจอธิบายบางสิ่งที่หลักเก่าเคยอธิบายได้ไม่ได้เสียอีก คราวนี้ก็ต้องมีสองหลักสามหลัก จึงเกิดความสับสนแก่ผู้ใช้หลักว่าเมื่อไรจะใช้หลักอะไร จะต้องหาหลักในการใช้หลักอีก คนที่เรียนภาษาไทยในปัจจุบันจะรู้สึกสับสนในเรื่องนี้มาก แม้แต่ครูสอนภาษาไทยเองก็หนักใจเมื่อจะต้องอธิบายภาษาไทยให้นักเรียนฟัง เพราะในกรณีหนึ่งใช้หลักนั้น ครั้นถึงกรณีอื่นซึ่งควรใช้หลักเดียวกันกลับใช้ไม่ได้เสียแล้ว ถ้าย้ายหนีไปสอนวิชาอื่นได้ง่าย ๆ ผมสงสัยอยู่เหมือนกันว่าจะเหลือครูสอนภาษาไทยสักกี่คน เราลองมาดูกันว่าความสับสนเกี่ยวกับหลักต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจนเป็นปัญหาในภาษาไทยเป็นอย่างไร

(หลักภาษาไทยยุ่งเพราะชอบเปลี่ยน : 635 - 636)

จากตัวอย่างการเขียนเปิดเรื่อง ในเรื่อง “หลักภาษาไทยยุ่งเพราะชอบเปลี่ยน” ปรีชา ช้างขวัญยืน เปิดเรื่องโดยใช้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข่าวเหตุการณ์ในสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาไทยมาเขียนในการเปิดเรื่อง สามารถดึงดูดผู้อ่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาไทยโดยตรง และบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจเกี่ยวกับภาษาไทยอยู่เป็นพื้นฐาน ตลอดจนบุคคลที่รักการอ่านทั้งหลาย อยากติดตามอ่านเรื่องราวว่าเป็นอย่างไร ดังตัวอย่างการเปิดเรื่องในเรื่อง “หลักภาษาไทยยุ่งเพราะชอบเปลี่ยน” สามารถดึงดูดผู้อ่านดังที่กล่าวมาแล้ว ให้สนใจเกี่ยวกับเรื่องหลักต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของภาษาไทยว่ามีการเปลี่ยนแปลงกันอย่างไรบ้าง จึงสามารถดึงดูดผู้อ่านให้อยากรู้ถึงหลักต่าง ๆ ของภาษาไทย ที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สร้างความสับสนให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยมาจนปัจจุบันนี้ จากการอ่านความนำของเรื่อง “หลักภาษาไทยยุ่งเพราะชอบเปลี่ยน”

จะเห็นได้ว่า การเปิดเรื่องโดยการใช้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข่าวและเหตุการณ์ในสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาไทย ในการเขียนเปิดเรื่องทุกเรื่องจะสร้างความสนใจของผู้อ่านได้ดีทุกเรื่อง และมีความเหมาะสมกับเรื่องเหล่านั้น นับได้ว่า บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน มีความโดดเด่นมากในการเขียนเปิดเรื่องที่สมารถนำข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ในสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาไทย มาใช้เหมาะสมกับเรื่องนั้น ๆ และเป็นที่น่าสนใจของผู้อ่านมาก เพราะมักจะเป็นเรื่องที่ทันสมัย ซึ่งทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น และสามารถสร้างความประทับใจให้กับผู้อ่านตามเนื้อเรื่องเหล่านั้นที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย จากข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับข่าวและเหตุการณ์ในสังคมสมัยนั้น

2.2 การเปิดเรื่องโดยการใช้คำพูดหรือข้อความที่กระทบใจ การเปิดเรื่องโดยการใช้วิธีนี้ เป็นการเปิดเรื่องที่ผู้เขียนพยายามหาถ้อยคำหรือข้อความต่าง ๆ มาใช้ในการเปิดเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ สงสัยอยากติดตามอ่าน

การเปิดเรื่องโดยการใช้คำพูดหรือข้อความที่กระทบใจ ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะนี้มีจำนวนน้อย เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะอื่น ๆ เช่น

- เรื่อง มาคิดถึงภาษาเขียนให้ถูกต้อง
- เรื่อง ใช้ภาษาอย่าลืมนวัฒนธรรมไทย
- เรื่อง สงครามระหว่างผู้เขียนกับผู้ตรวจ
- เรื่อง พุดตรง พุดงาม
- เรื่อง ว่าแต่เขาโอหนาเป็นเอง
- เรื่อง ล้านนาไทยใช้ผิดกันมากขึ้น
- เรื่อง เขาจะข่มขืนกันทางทีวี

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้การเปิดเรื่องโดยการใช้คำพูดหรือข้อความที่กระทบใจ ดังตัวอย่างการเปิดเรื่องจากเรื่อง “สงครามระหว่างผู้เขียนกับผู้ตรวจ” ผู้เขียนเปิดเรื่องว่า

เวลานี้เราชอบใช้ภาษาที่แสดงความรู้สึกก้าวร้าวในจิตใจกันมาก เช่น ธรนรงค์ กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ ทั้ง ๆ ที่ไม่ตั้งใจจะไปรบกับใครที่ไหน คราวนี้ผมจึงตั้งชื่อเรื่องให้ดูทันสมัยกว่าปีที่แล้ว ๆ มา

ผมเพิ่งจะกลับจากการประชุมสัมมนาของสำนักพิมพ์จุฬาฯ เรื่องหนึ่งที่มีผู้พูดถึงในการประชุมก็คือ ความเห็นที่ไม่ลงรอยกันระหว่างผู้เขียนกับผู้ตรวจนี้เกิดอยู่เนื่อง ๆ บางทีผู้เขียนก็ผิด บางทีการตรวจผลงานวิชาการก็ทำกันเป็นความลับคือ “ไอ้ไม่ตรวจงานของไอ้ไม่” จึงไม่มีโอกาสชี้แจงข้อเท็จจริง หรือชี้แจงแล้วแต่ไอ้ไม่อีกตัวหนึ่งก็ทำเป็นไม่รู้

ไม่เสียหายอย่างนี้ก็มี ถ้ารู้ตัวไอ้โหม่งก็อาจเกิดสงครามเย็นขึ้น ถ้าไม่รู้ตัวก็คำลมคำแล้ง แข่งชักหักกระดูกกันไปตามเรื่อง

(สงครามระหว่างผู้เขียนกับผู้ตรวจ : 405)

จากตัวอย่างการเขียนเปิดเรื่อง โดยใช้คำพูดหรือข้อความกระแทบใจ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความสนใจสงสัยอยากติดตามอ่านเนื้อเรื่อง ดังจะเห็นจากการได้อ่านการเปิดเรื่อง เรื่อง “สงครามระหว่างผู้เขียนกับผู้ตรวจ” สามารถทำให้ผู้อ่านมีความสนใจและสงสัย จากการใช้ภาษาที่เป็นคำพูดที่ก้าวร้าว คือคำว่า “รณรงค์” “กลยุทธ” และ “ยุทธศาสตร์” ในการเปิดเรื่อง และอีกย่อหน้าที่สองที่ยังเป็นคำนำอีกตอนเกิดจากการใช้ข้อความที่สามารถทำให้ผู้อ่าน เกิดความสนใจ สงสัย ในข้อความที่ว่า “ไอ้โหม่งตรวจงานไอ้โหม่ง” ทั้งคำพูดและข้อความที่นำมาเปิดเรื่อง สามารถทำให้ผู้อ่านมีความสนใจ สงสัย อยากติดตามอ่านเนื้อเรื่อง อย่างสนใจ เพื่อจะได้คลายความสงสัยในคำพูดหรือข้อความว่าเป็นไปในแนวทางไหน

จะเห็นได้ว่า การเปิดเรื่องโดยการใช้คำพูดหรือข้อความที่กระแทบใจในการเขียนเปิดเรื่องทุกเรื่อง ในบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน สามารถทำให้ผู้อ่านมีความสนใจ สงสัย ในเนื้อเรื่องนั้น และทำให้ผู้อ่านคลายความสงสัย จากการอ่านติดตามเนื้อเรื่องอย่างสนใจในทุกเรื่องที่เปิดเรื่องโดยใช้ คำพูดหรือข้อความที่กระแทบใจ

2.3 การเปิดเรื่องโดยการบอกเจตนาของผู้เขียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของความนำประเภทนี้ โดยที่ผู้เขียนจะแจ้งให้ผู้อ่านรู้จุดประสงค์ของตัวเองในการเขียนบทความ เพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่านให้อยากอ่านเนื้อเรื่อง จากการอ่านการเปิดเรื่องที่เขียนเอาไว้อย่างกระชับสั้น ๆ แต่สามารถสร้างความสนใจของผู้อ่านให้อยากอ่านเนื้อเรื่อง จากการอ่านคำนำโดยบอกเจตนาของผู้เขียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ซึ่งทำให้ผู้อ่านไม่ต้องเสียเวลา อ่านการเปิดเรื่องอยู่นานว่าจะกล่าวเกี่ยวกับเรื่องอะไร คือเมื่ออ่านการเปิดเรื่องในลักษณะนี้สามารถรู้ได้ทันทีว่า เนื้อหาสาระที่ละเอียดจะกล่าวถึงคำหรือข้อความที่ใช้ในการเปิดเรื่องนั้น

การเปิดเรื่องโดยการบอกเจตนาของผู้เขียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของบทความ ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะนี้มีอยู่มากในหนังสือรวมบทความนี้ เช่น

เรื่อง ความเปรียบที่ใกล้ตาย

เรื่อง มลพิษทางภาษา

เรื่อง ความมั่งง่ายทางภาษาไทย

เรื่อง ภาษาไร้ถ้อยคำ

เรื่อง วรรณคดี ความพึงพอใจ แบบไม่ตายตัว และไม่รู้จักจบ

เรื่อง ภาษาไม้ไปยาลใหญ่

เรื่อง ทฤษฎีความเป็นจริงทางปรัชญา กับความสมจริงในวรรณคดี

เรื่อง เสียงภาษาไทยรักษาได้ต้องสอนอ่าน

เรื่อง สอนอ่านแบบคนใบ้

เรื่อง สงครามศัพท์บัญญัติ

ฯลฯ

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้การเปิดเรื่องโดยการบอกเจตนาของผู้เขียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ดังตัวอย่างจากการเปิดเรื่อง เรื่อง “ภาษาไร้ถ้อยคำ” ผู้เขียนเปิดเรื่องว่า

ภาษา เป็นคำที่มาจากรากศัพท์ ภาษา แปลว่าพูด เมื่อกล่าวถึงภาษา เราจึงนึกถึงคำพูด ถ้อยคำ แต่เมื่อเรานึกถึงความหมายของภาษาตามที่เราศึกษากัน คือ เป็นเครื่องสื่อความหมาย แล้ว จะเห็นว่าเครื่องสื่อความหมายที่มีใช้ถ้อยคำยังมีอีกมาก ภาษาชนิดนี้มีความสำคัญต่อกิจกรรมต่างๆ ในปัจจุบันเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะการใช้สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ

ภาษาชนิดที่กล่าวถึงนี้อาจเรียกว่า ภาษาไร้ถ้อยคำ หรือ อวจนภาษา ซึ่งมีหลายชนิด บางชนิดก็เป็นเรื่องที่มีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าและพยายามสร้างหลักเกณฑ์กันมาก เช่น ภาษาท่าทาง เป็นต้น เราลองมาช่วยกันศึกษาดูว่าภาษาไร้ถ้อยคำมีมากสักเพียงไร

(ภาษาไร้ถ้อยคำ : 511)

จากตัวอย่างการเขียนเปิดเรื่อง โดยการบอกเจตนาของผู้เขียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ เพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่านให้อยากอ่านเนื้อเรื่อง จากการอ่านการเปิดเรื่อง เรื่อง “ภาษาไร้ถ้อยคำ” ในการเปิดเรื่องนี้ เจตนาของผู้เขียนต้องการจะบอกความหมายเกี่ยวกับคำว่า “ภาษา” คือเป็นเครื่องสื่อความหมายที่เกี่ยวกับคำพูด ถ้อยคำ และอวจนภาษา จากการเปิดเรื่องในลักษณะนี้เป็นการช่วยให้อ่านแล้วความสนใจมากขึ้น จากการเชิญชวนให้ลองศึกษาภาษาในลักษณะต่าง ๆ และโดยเฉพาะภาษาไร้ถ้อยคำ ที่เป็นภาษา ควรแก่การสนใจในการสื่อความหมายที่สำคัญอีกชนิดหนึ่ง

จะเห็นได้ว่า การเปิดเรื่องโดยการบอกเจตนาของผู้เขียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ เป็นการเปิดเรื่องแบบตรงไปตรงมา เป็นวิธีการอีกลักษณะหนึ่งในการเปิดเรื่องของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่สามารถช่วยให้อ่านมีความสนใจในสาระที่เปิดเรื่องเพียงย่อ ๆ นั้น จึงเกิดความอยากรู้อยากเห็นให้มากขึ้น เพื่อทำความเข้าใจในเนื้อเรื่องให้ดียิ่งขึ้น ในทุกเรื่องที่ใช้วิธีการเปิดเรื่องในลักษณะนี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะเด่นในการเปิดเรื่องของ ปรีชา ช้างขวัญยืน อีกลักษณะหนึ่ง

2.4 การเปิดเรื่องโดยการใช้สำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพย โดยที่ผู้เขียนจะนำเอาสำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพย ที่น่าสนใจ มาใช้ในการเปิดเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านได้ใช้ความคิด และอยากรู้เรื่องเนื้อหาที่จะเอืดยจากการใช้สำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพย ที่มีข้อความสั้น ๆ แต่สามารถยกตัวอย่างขยายเนื้อหา และประวัติความเป็นมาของการเปิดเรื่องลักษณะนี้ได้เป็นอย่างดี โดยการเล่าหรืออธิบายให้เหตุผลได้อย่างกว้างขวาง สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องอย่างละเอียด จากสำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพย ที่มีข้อความสั้น ๆ ตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน

การเปิดเรื่องโดยการใช้สำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพย ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะนี้ไม่มากนัก จากในหนังสือรวมบทความเรื่อง “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” เช่น

เรื่อง ลูกพ่อแม่ไม่สั่งสอน

เรื่อง หมาฝรั่ง หมาไทย

เรื่อง ภาษาพูดบอกนิสัย

เรื่อง ชื่อเสียงเรียงนาม

เรื่อง ผู้ใหญ่เอาอย่างเด็ก

เรื่อง เขามั่นขึ้นกันทางทีวี

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้การเปิดเรื่องโดยใช้สำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพย มีจำนวนน้อย จากการเปิดเรื่องในลักษณะนี้ ดังตัวอย่างจากการเปิดเรื่อง เรื่อง “ลูกพ่อแม่ไม่สั่งสอน” ผู้เขียนเปิดเรื่องว่า

เมื่อลูกทำผิด คนสมัยก่อนถือว่าพ่อแม่ต้องรับผิดชอบ เพราะถือว่าพ่อแม่มีหน้าที่อบรมสั่งสอน จะถือเป็นหน้าที่ของโรงเรียนอย่างสมัยนี้ไม่ได้ เด็ก ๆ ที่ทำผิดบ่อย ๆ หรือทำผิดร้ายแรง จึงมักถูกด่าว่า “ลูกพ่อแม่ไม่สั่งสอน” เด็กที่รักพ่อแม่ ไม่อยากให้พ่อแม่ถูกด่าเช่นนี้ ก็ต้องประพฤติตนให้ดี เมื่อประพฤติดีแล้ว คนก็มักชมว่า “ลูกบ้านนี้เขาอบรมดี” แต่ละคนจึงมีสำนึกเรื่องชื่อเสียงวงศ์ตระกูลมาแต่เด็ก

(ลูกพ่อแม่ไม่สั่งสอน : 343)

จากตัวอย่างการเปิดเรื่องโดยใช้ สำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพย เพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่าน ดังในตัวอย่างการเปิดเรื่องโดยใช้สำนวนว่า “ลูกพ่อแม่ไม่สั่งสอน” ซึ่งเป็นข้อความที่ต้องการให้คิด ไม่ได้บอกมาตรง ๆ และจะใช้เวลามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผู้อ่านคนนั้น ว่ามีความรู้พื้นฐานมากน้อยเพียงไร ในสำนวนที่ว่า “ลูกพ่อแม่ไม่สั่งสอน” และสามารถสร้างความสนใจว่าที่ผู้อ่านคิดนั้น ตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้เขียนในแง่มุมใดบ้าง เป็นส่วนทำให้ผู้อ่านอยากอ่านรายละเอียดในเนื้อหามากยิ่งขึ้น จากการเปิดเรื่องในลักษณะนี้

จะเห็นได้ว่า การเปิดเรื่องโดยใช้สำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพย เป็นการเปิดเรื่องที่มุ่งให้ผู้อ่านคิด โดยผู้เขียนไม่บอกมาตรง ๆ จากการเปิดเรื่อง แต่ถึงแม้จะมีไม่กี่เรื่องในทุกเรื่อง จะสร้างความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

2.5 การเปิดเรื่อง โดยการใช้ข้อความในเรื่องเป็นคำถาม เป็นกลวิธีในการเปิดเรื่องของบทความในลักษณะหนึ่ง ซึ่งสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน ให้อยากรู้คำตอบ โดยการอ่านเนื้อเรื่องต่อไป จนได้คำตอบที่ชัดเจน

การเปิดเรื่องโดยการใช้ข้อความในเรื่องราวเป็นคำถาม ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะนี้ไม่มากนัก จากในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” เช่น

เรื่อง ลืมเรื่องภาษา จึงเกิดปัญหาเรื่องภาษี
เรื่อง วิจาร์ณวรรณกรรม ความงุนงงของชาวบ้าน
เรื่อง วัฒนธรรมร้อน วัฒนธรรมหนาว
เรื่อง ผู้หญิงกับพระ
เรื่อง เอกลักษณ์ของภาษาไทย
เรื่อง เมื่อสุนทรภู่ผสมพันธุ์ผี
เรื่อง โบสถ์น้ำ
เรื่อง ทำไมภาษาไทยจึงไม่ต้องเขียนเว้นระหว่างคำ
เรื่อง ข ค อีกสักครั้งหนึ่ง
เรื่อง ชื่อเสียงเรียงนาม

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้การเปิดเรื่องโดยการใช้ข้อความในเรื่องราวที่ใช้เปิดเรื่องเป็นคำถามมีไม่มากนัก จากการเปิดเรื่องในลักษณะนี้ ดังตัวอย่างจากเรื่อง “ข ค อีกสักครั้งหนึ่ง” ผู้เขียนเปิดเรื่องว่า

พยัญชนะ 2 ตัว คือ ข กับ ค เป็นพยัญชนะที่ดูเหมือนจะสร้างความหงุดหงิดให้แก่ผู้สนใจภาษาไทยที่ช่างคิดบางคน เพราะพยัญชนะสองตัวนี้ ในปัจจุบันไม่ใช่ บางคนก็สนใจว่า เมื่อก่อนใช้หรือไม่ ใช้เขียนคำใด และใช้อย่างไร บางคนถึงกับต้องการจะนำกลับมาใช้ใหม่ ความสนใจไม่ว่าจะเป็นข้อใด ล้วนเป็นปัญหาที่ต้องค้นคว้าวิจัย หรือมีการอภิปรายเชิงวิชาการทั้งสิ้น

(ข ค อีกสักครั้งหนึ่ง : 523)

จากตัวอย่างการเปิดเรื่องโดยใช้ข้อความในเรื่องราวเป็นคำถาม เรื่อง “ข ค อีกสักครั้งหนึ่ง” ซึ่งเป็นการเปิดเรื่องที่สร้างความสงสัยให้กับผู้อ่านที่อยากรู้คำตอบว่า คนโบราณใช้ ข ค กันอย่างไรบ้าง จึงเกิดความพยายามอยากรู้คำตอบ โดยการอ่านเนื้อเรื่องจนรู้คำตอบ การเปิดเรื่องในลักษณะนี้เป็นการเร้าความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการอยากรู้คำตอบที่น่าสนใจนี้

จะเห็นได้ว่า การเปิดเรื่องโดยใช้ข้อความในเรื่องราวเป็นคำถาม เป็นการเปิดเรื่องที่สร้างความสงสัยให้กับผู้อ่าน จึงเกิดการค้นคว้าจากเนื้อหาต่อไป จนได้คำตอบในทุกเรื่องของ ปริชา ช้างขวัญยืน ที่เปิดเรื่องในลักษณะนี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเร้าใจของผู้อ่านอีกกลวิธีได้เป็นอย่างดี ในการเปิดเรื่องของผู้เขียนโดยใช้ข้อความในเรื่องราวเป็นคำถาม

2.6 การเปิดเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีต เป็นกลวิธีในการเปิดเรื่องของบทความในลักษณะหนึ่ง ที่ผู้เขียนจะพยายามค้นคว้าจากเนื้อเรื่องทำนองเดียวกัน แต่ต่างเวลากันที่เป็นเหตุการณ์ต่าง ๆ และเหตุการณ์ที่เป็นลักษณะของเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่ต่างเวลากัน นำมาเปรียบเทียบ ก่อนเข้าสู่เรื่องที่จะเขียนต่อไป เป็นการเร้าความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี เพราะรู้และเข้าใจเหตุการณ์หรือประวัติศาสตร์อยู่เป็นพื้นฐานเดิมอยู่บ้างแล้ว ถึงแม้ในบางเรื่องจะรู้ไม่ละเอียดมากนัก แต่ก็สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีกว่าการนำเรื่องที่ผู้อ่านไม่เคยรู้เรื่องมาก่อนเลย มาใช้ในการเปิดเรื่อง

การเปิดเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีต ผู้วิจัยพบว่า ปริชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะนี้ ที่เร้าความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดีอีกลักษณะหนึ่ง จากในหนังสือรวมบทความเรื่อง “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” เช่น

เรื่อง เราจะได้อะไร ถ้าเรียนภาษาไทยแบบโบราณ

เรื่อง ทฤษฎีความเป็นจริงทางปรัชญากับความจริงในวรรณคดี

เรื่อง เสียงภาษาไทยรักษาได้ต้องสอนอ่าน

เรื่อง ลูกพ่อแม่ไม่สั่งสอน

เรื่อง น้ำใจ

เรื่อง บวชเรียน บวชเพื่อเรียน บวชไม่เรียน เรียนเพื่อบวช

เรื่อง ครูสอนภาษาไทยในอนาคต

เรื่อง สะกดแบบใหม่เข้าใจผิด

เรื่อง คนโบราณบัญญัติศัพท์กันอย่างไ

เรื่อง ภาษาหลายมาตรฐาน

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้การเปิดเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีต ดังตัวอย่างการเปิดเรื่องจากเรื่อง “คนโบราณบัญญัติศัพท์กันอย่างไ” ผู้เขียนเปิดเรื่องว่า

เมื่อเรากำลังเดินไปสู่ที่หมายใดที่หมายหนึ่งนั้น เราจะรู้ว่าเรากำลังไปสู่ที่หมายใดก็เมื่อเรารู้อดีตว่าเรามาจากไหน อะไรทำให้เรามาเดินอยู่ ณ จุดนี้ และจุดนี้เป็นจุดที่เราจะก้าวไปสู่จุดหมายข้างหน้าอย่างไร อดีตอธิบายปัจจุบันและอนาคต คนรอบคอบย่อมพิจารณาทั้งอดีตและปัจจุบันก่อน เพื่อให้การกำหนดอนาคตเป็นไปอย่างถูกต้อง นักการศึกษาและนักวิชาการอื่น ๆ จำนวนมากในปัจจุบันที่ขาดการศึกษาเรื่องอดีตจึงมักเข้าใจปัจจุบันผิด พลอยให้กำหนดอนาคตผิดไปด้วย เรื่องที่จะนำมาพูดในที่นี้เป็นตัวอย่างหนึ่งที่จะชี้ว่าปัญหาทางภาษาไทยซึ่งคนทั่วไปมักคิดว่าเป็นเรื่องใหม่ คือ การบัญญัติศัพท์ก็เป็นปัญหาที่เข้าใจได้ชัดเจน ถ้าพิจารณาอดีต และความเข้าใจดังกล่าวจะเป็นประโยชน์แก่การบัญญัติศัพท์ต่อไปในอนาคต

เมื่อพูดถึงการบัญญัติศัพท์เรามักคิดถึง คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทย พ.ศ. 2485 ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นเป็นทางการเป็นเฉพาะ แต่ถ้าจะคิดว่าการบัญญัติศัพท์เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2485 แล้ว ก็นับว่าผิดอย่างยิ่ง การบัญญัติศัพท์นั้นเกิดขึ้นตลอดมานับแต่โบราณกาล ไม่ว่าเราจะติดต่อกับเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมใดก็ต้องมีสิ่งใหม่ ๆ ความคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้น และต้องรับศัพท์บ้าง สร้างศัพท์บ้าง สำหรับใช้แทนสิ่งเหล่านั้นหรือความคิดเหล่านั้น ศัพท์บาลี สันสกฤต เขมร และศัพท์ภาษาอื่น ๆ ที่เข้ามาอยู่ในภาษาไทยเป็นเรื่องแสดงการรับวัฒนธรรมและศัพท์เข้ามาใช้ในภาษาไทย แต่บทความนี้จะไม่ย้อนอดีตไปไกลถึงเพียงนั้น จะกล่าวถึงเฉพาะการบัญญัติศัพท์ที่มาจากตะวันตกโดยเฉพาะศัพท์ภาษาอังกฤษ และเพื่อให้เห็นความสำคัญของการบัญญัติศัพท์ในอดีตก็จะกล่าวเฉพาะการบัญญัติศัพท์ที่เกิดขึ้นก่อนมีคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ พ.ศ. 2485 ผู้อ่านจะได้เห็นว่าสมัยนั้นมีการบัญญัติศัพท์กันอย่างไ การเปลี่ยนแปลงทางภาษาอันเกิดจากการรับวัฒนธรรมและภาษาอื่นเกิดขึ้นอย่างไร ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการบัญญัติศัพท์ในปัจจุบันนั้น สมัยก่อนเป็นปัญหาหรือไม่

(คนโบราณบัญญัติศัพท์กันอย่างไ : 679 - 680)

จากตัวอย่างการเปิดเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีต เรื่อง “คนโบราณบัญญัติศัพท์กันอย่างไ” ซึ่งเป็นการเปิดเรื่องที่สร้างความสนใจให้กับผู้อ่านมาก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับการบัญญัติศัพท์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะการบัญญัติศัพท์ภาษาอังกฤษที่สร้างปัญหากันอยู่เสมอ ทำให้ผู้

อ่านอยากรู้ว่าโบราณเขาบัญญัติศัพท์กันอย่างไร มีปัญหามากน้อยแค่ไหน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปิดเรื่องที่เป็นลักษณะเด่นของ ปรีชา ช้างขวัญยืน อีกลักษณะหนึ่ง

จะเห็นได้ว่า การเปิดเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีต เป็นการเปิดเรื่องที่เร้าความสนใจของผู้อ่านมาก เนื่องจากผู้เขียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเปิดเรื่อง โดยใช้เหตุการณ์ในอดีต มาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในปัจจุบันเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทย และเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของภาษาไทย ตลอดจนหาแนวทางในการพัฒนาภาษาไทยได้เป็นที่น่าสนใจยิ่ง ในทุกเรื่องที่ใช้วิธีการเปิดเรื่องในลักษณะนี้

2.7 การเปิดเรื่องโดยการเปรียบเทียบเหตุการณ์ และเนื้อความที่ตรงกันข้ามกัน การเปิดเรื่องในลักษณะนี้จะพยายามนำเรื่องที่ตรงกันข้ามมากล่าวด้วยกัน เพื่อให้เนื้อเรื่องมีความชัดเจนมากขึ้น เป็นการเร้าใจผู้อ่านให้อยากรู้เรื่องที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปิดเรื่อง ว่าเรื่องราวจะเป็นไปอย่างไรในเหตุการณ์ และเนื้อความที่ตรงกันข้ามนั้น

การเปิดเรื่องโดยการเปรียบเทียบเหตุการณ์ และเนื้อความที่ตรงกันข้ามกัน ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะนี้มีจำนวนน้อย เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะอื่น ๆ เช่น

เรื่อง สอนภาษาไทยนับวอก

เรื่อง เราจะได้อะไร ถ้าเรียนภาษาไทยแบบโบราณ

เรื่อง พุดซัดแต่ไม่ซัด

เรื่อง นักภาษาจะเป็นลิเกหลงโรง

เรื่อง ครูสอนภาษาไทยในอนาคต

เรื่อง ภาษาสื่อมวลชนบกพร่องเพราะอะไรแน่

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้การเปิดเรื่องโดยการเปรียบเทียบเหตุการณ์ และเนื้อความที่ตรงกันข้ามกัน ทำให้เร้าความสนใจของผู้อ่านได้ดี ถึงแม้จะมีจำนวนไม่มาก ในหนังสือรวมบทความเรื่อง “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ดังตัวอย่างการเปิดเรื่อง จากเรื่อง “พุดซัด แต่ไม่ซัด” ผู้เขียนเปิดเรื่องว่า

เราอยากให้ภาษาสื่อความคิดได้ชัดอย่างที่เรต้องการ แต่การคิดของเราแต่ละครั้งมักสลับซับซ้อนจนต้องใช้คำพูดมากมายถ้าจะแทนความคิดให้ครบถ้วน เช่น เมื่อเราพูดว่า “ผมอยากกินข้าวอร่อยๆ” เราหมายถึงอะไร ๆ มากมายเช่น ข้าวต้องขาว เมล็ดไม่หัก หุงไม่สลายหรือแฉะ แต่ต้องนุ่ม ข้าวต้องหอม รสมัน ต้องใส่จานสะอาดสวย ใส่มาแต่พอดี ไม่ล้นจานและไม่ไข่แค่ติดกันจาน ต้องมีช้อนกับส้อมชนิดทำด้วยโลหะเนื้อดี ไม่ใช่แบบที่ทำด้วยอะลูมิเนียมซึ่งคงอืดง่าย ข้าวนั้นจะต้องวางบนโต๊ะที่เช็ดสะอาดมีผ้ารองจาน

สวย ๆ มีกับข้าวหลายอย่าง ฯลฯ ถ้าเราถามรายละเอียด การกินข้าวอร่อย ๆ ของแต่ละคน คงมีส่วนประกอบหรือเครื่องประกอบมากมายและแตกต่างกันไป เมื่อได้ยินข้อความข้างต้น เราารู้สึกว่าพูดชัดเจน ดูไม่น่าจะมีปัญหาอะไร แต่ถ้าให้เราเป็นคนจัดหา “ข้าวอร่อย ๆ” นั้นจะเป็นเรื่องยุ่งยากไม่น้อยเลย เรื่องนี้ลองถามบรรดาแม่บ้านทั้งหลายที่มีหน้าที่จัดหาอาหาร “อร่อย ๆ” ให้แก่คนทุกคนในบ้านดูก็ได้ว่ายากสักเพียงไหน ที่ยากก็เพราะคำพูดดังกล่าวนั้นที่จริงแล้ว ไม่ชัดเจน อย่างที่รู้สึก และถ้าจะถามให้ชัดว่าที่พูดว่า “ข้าวอร่อย ๆ” นั้นหมายความว่าอย่างไร ผู้พูดเองก็อาจไม่รู้เพราะไม่ได้คิดว่าต้องเป็นอย่างไร คือคิดถึงผลที่ต้องการ แต่ไม่ได้คิดว่าจะกินอะไรจึงจะเกิดผลนั้น บางทีอาจหงุดหงิด พาลโกรธเอาเลยก็ได้ หากแม่บ้านคนไหนอาจไปถามเช่นนั้นเข้า

(พูดชัด แต่ไม่ชัด: 49 - 50)

จากตัวอย่างการเปิดเรื่องโดยการเปรียบเทียบเหตุการณ์และเนื้อความที่ตรงกันข้ามกัน เรื่อง “พูดชัด แต่ไม่ชัด” ซึ่งเป็นการเปิดเรื่องที่เร้าความสนใจของผู้อ่านอีกลักษณะหนึ่ง เมื่อได้อ่านเนื้อความในการเปิดเรื่องโดยยกเรื่องราวต่าง ๆ มาเปรียบเทียบ ทำให้ผู้อ่านมีความสนใจในเนื้อหาต่อไป จากการเปิดเรื่องที่เร้าใจและเข้าใจได้ชัดเจน แม้ว่าผู้เขียนใช้การเปิดเรื่องในลักษณะนี้ไม่มากนัก

จะเห็นได้ว่า การเปิดเรื่องโดยการเปรียบเทียบเหตุการณ์ และเนื้อความที่ตรงกันข้ามกัน เป็นการเร้าความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ในทุกเรื่องที่เปิดเรื่องในลักษณะนี้

2.8 การเปิดเรื่องโดยการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง โดยที่ผู้เขียนจะเปิดเรื่องโดยกล่าวย่อ ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องทั้งหมด แล้วจึงค่อยขยายใจความทั้งหมด ต่อจากการเปิดเรื่องจนจบเป็นกลวิธีในการเขียนอีกลักษณะหนึ่ง ที่ทำให้ผู้อ่านสามารถรู้เนื้อหาสาระของเรื่องได้ทันทีจากการเปิดเรื่องแบบตรงไปตรงมา ถือได้ว่าเป็นการเร้าความสนใจของผู้อ่านอีกลักษณะหนึ่ง ที่ต้องการรู้เรื่องย่อ ๆ ในเบื้องต้นเสียก่อน แล้วค่อยศึกษารายละเอียดต่อไปจนจบเนื้อเรื่อง

การเปิดเรื่องโดยการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะนี้มีจำนวนน้อย เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะอื่น ๆ ของ ปรีชา ช่างขวัญยืน เช่น

เรื่อง ไม่อยากเป็นคน

เรื่อง ฝันในภาษา

เรื่อง ลูกพ่อแม่ไม่สั่งสอน

เรื่อง ภาษาไร้ถ้อยคำ

เรื่อง ภาษาไทยยุคใหม่

เรื่อง หลักภาษาไทยยุ่งเพราะชอบเปลี่ยน

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องโดยการสรุปใจความสำคัญของเรื่องอย่างย่อ ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาทั้งหมด มาใช้ในการเปิดเรื่อง ดังตัวอย่างการเปิดเรื่อง เรื่อง “ผีในภาษา” ผู้เขียนเปิดเรื่องว่า

ผีมักจะมีชื่อเสียงก็เพราะ ทำให้คนกลัว บางครั้งก็กลัวเพราะผิ้นั้นดูร้าย อย่างแดร์กคลา บางครั้งก็กลัวเพราะการหลอกหลอน เช่น ผีแม่นาคพระโขนง เป็นต้น ภาษานั้นทำหน้าที่บอกข้อเท็จจริงหรือบอกความรู้ก็ได้ ทำหน้าที่หลอกหรือขู่อย่างผีก็ได้ เพราะภาษาเป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสาร คนที่กลัวผีหรือถูกผีหลอกเป็นเพราะรู้ไม่เท่าทันผีหรือเก่งสู้ผีไม่ได้ คนที่รู้ไม่เท่าทันภาษาหรือไม่เก่งภาษาก็อาจถูกผีในภาษาหลอกหรือขู่เอาได้เช่นกัน ผีในภาษามีอยู่หลายชนิด แต่ละชนิดหลอกหลอนคนอยู่เป็นประจำทุกวัน
(ผีในภาษา : 17)

จากตัวอย่างการเปิดเรื่อง โดยการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง ในเรื่อง “ผีในภาษา” ซึ่งเป็นการเปิดเรื่องที่สร้างความสนใจให้กับผู้อ่าน ที่จะอ่านรายละเอียดของเนื้อหาในเรื่องนี้ เกี่ยวกับหน้าที่ส่วนหนึ่งของภาษาที่หลอกหลอนหรือขู่อย่างผี หรือเรียกว่า “ผีในภาษา” มีหลายชนิด ซึ่งเป็นส่วนเร้าใจให้ผู้อ่านตั้งใจอ่านชนิดของผีในภาษาทุกชนิดในเนื้อเรื่องจนจบ

จะเห็นได้ว่า การเปิดเรื่องโดยการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง เป็นการสรุปรายละเอียดอย่างย่อ ๆ สร้างความสนใจ และเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างดี จากการเปิดเรื่องในลักษณะนี้ทุกเรื่องของ ปรีชา ช้างขวัญยืน

2.9 การเปิดเรื่องโดยใช้การปราศรัยของผู้เขียน เป็นกลวิธีที่ผู้เขียนเหมือนกับสนทนากับผู้อ่าน ซึ่งสร้างความเป็นกันเองกับผู้อ่าน เป็นการเร้าความสนใจอีกลักษณะหนึ่งของผู้เขียน เป็นส่วนช่วยในการอ่านเรื่องเหมือนกับการพูดคุยกัน ทำให้ผู้อ่านอ่านอย่างเพลิดเพลินในเรื่องราวเหล่านั้น

การเปิดเรื่องโดยใช้การปราศรัยของผู้เขียน ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องลักษณะนี้เป็นจำนวนมาก เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับกลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะนี้ เช่น

เรื่อง ศัพท์เกษตร

เรื่อง คุณครูสอนผิด

เรื่อง สอนภาษาไทยอย่างไร เด็กจึงจะไม่เก่ง

เรื่อง ครูจะสอนอ่านไม่ได้

เรื่อง อันเนื่องมาแต่นางสงกรานต์ถือเอมสืบท

เรื่อง “อุษณีย์” ศัพท์นี้มีปัญหา

เรื่อง เรียนเขียนเสียจนเขียนไม่ได้

เรื่อง เจตนาแฝง

เรื่อง เขียนตามที่ทำ อ่านตามที่เขียน อ่านไม่ตามที่เขียน

เรื่อง สื่อภาษากับ จ.ศ. 100

เรื่อง ชาวบ้านที่นักวิชาการไม่รู้

เรื่อง คำสับคู่

เรื่อง เครื่องมือเรียนภาษา

เรื่อง เหตุผลในภาษา

เรื่อง เพราะยากหรือที่ ร ล ก่อปัญหา

ฯลฯ

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้การเปิดเรื่อง โดยการใช้การปราศรัยของผู้เขียน ทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกเป็นกันเองกับผู้เขียนเหมือนกับการพูดคุยกัน ทำให้ผู้อ่านเพลิดเพลิน และมีความเข้าใจในข้อความได้ดี และเพิ่มความอยากรู้ในเนื้อหามากขึ้น ดังตัวอย่างการเปิดเรื่อง จากเรื่อง “เพราะยากหรือที่ ร ล ก่อปัญหา” ผู้เขียนเปิดเรื่องว่า

ร ล อีกแล้ว หลายคนคงนึกอย่างนี้ หลายคนคงนึกว่าครูสอนภาษาไทยไม่ค่อยจะมีอะไรพูดนอกจากคอยเคร่งครัดเรื่อง ร ล ผมเองก็เคยพูดเรื่องครูที่เคร่ง ร ล มากจนสอนเด็กอ่านออกเสียง ร ล ผิด ส่วนคนที่ออกเสียง ร ล ไม่ค่อยได้ ก็มักคิดว่า เหตุที่ออกเสียง ร เป็น ล ก็เพราะเสียง ร ออกยาก ส่วน ล ออกง่ายกว่า นักภาษาบางท่านที่เชื่อเช่นนี้ ก็มักอ้างว่าคนเรามีแนวโน้มจะออกเสียงที่ง่ายมากกว่าเสียงที่ยาก เหตุผลเหล่านี้ฟังดูน่าเชื่อถือ และคนที่ออกเสียง ร ล ไม่คล่องก็ยิ่งอยากเชื่อหรือยึดเอาเลยทีเดียว เพราะแทนที่ตนจะเป็นผู้ออกเสียงผิด คราวนี้ก็กลายเป็นว่าภาษายากเอง หาใช่ความผิดของผู้ออกเสียงไม่

เหตุผลที่กล่าวมานี้ผมอดสงสัยไม่ได้ และสงสัยมานานแล้ว แต่เมื่อยังหาทางคิดเป็นอย่างอื่นไม่ได้ก็ได้แต่เก็บความสงสัยไว้ในใจ คราวนี้จะลองคิดเรื่องนี้ดูใหม่ว่าจะมีทางคิดเป็นอย่างอื่นหรือไม่

(เพราะยากหรือที่ ร ล ก่อปัญหา : 665)

จากตัวอย่างการเปิดเรื่องโดยการใช้การปราศรัยของผู้เขียนในเรื่อง “เพราะยากหรือที่ ร ล ก่อปัญหา” ซึ่งเป็นการเปิดเรื่องที่สร้างความสนใจให้กับผู้อ่าน เหมือนกับการพูดคุยกันในเรื่องที่คุณผู้อ่านมีความสนใจด้วยกัน ในเรื่องการออกเสียง ร ล ที่มีปัญหาในการออกเสียง สาเหตุ

เกิดจากอะไรกันแน่ เป็นแนวทางให้ผู้อ่านอยากอ่านในเนื้อหาต่อไปเพื่อหาสาเหตุของปัญหาว่าเพราะอะไร การออกเสียง ร ล จึงเป็นเรื่องยากตามที่นักภาษาบางท่านเชื่อกัน ซึ่งถือได้ว่าการเปิดเรื่องในลักษณะนี้ เป็นลักษณะที่เด่นมากของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ถ้านำไปเปรียบเทียบกับกาเปิดเรื่องของนักเขียนบทความเกี่ยวกับภาษาไทยคนอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา

จะเห็นได้ว่า การเปิดเรื่องโดยการใช้การปราศรัยของผู้เขียน เป็นการเปิดเรื่องที่สร้างความสนใจของผู้อ่านมาก และถือได้ว่าเป็นลักษณะประจำตัวของการเขียนบทความเกี่ยวกับภาษาไทยของ ปรีชา ช้างขวัญยืน เหมือนกับได้พูดคุยกับผู้อ่านในเรื่องที่เป็นข่าวเหตุการณ์ หรือเรื่องที่เป็นปัญหาในสังคม ซึ่งบางเรื่องก็กำลังช่วยกันหาแนวทางแก้ไขกันระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยการนำมาพูดคุยกัน เป็นการช่วยให้อ่านอ่านเรื่องต่อไป เพื่อจะได้ช่วยกันนำไปแก้ไขต่อไป การเปิดเรื่องในลักษณะนี้ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในทุกเรื่อง เป็นสิ่งที่เร้าใจผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

2.10 การเปิดเรื่องโดยการเล่าจากการอ้างเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ผู้เขียนจะเปิดเรื่องโดยการนำเรื่องด้วยข้อความที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง โดยอ้างเอกสารหรือข้อมูลต่าง ๆ มากล่าวเป็นข้อความในการเตรียมผู้อ่าน ให้มีความพร้อมที่จะอ่านเนื้อเรื่องต่อไป

การเปิดเรื่องโดยการเล่า จากการอ้างเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีการเปิดเรื่องในลักษณะนี้เป็นจำนวนมาก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกลวิธีการเปิดเรื่องในลักษณะอื่น ๆ จากในหนังสือรวมบทความ เรื่อง “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” เช่น

- เรื่อง เราจะได้อะไร ถ้าเรียนภาษาไทยแบบโบราณ
- เรื่อง พูดภาษาเขียน เขียนภาษาพูด
- เรื่อง ครูจะสอนอ่านไม่ได้
- เรื่อง แพทย์จะเสียเพราะภาษา
- เรื่อง อ่านออกเสียงนั้นสำคัญไฉน
- เรื่อง เขียนตามที่อ่าน อ่านตามที่เขียน อ่านไม่ตามที่เขียน
- เรื่อง ภาษาศาสตร์ ภาษาศิลป์
- เรื่อง ทฤษฎีความเป็นจริงทางปรัชญา กับความสมจริงในวรรณคดี
- เรื่อง ปัญหาของมหาเปรียญเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย
- เรื่อง ชมอย่างจี๊ด ค่าอย่างผู้ดี
- เรื่อง วิจรรย์วรรณกรรม ความงุนงงของชาวบ้าน
- เรื่อง วัฒนธรรมร้อน วัฒนธรรมหนาว
- เรื่อง การทอศัพท์กับการเรียนภาษา
- เรื่อง ไม่มีภาษาเฉพาะแบบล้วน ๆ

เรื่อง สัมมาวาจา ธรรมชาติของนักวิจารณ์

ฯลฯ

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเปิดเรื่อง โดยการเล่าจากการอ้างเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้อ่าน ให้มีความสนใจเนื้อหาที่ผู้เขียนจะกล่าวในรายละเอียดในขั้นตอนต่อไป ดังตัวอย่างการเปิดเรื่อง จากเรื่อง “ภาษาศาสตร์ ภาษาศิลป์” ผู้เขียนเปิดเรื่องว่า

ผมเคยดูภาพยนตร์จีนประเภทกำลังภายใน มีอยู่คราวหนึ่ง อาจารย์สอนลูกศิษย์ว่า ถ้าวิทยายุทธขึ้นถึงขั้นสุดยอด แม้มีกระดาษาแผ่นเดียวก็เข้าฟาดฟันกับกระบี่ได้ ผมเคยเห็นคนที่เก่งทางดนตรีมาก ๆ แม้ใบไม้ก็เด็ดมาเป็นเพลงได้ กระเบื้องถ้วยกะลาแตกก็ดูเหมือนจะมีดนตรีซ่อนอยู่ภายในทั้งสิ้น หมอชีวกโกมารภัจจ์เข้าถึงวิชาแพทย์ ต้นไม้สักต้นหนึ่งที่ทายาไม่ได้ก็ไม่มีสำหรับท่านผู้นั้น วิชาอะไรก็ตามถ้าเข้าถึงแก่นแล้วกฎเกิดได้ตามสถานการณ์ เมื่อสถานการณ์มีต่างกันไปได้ไม่รู้จบกฎก็มีไม่รู้จบ หรือกล่าวได้ว่าไม่มีกฎอะไรเลย แต่คนที่เข้าไม่ถึงหัวใจของวิชาก็ต้องทำตามกฎซึ่งเป็นข้อสังเกตง่าย ๆ สำหรับจะให้คนที่รู้อะไรตื่น ๆ เรียนได้เป็นเบื้องต้น คนเรียนสูงแล้วไม่ต้องนึกถึงกฎ เพราะกฎจะอยู่ในตัวและเกิดใหม่ในตัวบุคคลนั้นได้

(ภาษาศาสตร์ ภาษาศิลป์ : 153)

จากตัวอย่างการเปิดเรื่องโดยการเล่าจากเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ เรื่อง “ภาษาศาสตร์ ภาษาศิลป์” ซึ่งเป็นการเปิดเรื่องที่เตรียมความพร้อมให้กับผู้อ่าน ให้เกิดความสนใจเนื้อหาที่ผู้เขียนจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป จากในเรื่องนี้เป็นการเตรียมพร้อมให้ผู้อ่านคิดไปถึงหนังสือที่คนเก่งวิชาการต่าง ๆ ระดับเยี่ยมยอด คือ เข้าถึงแก่นแล้ว กฎเกิดได้ตามสถานการณ์นั้น ส่วนคนที่เข้าไม่ถึงหัวใจของวิชา ก็ต้องทำตามกฎเบื้องต้นเสียก่อน คนที่เก่งแล้ว กฎจะอยู่ในตัวและเกิดใหม่ในตัวบุคคลนั้นตามสถานการณ์ ซึ่งในการเปิดเรื่องในลักษณะนี้ ทำให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการที่จะอ่านเนื้อหารายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะเด่นในการเปิดเรื่องของ ปรีชา ช้างขวัญยืน อีกลักษณะหนึ่ง ที่น่าสนใจยิ่ง

จะเห็นได้ว่า การเปิดเรื่องโดยการเล่าจากเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ที่จะได้ศึกษารายละเอียดของเนื้อเรื่องในขั้นตอนต่อไป ด้วยความสนใจยิ่งขึ้น และสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจน การเปิดเรื่องในลักษณะนี้ ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในทุกเรื่อง เป็นสิ่งที่เตรียมพร้อม และเร้าใจผู้อ่านได้เป็นอย่างดี เป็นส่วนช่วยในการให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจนขึ้น

2.11 การเปิดเรื่องโดยการใช้เหตุผล ผู้เขียนจะเปิดเรื่องโดยการโน้มน้าวจิตใจของผู้อ่าน ให้เห็นคล้อยตามผู้เขียนไปกับเหตุผลของผู้เขียน เป็นการเร้าความสนใจของผู้อ่าน และทำให้อยากอ่านรายละเอียดในขั้นตอนต่อไปในเรื่องนั้น

การเปิดเรื่องโดยการใช้เหตุผล ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องในลักษณะนี้ ที่สามารถเร้าใจผู้อ่านได้เป็นอย่างดี หลายเรื่อง เช่น

เรื่อง ฝืนในภาษา

เรื่อง ความประหลาดเป็นอย่างไรในภาษา

เรื่อง เราจะได้อะไรถ้าเรียนภาษาไทยแบบโบราณ

เรื่อง อี - นาง

เรื่อง ครูสอนภาษาไทยในอนาคต

เรื่อง การใช้ภาษาผัดนัยเป็นสไลด์ไม่ได้

เรื่อง ระวังจะต้องพึ่งราชบัณฑิตลาว

เรื่อง มองการทับศัพท์ในแง่ดี

เรื่อง ภาษาวัดเห็นที่จะต้องปลง

เรื่อง ภาษาหลายมาตรฐาน

ฯลฯ

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้การเปิดเรื่อง โดยการใช้เหตุผล ดังตัวอย่างการเปิดเรื่อง จากเรื่อง “ภาษาหลายมาตรฐาน” ผู้เขียนเปิดเรื่องว่า

ภาษาเป็นสิ่งที่มือคิดยาวนาน อะไรก็ตามที่มีมือคิดยาวนานถ้าเราพิจารณาเฉพาะช่วงปัจจุบันโดยไม่คำนึงถึงอดีตเราจะได้ภาพที่ไม่ชัดเจน หรือบางครั้งได้ภาพผิด ๆ เช่น เรื่องมาตรฐานของภาษา เป็นต้น ถ้าเรามองภาษาในช่วงยี่สิบสามสิบปีที่ผ่านมาจะพบว่าคนรุ่นนั้นมองภาษาจากยุคสมัยใกล้ ๆ ซึ่งเริ่มมีการสร้างตำราเรียนภาษาสำหรับใช้ในโรงเรียน และในวงราชการ ความรู้สึกเกี่ยวกับภาษาจึงอยู่ในขอบเขตจำกัดทั้งเรื่องที่จะนำภาษาไปใช้ และจำกัดอยู่ในยุคสมัยเดียว เมื่อพูดถึงมาตรฐานทางภาษาจึงเน้นมาตรฐานเดียว คือมาตรฐานที่จะนำไปใช้สื่อสารกันในวงราชการ มิได้พูดถึงมาตรฐานอื่น แต่ถึงกระนั้นก็มีผู้พูดถึงภาษาชนิดพิเศษอยู่บ้าง เช่น มักพูดเรื่องกฎหมายว่า “ภาษากฎหมายนั้นค้นได้” แต่ก็ไม่มีใครชี้ว่าภาษากฎหมายมีมาตรฐานอะไร ถ้าภาษากฎหมายยังค้นได้แล้ว ภาษาทั่วไปจะมีมาตรฐานได้หรือ เรื่องเหล่านี้ไม่ได้มีใครคิดถามกันอย่างจริงจัง แต่เรื่องภาษามาตรฐานที่จะใช้เขียนหนังสืออย่างเป็นทางการ ภาษาที่ถูกต้องและสุภาพนั้น มีรายละเอียดปลีกย่อยกำหนดกันลงไปจนถึงลักษณะของถ้อยคำและความสูงต่ำของศัพท์ การที่กำหนดมาตรฐานได้ชัดเจนนี้เองทำให้คิดว่าการใช้ภาษามาตรฐานเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งก็เป็นความคิดที่ถูก

แต่การไม่พิจารณามาตรฐานอื่นเพราะไม่เห็นความจำเป็นก็ทำให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาทางภาษาในยุคนี้พากันยึดมั่นว่าภาษามาตรฐานมีอยู่ชนิดเดียว อย่างที่เรียกกันว่า ภาษาเรียงความ

(ภาษาหลายมาตรฐาน : 685 - 686)

จากตัวอย่างการเปิดเรื่องโดยการให้เหตุผล เรื่อง “ภาษาหลายมาตรฐาน” ซึ่งเป็นการเปิดเรื่องที่สามารรถเข้าใจผู้อ่านไปกับการโน้มน้าวจิตใจของผู้เขียน จากเหตุผลที่ยกมาอ้างให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตาม จากในเรื่องนี้ว่า คนสมัยก่อนเรียนภาษาไทย เพื่อนำไปใช้เกี่ยวกับราชการ จึงเกิดมาตรฐานทางภาษาอย่างเดียวนั้น เรียกว่าภาษาเรียงความ จากการเปิดเรื่องโดยใช้เหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้อ่านมองเห็นความสำคัญของมาตรฐานทางภาษาทั่ว ๆ ไป ว่ามีมาตรฐานเป็นอย่างไร ที่นอกเหนือจากการเรียงความ จากการเปิดเรื่องโดยอ้างเหตุผลของภาษาเรียงความ เป็นการเร้าความสนใจให้ผู้อ่านอยากรู้รายละเอียดในเรื่องต่อไป

จะเห็นได้ว่าการเปิดเรื่องโดยการให้เหตุผล เป็นการเปิดเรื่องที่เร้าความสนใจของผู้อ่านอีกลักษณะหนึ่ง เพราะสามารถสร้างความสนใจให้กับผู้อ่านให้คล้อยตามไปจากเหตุผลของผู้เขียนในทุกเรื่องที่มีการเปิดเรื่องในลักษณะนี้ ซึ่งเป็นแนวทางอีกส่วนที่ทำให้ผู้อ่าน สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดีในอันดับต่อไป

เมื่อผู้วิจัยได้พบกลวิธีในการเปิดเรื่องของ ปรีชา ช้างขวัญยืน รวมทั้งหมด 11 ลักษณะจากหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” และได้ศึกษารายละเอียดแต่ละลักษณะ ผลปรากฏว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้ลักษณะการเปิดเรื่อง โดยใช้ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับข่าวเหตุการณ์ในสังคม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาไทยมากที่สุด ตรงตามหลักทั่ว ๆ ไปในการเปิดเรื่องเพื่อเร้าใจผู้อ่าน ตามลักษณะของบทความที่ดี ส่วนการเปิดเรื่องในลักษณะอื่น ๆ รองลงมาตามลำดับ คือ เปิดเรื่องโดยการให้การปราศรัยของผู้เขียน เปิดเรื่องโดยการเล่าจากการอ้างเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ เปิดเรื่องโดยการบอกเจตนาของผู้เขียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ เปิดเรื่องโดยการให้เหตุผล ส่วนการเปิดเรื่องในลักษณะที่นอกเหนือจากนี้ ถึงแม้จะมีไม่มากนักดังที่เคยกล่าวมาแล้ว แต่สามารถยืนยันได้ว่า การเปิดเรื่องของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในแต่ละลักษณะและแต่ละเรื่อง จะเร้าความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี จากที่ผู้เขียนเลือกการเปิดเรื่องที่เหมาะสมกับบทความเรื่องเหล่านั้น

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดในการเปิดเรื่องทั้ง 11 ลักษณะแล้ว ผู้วิจัยได้พบจุดเด่นของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในการเปิดเรื่องโดยการให้การปราศรัย และเปิดเรื่องโดยการเล่า จากการอ้างเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ เป็นการเปิดเรื่องที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่สามารถคลี่คลายเรื่องที่เข้าใจยาก ๆ ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น จากการยกตัวอย่างประกอบ และจากการเขียนในลักษณะเล่าเรื่องพูดคุย เปรียบเทียบกับการเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนเรื่องที่ผู้เขียน

มีส่วนร่วมด้วยในกิจกรรมต่าง ๆ ก็สามารถนำมาเขียนเปิดเรื่อง บอกเล่าพูดคุยและเชื่อมโยงไปยังเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยได้เป็นอย่างดี เป็นลักษณะการเปิดเรื่องที่สามารถสร้างความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ตามลักษณะเฉพาะตัวของ ปรีชา ช้างขวัญยืน

3. การเสนอเนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่อง หมายถึง ส่วนที่เป็นรายละเอียด ประกอบไปด้วยส่วนที่เป็นความคิดเห็น กับข้อมูลและเรื่องราว แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรกเป็นตอนขยาย ที่ขยายคำนำ ตอนที่สองเป็นรายละเอียด มีการให้สถิติรวบรวมข้อมูลการเปรียบเทียบ หรือยกตัวอย่างประกอบ จากที่ผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาทฤษฎีในการเสนอเนื้อเรื่องในหนังสือรวมบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน พบว่า การเสนอชื่อเรื่องในลักษณะต่าง ๆ มี 7 ลักษณะ คือ

- 3.1 ใช้เหตุการณ์ในปัจจุบันเพื่อการวิเคราะห์
- 3.2 การใช้เหตุผล
- 3.3 การอ้างอิงเอกสาร
- 3.4 การอ้างอิงคำพูดของบุคคล
- 3.5 การอ้างอิงประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ในอดีต
- 3.6 การอ้างอิงสุภาษิต สำนวน หรือคำพังเพย
- 3.7 การแสดงความคิดเห็นเพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ผู้วิจัยนำลักษณะของการเสนอเนื้อเรื่อง มากล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ใช้เหตุการณ์ในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยเพื่อการวิเคราะห์

หมายถึง การนำเอาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาไทย ในปัจจุบันมาใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วยการวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อผู้เขียนจะได้เสนอแนวคิดของตนเองจากเหตุการณ์เหล่านั้น ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาไทย เป็นการเสนอเนื้อเรื่องที่ทันต่อเหตุการณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี จากเหตุการณ์ในปัจจุบันที่ผู้อ่านมีความรู้จากข่าวเหตุการณ์อยู่แล้ว

การเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้เหตุการณ์ในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยเพื่อการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้ทฤษฎีในการเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้ให้เนื้อเรื่องมีความชัดเจน และเข้าใจได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี การเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้มีจำนวนมาก ในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” เช่น

เรื่อง คุณครูสอนผิด

เรื่อง สอนภาษาไทยอย่างไร เด็กจึงจะไม่เก่ง

เรื่อง อันเนื่องมาแต่นางสงกรานต์คือเอ็มสลิปหก

เรื่อง ความมั่งง่ายทางภาษาไทยของนักวิชาการมหาวิทยาลัย

เรื่อง เขาแย้งกันหวังดีต่อภาษาไทยจริงหรือ

เรื่อง เมื่อหลวงตาติดเครื่องดัมชูกำลัง

เรื่อง ตัว

เรื่อง ใช้ภาษาอย่าลืมวัฒนธรรมไทย

เรื่อง ลืมเรื่องภาษาจึงเกิดปัญหาภาษี

เรื่อง เรื่องชาวบ้านที่นักวิชาการไม่รู้

เรื่อง คำว่า “พร้อม” ของทบวง

เรื่อง เจือก พะยูน หรือ

เรื่อง บุญคุณแบบไทย

เรื่อง วัฒนธรรมร้อน วัฒนธรรมหนาว

เรื่อง ครูภาษาไทยยุคใหม่

ฯลฯ

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้เหตุการณ์ในปัจจุบันเพื่อการวิเคราะห์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี พร้อมทั้งได้ศึกษาแนวคิดในเรื่องนั้นของผู้เขียน ซึ่งเป็นแนวทางฝึกให้ผู้อ่านรู้จักคิดหาเหตุผลในการเชื่อถือแนวคิดของผู้เขียนในขั้นตอนต่อไปได้ ถ้าแนวคิดนั้นเป็นสิ่งที่ผู้อ่านเห็นถูกต้อง ก็ทำให้ผู้อ่านคล้อยตามแนวคิดนั้นได้ ดังตัวอย่างการเสนอเนื้อเรื่องจากเรื่อง “ครูภาษาไทยยุคใหม่” ผู้เขียนเสนอ

เนื้อหาหลักสูตรรุ่นที่แก้ไขคราวที่แล้วและที่ปรับปรุงครั้งใหม่นี้ก็เป็นเรื่องที่ทำโดยมิได้พิจารณาว่าครูพร้อมหรือไม่ โดยเฉพาะครูรุ่นเก่า แม้จะมีความรู้ความชำนาญในตัวภาษาไทย แต่ขาดความรู้อื่น เช่น ตรรกวิทยา วาวิทยา ภาษาศาสตร์ ซึ่งจำเป็นสำหรับหลักสูตรใหม่ แต่กระทรวงศึกษาธิการก็ให้ครูสอนทั้ง ๆ ที่ไม่พร้อม คนที่แก้หลักสูตร ถ้าต้องให้มาสอนทั้งวิชาซึ่งต้องใช้ความรู้หลายด้าน เช่น ภาษาไทยมัธยมปลายดังกล่าว ก็อาจไม่มีปัญญาจะสอน นี่คือปัญหาใหญ่ซึ่งไม่ใช่ปัญหาที่ตัวครู แต่เป็นปัญหาที่กระทรวงศึกษาธิการไม่ยอมรับรู้ ผมจึงเห็นว่าการแก้ปัญหภาษาไทยอย่างจริงจังจะไม่มีวันเกิดขึ้น เว้นแต่เมื่อใดที่การแก้ปัญหจะทำให้คนบางกลุ่มได้รับผลประโยชน์มหาศาลเท่านั้น การแก้โดยจัดงานตามโอกาสต่าง ๆ การมีคณะกรรมการเอกลักษณ์ไทย หรือการสัมมนา แม้เชิญนายกรัฐมนตรีไปกล่าวเปิดงานก็จะมีค่ายก่องและให้ความสำคัญแก่ภาษาไทยพอเป็นพิธีเท่านั้น ไม่ได้มีความจริงใจอะไร กิจกรรมดังกล่าวนั้นจัดแล้วก็แล้วไป ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับใด ๆ

ครูภาษาไทยที่มีหน้าที่ต้องสอนในสภาพที่ไม่พร้อม และในบรรยากาศที่ไม่ได้รับความยกย่องตั้งแต่ระดับชาติลงไปจนถึงครูบาอาจารย์ที่เป็นเพื่อนร่วมงาน ต้องทำหน้าที่อย่างหวานอมขมกลืน ต้องรักษาสมบัติซึ่งพอจะเชิดหน้าอ้างต่อโลกได้ว่าเป็นของไทยอย่างแท้จริงชิ้นเดียวนี้ไว้ โดยที่คนทั่วไปมองเหมือนยายแก่หวงผ้าจี๊รีว เมื่อพูดถึงครูภาษาไทย คนทั่วไปจึงนึกถึงยายแก่จีบ้น ไม่มีอารมณ์ขัน หน้านัวคิ้วขมวด แต่งตัวเซซๆ โทรมๆ และเป็นคนล้าสมัย และถูกเด็กตั้งสมญาเป็นตัวอะไรต่อมิอะไรที่น่าเกลียดน่ากลัว ยิ่งจริงจังกับผ้าจี๊รีวผืนนี้มากเท่าไร ก็จะยิ่งรู้สึกว่าตนเองหมดค่าลงไปมากเท่านั้น ถ้าไม่เปลี่ยนตัวเองและสภาพแวดล้อมเสียใหม่ ต่อไปจะมีแต่ครูที่อยู่ไปอย่างแกนๆ สอนไปวันหนึ่งๆ เพื่อให้หมดภาคการศึกษา และรอเวลาเกษียณอายุ ครูที่จะมาเป็นครูภาษาไทยใหม่ก็จะมีแต่พวกไม่รู้สภาพหรือพวกหมดหนทาง เท่านั้น

การสัมมนาคราวนี้ผมจึงไม่ค่อยได้เห็นครูรุ่นเด็ก ๆ ผมเชื่อว่าครูรุ่นเด็กและครูรุ่นเก่าบางคนยังพอปรับตัวเสียใหม่ เพื่อให้เป็นครูภาษาไทยยุคใหม่ได้ ผมมีข้อเสนอสำหรับครูเหล่านี้ เป็นข้อเสนอที่เกิดจากความปรารถนาจะให้ครูภาษาไทยพ้นสภาพคนอมทุกข์และมีความสุขขึ้นบ้าง ในเบื้องต้นนี้มีข้อเสนอ 6 ข้อ ดังนี้

ข้อแรก ต้องเลิกสภาพที่เป็นคนล้าสมัย จีบ้น สนใจแต่ข้อบกพร่องของเด็ก และโทษฝ่ายบริหาร เริ่มแต่งตัวให้มีสีสัน หน้าตาอย่าให้ดูโทรมนัก หัดมองข้อบกพร่องของเด็กเป็นของน่าขันเสียบ้าง แบบเดียวกับเมื่อหลานเล็ก ๆ ใช้คำพูดผิด แทนที่เรจะดุว่าเขากลับเห็นขำและแก้ไขข้อผิดนั้นด้วยความรัก ทางฝ่ายผู้บริหาร เราก็คงต้องเห็นใจเพราะท่านต้องทำงานหลายด้าน ต้องทำตามนโยบาย ต้องแก้ปัญหาสารพัด ว่างๆ เข้าไปช่วยท่านทำงานบ้างก็จะมีมิตรจิตมิตรใจต่อกัน ภาพของครูภาษาไทยก็จะดีขึ้นทั้งในสายตาของเด็กและผู้บริหาร ไม่มีใครชอบคนจีบ้น รู้จี้ ไม่ว่าจะเป็นเด็ก หรือผู้ใหญ่ สามิภรรยาเลิกกันเพราะเหตุนี้ก็มี นี่เป็นคนอื่นใครจะอยากทน จริงไหมครับ

ข้อสอง ต้องเลิกทะเลาะกับสื่อมวลชน นักโฆษณา นักจัดรายการ เพราะท่านเหล่านี้ท่านมีอาวุธสำคัญที่จะเสกให้คนคิดและพูดตามท่านได้คราวละมาก ๆ ครูภาษาไทยจะต้องนอนน้อมและถ่อมตนไว้ให้มาก วิธีที่จะไม่ทะเลาะกับท่านเหล่านี้ก็คือ ต้องเรียนรู้ความจำเป็นที่ท่านต้องใช้ภาษาอย่างที่เราเห็นว่าวิบัติ แล้วเราก็นำเอาความจำเป็นนั้นมาสอนลูกศิษย์พร้อมทั้งบอกว่า ใช้บ้างก็ไม่ว่าอะไร แต่ต้องใช้ให้ถูกกาลเทศะ รู้ว่าอะไรเล่น อะไรจริง ครูก็ต้องไม่ทะเลาะกับสื่อมวลชน ไม่ต้องเอาไม้ซีกไปจี้ดไม้ซุง ลูกศิษย์ก็จะเห็นว่าครูภาษาไทยของเรานี้ช่างทันโลกทันสมัยเสียจริงหนอ

ข้อสาม ครูภาษาไทยจะต้องเลิกเป็นคนเก็บตัว ใครเขาสัมมนาอะไรที่พอจะเป็นความรู้ก็ไปขอเขาฟังบ้าง จะได้ความรู้ใหม่ ๆ ทันสมัยมาคุยกับเด็ก จะกลายเป็นคนน่าทึ่ง ถ้าเข้าไปร่วมกิจกรรมสมาคมทางวิชาการที่เขาทำกิจกรรมอยู่เสมอ เช่น สมาคมภาษาและหนังสือ

เป็นต้น นอกจากจะหูกว้างตากว้างแล้ว ยังได้ช่วยแก้ปัญหา มีโอกาสเสนอปัญหาให้โลกรู้ และสมาคมชนิดนี้จะเป็นแหล่งรวมพลังของครูภาษาไทยได้ ดีกว่าต่างคนต่างบ่นจนคอแหบอย่างทุกวันนี้

ข้อสี่ ครูภาษาไทยต้องแสดงฝีมือทางการพูด การเขียนให้เป็นที่ประจักษ์ ยิ่งถ้าสามารถใช้ภาษาไทยไปทำงานพิเศษที่รายได้ดีหรือมีชื่อเสียงด้วยแล้ว รับรองว่าลูกศิษย์จะต้องยกย่องและยึดเป็นตัวอย่าง ใครเล่าจะกล้ามาหมิ่นครูภาษาไทยได้ แต่ถ้าไม่แสดงฝีมือเสียบ้าง คนก็จะว่า ดีแต่บ่น ไม่เห็นจะทำอะไร ยิ่งคนที่เขียนอะไรต่าง ๆ มีชื่อเสียงโดยไม่ได้เป็นครูภาษาไทย หรือไม่ได้เรียนภาษาไทยด้วยแล้ว คนก็จะพูดได้ว่า คนเรียนภาษาไทยไม่เห็นแสดงฝีมืออะไร สงสัยว่าภาษาไทยแบบที่ครูภาษาไทยสอน จะเป็นภาษาไทยโบราณที่ใช้ในสังคมสมัยนี้ไม่ได้

ข้อห้า ครูภาษาไทยต้องใกล้ชิดกับเด็ก ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเด็ก ซึ่งจะทำให้มีโอกาสเสนอความคิดหรือแก้ปัญหาทางภาษา แต่ต้องระวังอย่าเข้าไปกุมเด็ก เมื่อเด็กใกล้ชิดกับครู ความอยากเรียนกับครูก็เกิดขึ้น เมื่อเต็มใจเรียนก็จะเรียนได้ดี ยิ่งให้เขารู้สึกว่า “ครูของเรา” ได้ ความสำเร็จก็อยู่แค่เอื้อม

ข้อสุดท้าย ครูภาษาไทยจะต้องเป็นคนอ่านมาก และมีวิจารณ์ญาณ ต้องติดตามข่าวคราวทั่วไป ข้อเขียนทางวิชาการทั้งภาษาไทยและศาสตร์อื่น ๆ สามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้หลายแง่หลายมุม เด็กก็จะเห็นว่าครูฉลาดทันโลก ไม่กลัวว่าเรียนภาษาไทยแล้วจะใจแคบเชย และกล้าสมัยเหมือนครูภาษาไทยแบบเดิม ครูเองก็จะพูดจาแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมต่าง ๆ ได้อย่างดี ไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นคนที่เข้ากับใครไม่ได้ หรือคอยจับผิดเรื่องภาษาอย่างที่คนทั้งหลายรู้สึก

(ครูภาษาไทยยุคใหม่ : 501 - 503)

จากตัวอย่างการเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้เหตุการณ์ในปัจจุบันเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ เรื่อง “ครูภาษาไทยยุคใหม่” ซึ่งเป็นการเสนอเนื้อเรื่อง ที่สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างชัดเจน จากเหตุการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งมีปัญหาเรื่องภาษาไทยกับหลักสูตรใหม่ โดยที่ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดในการปฏิบัติตัวของครูภาษาไทยยุคใหม่ทั้งหมด 6 ข้อ จึงจะได้เป็นครูภาษาไทยยุคใหม่อย่างแท้จริง

จะเห็นได้ว่า การเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้เหตุการณ์ในปัจจุบันเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ในทุกเรื่องที่เสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้ ปรีชา ช่างขวัญยืน สามารถเสนอเนื้อเรื่องได้เหมาะสมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ที่ภาษาไทยมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ที่สื่อออกมาได้อย่างชัดเจนที่สุด ตลอดจนการเสนอแนวคิดประกอบไปกับเหตุการณ์เหล่านั้น ที่วิเคราะห์ออกมา ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดที่จะสนับสนุน หรืออาจโต้แย้งในเรื่องต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างมีเหตุผล

3.2 การใช้เหตุผล

หมายถึง การนำเหตุผลมาใช้ในการเสนอเนื้อเรื่อง เพื่อต้องการให้เรื่องนั้นมีความชัดเจน เข้าใจได้ง่าย และมีความน่าเชื่อถือในการเสนอเรื่อง ที่สามารถมีผลต่อผู้อ่านในการเปลี่ยนแปลงความคิดเดิม หรืออาจย้ำเตือนความคิดเดิมให้เข้าใจชัดเจนกว่าเดิม

การเสนอเนื้อเรื่องโดยการใช้เหตุผล ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้เป็นจำนวนมากอีกลักษณะหนึ่ง ในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” เช่น

เรื่อง จากทนายทอสูร ถึงปอบเจ้านาง
เรื่อง ทำไมภาษาไทยจึงไม่ต้องเขียนเว้นระหว่างคำ
เรื่อง ความหมายศักระ
เรื่อง ล้านวนไทยใช้ผิดกันมากขึ้น
เรื่อง ภาษาส่วนตัว ภาษามาตรฐาน
เรื่อง ภาษาหลายมาตรฐาน
เรื่อง สัมมาวาจา : ธรรมชาติของนักวิจารณ์
เรื่อง คำว่า “พร้อม” ของทบวงฯ
เรื่อง เจือก พะยูน หรือ
เรื่อง วิจัยวรรณกรรม ความงุนงงของชาวบ้าน
เรื่อง บุญคุณแบบไทย
เรื่อง วัฒนธรรมร้อน วัฒนธรรมหนาว
เรื่อง คัดคำทำลายประวัติศาสตร์
เรื่อง ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ (อีกครั้งหนึ่ง)
ฯลฯ

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องโดยการใช้เหตุผลประกอบ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ง่าย และมีความน่าเชื่อถือในเนื้อเรื่องนั้นจากเหตุผลที่ยกมาอ้าง ซึ่งสามารถมีผลต่อผู้อ่านจากเรื่อง “บวชเรียน บวชเพื่อเรียน บวชไม่เรียน เรียนเพื่อบวช” ผู้เขียนเสนอเนื้อเรื่องว่า

ถ้าหากรัฐบาลสามารถจัดการศึกษาทางโลกได้ทั่วถึง และสนับสนุนทางเศรษฐกิจแก่ผู้เรียนให้ได้มีโอกาสเรียนทั่วหน้ากันแล้ว ผู้ที่ต้องบวชเพื่อเรียนก็จะน้อยลง เมื่อถึงตอนนั้นก็จัดการศึกษาเพื่อศาสนาเสียใหม่ได้ คือให้เป็นระบบ เรียนเพื่อบวช คือเรียนพุทธศาสนาอย่างจริงจัง ตรวจสอบและคัดเลือกคนที่เรียนสำเร็จเพื่อบวชเป็นพระ นั่นก็ต้องตั้งใจบวช จึงจะอดทนเรียนได้ บุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้ที่เหมาะสมจะเป็นพระสังฆาธิการ และความใฝ่รู้

ของท่านเหล่านี้จะทำให้ท่านไม่ปล่อยปละละเลยให้พระสงฆ์ที่บวชตามประเพณีอยู่เปล่า ๆ โดยไม่ศึกษาหาความรู้ พระสงฆ์ภิกษุก็จะได้รับการอบรมให้มีความรู้พุทธศาสนาอย่างถูกต้อง ไม่ใช่ว่าพอห่มจีวรแล้วก็สอนอะไรตามใจชอบ และการที่พระสังฆาธิการมีความตั้งใจแน่วแน่ในการบวชก็จะทำให้ท่านดูแลไม่ให้เกิดเรื่องอื้อฉาวขึ้นบ่อย ๆ ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ประชาชนที่ไปวัดก็จะได้รับธรรมะที่ถูกต้อง ไม่หลงผิดไปกับพวกมารศาสนา เพราะความไม่รู้ของตน

(บวชเรียน บวชเพื่อเรียน บวชไม่เรียน เรียนเพื่อบวช : 453 - 454)

จากตัวอย่างการเสนอเนื้อเรื่องโดยการใช้เหตุผล เรื่อง “บวชเรียน บวชเพื่อเรียน บวชไม่เรียน เรียนเพื่อบวช” ซึ่งเป็นการเสนอเนื้อเรื่องที่สามารทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงระบบการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาที่ต้องการให้มีพระสงฆ์ที่มีคุณภาพมากขึ้น โดยที่ผู้เขียนได้เสนอเหตุผลว่าควรจัดให้มีการเรียนเพื่อบวช ให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น จึงจะได้พระสงฆ์ที่มีคุณภาพกว่าที่เป็นอยู่ เป็นการให้เหตุผลที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวได้ดี และเกิดความคิดเช่นเดียวกับผู้เขียน ในเรื่องการบวชของพระสงฆ์ ถ้าต้องการให้มีคุณภาพ จะต้องมีการเรียนเพื่อบวช ดังตัวอย่างที่กล่าวมาแล้ว

จะเห็นได้ว่า การเสนอเนื้อเรื่องโดยการใช้เหตุผลในทุกเรื่องที่เสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้ ผู้เขียนมีความสามารถมากในด้านการให้เหตุผลประกอบในทุกเรื่อง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี และเป็นจุดเด่นของการเสนอเรื่องในลักษณะนี้ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน นับได้ว่าเป็นลักษณะเฉพาะตัวได้ทีเดียว ในเหตุผลที่ยกมาอ้างในทุกเรื่อง สามารถเปลี่ยนแปลงความคิดหรืออาจย้ายความคิดของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

3.3 การอ้างอิงเอกสารหรือข้อมูลต่าง ๆ

หมายถึง การเสนอเนื้อเรื่องโดยการใช้เอกสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ นำมาอ้างอิงในการวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อผู้เขียนจะได้นำไปเป็นแนวทางในการเสนอแนวคิดของผู้เขียน ซึ่งสามารถสร้างความเชื่อถือให้กับผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

การเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้อ้างอิงเอกสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี และเกิดความเชื่อถือในแนวคิดของผู้เขียน จากการอ้างอิงเอกสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ การเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้มีจำนวนไม่มากนัก ในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” เช่น

เรื่อง ไม่อยากเป็นคน

เรื่อง มันท้าที่หลัง

เรื่อง ครูจะสอนอ่านไม่ได้

เรื่อง เขียนตามทีอ่าน อ่านตามที่เขียน อ่านไม่ตามที่เขียน

เรื่อง ภาษามีไปยาลใหญ่

เรื่อง ทฤษฎีความเป็นจริงทางปรัชญา กับ ความสมจริงในวรรณคดี

เรื่อง ว่าแต่เขาอิเหนาเป็นเอง

เรื่อง ข ค อีกครั้งหนึ่ง

เรื่อง สถานการณ์จริง

เรื่อง ศัพท์ศาสตร์ในแง่หลักภาษาไทย กับการใช้ภาษา

ฯลฯ

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่อง โดยการอ้างอิงเอกสารหรือข้อมูลต่าง ๆ สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น จากการนำเอกสารหรือข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อเสนอแนวคิดของผู้เขียน ดังตัวอย่างการเสนอเนื้อเรื่องจากเรื่อง “มันมาทีหลัง” ผู้เขียนเสนอเรื่องว่า

เรื่องที่เกี่ยวข้องภาษาซึ่ง มาทีหลังภาษา ยังมีอีกหลายเรื่อง ตัวอักษรก็เป็นอีกอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นหลังจากภาษาเจริญแล้ว ตัวอักษรอย่างง่ายที่สุดที่เกิดขึ้นก่อนคืออักษรภาพ เพราะเป็นการง่ายที่คิดอะไรแล้วเขียนภาพลงเป็นเครื่องหมายบอกแก่กัน ตัวอักษรที่แต่ละตัวแทนเสียงหนึ่งเสียงแล้วเอาเสียงมาผสมกันใช้แทนสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นน่าจะเกิดขึ้นได้ก็กินเวลานานนับร้อยปี การที่คนบางคนพูดว่าพ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์ภาษาไทยจึงไม่ถูกต้อง เพราะภาษาไทยพูดกันอยู่ก่อนแล้วตั้งแต่เมื่อยังไม่ทรงประดิษฐ์ตัวอักษรไทย พ่อขุนรามคำแหงเองก็ตรัสเป็นภาษาไทยอยู่แล้ว ครั้นเมื่อมีอักษรใช้เป็นหลักแล้วใครใช้ผิดจากที่กำหนดไว้ก็ถือว่าผิด ความถูกผิดในเรื่องตัวอักษรจึงมาทีหลังภาษา และการเขียนหนังสือสวยหรือไม่สวยก็มาทีหลังตัวอักษรอีกต่อหนึ่ง

พจนานุกรมเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่คนเราใช้เป็นเครื่องตัดสินว่าคำใดใครใช้ถูก ใครใช้ผิด ราวกับว่าผู้ทำพจนานุกรมเป็นผู้กำหนดความหมายขึ้น และมีอำนาจที่จะบอกว่าใครใช้ผิดไปจากพจนานุกรมถือว่าผิด ความถูกผิดเช่นนี้แม้ยึดถือกันอยู่แต่ก็ มาทีหลัง ภาษาอีกเช่นกัน เพราะคำที่พจนานุกรมรวบรวมมาและกำหนดความหมายนั้น อาศัยความหมายตามที่เคยใช้กันมาจริง ๆ ในภาษา บางคำใช้กันถึงสี่ห้าความหมาย คนทำพจนานุกรมก็ต้องพิจารณาจากข้อความต่าง ๆ จำนวนมาก แล้วจึงกำหนดว่าคำนั้นใช้ในความหมายใดได้บ้าง หลังจากนั้นถ้าใครใช้ผิดไปจากความหมายที่กำหนดก็ถือว่าผิด นั่นคือเมื่อมีพจนานุกรมเกิดขึ้น มาตรฐานซึ่งเกิดจากการลองใช้และยอมรับกันโดยธรรมดาที่เคยเปลี่ยนเป็นมาตรฐานที่ตายตัวชัดเจน แต่ถ้าคำใดใช้ผิดจากพจนานุกรมแล้วเป็นที่ยอมรับกันมาก ๆ และติดอยู่ในภาษานาน พจนานุกรมก็ยอมรับและเก็บเข้าเป็นอีกความหมายหนึ่งในพจนานุกรมได้ ซึ่ง

เท่ากับพจนานุกรมยังตามภาษาอยู่เช่นเดิม

(มันมาทีหลัง : 56 - 57)

จากตัวอย่างการเสนอเนื้อเรื่องโดยการอ้างอิงเอกสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ เรื่อง “มันมาทีหลัง” ซึ่งเป็นการเสนอเนื้อเรื่อง ที่สามารถทำให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามไปกับแนวคิดของผู้เขียนจากการนำเอาเอกสารหรือข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์ตามในเรื่องนั้น ทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในเรื่องตัวอักษรจะต้องมาหลังภาษา และพจนานุกรมก็มาทีหลังของการเกิดความหมายของคำ จากในเรื่อง “มันมาทีหลัง”

จะเห็นได้ว่า การเสนอเนื้อเรื่องโดยการอ้างอิงเอกสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ ในทุกเรื่องที่เสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้ ปรีชา ช้างขวัญยืน สามารถนำเอกสารหรือข้อมูลต่าง ๆ มาอ้างในเรื่องราว เพื่อใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์ในการเสนอแนวคิดได้เหมาะสมกับทุก ๆ เรื่องที่นำเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็น ลักษณะเฉพาะตัวของ ปรีชา ช้างขวัญยืน อีกลักษณะหนึ่งในการเสนอเนื้อเรื่อง

3.4 การอ้างอิงคำพูดของบุคคล

หมายถึง การเสนอเนื้อเรื่อง โดยการนำคำพูดหรือถ้อยคำมากล่าวอ้างอิงในเนื้อเรื่อง เพื่อนำมาวิเคราะห์วิจารณ์ในปัญหาหรือเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจน และสามารถดึงดูดใจผู้อ่านให้สนใจเนื้อเรื่องนั้น จากการอ้างอิงคำพูดหรือถ้อยคำมาเสนอในเนื้อเรื่อง

การเสนอเนื้อเรื่อง โดยการอ้างอิงคำพูดของบุคคล ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้ เพื่อใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์มีจำนวนหลายเรื่อง ในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” เช่น

เรื่อง ใหัวครูภาษาไทย

เรื่อง ข่มขืนภาษา

เรื่อง แพทย์จะเสียเพราะภาษา

เรื่อง มาคิดถึงภาษาเขียนให้ถูกต้อง

เรื่อง ภาษาמיไปยาลใหญ่

เรื่อง เรื่องชาวบ้านที่นักวิชาการไม่รู้

เรื่อง คำว่า “พร้อม” ของทบวง

เรื่อง เจือก พะยูน หรือ

เรื่อง ตีลังกามองภาษาและวรรณคดี

เรื่อง สงครามปัญญาศัพท์

ฯลฯ

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องโดยการอ้างอิงคำพูดของบุคคล มาใช้ในการวิเคราะห์วิจารณ์ในปัญหาหรือเรื่องราวต่าง ๆ เป็นการดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน และสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจน ดังตัวอย่างการเสนอเนื้อเรื่อง จากเรื่อง “ข่มขืนภาษา” ผู้เขียนเสนอเนื้อเรื่องว่า

ข้อตกลงใหม่ ๆ มักจะเกิดขึ้นเพราะความจำเป็น เช่น มีของใหม่ ๆ เกิดขึ้น อย่างมีลูกคนใหม่ก็ต้องตกลงตั้งชื่อกันใหม่ ถ้าคนแรกเป็น “แดง” คนที่สองก็ต้องเป็น “แดงน้อย” หรือ “ขาว” เดิมเคยคิดเลขโดยนับนิ้วมือ เมื่อมีเครื่องคิดที่เป็นรางมีลูกกลม ๆ เรียงเป็นแถว ๆ ก็เรียกว่า “ลูกคิด” ครั้นมีเครื่องชนิดกดปุ่มมีตัวเลขปรากฏบนจอ ก็ตกลงเรียกว่า “เครื่องคิดเลข” เป็นต้น ของใหม่ ๆ ความคิดใหม่ ๆ วิชาใหม่ ๆ ถ้าจะนำมาพูดคุยสั่งสอนกันก็ต้องสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำที่จะพูดถึงเรื่องเหล่านั้นขึ้นใหม่

ถ้าข้อตกลงใหม่เกิดขึ้นตามความจำเป็น และผู้สร้างข้อตกลงเมื่อกำหนดอะไรขึ้นแล้วทุกคนก็ยอมรับ ทุกอย่างคงดูสวยงามเหมือนนโยบายรัฐบาลตอนที่ยังไม่ได้นำไปปฏิบัติ แต่ปัญหาเกิดขึ้นก็ตรงที่มีคนอยากเป็นผู้สร้างหรือกำหนดข้อตกลงหลายคน ต่างคนต่างกำหนดไปคนละอย่าง คนที่ทำตามก็มีหลายกลุ่มและพอใจตามอย่างคนที่ตนชอบ อย่างที่เรียกว่าลงมือชอบลงยา นานาจิตตัง อะไรทำนองนั้น การเถียงกันว่า ข้อตกลงของใครดีที่สุดก็เกิดขึ้นแม้กระทั่งรัฐบาลให้หน่วยงานรัฐอย่างราชบัณฑิตยสถานเป็นผู้สร้างข้อตกลงคนกลุ่มต่าง ๆ ก็ยังไม่ยอมรับ ซึ่งก็ไม่แปลกอะไร ก็นางงามที่ประกวดกันมีกรรมการตัดสินแล้ว บางทีเรายังว่ากรรมการตาถั่วเสียก็ยังมี ข้อตกลงที่เกิดจากความจำเป็นและมีผู้หวังดีแข่งกันสร้างข้อตกลงก็ยังนับเป็นเรื่องที่ดีได้ แต่บางครั้งข้อตกลงใหม่ ๆ เกิดขึ้นเพราะความไม่รู้ทั้งผู้สร้างข้อตกลงและผู้ใช้ตาม บางครั้งรู้แต่อยากจะมีชื่อว่าเป็นผู้ริเริ่มข้อตกลงใหม่กรณีเหล่านี้หากผู้สร้างข้อตกลงมีอำนาจวาสนาหรือมีชื่อเสียงแล้วก็ก่อปัญหาแก่การตกลงเก่าที่ยึดถือกันอยู่ เพราะคนพวกนี้น้อยนักที่จะยอมรับความเขลาของตนและมักไม่ต้องการรู้สีกว่าตนทำอะไรบกพร่อง ส่วนผู้ตามก็มักถือเอาบารมีของผู้นั้นเป็นที่พึ่ง เขาจะให้บูชาก้อนอิฐก้อนหินอะไรก็ทำตาม ๆ ไป ก็รู้สึกปลอดภัยดี ดังที่โทปเตส กล่าวไว้ว่า

“แม้ก่อนศิลาอันผู้มีบุญญาภินิหารยกย่องเชิดชูก็ยอมเป็นของศักดิ์สิทธิ์ได้”

ข้อตกลงประเภทนี้เช่น คำว่า “ห้วงเวลา” ซึ่งแต่ไหนแต่ไรมาถ้าเป็นเวลาใช้ “ช่วง” ถ้าเป็นเนื้อที่ใช้ “ห้วง” เช่น ห้วงมหรณพ ห้วงอวกาศ ช่วงเช้า ช่วงเย็น ช่วง 10 - 11 นาฬิกา เป็นต้น แต่เมื่อนายพลบางคนใช้คำว่า “ห้วงเวลา” คำนี้ก็ดูเหมือนจะกลายเป็นศัพท์ที่ใช้ในวงการทหารไปโดยปริยาย ทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้ใช้คำว่า “ช่วงเวลา” ก็ไม่เห็น

ว่ากองทัพจะอ่อนแอลงที่ตรงไหน ข้อตกลงชนิดนี้น่าจะถือว่าเป็น “การข่มขืนภาษา” มากกว่า แล้วในที่สุดราชบัณฑิตยสถานก็เก็บไว้ในพจนานุกรมเหมือนอีกหลาย ๆ คำที่เก็บมาพอให้รู้สึกว่าเป็นพจนานุกรมที่ทันสมัย เรียกว่าถูกข่มขืน แล้วก็จัดการให้ถูกต้องไปเสียเลยนั่นแหละ

(ข่มขืนภาษา : 2 - 4)

จากตัวอย่างการเสนอเนื้อเรื่อง โดยการอ้างอิงคำพูดของบุคคล เรื่อง “ข่มขืนภาษา” ซึ่งเป็นการเสนอเนื้อเรื่องที่เป็นการดึงดูดใจผู้อ่าน และสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจนเกี่ยวกับข้อตกลงทางภาษา จากในเรื่อง “ข่มขืนภาษา” ว่า ของใหม่ ๆ ความคิดใหม่ ๆ วิชาใหม่ ๆ ถ้าจะนำมาพูดคุยกัน ต้องสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับถ้อยคำที่จะพูดถึงเรื่องเหล่านั้นขึ้นมาใหม่ ในการสร้างข้อตกลงก็มีปัญหาเช่นกันถ้าคนไม่ยอมรับ แต่ที่สำคัญคือ มีข้อตกลงเก่าอยู่แล้ว เมื่อคนมีอำนาจขึ้นมาก็ใช้อำนาจในการสร้างข้อตกลงใหม่ เพื่อจะได้มีชื่อเสียงทางด้านภาษาว่าเป็นคนริเริ่มใช้คำนั้น ดังตัวอย่างคำว่า ห้วงเวลา ซึ่งเมื่อก่อนใช้คำว่า “ช่วงเวลา” ซึ่งเป็นที่ยอมรับและใช้กันมานานแล้ว เมื่อผู้มีอำนาจในวงการทหารใช้ว่า “ห้วงเวลา” คำนี้ก็ดูเหมือนว่ากลายเป็นศัพท์ที่ใช้ในวงการทหารไป และในที่สุดราชบัณฑิตยสถานก็เก็บไว้ในพจนานุกรมเหมือนหลาย ๆ คำ เรียกการกระทำแบบนี้ว่า “ถูกข่มขืน” จากการนำเอาคำพูดของบุคคลมาอ้างอิงในการเสนอเนื้อเรื่อง พร้อมทั้งวิเคราะห์วิจารณ์ ทำให้เรื่องน่าสนใจมากขึ้น และดึงดูดใจผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ตลอดจนเข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจน

จะเห็นได้ว่า การเสนอเนื้อเรื่องโดยการอ้างอิงคำพูดของบุคคลในทุกเรื่องที่น่าเสนอเรื่องในลักษณะนี้ ผู้เขียนมีความสามารถมากในการนำคำพูดของบุคคลมาอ้างอิงเพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์ ทำให้เรื่องน่าสนใจยิ่ง เป็นการดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี และเข้าใจเนื้อหาได้อย่างชัดเจน ถือได้ว่าเป็นลักษณะเด่นอีกลักษณะหนึ่งของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในการเสนอเนื้อเรื่องของบทความ

3.5 การอ้างอิงประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ในอดีต

หมายถึง การนำเสนอโดยอ้างอิงประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีต ในการนำมาใช้แสดงความคิดเห็นของผู้เขียน เพื่อทำให้เนื้อเรื่องนั้นน่าเชื่อถือ และสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว จากการที่เคยเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และเข้าใจว่าเหตุการณ์ในอดีตอยู่บ้างแล้วในบางเรื่อง

การเสนอเนื้อเรื่องโดยการอ้างอิงประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ในอดีต ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้ เพื่อนำมาใช้ในการแสดงความคิด

เห็น วิเคราะห์วิจารณ์ ตลอดจนการนำมาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์และเรื่องราวในปัจจุบัน เป็นที่น่าสนใจเป็นจำนวนหลายเรื่อง ในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” เช่น

เรื่อง ศัพท์เกษตร

เรื่อง เราจะได้อะไรถ้าเรียนภาษาไทยแบบโบราณ

เรื่อง ความเปรียบที่ใกล้ตาย

เรื่อง เสียงภาษาไทยรักษาได้ต้องสอนอ่าน

เรื่อง ตัดคำทำลายประวัติศาสตร์

เรื่อง ไหว้ครูภาษาไทย

เรื่อง ภาษาบอณิสัย

เรื่อง ชื่อเสียงเรียงนาม

เรื่อง หลักภาษาไทยอยู่เพราะชอบเปลี่ยน

เรื่อง ต่อหนังสือ ไล่หนังสือ

ฯลฯ

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องโดยการอ้างอิงประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ในอดีต เพื่อนำมาใช้ในการเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน หรือนำมากล่าวอ้างในสิ่งสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ในอดีต ในการแสดงความคิดเห็นในลักษณะต่าง ๆ ดังตัวอย่างการเสนอเนื้อเรื่อง จากเรื่อง “เสียงภาษาไทยรักษาได้ต้องสอนอ่าน” ผู้เขียนเสนอเนื้อเรื่องว่า

เด็กสมัยก่อนถ้าใครอ่านหนังสือดัง ๆ ซัดถ้อยซัดคำ คนจะชมกันไปทั้งละแวกบ้าน เลขที่เดียว สมัยผมเด็ก ๆ คนท่องหนังสือดัง ๆ มีมาก เมื่อได้อ่านประวัติประธานาธิบดี ลินคอล์น และทราบว่าท่านชอบท่องหนังสือดัง ๆ จึงไม่รู้สึกแปลกอะไร การท่องหนังสือดัง ๆ ของท่าน อาจจะช่วยให้กล่าวสุนทรพจน์ไม่ติดขัดด้วยก็เป็นได้ สมัยก่อนนั้นเมื่อเดินผ่านวัดได้ยินเณรท่องหนังสือเสียงดัง ผมนึกถึงประธานาธิบดีลินคอล์นทุกที

เมื่อเรียนชั้นมัธยมต้นครูต้องบอกให้เลิกท่องหนังสือเสียงดัง ให้อ่านในใจและจับใจความ เมื่อถึงตอนนั้นนักเรียนก็อ่านออกเสียงและพูดภาษาไทยได้ถูกต้องตามเสียงมาตรฐานของภาษาไทยแล้ว แต่ถึงกระนั้นก็ยังมิวิชาอ่านฟังเสียงให้เรียนให้สอบกันอยู่

การเรียนแบบใหม่หลังยุคแบบเรียนเร็วซึ่งนักการศึกษาสกุลอเมริกันผู้เพิ่งจบการศึกษากันมาใหม่ ๆ ริเริ่มขึ้นนั้นเป็นการทำลายการศึกษาแบบเก่าโดยการมองเฉพาะแง่ร้ายปราศจากการใคร่ครวญว่าของโบราณมีประโยชน์อย่างไรบ้าง นักเรียนในหลักสูตรเบสิกและหลักสูตรต่อ ๆ มา แทบจะไม่ได้ฝึกการอ่านออกเสียง เมื่อเทียบกับเด็กนักเรียนในหลักสูตรเก่า นานเข้าความแม่นยำในเรื่องเสียงภาษาไทยก็ลดลงจนแทบไม่รู้จะไร้อะไรผิด อย่างไร

ที่เห็นกันในปัจจุบัน

(เสียงภาษาไทยรักษาได้ต้องสอนอ่าน : 253 - 254)

จากตัวอย่างการเสนอเนื้อเรื่องโดยการอ้างอิงประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ในอดีต เรื่อง “เสียงภาษาไทยรักษาได้ต้องสอนอ่าน” ซึ่งเป็นการเสนอเนื้อเรื่องที่สามารถดึงดูดใจผู้อ่าน และสร้างความเชื่อถือให้กับเนื้อเรื่อง และทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจได้อย่างชัดเจน จากการอ้างอิงประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ในอดีต มาใช้ในการเสนอเนื้อเรื่อง ทำให้ง่ายแก่การเข้าใจเนื้อเรื่องด้วย จากตัวอย่างในเรื่องนี้ ทำให้ผู้อ่านมองเห็นความสำคัญในการสอนอ่านออกเสียงว่าจะต้องมีการฝึกฝนให้นักเรียนอ่าน เพื่อให้มีความแม่นยำในการออกเสียงภาษาไทย เหมือนกับการเรียนภาษาไทยในการสอนอ่านออกเสียงของคนในสมัยโบราณ เป็นการรักษาเสียงของภาษาไทยได้เป็นอย่างดี และผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นว่าการไม่สอนอ่านออกเสียงเป็นการทำลายการศึกษาแบบเก่าที่สามารถฝึกการออกเสียงได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ถ้าเป็นลักษณะนี้ต่อไป ความแม่นยำในเรื่องเสียงของภาษาไทยก็คงลดลงจนแทบไม่รู้ว่าอะไรถูกอะไรผิดอย่างที่เห็นกันอยู่ในปัจจุบัน ในการเสนอเรื่องในลักษณะนี้จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี

จะเห็นได้ว่า การเสนอเนื้อเรื่องโดยการอ้างอิงประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ในอดีตในทุก ๆ เรื่อง ที่นำเสนอเรื่องในลักษณะนี้ ผู้เขียนมีความรอบรู้ในการนำเรื่องราวประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ในอดีต มาอ้างอิงในเนื้อเรื่อง สามารถทำให้เนื้อเรื่องมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นได้อย่างเหมาะสม และผู้อ่านสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปแพร่หลายให้คนอื่นได้อย่างมั่นใจในคุณภาพของความรู้และความคิดเห็นในเรื่องเหล่านั้น นับได้ว่าเป็นการเสนอเนื้อเรื่องที่ให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านมาก โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องภาษาไทย

3.6 การอ้างอิงสุภาษิต สำนวน หรือคำพังเพย

หมายถึง การเปรียบเทียบหรือเชื่อมโยงเนื้อหาที่ผู้เขียนต้องการกล่าวถึง โดยการนำสุภาษิต สำนวน หรือคำพังเพย มากล่าวอ้างอิง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดี จากการอ้างอิงสุภาษิต สำนวน หรือคำพังเพย ที่คนส่วนมากรู้จักและเข้าใจอยู่แล้ว ตลอดจนทำให้ผู้เขียนไม่ต้องอธิบายขยายความมากนัก ผู้อ่านก็สามารถเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง

การเสนอเนื้อเรื่องโดยการอ้างอิงสุภาษิต สำนวน หรือคำพังเพย ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้ ทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างลึกซึ้ง ตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี การเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้ ของ ปรีชา ช่างขวัญยืน มีจำนวนไม่มากนัก ในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” เช่น เรื่อง เข้าใจกับทำได้ไม่เหมือนกัน

เรื่อง สำนวนเกี่ยวกับแห

เรื่อง กระจายอำนาจสมองฟาด

เรื่อง หมาฝรั่ง หมาไทย

เรื่อง จาก ข ค ถึง กู มึง

เรื่อง ล้านวนไทยใช้ผิดกันมาก

เรื่อง เหตุผลในภาษา

เรื่อง ลูกพ่อแม่ไม่สั่งสอน

เรื่อง ชมอย่างจี๊ด ค่อมอย่างผู้ดี

เรื่อง กระเบื้องอยากเฟื่องฟูลอย

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่อง โดยใช้การอ้างอิงสุภาษิต ล้านวน หรือคำพังเพย ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างลึกซึ้ง โดยที่ผู้เขียนไม่ต้องขยายความมากในการอธิบาย ดังตัวอย่างการเสนอเนื้อเรื่องจากเรื่อง “ล้านวนเกี่ยวกับแห”

ปลาที่คิดหลังแหนั้นมักเป็นปลาที่ได้จากการทอดแหในน้ำลึก เพราะปลาเหล่านี้จะตกใจวิ่งชนแหจากด้านนอกแล้วถอยหลังไม่ได้ ทำนองเดียวกับปลาที่ติดตาข่าย ตอนที่ปลาพวกนี้ติดหลังแหคือตอนที่เขาดึงแหขึ้นจากน้ำ ตาแหยังกางอยู่และตัวแหก็แผ่กว้างเป็นวงกลม ปลานอกแหอาจวิ่งเข้ามาชนได้โดยรอบ ปลาที่อยู่ภายในแหคือปลาที่ติดแหหรือติดร่างแหนั้น เป็นปลาที่ทนทอดแหตั้งใจจับ โดยเหตุที่เป็นปลาซึ่งอยู่ในบริเวณที่เขาทอดแหลงไป แต่ปลาที่ติดหลังแหเป็นปลาเคราะห์ร้ายที่ติดมาโดยเขาไม่ได้ตั้งใจ เราจึงเปรียบคนที่พลอยรับผลการกระทำผิดซึ่งผู้เอาผิดไม่ได้ตั้งใจจะจับว่า เป็นพวกติดหลังแห เช่นเดียวกับปลาที่ติดหลังแหนั้น

(ล้านวนเกี่ยวกับแห : 242 - 243)

จากตัวอย่างการเสนอเนื้อเรื่องโดยการอ้างอิงสุภาษิต ล้านวน หรือคำพังเพย เรื่อง “ล้านวนเกี่ยวกับแห” ซึ่งเป็นการเสนอเนื้อเรื่องที่สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างลึกซึ้ง โดยการอ้างอิง ล้านวนที่ว่า “ติดหลังแห” มาใช้ในการอธิบายเปรียบเทียบ โดยกล่าวถึงการทอดแหในน้ำลึก จะได้ปลาที่ติดหลังแหมาด้วย เพราะปลาวิ่งมาชนแห แล้วถอยหลังออกไม่ได้ เปรียบเทียบกับคนที่พลอยรับผลการกระทำผิด ซึ่งผู้เอาผิดไม่ได้ตั้งใจจะจับผิด เปรียบคนลักษณะนี้เหมือนกับการติดหลังแหของปลาที่วิ่งมาชนแหในการทอดแหน้ำลึก ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเหตุการณ์ในสังคมที่เกี่ยวกับล้านวนนี้ได้เป็นอย่างดีว่า ในสังคมปัจจุบันนี้ คนที่ได้รับความผิดเหมือนกับปลาติดหลังแหก็มีอยู่เป็นจำนวนมากเช่นกัน ปรีชา ช่างขวัญยืน มีความสามารถในการนำล้านวนนี้มา

เขียนเปรียบเทียบได้อย่างเหมาะสมดีมาก ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เป็นอย่างดี และได้รับความรู้เกี่ยวกับการทอดแห และที่มาของสำนวนเปรียบเทียบ “ติดหลังแห” ด้วย

จะเห็นได้ว่า การเสนอเนื้อเรื่องโดยการอ้างอิงสุภาษิต สำนวน หรือคำพังเพย ในทุกเรื่องที่เสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้ ถึงแม้จะมีไม่มากนัก ก็นับได้ว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน มีความสามารถในการเลือกเนื้อเรื่องให้เข้ากับ สุภาษิต สำนวน หรือคำพังเพย ที่นำมากล่าวอ้างได้อย่างเหมาะสมยิ่ง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้งในทุกเรื่อง

3.7 การแสดงความคิดเห็น เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา

หมายถึง การเสนอเนื้อเรื่องที่ใช้การวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องราวในการแสดงความคิดเห็น เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขแบบตรงไปตรงมา เป็น การเสนอเนื้อเรื่องที่ต้องการให้ผู้อ่านตัดสินใจในความคิดเห็นของผู้เขียน ว่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะให้ผู้อ่านเชื่อถือได้เพียงใด

การเสนอเนื้อเรื่องโดยการแสดงความคิดเห็น เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาของผู้เขียนนั้น ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้ เพื่อให้ผู้อ่านใช้ความคิดในการตัดสินใจว่า ความคิดเห็นของผู้เขียนในการเสนอแนวทางแก้ปัญหาที่น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด การเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้มีจำนวนไม่มาก ในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” เช่น

เรื่อง พุดซัด แต่ไม่ซัด

เรื่อง ใช้สื่อมวลชนควรเตรียมตัวเรื่องภาษาถิ่นบ้าง

เรื่อง ใช้ภาษาอย่าลืมวัฒนธรรม

เรื่อง สื่อภาษา กับ จ.ศ. 100

เรื่อง ผู้หญิงกับพระ

เรื่อง ปรับโทษฐานผิด ร ล

เรื่อง น้ำใจ

เรื่อง มองการทับศัพท์ในแง่ดี

เรื่อง การใช้ภาษาผัดนัยเป็นสโลโก้ไม่ได้

เรื่อง ครูสอนภาษาไทยในอนาคต

ฯลฯ

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องโดยการแสดงความคิดเห็น เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา สามารถทำให้ผู้อ่านมีความคิดในการตัดสินใจในแนวทางแก้ปัญหา จากการแสดงแนวคิดของผู้เขียนว่าถูกต้องเพียงใด ดังตัวอย่างการเสนอเนื้อเรื่อง เรื่อง “มองการทับศัพท์ในแง่ดี” ผู้เขียนเสนอเรื่องราว

ความเป็นห่วงเรื่องวัฒนธรรมทางภาษาของไทยจะถูกกลืนนั้นก็เป็นเรื่องดีอยู่ แต่ก็ต้องระวังเช่นกันว่า ถ้าโดยความเป็นจริงเรารับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามา และวัฒนธรรมของเราได้เปลี่ยนแปลงแล้วจริง ๆ หากเราปรับไม่ทัน เช่น บัญญัติศัพท์ไม่เป็นที่ยอมรับหรือบัญญัติซ้ำจนผู้ที่จำเป็นต้องใช้ศัพท์นั้นติดคำทับศัพท์ไปแล้ว ศัพท์ที่บัญญัติขึ้นก็เสียเปล่า จะบังคับให้ใช้ก็บังคับได้แค่ส่วนราชการ ซึ่งถ้าจะไม่ใช้ตามนั้นจริง ๆ ก็หาผู้ตามไปควบคุมดูแลไม่ได้ แต่ในส่วนเอกชนซึ่งปัจจุบันมีบทบาทและเป็นคนกลุ่มใหญ่ ใครเล่าจะไปควบคุมเขาได้ ในที่สุดคำทับศัพท์ก็จะต้องติดอยู่ในภาษา อย่างคำว่า คอมพิวเตอร์ วิดีโอ ไม่ว่าจะบัญญัติคำอะไรขึ้นใช้คนทั้งสังคมก็ไม่ใช้ตาม เพราะบัญญัติซ้ำเกินไป และศัพท์ที่บัญญัติไม่เป็นที่รับรู้กันตั้งแต่ต้นในวงการธุรกิจหรือวิชาการด้านนี้ ยิ่งสิ่งเหล่านี้แพร่หลายเร็วไม่เหมือนกับโทรทัศน์ซึ่งใช้เวลานานหลายปีกว่าจะแพร่หลายด้วยแล้ว จำนวนคนที่ใช้คำทับศัพท์จะมาก ความเคยชินจะทำให้เขาไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องรับศัพท์บัญญัติ และเขาก็ไม่รู้สึกระไรว่าการพูดหรือเขียนคำทับศัพท์นั้นจะทำให้เขาไม่เป็นไทย เพราะเมื่อเขานั่งกางเกง ใส่เสื้อเชิ้ต ซึ่งเป็นของมาจากฝรั่งเศสเขาก็ยังรู้สึกเป็นไทยอยู่ ดังนั้นถ้าอยากให้ศัพท์บัญญัติหน้าตาเป็นไทย ๆ ก็ต้องทำให้มันสิ่งแปลกใหม่ที่เกิดขึ้น แต่ถ้าศัพท์คำใดใช้ทับศัพท์กันจนแพร่หลายแล้ว ก็ไม่ควรเสียเวลาไปต่อสู้เพื่อให้เปลี่ยนมาใช้ศัพท์บัญญัติ เอาเวลาและแรงงานไปปรับบัญญัติคำซึ่งยังไม่แพร่หลายจะดีกว่า

(มอการทับศัพท์ในแง่ดี :618 - 619)

จากตัวอย่างการเสนอเนื้อเรื่องโดยการแสดงความคิดเห็น เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไข ปัญหา จากบทความเรื่อง “มอการทับศัพท์ในแง่ดี” ซึ่งเป็นการเสนอเนื้อเรื่องโดยการใช้ความคิดในการแก้ไขเรื่องปัญหาการทับศัพท์ว่า คำใดที่ใช้ทับศัพท์จนติดในภาษาแล้วไม่ควรจะไปเปลี่ยนแปลงโดยการบัญญัติศัพท์ใหม่ขึ้นมาแทน เพราะเป็นการกระทำที่ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ควรปล่อยเลยตามเลยในคำที่ติดในภาษาแล้ว แต่เราควรใช้เวลาในการบัญญัติศัพท์คำที่ยังไม่ติดในภาษาให้ได้ อย่างรวดเร็ว เราก็จะมีศัพท์บัญญัติที่คนทั่วไปนำไปใช้โดยไม่ต้องบังคับ เป็นการรักษาวัฒนธรรมทางด้านภาษาให้เจริญงอกงามยิ่ง ๆ ขึ้นไป ทำให้ผู้อ่านต้องใช้ความคิดว่า การแก้ไขปัญหาการทับศัพท์ ตามแนวความคิดของผู้เขียน ควรเชื่อถือมากน้อยเพียงไร ตามเหตุผลที่กล่าวมานั้น

จะเห็นได้ว่า การเสนอเนื้อเรื่องโดยการแสดงความคิดเห็น เพื่อเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาในทุกเรื่องที่น่าสนใจในลักษณะนี้ ปรีชา ช่างขวัญยืน สามารถเสนอเนื้อเรื่องโดยการแสดงความคิดเห็นเพื่อเสนอแนวทางแก้ปัญหาได้เหมาะสมทุกเรื่องเป็นอย่างดี สามารถทำให้ผู้อ่านมีความคิดคล้อยตามไปกับเหตุผลในการแสดงความคิดเห็น เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหากับภาษาไทยในบทความทุกเรื่องที่เสนอเนื้อเรื่องในลักษณะนี้

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษากลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องทั้ง 7 ลักษณะ ในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน อย่างละเอียดแล้ว พบว่า ผู้เขียนใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้เหตุการณ์ในปัจจุบันเพื่อการวิเคราะห์ และการเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้เหตุผล ใช้เสนอเนื้อเรื่องในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” มีเป็นจำนวนเรื่องที่มากที่สุดทั้งสองลักษณะ ส่วนรองลงมา การเสนอเนื้อเรื่องโดยการอ้างอิงเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ โดยการอ้างอิงประวัติศาสตร์หรือเหตุการณ์ในอดีต โดยการอ้างอิงคำพูดของบุคคล โดยการแสดงความคิดเห็นเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา และโดยการอ้างอิงสุภาษิต คำนวน หรือคำพังเพย ตามลำดับ

การเสนอเนื้อเรื่องในบทความ จากหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน จากการที่ได้ศึกษามาอย่างละเอียด ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นถึงความสามารถของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถสูง และมีความรอบรู้ในเรื่องภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ตลอดจนมีความสามารถในการนำความเป็นอยู่ในชีวิตมาใช้ในการเสนอเนื้อเรื่องให้มาเกี่ยวข้องกับการนำเสนอเรื่องในภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ได้เป็นอย่างดี สามารถทำให้ผู้ที่ได้ศึกษาหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” อย่างจริงจัง จะได้รับความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยได้อย่างกว้างขวาง การนำเสนอเรื่องในทุกลักษณะของแต่ละเรื่องทำได้เหมาะสมยิ่ง ควรที่จะยึดเอาไว้เป็นแบบอย่างในการเขียนวรรณกรรมประเภทบทความที่เกี่ยวกับภาษาไทย และโดยเฉพาะการเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้เหตุผลเป็นลักษณะที่เด่นมาก

4. การปิดเรื่อง

การปิดเรื่อง หรือ การเขียนสรุป เป็นส่วนช่วยในการกระชับความ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจน ต้องสอดคล้องกับ คำนำ และเนื้อเรื่อง ซึ่งมีการสรุปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสมใน คำนำและเนื้อเรื่อง มีอยู่หลายรูปแบบ เช่น จบด้วยการตอบคำถาม จบโดยสรุปใจความสำคัญของเรื่อง จบโดยแสดงมติดของผู้เขียน เป็นต้น จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิธีการปิดเรื่อง ในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน พบว่า ใช้กลวิธีในการปิดเรื่อง 6 วิธี ดังต่อไปนี้

- 4.1 การปิดเรื่องโดยการแสดงมติดของผู้เขียน
- 4.2 การปิดเรื่องโดยการเรียกร้องขอความร่วมมือ
- 4.3 การปิดเรื่องโดยการเสียดสีประชดประชัน
- 4.4 การปิดเรื่องโดยการตั้งคำถามทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิด
- 4.5 การปิดเรื่องโดยการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง
- 4.6 การปิดเรื่องโดยการตอบคำถาม

ผู้วิจัยนำลักษณะของการปิดเรื่องมากล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การปิดเรื่องโดยการแสดงมติดของผู้เขียน

หมายถึงการจบเรื่องโดยผู้เขียนได้แสดงความต้องการของตนเองอย่างเด่นชัด ในลักษณะการเสนอแนะวิธีแก้ปัญหของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้อ่านด้วย

การปิดเรื่องโดยการแสดงมติดของผู้เขียน ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการปิดเรื่องในลักษณะนี้เป็นจำนวนมากที่สุด เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียนในการเสนอแนะวิธีแก้ปัญหของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาษาไทย แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้อ่านด้วย โดยการโน้มน้าวจิตใจหรือเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหา ให้สนใจความคิดของผู้เขียน และนำเสนอแนะในการแก้ปัญหานำไปใช้แก้ปัญหต่อไป ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญในการเขียนบทความ

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในการปิดเรื่องโดยการแสดงมติดของผู้เขียน เช่น

เรื่อง พูดภาษาเขียน เขียนภาษาพูด

เรื่อง พูดชัดแต่ไม่ชัด

เรื่อง ความมั่งง่ายทางภาษาไทยของนักวิชาการมหาวิทยาลัย

เรื่อง วรรณคดีความพึงพอใจแบบไม่ตายตัว

เรื่อง นามนั้นสำคัญไฉน

เรื่อง จาก ข ค ถึง กู มึง

เรื่อง สงครามระหว่างผู้เขียนกับผู้ตรวจ

เรื่อง พูดตรง พูดงาม

เรื่อง น้ำใจ

ฯลฯ

ดังตัวอย่างบทความเรื่อง “พูดภาษาเขียน เขียนภาษาพูด ผู้เขียนได้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหของตนว่า การใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน มีความจำเป็นต้องใช้ทั้งสองแบบต่อไป แต่ต้องพิจารณาความแตกต่างของภาษาพูด และภาษาเขียน เพื่อความถูกต้องในการนำไปใช้

ความแตกต่างเท่าที่ยกมานี้ คงจะพอเป็นแนวทางให้ผู้อ่านพิจารณาข้อแตกต่างระหว่างภาษาพูด ภาษาเขียน รวมทั้งความจำเป็นที่ต้องมีทั้งสองแบบต่อไป

(พูดภาษาเขียน เขียนภาษาพูด : 42)

นอกจากนั้น บทความเรื่อง “น้ำใจ” ผู้เขียนได้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหให้คนส่วนมากมีน้ำใจต่อกันในสังคม โดยที่คนในสังคมต้องปฏิบัติตัวเองกับทุกคน โดยไม่ต้องไปเรียกร้องน้ำใจ

จากคนอื่น เพราะน้ำใจมันจะเกิดขึ้นมาเองจากบุคคลทุกคนในสังคม เพราะต่างคนต่างก็มีน้ำใจ ดังตัวอย่าง

ดังนั้นถ้าเราอยากให้น้ำใจเกิดขึ้นในสังคมของเรา ต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกคน อย่ามัวแต่เรียกร้องให้คนอื่นมีน้ำใจ เพราะถ้าเราเองยังไม่มีน้ำใจ การเรียกร้องให้ผู้อื่นมีน้ำใจต่อเรา จะกลายเป็นความเห็นแก่ตัว และถ้าเรามีน้ำใจแล้ว ก็ไม่ต้องเรียกร้องให้ใครมีน้ำใจ น้ำใจของเรานั้นเองต่างหาก ที่จะเพาะความมีน้ำใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้อื่น โดยไม่ต้องเรียกร้อง

(น้ำใจ : 424 - 425)

4.2 การปิดเรื่องโดยการเรียกร้องขอความร่วมมือ

หมายถึงการปิดเรื่องที่ใช้ควบคู่ไปกับบทความที่เรียกร้องหรือวิงวอนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้อ่านปฏิบัติตามสิ่งนั้น

การปิดเรื่องโดยการเรียกร้องขอความร่วมมือ ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้ปิดเรื่องในลักษณะนี้เป็นจำนวนมาก เพื่อให้เห็นไปตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่เห็นปัญหาของภาษาไทย และชักชวนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการใช้วิธีเรียกร้อง และขอความร่วมมือ เพื่อช่วยกันแก้ปัญหาของภาษาไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ให้คลี่คลายไปในแนวทางที่ถูกต้อง

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่ใช้กลวิธีในการปิดเรื่องโดยการเรียกร้องขอความร่วมมือ เช่น

เรื่อง ศัพท์เกษตร

เรื่อง ครูจะสอนอ่านไม่ได้

เรื่อง แพทย์จะเสียเพราะภาษา

เรื่อง มลพิษทางภาษา

เรื่อง มาคิดถึงภาษาเขียนให้ถูกต้อง

เรื่อง เขาแย่งกันหวังดีต่อภาษาไทย (จริงหรือ)

เรื่อง ใช้สื่อมวลชนควรเตรียมตัวในเรื่องภาษาบ้าง

เรื่อง ลัทธิศาสตร์ในแง่หลักภาษากับการใช้ภาษา

ฯลฯ

ดังตัวอย่างบทความเรื่อง “ครูจะสอนอ่านไม่ได้” ผู้เขียนได้เรียกร้องขอความร่วมมือในการอ่านที่ไม่มีหลักที่แน่นอนกับผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านภาษาไทย ควรศึกษาว่าคนนิยมอ่านอย่างไรบ้าง และกำหนดว่าคำนั้น ๆ อ่านได้ 2 อย่าง หรือ 3 อย่างเสียเลย ซึ่งคำที่ต้องกำหนดแบบนี้ มักจะ

เป็นคำกลางเก่ากลางใหม่ ส่วนคำใหม่ก็กำหนดคำอ่านตั้งแต่เริ่มบัญญัติศัพท์ และถ้าคำใดอ่านติดอยู่แล้วก็ไม่ควรไปเปลี่ยนดังที่ทำกันอยู่ ถ้าทำเช่นนั้นมาก ๆ ต่อไปครูจะสอนอ่านไม่ได้

หลักที่ไม่แน่ชัดดังได้กล่าวมาแล้วนี้คงจะเป็นปัญหาแก่ครูภาษาไทย เพราะหาหลักอธิบายยาก ต้องจำเป็นคำ ๆ ซึ่งก็เป็นภาระแก่เด็กที่ต้องเรียนวิชาอื่นมากมายอยู่แล้ว เมื่อหาหลักไม่ได้ เด็กก็จะรู้สึกวาทาษาไทยยุ่งยาก ไม่มีหลัก พลอยให้คิดว่าครูอาจไม่รู้จริงก็ได้ ผมเห็นว่าหากหาหลักไม่ได้ ก็ควรดูว่าคนนิยมอ่านอย่างไรบ้าง แล้วกำหนดว่าคำนั้น ๆ อ่านได้ 2 อย่าง หรือ 3 อย่างเสียเลย ใครสะดวกอย่างไรก็อ่านอย่างนั้น คำที่ต้องกำหนดอย่างนี้คงมีไม่มากนัก และเป็นคำกลางเก่ากลางใหม่ ส่วนคำใหม่ก็กำหนดเสียงอ่านเสียตั้งแต่เริ่มบัญญัติ ข้อสำคัญถ้าคำใดมีข้อกำหนดในการอ่านไว้ชัดเจนแล้ว ไม่ควรตั้งหลักขึ้นแล้วไปเปลี่ยนคำนั้นมาเข้าหลักใหม่ให้ยุ่งยากขึ้นอีกดังที่ทำกันอยู่ หากทำเช่นนั้นมาก ๆ ต่อไปครูจะสอนอ่านไม่ได้

(ครูจะสอนอ่านไม่ได้ : 81 - 82)

4.3 การปิดเรื่องโดยการเสียดสีประชดประชัน

หมายถึงการปิดเรื่องโดยการเสียดสีประชดประชัน หรือกล่าวกระทบบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

การปิดเรื่องในลักษณะนี้ ปรีชา ช้างขวัญยืน ส่วนใหญ่มักจะใช้ประชดประชันเสียดสีรัฐบาล และผู้ที่มีอำนาจอยู่ในสังคมในช่วงเวลาต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง กระทบความรู้สึกของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่เสียดสีประชดประชันของผู้เขียน

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่ใช้การปิดเรื่องโดยการเสียดสีประชดประชัน เช่น

เรื่อง ไม่อยากเป็นคน

เรื่อง คุณครูสอนผิด

เรื่อง ลืมเรื่องภาษาจึงเกิดปัญหาภาษี

เรื่อง ดาวชนหาง หรือ “ไฟบรรลัยกัลป์” ล้างโลก

เรื่อง ความหมายสักยะ

เรื่อง เรื่องชื่อนี้มีปัญหา

ฯลฯ

ดังตัวอย่างบทความเรื่อง “ลืมเรื่องภาษาจึงเกิดปัญหาภาษี” ผู้เขียนได้เขียนเสียดสีประชดประชันรัฐบาล ในด้านการพูดว่า พูดผิดมีหลักการ ในระหว่างที่ประชาชนกำลังพูดภาษาของคน

เดือดร้อน เขาต้องการภาษาของคนที่มีเมตตาและจริงใจ ไม่ต้องการคำพูดที่ดูดี แต่ไม่เป็นความจริง ภาษาที่พูดเป็นสิ่งที่ยกให้ประชาชนรู้ว่า จะเป็นรัฐบาลของประชาชนหรือของใครกันแน่ และเพื่อพ่อค้าหรือเพื่อประชาชน ซึ่งสามารถดูได้จากภาษาที่พูด

รัฐบาลกำลังพูดภาษาที่ ดูสวยงาม ดูดี ดูมีหลักการ แต่ประชาชนกำลังพูดภาษาของคนเดือดร้อน คนทุกซั๊ก เขาอยากรู้ว่ารัฐบาลจะช่วยเขาอย่างไร เขาต้องการภาษาของคนที่มีเมตตาและจริงใจ ไม่ต้องการคำพูดสวย ๆ ซึ่งไม่เป็นจริง ถ้ารัฐบาลได้มีสำนึกในเรื่องภาษาของประชาชน และภาษาที่จะใช้พูดกับประชาชนได้อย่างถูกต้องแล้ว ก็จะเป็นรัฐบาลของประชาชน เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง มิใช่รัฐบาลของประชาชนโดยใครก็ไม่รู้ และเพื่อพ่อค้าอย่างที่เป็นกันมาหลายสมัยแล้ว

(ลิ้มเรื่องภาษาจึงเกิดปัญหาภายี : 219 - 220)

4.4 การปิดเรื่องโดยการตั้งคำถามทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิด

หมายถึง การปิดเรื่องโดยการตั้งคำถามทิ้งท้ายไว้ให้ผู้อ่านคิด

การปิดเรื่องโดยการตั้งคำถามทิ้งท้ายให้คิด ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการปิดเรื่องในลักษณะนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านนำไปคิด ซึ่งผู้อ่านใช้วิธีคาดเดา ในการสื่อความหมายของผู้เขียนได้อย่างถูกต้อง ถึงแม้ไม่ได้บอกมาตรง ๆ เป็นการสร้างความประทับใจให้กับผู้อ่าน ในการตอบคำถามที่ตัวเองคิดว่าถูกต้องตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน

บทความของ ปรีชา ช่างขวัญยืน ที่ใช้กลวิธีในการปิดเรื่อง โดยการตั้งคำถามทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิด เช่น

เรื่อง เรียนเขียนเลขจนเขียนไม่ได้

เรื่อง ภาษาศาสตร์ ภาษาศิลป์

เรื่อง เมื่อหลวงตาติดเครื่องดื่มชูกำลัง

เรื่อง สื่อภาษา กับ จ.ส. 100

เรื่อง ปรับ ! โทษฐานผิด ร ล

เรื่อง การใช้ภาษาผิคนับเป็นสไคโลไม่ได้

ฯลฯ

ดังตัวอย่างบทความเรื่อง “เรียนเขียนเลขจนเขียนไม่ได้” ผู้เขียนได้ตั้งคำถามทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิดว่า ทั้งที่เด็กไทยในปัจจุบันนี้ได้เรียนเขียนจริงกันอยู่มาก ทำไมเด็กสมัยนี้ จึงเรียนเขียนกันเลขจนเขียนไม่ได้

ตำราภาษาไทยปัจจุบันมีกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เขียนจริงอยู่มาก แต่ถ้าเทียบกับเวลาของครูซึ่งสอนหลายวิชา และแต่ละวิชามีชั่วโมงสอนจำกัด กิจกรรมเหล่านั้นก็กลายเป็นเพียงสิ่งที่ดูสวยหรู เป็นหน้าเป็นตาของคนเขียนตำราและของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ถ้าถามว่าทำจริงเพียงไร คำตอบของนิสิตนักศึกษาที่ผสมสอนหลายต่อหลายรุ่นดังได้กล่าวข้างต้นย่อมเป็นเครื่องยืนยันได้ดี และปัญหาต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วก็คงทำให้มองเห็นว่าทำไมเด็กสมัยนี้จึง เรียนเขียนกันเสียจนเขียนไม่ได้

(เรียนเขียนเสียจนเขียนไม่ได้ : 120)

4.5 การปิดเรื่องโดยการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง

หมายถึง การปิดเรื่องโดยการรวบรวมแนวความคิด ตลอดจนเนื้อเรื่องทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นการทบทวนเรื่องราวที่อ่านมาแล้ว ให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น

การปิดเรื่องโดยการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช่างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการปิดเรื่องในลักษณะนี้ เพื่อเป็นการรวบรวมเนื้อหาโดยสรุปมากล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เป็นการทบทวนให้ผู้อ่านมีความเข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดี ที่ผู้เขียนสื่อออกมา

บทความของ ปรีชา ช่างขวัญยืน ที่ใช้กลวิธีในการปิดเรื่องโดยการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง เช่น

เรื่อง เข้าใจกับทำได้ไม่เหมือนกัน

เรื่อง ผู้ใหญ่เอาอย่างเด็ก

เรื่อง ไม่มีภาษาเฉพาะแบบล้วน ๆ

เรื่อง ต่อหนังสือ ไ่หนังสือ

เรื่อง สงครามศัพท์บัญญัติ

เรื่อง ภาษาไทย ม.6 ของดีที่ถูกละเลย

ฯลฯ

ดังตัวอย่างบทความเรื่อง “เข้าใจกับทำได้ไม่เหมือนกัน” ผู้เขียนได้สรุปใจความสำคัญของบทความนี้ว่า ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยต้องมีต่อไปทุกระดับ ซึ่งเกิดจากหลักสูตรเวลาในการสอนภาษาไทย จะมีแต่คนบ่นถึงปัญหาภาษาไทยแต่แก้ไม่ได้

ความไม่เข้าใจเรื่องดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้สร้างหลักสูตร ให้ความสำคัญภาษาไทยน้อย และร่างหลักสูตร เพื่อความเข้าใจมากกว่าเพื่อให้ทำได้ ครูที่ต้องการสอนให้ทำได้จึงมีเวลาไม่พอสอน และครูอีกส่วนหนึ่งก็อาจเห็นว่าการสอนให้เข้าใจคือสิ่งเดียวที่จำเป็น เมื่อเข้าใจแล้วก็ทำได้เอง ครูกลุ่มนี้รู้สึกว่าเวลามีพออยู่แล้ว และสอนแต่เรื่องความเข้าใจ หรือถ้าจะคิดว่าเวลาไม่พอก็เพราะต้องการสอนเรื่องความเข้าใจให้ละเอียดลงไปอีก พวกเรา

ยังไม่เข้าใจข้อแตกต่างระหว่าง “เข้าใจ” กับ “ทำได้” ให้ชัดเจนแล้ว

ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย ก็ต้องมีต่อไปทุกระดับ และเป็นปัญหาดังแต่การวางหลักสูตรภาษาไทย และสัดส่วนระหว่างภาษาไทยกับวิชาอื่น ๆ จะมีแต่คนบ่นเรื่องภาษาไทย แต่จะไม่มีกระแสใจที่มีประสิทธิภาพตลอดไป

(เข้าใจกับทำได้ไม่เหมือนกัน : 131)

4.6 การปิดเรื่องโดยการตอบคำถาม

หมายถึงการปิดเรื่องที่ผู้รู้กับคำถามที่เป็นคำถาม เป็นลักษณะของการปิดเรื่องที่กระชับรัด เข้าใจง่าย จากการอธิบายความในตอนเสนอเนื้อเรื่อง เพื่อรวบรวมข้อมูลมาตอบคำถามในตอนปิดเรื่อง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างลึกซึ้ง เนื่องจากการสัมพันธ์กันมาเป็นอย่างดี ตั้งแต่การเปิดเรื่อง การเสนอเนื้อเรื่อง และการปิดเรื่อง โดยการนำมาตอบคำถามจากการปิดเรื่อง ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดี

การปิดเรื่องโดยการตอบคำถาม ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการปิดเรื่องในลักษณะนี้มีไม่มากนัก แต่สามารถสร้างความสนใจให้กับผู้อ่านได้เป็นอย่างดี จากการศึกษาคำตอบ ในบทความตอนปิดเรื่อง

บทความของปรีชา ช้างขวัญยืน ที่ใช้กลวิธีในการปิดเรื่องโดยการตอบคำถาม เช่น

เรื่อง ตีลังกามองภาษา และวรรณคดี

เรื่อง เอกลักษณ์ของภาษาไทย

เรื่อง โบสถ์น้ำ

เรื่อง ทำไมภาษาไทยจึงไม่ต้องเขียนเว้นระหว่างคำ

เรื่อง ภาษาไร้ถ้อยคำ

ดังตัวอย่างบทความเรื่อง “เอกลักษณ์ของภาษาไทย” ผู้เขียนได้เขียนปิดเรื่องโดยการตอบคำถามในคำถามที่ว่า “เอกลักษณ์ไทยมีหรือไม่” ซึ่งได้คำตอบสรุปได้สั้น ๆ เอกลักษณ์ของภาษาไทยจะมีความหมายเพียงลักษณะของภาษาไทยที่เราเรียน ๆ ู้ ๆ กันอยู่เท่านั้น

คราวนี้เราก็พูดถึงเอกลักษณ์ไทยได้ง่ายขึ้น เพราะทุกข้อที่เด่น ๆ เป็นส่วนหนึ่งของเอกลักษณ์ได้ทั้งสิ้น แต่เมื่อคิดตามความหมายนี้ ความรู้สึกภูมิใจอาจจะลดลงเพราะเอกลักษณ์ของภาษาไทยจะมีความหมายเพียงลักษณะของภาษาไทย ที่เราเรียน ๆ ู้ ๆ กันอยู่เท่านั้น

(เอกลักษณ์ของภาษาไทย : 383)

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษากลวิธีในการปิดเรื่องทั้ง 6 วิธี ในหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน อย่างละเอียดแล้ว พบว่า การปิดเรื่องในบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีโดยการแสดงมติของผู้เขียนมากที่สุด รองลงมาโดยการเรียกร้องขอความร่วมมือ โดยการเสียดสีประชดประชัน โดยการตั้งคำถามทิ้งท้ายให้ผู้ผู้อ่านคิด โดยการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง และโดยการตอบคำถาม ตามลำดับ

การปิดเรื่องในบทความจากหนังสือรวมบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาเกี่ยวกับกลวิธีในการปิดเรื่องในทุกเรื่อง มีข้อความกระชับ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างชัดเจน ตลอดจนมีความสอดคล้องกับ คำนำ และเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี ซึ่งในแต่ละวิธีก็เหมาะสมกับเรื่องในบทความนั้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นแบบอย่างที่ดีในการเขียนบทความ

บทที่ 5

วิเคราะห์แนวคิด

แนวคิด หรือทัศนะของปรีชา ช้างขวัญยืน เกี่ยวกับภาษา ที่ปรากฏในบทความมีอยู่หลายประการ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า มีคุณค่าต่อภาษาไทยและคนไทยเป็นอย่างยิ่ง แนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาษาไทยนั้น ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้แสดงไว้ในบทความดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับศัพท์จากบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ผู้วิจัยจำแนกการพิจารณาได้ 4 ประเด็นหลัก ๆ คือ แนวคิดเกี่ยวกับศัพท์บัญญัติ แนวคิดเกี่ยวกับความหมายโดยตรง แนวคิดเกี่ยวกับความหมายโดยนัย และแนวคิดเกี่ยวกับระดับของภาษา

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับศัพท์บัญญัติ

จากการศึกษาบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน พบว่าได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับศัพท์บัญญัติ มีความเห็นว่า ข้อตกลงเรื่องคำกับความหมายจะเป็นไปได้ด้วยดี และถูกต้อง เมื่อคนไทยทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ โดยหลีกเลี่ยงการตั้งข้อตกลงที่ขัดตัวเองเป็นหลักกว่า มีอำนาจพอที่จะให้คนอื่นว่าตาม ทั้งที่ไม่ถูกต้อง ฝ่ายราชบัณฑิตยสถานก็พลอยเห็นดีเห็นงามไปกับผู้มีอำนาจ หรือนักวิชาการบางท่านที่อวดความเก่ง จนในที่สุดฝ่ายราชบัณฑิตยสถานก็บัญญัติศัพท์ที่ไม่ถูกต้องเอาไว้ ทำให้ภาษาเกิดความบกพร่องเรื่องความหมาย และใช้กันผิด ๆ ตลอดไป ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

ข้อตกลงประเภทนี้เช่น คำว่า “ห้วงเวลา” ซึ่งแต่ไหนแต่ไรมา ถ้าเป็นเวลา ใช้ “ช่วง” ถ้าเป็นเนื้อที่ใช้ “ห้วง” เช่น ห้วงมหรณพ ห้วงอวกาศ ช่วงเช้า ช่วงเย็น ช่วง 10 - 11 นาฬิกา เป็นต้น แต่เมื่อนายพลบางคนใช้คำว่า “ห้วงเวลา” คำนี้ก็ดูเหมือนจะกลายเป็นศัพท์ที่ใช้ในวงการทหารไปโดยปริยาย ทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้ ใช้คำว่า “ช่วงเวลา” ก็ไม่เห็นว่าการที่จะอ่อนแอตรงไหน ข้อตกลงชนิดนี้น่าจะถือว่าเป็น “การข่มขืนภาษา” มากกว่า แล้วในที่สุดราชบัณฑิตยสถานก็คงเก็บไว้ในพจนานุกรมเหมือนอีกหลาย ๆ คำ ที่เก็บมา พอให้รู้สึกว่าเป็นพจนานุกรมที่ทันสมัย เรียกว่า ถูกข่มขืนแล้วก็จัดการให้ถูกต้องเสียเลยนั่นแหละ

(ข่มขืนภาษา : 3 - 4)

เก็บเกี่ยว นักวิชาการเกษตร ใช้คำนี้กับพืชทุกชนิด สมัยก่อนเราใช้ในกรณีพุดรวม ๆ เช่น เก็บเกี่ยวพืชมงคล เพราะบางอย่างก็เก็บ บางอย่างก็เกี่ยว จึงพุดรวม ๆ ว่าเก็บเกี่ยว ถ้ารู้แน่ว่าเป็นพืชชนิดใด เช่น ข้าว ไร่ข้าว เกี่ยว มะม่วง ไร่ข้าว เกี่ยว มะพร้าว แม้จะใช้ตะขอเกี่ยวก็เรียกว่าเก็บ ไม่เรียกเกี่ยว สมัยปัจจุบันนี้ มีการใช้คำว่าเก็บเกี่ยวแปลก ๆ เช่น ใช้กับขิง ต้นหอม เห็ด ถ้าสมัยก่อนจะใช้ว่า ขุดขิง ถอนต้นหอม เก็บเห็ด ตามอาการที่ทำ ถ้าพูดถึงผลผลิต จะใช้คำว่าได้ผล หรือได้ เช่นปีนี้ขุดขิงได้มาก ปีนี้ปลูกขิงได้ผลดี ทำนาได้ข้าวมากกว่าปีก่อน

(ศัพท์เกษตร : 14)

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่เสนอเนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับศัพท์บัญญัติ ผู้วิจัยได้นำเรื่องต่าง ๆ มาวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวกับศัพท์บัญญัติจากเรื่องต่อไปนี้ เช่น

1. เรื่องข่มขืนภาษา
2. เรื่องศัพท์เกษตร
3. เรื่อง “อุษาคเนย์” ศัพท์นี้มีปัญหา
4. เรื่อง โลกาวัดน์
5. คนโบราณบัญญัติศัพท์กันอย่างไร

ฯลฯ

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับศัพท์ที่มีความหมายโดยตรง จากบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ผู้วิจัยจำแนกการพิจารณาได้ 3 ประเด็นหลัก ๆ คือ แนวคิดเกี่ยวกับการทับศัพท์ แนวคิดเกี่ยวกับพจนานุกรม และแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของคำ ดังนี้

1.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการทับศัพท์ คำภาษาต่างประเทศที่นำมาใช้ด้วยกันกับภาษาไทย เช่น ภาษาอังกฤษ การที่จะรักษาความหมายของคำให้ตรงกับของเจ้าของภาษา จะต้องใช้การทับศัพท์ ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้ให้ความเห็นไว้ว่า เราควรปรับปรุงทั้งรูปทั้งเสียงให้เป็นแบบไทยราชบัณฑิตยสถานน่าจะหาทางกำหนดเสียงให้เป็นของไทย อ่านตามตัวหรืออ่านตามเสียง ควรตกลงให้แน่นอน แล้วปฏิบัติให้เหมือนกัน เมื่อมีศัพท์อะไรเข้ามา ก็ใช้วิธีทับศัพท์ทันที เพราะทำได้เร็วกว่าบัญญัติศัพท์ แล้วค่อยบัญญัติศัพท์ตามหลัง ถ้าเรามีเวลาบัญญัติศัพท์อย่างมีคุณภาพ การทับศัพท์ก็จะเลิกใช้ไปเอง ส่วนคำทับศัพท์บางคำที่คนนิยมใช้กันมาก ก็มีมาตรฐาน คือ เขียนและอ่านตรงกัน และมีเสียงแบบไทย ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

ผมยังเห็นว่าเสียงเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้คนไทยรู้สึก ว่า เมื่อทับศัพท์แล้วมีอะไรเป็นไทย ถ้าทับศัพท์แต่รูป ส่วนเสียงยังคงอ่านเป็นเสียงฝรั่งอยู่ ก็ต้องรู้สึกว่าเป็นฝรั่ง ราชบัณฑิตยสถานน่าจะต้องการทางกำหนดเสียงอ่านให้เป็นแบบไทย ๆ เช่นเดียวกับที่ญี่ปุ่นได้ทำอยู่ กองศึกษาวิธีญี่ปุ่นดูบ้างก็คงจะได้ ถ้าคิดกลองใช้ ถ้าตรงไหนไม่ดีก็หาทางแก้ไขดีกว่าปล่อยไว้อย่างนี้ อย่างฮาร์ดแวร์ จะให้อ่าน “ฮาดแว” หรือ “ฮาดแว” ก็เลือกเอาเสียงคำหนึ่ง คือ จะอ่านตามตัวหรืออ่านตามเสียงที่นิยมก็ได้ แต่อย่าให้ลักลั่น

เมื่อเรากำหนดเกณฑ์ได้ทั้งรูปและเสียง และเราให้ความสำคัญแก่การทับศัพท์ และการบัญญัติศัพท์เท่า ๆ กันแล้ว คราวนี้เมื่อมีศัพท์อะไรเข้ามา เราก็ทับศัพท์เสียทันทีเพราะทำได้เร็วกว่าการบัญญัติศัพท์ เราจะได้หนังสือศัพท์เรื่องนั้น ๆ เร็วทันกับวิชา ทำอย่างนี้เสียชั้นหนึ่งก่อน แล้วจึงค่อยบัญญัติศัพท์ ถ้าศัพท์บัญญัติคำไทยดี ก็จะคิดตลาด แล้วคำทับศัพท์ของคำนั้นก็จะเลิกใช้กันไปเอง

ส่วนคำทับศัพท์ที่คิดตลาดก็จะมีมาตรฐาน คือ เขียนและอ่านตรงกัน และมีเสียงไทย ๆ ตั้งแต่ต้น

(ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ (อีกครั้งหนึ่ง) : 318 - 319)

บทความของปรีชา ช้างขวัญยืน ที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการทับศัพท์ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเรื่องต่าง ๆ ในบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน มาวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการทับศัพท์จากเรื่องต่อไปนี้

1. เรื่อง ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ (อีกครั้งหนึ่ง)
2. มองการทับศัพท์ในแง่ดี
3. เรื่องชื่อนี้ เรื่องมีปัญหา

1.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพจนานุกรม ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับพจนานุกรมไว้ว่า คำแต่ละคำจะต้องมีการพัฒนาไปเรื่อย ๆ และต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม จนในที่สุดก็ได้บัญญัติคำลงในพจนานุกรม กล่าวคือ เมื่อมีภาษาหรือคำเป็นเวลานาน เพื่อรักษามาตรฐาน จึงเกิดพจนานุกรมขึ้น และมาตรฐานเบื้องต้น เกิดจากการลงใช้ เมื่อมีการยอมรับ ก็กลายเป็นมาตรฐานตายตัว ถ้ามีคำที่ใช้ผิดไปจากพจนานุกรมแล้วเป็นที่ยอมรับกันมาก และติดอยู่ในภาษานาน พจนานุกรมต้องยอมรับ แล้วเก็บเข้าเป็นอีกความหมายหนึ่งในพจนานุกรมได้ เนื่องจากพจนานุกรมต้องมาทีหลังภาษานั้นเอง ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

พจนานุกรมเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่คนเราใช้เป็นเครื่องตัดสินว่า คำใดใครใช้ถูก ใครใช้ผิด ราวกับว่า ผู้ทำพจนานุกรมเป็นผู้กำหนดความหมายขึ้น และมีอำนาจที่จะบอกว่าใครใช้ผิด ไปจากพจนานุกรมถือว่าผิด ความถูกต้องเช่นนี้ แม้ยึดถือกันอยู่แต่ก็ มาทีหลัง ภาษาอีก เช่นกัน เพราะคำที่พจนานุกรมรวบรวมมาและกำหนดความหมายนั้น อาศัยความหมาย ตามที่เคยใช้กันมาจริง ๆ ในภาษา บางคำใช้กันถึงสี่ห้าความหมาย คนทำพจนานุกรมก็ต้องพิจารณาจากข้อความต่าง ๆ จำนวนมาก แล้วจึงกำหนดว่าคำนั้นใช้ในความหมายใด ได้บ้าง หลังจากนั้นถ้าใครใช้ผิดไปจากความหมายที่กำหนดก็ถือว่าผิด นั่นคือเมื่อมี พจนานุกรมเกิดขึ้น มาตรฐานซึ่งเกิดจากการลองใช้และยอมรับกันโดยธรรมดาก็ได้เปลี่ยน เป็นมาตรฐานที่ตายตัวชัดเจน แต่ถ้าคำใดใช้ผิดจากพจนานุกรมแล้วเป็นที่ยอมรับกันมาก ๆ และติดอยู่ในภาษานาน พจนานุกรมก็ยอมรับและเก็บเข้าเป็นอีกความหมายหนึ่งใน พจนานุกรมได้ ซึ่งเท่ากับพจนานุกรมยังตามภาษาอยู่เช่นเดิม

(มันมาทีหลัง : 56 - 57)

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับพจนานุกรม ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก เรื่องต่าง ๆ ในบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน มาวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับพจนานุกรม ได้แก่ เรื่องต่อไปนี้ คือ

1. เรื่อง ข่มขืนภาษา
2. เรื่อง มันมาทีหลัง
3. เรื่อง ครูจะสอนอ่านไม่ได้
4. เรื่อง เครื่องมือเรียนภาษา
5. เรื่อง ภาษามีไปยาลใหญ่

1.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของคำ ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้แสดงแนวคิดแยกได้เป็น 2 เรื่อง คือ ส่วนที่ดีอยู่แล้ว และส่วนที่มีปัญหา

ความหมายของคำในส่วนที่ดีอยู่แล้ว ก็แสดงแนวคิดให้เหตุผลสนับสนุนความหมาย ของคำเหล่านั้นได้เป็นอย่างดี เพื่อเสริมสร้างความรู้ให้กับผู้อ่านมากขึ้น เช่น เกี่ยวกับเรื่องประวัติ ของคำหลาย ๆ คำที่กล่าวไว้ในบทความ โดยเฉพาะคำว่า “แปดริ้ว” ได้ให้ความคิดเห็นสนับสนุน ไว้ว่า “แปดริ้ว” ที่ตั้งอยู่เหนือบางปะกงในทางตันแม่น้ำบางปะกง เป็นที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่ การทำนา เมื่อช่วงที่หมดหน้านา คนก็ยัดอาชีพอัปปลาซ่นมาตากแห้งและนำไปขาย ถ้าเป็นปลา

ช่อนที่เอามาจากแปดริ้ว เขาจะรู้ได้ทันที เพราะเขาสามารถนับการทำปลาเป็นริ้วได้ ถ้าส่วนมาก ปลาช่อน 1 ตัว มีแปดริ้ว พอเหมาะกับตัวปลา ปลาพวกนั้นต้องมาจากแปดริ้ว เป็นลักษณะปลาตัวโตมาก คนนิยมซื้อ เลขที่นั่นก็ได้ชื่อว่า “แปดริ้ว” เป็นต้น ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

เมื่อพูดถึงคำว่า “ริ้ว” ผมนึกถึงคำอีกคำหนึ่ง ซึ่งคงคุ้นหูกันอยู่ คือคำว่า “แปดริ้ว” เมื่อเด็กผมอยู่บางปะกง ได้ยินคนพูดถึง แปดริ้ว อยู่เสมอ แต่ไม่รู้ความหมายของคำนี้ แปดริ้วนั้นอยู่เหนือบางปะกงขึ้นไปทางคันน้ำ ของแม่น้ำบางปะกง เป็นบริเวณที่มีการทำนามากกว่า บางปะกงที่อยู่ใกล้ปากน้ำ และมีน้ำเค็มถึงปีละหกเดือน จะต้องซื้อน้ำจืดมาใช้ แแถวแปดริ้วสมัยก่อน คงจะมีปลามาก ชาวนาสมัยก่อน เมื่อหมดหนานา เกี่ยวข้าวใส่ยุ้งแล้ว ก็หาปลาช่อนมาทำปลาแห้งเก็บไว้กิน

(ริ้ว : 337)

ความหมายของคำในส่วนที่ยังเป็นปัญหา เนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ กัน เช่น ความหมายของคำค่อย ๆ กว้างออกไป : ความหมายของคำค่อย ๆ แคบลงมา ความหมายของคำผิดไปจากความเป็นจริง เพราะคนที้นำมาใช้ไม่รู้จริง ความหมายที่เปลี่ยนไปจากเดิมตามกระแสสังคม ฯลฯ ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้แสดงแนวคิดถึงสาเหตุของปัญหาและผลของปัญหา จนทำให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน และไม่ถูกต้องเท่าที่ควร พร้อมทั้งเสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาเหล่านั้น เช่น ในเรื่องความหมายของคำที่ค่อย ๆ กว้างขึ้นตามกระแสสังคม จนหาขอบเขตที่แน่นอนไม่ได้ ดังตัวอย่าง ในคำว่า “วิจารณ์วรรณกรรม” ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้ให้ความเห็นไว้ว่า นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการให้คำนิยามศัพท์ ควรหาข้อยุติโดยการตั้งเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อจะได้เป็นแนวทางชี้ถูกหรือผิดได้ ไม่ควรปล่อยให้ต่างคนต่างคิด เหมือนที่กระทำอยู่ เป็นต้น ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

ผมเห็นว่า ถ้านักวิจารณ์เองยังเถียงกันอยู่ว่า อะไรคือการวิจารณ์วรรณกรรมแท้ไหน คือการวิจารณ์วรรณกรรม จนถึงขั้นต้องวิจารณ์ การวิจารณ์ หรือวิจารณ์ นักวิจารณ์กันเอง เช่นนี้ ผู้อ่านจะหาเกณฑ์ที่ไหนมาเลือกกว่าควรอ่านงานวิจารณ์ของสำนักไหน ทั้งยังเกิดความกลัวว่า ที่ยกย่องคนโน้นคนนี้เป็นนักวิจารณ์ชั้นยอดนั้น จะกลายเป็นการที่เขายกย่องพวกเดียวกันเองหรือไม่ เราคนอ่านนอกจากเกิดความงงมาแต่ต้นแล้ว ยังเกิดความกลัวจะตกเป็นสาวกของสำนักอิทธิพลทางความคิดอีกด้วย

(วิจารณ์วรรณกรรม : ความงงของชาวบ้าน : 288)

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของคำ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเรื่องต่าง ๆ ของบทความ มาวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของคำจากเรื่องต่อไปนี้

1. เรื่อง ริ้ว
2. เรื่อง วิจารณ์วรรณกรรม : ความงงของชาวบ้าน
3. เรื่อง ไหว้ครูภาษาไทย
4. เรื่อง วัฒนธรรมร้อนวัฒนธรรมหนาว
5. เรื่อง เอกลักษณ์ของภาษาไทย
6. เรื่อง การกระจายอำนาจ : สมองฟาด ??
7. เรื่อง โปสตัน้ำ
8. เรื่อง บุญคุณแบบไทย

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับศัพท์ที่มีความหมายโดยนัย (ความหมายแฝง)

จากบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ผู้วิจัยได้จำแนกมาวิเคราะห์ได้ 3 ประเด็นหลัก คือ แนวคิดเกี่ยวกับความหมายโดยนัยทางบวก และแนวคิดเกี่ยวกับความหมายโดยนัยทางลบ

1.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “ความหมายโดยนัยของคำ” ได้กล่าวไว้ว่า ความหมายโดยนัย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความหมายแฝง คำนี้ บัญญัติมาจากคำว่า Potential ถ้าเป็นคำนาม ก็จะเป็น Potentiality บ้างก็แปลว่า ศักยภาพ หรือบางคนแปลว่า สมรรถภาพ โดยนำความหมายของคำในวิชาฟิสิกส์ เรื่องพลังงานศักย์ และพลังงานจลน์ มาเปรียบเทียบ เพื่ออธิบายความหมายแฝง ที่แปลจากภาษาอังกฤษว่า ศักยภาพ ดังนั้นความหมายแฝง กับศักยภาพ น่าจะเป็นความหมายเดียวกัน ในวิชาฟิสิกส์ พลังงานศักย์ คือพลังงานที่อัดอยู่ในตัวมัน เหมือนน้ำที่ยังไม่ไหลออกจากเขื่อน พลังงานหรือความแรงก็ไม่ปรากฏ ต่อเมื่อปล่อยให้ผ่านท่อ จึงแสดงพลังนั้น เช่น หมุนกังหันน้ำ พลังงานจลน์ แปลว่า พลังที่เคลื่อนไหว ศักยะ ในความหมายดังกล่าวน่าจะเรียกว่า ความหมายแฝงได้ เช่น คำว่า กลืนน้ำลายตัวเอง เมื่อใช้ในกรณีต่างกันจะมีความหมายเฉพาะต่างกัน แต่คงมีความหมายกลาง เช่น เป็นเรื่องเกี่ยวกับคำพูด หรือคำสัญญา เป็นต้น ความหมายกลาง ๆ นี้ไม่ชัดเจน แต่ก็แตกต่างจากคำอื่น เช่น รักษาสัตย์ ขีดหลักการ รักษาสัญญา เป็นต้น ความหมายศักยะ ก็คือ ความหมายที่อยู่ในคำที่ยังไม่ได้นำไปใช้ในประโยค หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อนำคำไปใช้ในข้อความ หรือสถานการณ์ ก็บอกได้ว่า ในกรณีนั้น คำนั้น ใช้ในความหมายใด ดังนั้นเราสามารถรู้ได้ว่า คำมีความหมายตั้งแต่ยังไม่ใช้ แต่เป็นความหมายกลาง ๆ จะรู้ความหมายแน่นอนก็ต่อเมื่อ ใช้คำนั้นในข้อความหรือประโยคแล้ว เพราะคำแต่ละคำมีศักยะอยู่ก่อนแล้ว เมื่อนำมาใช้ความหมายจะออกมาเด่นชัด ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

คำก็เช่นกัน อาจจะมีมีความหมายได้หลายอย่าง คือ ใช้ในข้อความหนึ่ง ก็มีความหมายอย่างหนึ่ง ซึ่งต่างกับเมื่อใช้ในข้อความอื่น ดังนั้นเมื่อยังไม่ได้ใช้ในข้อความ แม้จะกำหนดรายการความหมายตามที่เคยใช้กันมาจริง ๆ ก็บอกไม่ได้ว่า คำนั้นในขณะที่ยังไม่ได้ใช้มี

ความหมายใดแน่ บอกได้แค่เพียงว่าเป็นไปได้ทุกความหมาย แต่ขณะนั้นความหมายเป็น
 สักยะ เมื่อนำไปใช้ในข้อความหรือสถานการณ์ก็บอกได้ว่าในกรณีนั้น คำนั้นใช้ในความ
 หมายใด

ดังนั้นเมื่อเราพูดว่า คำมีความหมายดังแต่ยังไม่ได้ใช้ก็ผิด ถ้าคิดว่าคุณความหมายแน่นอน
 เมื่อใช้คำนั้นในข้อความหรือประโยคแล้ว แต่ถ้าคำไม่มีความหมายอยู่ก่อนการใช้ จะรู้ได้
 อย่างไรว่าจะเลือกคำใดมาใช้ และจะทราบได้อย่างไรว่าในกรณีนั้นต้องใช้คำนั้น แต่ถ้าเรา
 ถือว่าความหมายสักยะมีอยู่ เมื่อใช้ในข้อความ ความหมายที่เห็นได้ชัดในกรณีนั้น ๆ ก็คือ
 การที่ความหมายสักยะเปลี่ยนเป็นความหมายจริง หรือความหมายเฉพาะกรณี แต่ตัวความ
 หมายสักยะเองก็มาจากการกำหนดและการนำคำไปใช้ มิใช่ว่ามีมาก่อนมนุษย์ใช้ภาษา จึง
 อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ เช่น คำว่าการเมือง เมื่อทำอะไรสกปรกกันมาก ๆ เข้า ความหมาย
 สักยะของการเมืองอาจจะประกอบด้วยเรื่องสกปรกต่าง ๆ เช่น พรรคพวก หักหลัง อ้าง
 ประโยชน์ประชาชน หน้าไหว้หลังหลอก ฯลฯ

(ความหมายสักยะ : 459 - 460)

1.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับความหมายโดยนัยทางบวก ได้กล่าวไว้ว่า ความหมายโดยนัย
 (ความหมายแฝง) ทางบวก เป็นความหมายแฝงในความรู้สึก และความหมายแฝงในเชิงเปรียบเทียบ
 ในทางกลาง ๆ คล้ายกับความหมายสักยะ ในประโยคหรือข้อความ เป็นการใช้อย้อคำเพื่อรักษา
 น้ำใจ ถึงแม้การกระทำนั้นมีการผิดพลาดเกิดขึ้น หรือแม้การกระทำที่ถูกต้องที่สุด เป็นลักษณะเด่น
 ก็ไม่ใช่ถ้อยคำโอ้อวด จะใช้ถ้อยคำเป็นความหมายแฝงในความรู้สึก และความหมายแฝงในเชิง
 เปรียบเทียบ แบบกลาง ๆ เท่านั้น ความหมายที่ออกมาจะไม่ค่อยชัดเจน แต่ถ้ามีการตรวจสอบ
 หรือตีความ จะเห็นความจริงอย่างชัดเจนในภายหลัง จากถ้อยคำที่พูดกลาง ๆ เหมาะที่จะพูดท่าม
 กลางคนจำนวนมาก ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

ภาษาที่รัฐบาลดูเหมือนจะชอบใช้มากที่สุดก็คือ ภาษาปกป้องตนเอง เรื่องที่จะให้
 สารภาพว่า ข้อเสียหลายอย่าง เป็นเพราะความบกพร่องของดนน้นอย่าหวังเลย แม้กระทั่ง
 ราคาสินค้าที่สูงขึ้น เช่น ถ้วยเดียวที่ขึ้นราคาจาก 8 บาท เป็น 10 บาท และเป็น 12 บาท
 ภายในเวลาสองปี ก็มักอ้างว่า ไม่เกี่ยวกับสิ่งที่รัฐบาลทำ เช่น การขึ้นเงินเดือนหรือการ
 ปรับปรุงภาษี เป็นการขึ้นตามวาระซึ่งแปลว่า “ควรเป็น” หรือ “เห็นด้วย” นั่นเอง เพราะ
 เมื่อเห็นว่าควรเป็นเช่นนั้นแล้วก็ไม่ผิด ไม่ต้องแก้ไข เพราะไม่ใช่ปัญหา หรือไม่ก็ใช้คำว่า
 ของแพงตามฤดูกาล ค่อยไปราคาจะลดลงเอง แตรอไปเถิดวันนั้นไม่มีหรอก “แต่ไม่เป็นไร”
 รัฐมนตรีท่านคิดในใจ “อีกไม่กี่วันอ้าวก็ออกแล้ว หรือไม่ก็คงมีใครปฏิบัติได้อ้อออก” ความ
 รับผิดชอบก็หมดลงแต่เพียงนั้น ด้วยวิธีนี้เราจึงเห็นและรู้สึกได้เนื่อง ๆ ว่า รัฐบาลไม่รับรู้

ผู้หญิงไทยแท้นั้นหวงตัว แต่งกายปกปิด ผู้ชายที่จ้องผู้หญิงนาน ๆ ถือว่าเสียมารยาท ยิ่งจ้องในที่สงวนยิ่งเสียมารยาทมาก การถูกเนื้อต้องตัวนั้นเป็นการล่วงเกิน การพูดจาในเรื่องเกี่ยวกับอวัยวะต่าง ๆ ของผู้หญิงถือเป็นการละลาบละล้วง ดังนั้น คำชมว่า สวย ขาว เนียน จึงอาจจะถูกเจ้าตัวผู้ที่ได้รับคำชมนั้นตีความเอาว่าเป็นการจ้องมองสำรวจผิวพรรณ ซึ่งย่อมจะแฝงความปรารถนาทางเพศไว้ด้วย ก็เรื่องความปรารถนาทางเพศนั้น ชาวไทย ถือว่าควรเก็บงำไว้ไม่แสดงออกในที่สาธารณะ พูดกันส่วนตัวก็ยังคงมีระดับมากน้อยตามความใกล้ชิดสนิทสนม หากไปพูดในที่สาธารณะแทนที่จะเป็นการชมจะกลับกลายเป็นการประจาน นับเป็นการพูดไม่ถูกกาลเทศะ เป็นการดูหมิ่นกันอย่างร้ายแรง ผู้ชายที่พูดจาทะโลมหญิงสาวในที่สาธารณะอาจจะถูกญาติของหญิงนั้นทำร้ายเอาได้ เพราะการดูหมิ่นหญิงเป็นการดูหมิ่นตระกูลของหญิงนั้นด้วย เพราะเขาเป็น “ลูกมีพ่อมีแม่” ใครจะทำอะไรตามใจไม่ได้

(ชมอย่างซื่อๆ คำอย่างผู้ดี : 273 - 274)

ในสมัยรัฐบาล รสช. นี้ แม้ว่าจะมีความคิดที่แตกต่างกันเกิดขึ้นหลายเรื่อง เช่น เรื่องรัฐธรรมนูญ เรื่องในวงการตุลาการ เป็นต้น แต่ก็มีความร่วมมือกันอยู่อย่างหนึ่งซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อน คือ การร่วมมือกันแก้ปัญหาการจราจร โดยอาศัยสื่อวิทยุ ผู้ใช้รถในกรุงเทพฯ และเขตปริมณฑล ส่วนมากรู้จักและพอใจรายการนี้

วิทยุกระจายเสียง วิทยุมือถือ โทรทัศน์ติครด และโทรทัศน์สาธารณะ เป็นสื่อที่สำคัญในรายการนี้ ในฐานะที่เป็นครูสอนภาษาไทย ผมรู้สึกเข้าใจขึ้นมากเมื่อได้เห็นการสื่อสารภาษา โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ดังกล่าวของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็น ไปอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานของการสื่อสารด้วยภาษาพูดที่สุภาพและภาษาถึงทางการ

คุณภาพข้อแรกคือ คุณภาพของผู้ประกาศ ฝ่ายผู้จัดรายการนี้เข้าใจการสื่อสารด้วยวิทยุกระจายเสียงเป็นอย่างดี โดยการตัดผู้ประกาศที่มีเสียงและน้ำเสียงน่าฟัง

ความนิยมเสียงและบุคลิกภาพของผู้ประกาศในรายการนี้มีมากจนถึงกับเกิดปัญหาทางภาษาขึ้น กล่าวคือ ผู้ประกาศท่านหนึ่งพูดคิดว่า “แล้วก็” ผู้ฟังท่านหนึ่งได้โทรศัพท์มาบอกให้แก้ไข หลังจากนั้นก็มีผู้ฟังอีกหลายท่านโทรศัพท์บอกว่า “ดีแล้วให้พูดต่อไป” กรณีนี้เป็นตัวอย่างที่แสดงความไม่เข้าใจธรรมชาติของภาษาของทั้งสองฝ่าย ที่จริงฝ่ายผู้ที่ฟังดังซึ่งไม่อยากให้พูดคำว่า “แล้วก็” บ่อย ๆ นั้น ก็คงไม่ได้เห็นว่าเป็นความผิดร้ายแรง แต่เห็นว่าผู้ประกาศควรจะต้องใช้ภาษาให้ดี ซึ่งผู้ประกาศเองก็เข้าใจและรับว่าจะแก้ไข ผมเชื่อว่าผู้ประกาศท่านนั้นไม่ได้เสียใจอะไรกับข้อท้วงติง เพราะตามปกติคนแทบทุกคนมักจะคิดคำพูดบางคำ เช่น บางคนคิดว่า “หมายความว่า” “ไม่ใช่” เมื่อพูดภาษาอังกฤษอาจคิดว่า “you know” “O.K.” ในการพูดจាកันตามปกติก็ไม่ถือว่าบกพร่อง แต่ผู้ฟัง

อาจรำคาญบ้าง แต่ถ้าเป็นการพูดต่อสาธารณชน การอภิปรายอย่างเป็นทางการก็นับว่าเป็นข้อบกพร่อง เพราะคำที่พูดซ้ำ ๆ นี้ไม่ได้ให้ความหมายอะไรใหม่ การที่ผู้ประกาศท่านนั้นรับจะแก้ไขจึงเป็นการแสดงความเข้าใจและความรับผิดชอบอย่างดีที่สุดแล้ว ส่วนผู้ที่ฟังคงมา ก็คงจะเข้าใจหรือควรจะเข้าใจว่า ภาษาที่ใช้ในรายการนี้เป็นภาษาแบบกันเอง ข้อบกพร่องนี้ไม่ใช่เรื่องใหญ่ ที่ฟังคงมา ก็ด้วยความรักความปรารถนาดี

(สื่อภาษา กับ จ.ส. 100 : 197 - 198)

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่เสนอในเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับความหมายโดยนัย ผู้วิจัยได้นำเรื่องจากบทความมาวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมายโดยนัย จากเรื่องต่อไปนี้

1. เรื่อง แพทย์จะเสียเพราะภาษา
2. เรื่อง เมื่อหลวงตาคิดเครื่องชูกำลัง
3. เรื่อง เจตนาแฝง
4. เรื่อง ใช้ภาษาอย่าลืมวัฒนธรรมไทย
5. เรื่อง สื่อภาษา กับ จ.ส. 100
6. เรื่อง ลืมเรื่องภาษาจึงเกิดปัญหาภาษา
7. เรื่อง ชมอย่างซื่อๆ คำอย่างผู้ดี
8. เรื่อง ความหมายสักยะ

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับความหมายในระดับของภาษา จากบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ผู้วิจัยได้จำแนกมาวิเคราะห์ใน 3 ประเด็นหลัก คือ แนวคิดในการอนุรักษ์ ระดับภาษา แนวคิดในการพัฒนาระดับภาษา และแนวคิดในการที่ถูกทำลายระดับภาษา

1.4.1 แนวคิดในการอนุรักษ์ระดับภาษา จากบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้แสดงแนวคิดไว้ว่า คำที่คนสมัยก่อน เคยตกลงไว้ว่า คำนั้นเป็นภาษาที่ถูกต้องดีงาม เราไม่ควรจะสร้างคำขึ้นมาใหม่ ในความหมายเดิม เพื่อยกระดับของคำให้สูงขึ้น จะทำให้คำเก่ามีระดับต่ำลง ในฐานะคำเก่าไม่ได้สร้างปัญหาอะไรทางภาษา มีแต่จะให้ประโยชน์ทางภาษา คือเมื่อสื่อความหมายแล้วมีความชัดเจนเหมือนเดิม ไม่ต้องอาศัยการขยายความจึงจะเข้าใจ การสร้างคำขึ้นมาใหม่หลายคำในความหมายเดิมจะวุ่นวายในการแปลความหมาย เมื่อนำมาใช้ก็จะสับสน เช่นคำว่า คน เป็นคัน ดังนั้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางด้านภาษา เมื่อเห็นคำเก่าคืออยู่แล้วก็ควรอนุรักษ์เอาไว้ อย่างถูกวิธี โดยเฉพาะเรื่องการใช้ให้เป็น ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

ในสมัยที่การทำมาหากินค่อนข้างฝืดเคืองนี้ เราได้รับการยกฐานะเป็น “ท่าน” เสียบ้าง ก็คงพอช่วยคลายเครียดได้ เจ้าหน้าที่โทรศัพท์สมัยก่อนยกย่องเรายู่ว่า “คุณผู้ชม” สมัยนี้ก็ยกย่องเราสูงขึ้นไปอีกเป็น “ท่านผู้ชม” ผู้อำนวยการองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ เมื่อพูดถึงพวกเรา ก็เรียก “ท่านผู้โดยสาร” เพราะถ้าเรียกผู้โดยสารเฉยๆ ฟังดูเหมือนขออาศัยขึ้นรถฟรีๆ เดิมคำว่า “ท่าน” เข้าข้างหน้าก็ดูโก้หน่อย ทั้งๆ ที่พนักงานขับรถและพนักงานเก็บค่าโดยสารก็ยังปฏิบัติต่อเราอย่างผู้ขออาศัยเหมือนเดิม นี่เป็นความสุขเล็กๆ น้อยๆ ของคนกรุงเทพฯ

ในวงการทหาร ผมได้ขึ้นเรียกนายทหารสัญญาบัตรด้วยคำลักษณะนามว่า “นาย” ที่แรกก็เข้าใจว่าเพราะเป็นนายทหารจึงเรียก “นาย” เนื่องจากไม่อยากจะใช้ “คน” เพราะไม่ต่างกับพลทหาร คงไม่ใช่ “นาย” ที่เป็นเพศตรงข้ามกับนาง และ นางสาว แต่ถ้าอย่างนั้น ทหารหญิงก็ต้องเรียก “นาย” ด้วย ครั้นนานๆ เข้าก็เรียกรวมๆ เช่น “กำลังพล นาย” ซึ่งรวมหมด ทั้งสัญญาบัตร ชั้นประทวนและพลทหาร “นาย” ในที่นี้จึงมีความหมายเท่ากับคำว่า “คน” ไม่ได้หมายถึงเฉพาะทหารสัญญาบัตรเท่านั้น แต่ “คน” นั้นหมายถึงผู้หญิงก็ได้ผู้ชายก็ได้ ส่วน “นาย” ใช้ได้เฉพาะผู้ชายเท่านั้น ทหารหญิงที่แต่งงานแล้ว และยังมีได้แต่งงานจะเรียกว่าอะไรดี จะใช้คำว่า “นาย” ก็จะเป็นผู้ชาย ครั้นจะใช้ นาง นางสาว ก็ดูอ่อนแอพิกลอยู่ เมื่อก่อนนี้ใช้ลักษณะนาม “คน” ก็สะดวก แต่คนเราช่างคิดและเบื่อง่าย จึงพยายามคิดอะไรที่เป็นปัญหาขึ้นใช้จะได้ไม่สะดวก และได้ใช้ความคิดให้สมกับความช่างคิดของคน

(ไม่อยากเป็นคน : 6 - 7)

การที่นักการเมืองอยากจะเป็นท่านนั้น ไม่ใช่เรื่องเสียหาย ในเมื่อเราก็มักเรียกคนอาชีพอื่นๆ ว่า ท่าน กันมามาก เช่น ท่านอาจารย์ ท่านผู้กำกับ ท่านผู้บัญชาการทหารสูงสุด ท่านสารวัตร จนถึง ท่านกำนัน และคำลักษณะนามในปัจจุบันก็เปลี่ยนจาก คน มาเป็น ท่าน ยังเป็นคนเหมือนเดิม เราก็อาจจะยกนักการเมืองเป็นพวกพิเศษ ให้ใช้คำนำหน้าชื่อว่า ท่าน ให้สูงส่งผิมนุษย์มาได้เช่นกัน ข้อสำคัญขอให้ท่านมีคุณธรรมสูงส่งสมเป็น “ท่าน” เสียบ้าง อย่าให้มีแต่พวก ท่าน ที่ใช้คำนี้เรียกขานกันเอง ส่วนประชาชนเขาเรียกท่านเป็นอย่างอื่นท่านนั้นก็เห็นจะพอ

(กระเบื้องอยากเฟื่องฟูลอย : 251 - 252)

1.4.2 แนวคิดในการพัฒนาระดับภาษา จากบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน เสนอแนวคิดไว้ว่า คำที่พจนานุกรมบัญญัติเอาไว้ เป็นคำมาตรฐานของแต่ละสมัย กว่าคำแต่ละคำจะเข้ามาตรฐานได้ คำนั้นจะต้องเป็นที่ยอมรับจากคนจำนวนน้อย และก็มากขึ้นเรื่อย จนกลายเป็นคำที่

คนจำนวนมากนิยมพูดจาสื่อสารมีความหมายตรงกัน คำนั้นจึงถูกบัญญัติลงในพจนานุกรม กลายเป็นคำมาตรฐาน ที่สอดคล้องกับสมัยนั้น เช่น สมัยนี้ภาษาพัฒนามาถึงคำว่า คุณ ผม เธอ ฉัน เป็นคำที่สุภาพดีงาม ซึ่งมาจากคำมาตรฐานสมัยก่อนว่า ไ้อ์ อี มึง ญ ซึ่งเคยเป็นคำสุภาพดีงามในสมัยก่อน แต่มาในปัจจุบันนี้กลายเป็นคำระดับต่ำ ระดับของคนในสังคม ทำให้เกิดระดับของถ้อยคำขึ้นในภาษาควบคู่กันไป เช่นคำราชาศัพท์และภาษาราชการ เริ่มใช้คำมาจากการบอกกล่าวจดจำกันมาจนพัฒนามาถึงขึ้นจัดเป็นหมวดหมู่ในปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่า ระดับของคำ และถ้อยคำสำนวน ซึ่งเกิดขึ้นในภาษา ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดมาจากภายหลัง และพัฒนาไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาในด้านอื่น ๆ ควบคู่ไปกับสังคม ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

นอกจากกริยาอาการที่ใช้ภาษาจะเป็นเครื่องบอกมาตรฐานของแต่ละสมัยแล้ว คำพูดที่ใช้ก็สอดคล้องกันด้วย เช่น เมื่อกำหนดให้ คุณ ผม เธอ ฉัน เป็นคำที่สุภาพดีงาม ไ้อ์ อี มึง ญ ก็กลายเป็นคำต่ำ แม้ว่า มึง ญ จะเคยเป็นคำสูงถึงขนาดพระเจ้าแผ่นดินใช้ในสมัยสุโขทัยก็ตาม คำเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นเครื่องหมายแสดงความสุภาพต่อกัน แม้ในปัจจุบันใครที่ไม่สนิทกับเราถ้าพูดกับเราด้วยคำว่า ไ้อ์ หรือ มึง เราก็คงไม่ชอบ แม้คนพวกที่ต่อต้านผู้ดีก็เกิด ก็คงไม่อยากเป็น “ไ้อ์” เช่นกัน

ระดับในสังคมทำให้เกิดระดับของถ้อยคำขึ้นในภาษาโดยอัตโนมัติ เช่น คำราชาศัพท์ คงจะค่อย ๆ กำหนดขึ้นใช้กันในราชสำนัก โดยไม่ต้องมีตำราราชาศัพท์ แต่พูดกันไปฝึกกันไปจนชิน และถ่ายทอดต่อ ๆ กันไป การจัดหมวดหมู่คำราชาศัพท์มาเกิดขึ้นภายหลัง เพราะเมื่อจะฝึกหัดคนให้เป็นข้าราชการและมีความจำเป็นจะต้องติดต่อกับบุคคลฐานะต่าง ๆ เป็นลายลักษณ์อักษรก็ต้องกำหนดแบบอย่างกลาง ๆ เสีย ราชการสมัยก่อนไม่ได้ติดต่อกับคาบสมุทร แต่ติดต่อกับคนมีฐานะสูงทางสังคมซึ่งดูแลกิจการต่าง ๆ ของประเทศอยู่ แบบภาษาสุภาพและภาษาสูง เช่น ราชาศัพท์ หรือภาษาราชการก็เกิดขึ้น นี่ก็แปลว่าความสุภาพ ความเป็นราชการก็ มาทีหลัง แต่เราก็คงเห็นแล้วว่า เมื่อความจำเป็นที่จะใช้ราชาศัพท์ในสังคมทั่วไปลดลง และ “ราชการ” ไม่สนใจเรื่องฐานะของบุคคลมากเท่ากับสัมฤทธิ์ผลของงาน สิ่งเหล่านี้ก็เปลี่ยนไป เช่น คำขึ้นต้นจดหมายใช้ว่า “เรียน” แล้วตามด้วย “ตำแหน่งหน้าที่” แม้จะมีคำขึ้นต้นที่ต่างกันออกไปเป็น “กราบเรียน” เช่น คำขึ้นต้นที่ใช้นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา หรือประธานศาลฎีกา ก็เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย คือให้เกียรติท่านเหล่านั้นในฐานะที่ดำรงตำแหน่งสูงสุดในการใช้อำนาจอธิปไตย ส่วนตำแหน่งอื่น ๆ แม้ต่างกันด้วยระดับก็ใช้ “เรียน” ตามหลักเหมือนกัน การใช้ถ้อยคำเป็นพิเศษสำหรับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ และพระสงฆ์นั้นก็ด้วยอยู่ในฐานะเป็นที่ยกย่องในสังคมไทย ลักษณะเช่นนี้ย่อมเห็นได้ว่า ระดับของการใช้ถ้อยคำเกิด

ตามสภาพสังคมและเปลี่ยนไปตามสภาพสังคม และคำรณเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำชนิดนี้ก็
เกิดตาม มาทีหลัง อีกต่อหนึ่ง

(มันมาทีหลัง : 58 - 60)

อี อีกคำหนึ่งที่ผมสงสัยมานานแล้วก็คือ อีฉัน ซึ่งก็เชื่อกันว่ามาจาก คิฉัน แต่คำว่า
คิฉันเป็นคำที่โบราณเคยใช้เป็นคำสรรพนามแทนตัวเองของผู้ชาย เช่น เด็กผู้ชายพูดกับ
ผู้หญิงอาจแทนตัวเองว่า คิฉัน ได้ ในสมัยปัจจุบัน คำนี้เป็นคำสรรพนามแทนตัวของผู้หญิง
อีฉัน จะมาเกิดขึ้นในช่วงนี้ เพราะคิดว่าเมื่อเป็นผู้หญิงก็ต้องเป็น อี หรืออย่างไรก็ไม่ทราบ
แต่ถ้าเกิดขึ้นในสมัยที่ถือว่า อี เป็นคำไม่ไพเราะ คือสมัยที่เกิดคำ นางเกร็ง นางเล็ง แทน
อีเกร็ง อีเล็ง ผู้หญิงก็ไม่น่าจะเอาคำว่า อี มาใช้ในคำแทนตัว หรือต่อให้หาข้ออ้างอย่าง
นักภาษาศาสตร์ชอบอ้างว่า คิ เลื่อนมาเป็น อี อี ได้ก็ตาม ถ้าคำใหม่มีความหมายน่าเกลียด
แล้ว ผู้หญิง ก็น่าจะรู้สึกในเรื่องนี้ได้ไว หรือว่าผู้หญิงก็น่าจะใช้มาแต่เดิมว่า อีฉัน โดยที่
อี สมัยโบราณ ยังไม่ถือเป็นคำต่ำ คำหยาบ ครั้นล่วงมา เมื่อเห็นกันว่า อี เป็นคำต่ำ จึง
เปลี่ยนเป็น คิ แล้วกร่อนเสียงเป็น คิ ก็ไม่น่าเป็นไปได้อีก เพราะคำว่า คิฉัน ใช้เป็น
สรรพนามแทนตัวเองของผู้ชายมาแต่โบราณแล้ว ที่ผมตั้งคำถามตั้งข้อสันนิษฐานจนดู
ยอกย้อนไปเช่นนี้ ไม่ใช่ต้องการหาความรู้อย่างเคร่งเครียดอะไร ท่านผู้อ่านก็คงเห็นว่า
เรื่องนี้ไม่สู้จะเป็นสาระหรือบางทีจะคล้ายคนฟังชาน แต่การสันนิษฐานอย่างที่ผมทำนี้
แหละบางทีพวกนักภาษาและนักภาษาศาสตร์ เขาก็เห็นเป็นความรู้สำคัญพยายามหาหลัก
เกณฑ์กันอย่างเอาเป็นเอาตายทีเดียว

คำว่า อี ที่ครั้งหนึ่งไม่ถือเป็นคำหยาบและต่อมาถือเป็นคำหยาบนั้น ในปัจจุบันดูท่า
ว่าจะกลายเป็นคำธรรมดาไปเสียอีกแล้ว เดียวนี้เราอาจได้ยินผู้หญิงวัยรุ่น ซึ่งเป็นนักเรียน
โรงเรียนมีชื่อเรียกขานกันด้วยคำว่า อี อย่างหน้ามอคาเลยในสาธารณะ เช่น ตามศูนย์การค้า
หรือบนรถโดยสารประจำทาง บางทียังแถมคำคำต่อท้ายเข้าไปเป็นอีอะไรต่าง ๆ อีก และ
บางทีเพื่อนผู้ชายของเธอก็เรียกเธอตามนั้นด้วย โดยเธอเหล่านั้นไม่รู้สึกลัวเสียหยาอะไร
ผมเข้าใจว่า พ่อแม่เด็กเหล่านี้คงไม่ได้เห็นคิดเห็นงามตามลูกไปด้วยแน่ ถ้าได้ยินลูกพูดเช่นนี้
คงต้องคิดว่า แต่เมื่อลูกไปพูดกันเองลับหลังก็ไม่รู้จะทำอย่างไร ลูก ๆ เหล่านี้เมื่อเป็น
พ่อแม่ต่อไปก็อาจเห็นการพูด อี เป็นเรื่องธรรมดา พอตีพอร้ายอาจเห็นเป็นคำที่ใช้ในที่
สาธารณะได้อย่างสมัยโบราณก็เป็นได้

(อี - นาง : 212)

1.4.3 แนวคิดเกี่ยวกับการทำลายระดับภาษา จากบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้แสดงแนวคิดไว้ว่า คำที่คนส่วนมากจัดอยู่เป็นคำระดับต่ำ ไม่ควรนำมาพูดในสถานที่เปิดเผย หรือสถานที่สาธารณะ มักใช้พูดกันในที่ส่วนตัว กับคนที่สนิทมาก ๆ เท่านั้น แต่ปัจจุบันนี้ คำระดับต่ำเหล่านั้น คือคำหยาบ คำสองแง่สองง่าม คำคำ ฯลฯ ได้นำมาใช้ในที่เปิดเผย หรือสถานที่สาธารณะ จนกลายเป็นคำทั่ว ๆ ไปในสังคม คือ ใช้ในคำพูดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ คำโฆษณาบางอย่างในโทรทัศน์ คำในละครโทรทัศน์บางเรื่องที่ใช้คำคำรุนแรง คำในหนังสือการ์ตูนบางเรื่อง ฯลฯ สาเหตุที่ได้นำมาใช้จนเป็นที่นิยมนั้น เพราะเขาอ้างว่า ทำให้การสื่อสารได้ชัดเจน เข้าใจง่าย เป็นความจริง เป็นต้น จากข้ออ้างนี้ วัยรุ่นก็นำมาใช้ และในที่สุดก็จะกลายเป็นภาษาที่เคยชิน และอีกไม่นานคำระดับต่ำเหล่านี้ ก็ถูกยกระดับเป็นคำที่คนส่วนมากนิยมพูด หรือเขียนกันทั่ว ๆ ไป เป็นเรื่องธรรมดา และคุณภาพส่วยงามดี อันเนื่องมาจากความเคยชิน เป็นการกระทำที่ทำลายวัฒนธรรมทางระดับภาษา หรือเป็นการทำร้ายวิญญาณของลูกหลานไทยในเรื่องระดับภาษา จนในที่สุด ระดับภาษาของเราแทนที่จะเจริญขึ้น ก็กลายเป็นภาษาที่เสื่อมลง ใช้แต่คำพูดต่ำ ๆ ในสังคม จิตใจของคนก็จะเสื่อมตามกันไปด้วย ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

มลพิษอย่างหนึ่งที่คนไทยต้องเผชิญก็คือ มลพิษทางภาษา ซึ่งปรากฏอยู่ทั่วไปตามที่สาธารณะ มลพิษดังกล่าวมีทั้งประเภทที่ไม่รู้ว่าใครเป็นผู้ทำขึ้น เช่น คำคำ คำหยาบ คำทำทาส ซึ่งบรรดาผู้ที่ชั่วช้าของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เขียนตามที่สาธารณะบ้าง รั้วบ้าน ประตูนบ้านของผู้อื่นบ้าง มลพิษชนิดนี้ควบคุมได้ยาก เพราะผู้ทำมักทำในเวลาที่ไม่มีใครเห็น เราจึงได้แต่เวทนาเจ้าของ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันเหล่านั้นว่ามีเคราะห์กรรม เพราะมีลูกศิษย์ชั่วที่ทำลายชื่อเสียงสถาบัน โดยการเอาไปประจานตามที่สาธารณะเสียเอง ซึ่งนอกจากจะประจานสถาบันแล้ว ยังทำให้บ้านเมืองสกปรกทั่วไปหมด แต่มลพิษประเภทดังกล่าวนี้ ยังไม่ร้ายเท่ามลพิษทางภาษาประเภทที่รู้ตัวผู้ทำ และมีกฎหมายควบคุม แต่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเองถูกมลพิษเสียจนชิน และเห็นเป็นของธรรมดาไม่ได้เอาใจใส่ดูแล มลพิษทางภาษาเหล่านี้มิได้ทำร่างกายอย่างสภาวะแวดล้อมที่เป็นพิษก็จริง แต่ทำร้ายสิ่งที่สำคัญกว่า คือ ทำร้ายวิญญาณของลูกหลานไทย ผู้ใหญ่ซึ่งมีหน้าที่ดูแล แต่ไม่ดูแลก็เท่ากับสมรู้ร่วมคิดทำลายลูกหลานของตนเองด้วย มลพิษชนิดนี้มีมากเพียงไรจะนำมากล่าวเป็นประเภท ๆ ผู้อ่านสามารถติดตามรายละเอียดของแต่ละประเภทได้จากที่สาธารณะ และจากลูกหลานของท่านเอง

(มลพิษทางภาษา : 95 - 96)

ความต้องการสำนวนหรือคำแปลก ๆ ฟังแล้วสะใจหรือได้อารมณ์นั้น บางครั้งก็ทำให้ผู้ใช้ภาษาดองพยายามใช้คำที่รุนแรงขึ้น เช่น หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งพูดถึงการเลือกตั้งของผู้สมัครหญิงคนหนึ่งว่า “ถีบอดีตรัฐมนตรีตกเก้าอี้” คำว่า “ถีบ” ดูรุนแรงกว่า “ผลัก” แต่คำนี้เป็นคำที่หมายถึงกริยาที่คนไทยถือว่าไม่สุภาพและต่ำ

การใช้คำรุนแรงและหยาบนี้ ถ้ามองกันในแง่ที่ว่าผู้เขียนไม่เจตนา แต่เนื่องจากต้องการพาดหัวให้ได้เร็ว ๆ เพราะมีเวลาจำกัด ก็อาจถือว่าเป็นความผิดพลาด แต่ถ้าถือว่าการพาดหัวข่าวนั้นเป็นงานเฉพาะของบางคน และต้องใช้ความคิดเลือกสรรคำ ก็อาจถือว่าเป็นความผิดโดยจงใจ ผู้เขียนอาจจะไม่รู้สึกรู้ว่าการใช้คำเช่นนั้นเป็นความผิดก็ได้ หากคนไม่ได้รู้สึก ว่าคำดังกล่าวเป็นคำต่ำ คำหยาบ และการเขียนเช่นนั้นเป็นการพาดหยาบกรอกหูผู้อ่าน

สมัยนี้หนุ่มสาวทำงานหนังสือพิมพ์กันมาก ถ้าเราไปฟังภาษาของเด็กวันนี้จะได้ยินเขาพูด มึงกู กัน ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย สบถคำต่ออย่างเป็นคำปกติธรรมดา ฉะนั้นเพียงคำว่า “ถีบ” อาจจะรู้สึกว่ารุนแรงหรือหยาบคาย และคำว่า ทะลึ่ง ทะเล้น เลือก ดันผ่า แม่ง เป็นคำที่พูดกันเสียจนเป็นคำสามัญแล้ว

คนที่เคยชินกับคำเช่นนี้ ย่อมจะใช้คำดังกล่าวแม้ในงานเขียนซึ่งเสนอต่อสาธารณชน โดยมิได้เห็นว่าเป็นคำที่ไม่สมควรแต่อย่างใด ผมจึงไม่ค่อยเชื่อว่า ภาษาลักษณะนี้เกิดขึ้น เพราะไม่มีเวลาคิดเลือกสรรคำ แต่เชื่อว่า ถ้าไม่ถึงกับตั้งใจคัดเลือกเอามาใช้ อย่างน้อยก็ใช้ไปเพราะความเคยชินว่าเป็นคำธรรมดาที่จะพูดกับใคร ๆ ก็ได้

บางคนอาจจะคิดเลขไปอีกว่า ภาษาลือสาร คือ ภาษาที่ใช้กับสื่อสมัยใหม่ เป็นภาษาแบบนี้ การใช้ภาษาเรียบ ๆ ธรรมดา ๆ ตรงไปตรงมา เป็นภาษาของคนโบราณที่น่าเบื่อ และเรายังอาจจะใช้ภาษาชนิดนี้ในสื่ออื่น ๆ ด้วย

เมื่อไม่นานมานี้ ผมชมรายการโทรทัศน์รายการหนึ่ง ซึ่งเป็นรายการที่เชิญอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 4 คน เป็นอาจารย์ชาย 3 คน อาจารย์หญิง 1 คน มีผู้ดำเนินรายการเป็นผู้ชาย ตอนหนึ่งผู้ดำเนินรายการต้องการจะให้อาจารย์ทั้ง 4 ตอบปัญหาเดียวกัน ประการหนึ่ง และได้ใช้คำพูดว่า “ต่อไปนี่ผมจะต้อง ข่มขืน อาจารย์ทั้ง 4 ท่าน ให้ตอบปัญหาข้อนี้ให้ได้” ผมฟังแล้วสะอึกเพราะถ้าเกิดการข่มขืนกันจริง ๆ ทางโทรทัศน์ คงจะเกิดโกตาหุลแน่ อาจารย์ผู้ชาย 3 ท่านนั้นฟังแล้วก็สะดุ้ง แต่อาจารย์ผู้หญิงคงรู้สึกอึดอัดมาก อันที่จริงแล้วใช้คำว่า “บังคับ” ก็ถือว่าผิดมรรยาทแล้ว นี่ใช้คำว่า “ข่มขืน” ซึ่งถือว่าเป็นกริยาที่เลวร้ายกว่าเสียอีก ผู้ดำเนินรายการท่านนั้นไม่ใช่วัยรุ่น คงไม่ได้ใช้คำแบบนั้นกับภาษาวัยรุ่น แต่น่าจะเป็นเพราะรู้สึกว่าเป็นภาษาลือมวลชน ต้องใช้คำให้แปลก และอาจจะนึกว่า เมื่อฟังแล้วผู้ฟังอาจจะขบขัน จะได้ไม่รู้สึกรู้ว่ารายการดังกล่าวเครียดมากนัก ท่านอาจมีเหตุผลหรือความรู้สึกอย่างอื่นอีก

(เขาข่มขืนกันทางทีวี : 712 - 713)

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมายในระดับภาษา จากเรื่องต่อไปนี้

1. เรื่อง ไม่อยากเป็นคน
2. เรื่อง ผีในภาษา
3. เรื่อง เราจะได้อะไรถ้าเรียนภาษาไทยแบบโบราณ
4. เรื่อง พุดภาษาเขียน เขียนภาษาพุด
5. เรื่อง มันมาทีหลัง
6. เรื่อง มลพิษทางภาษา
7. เรื่อง แพทย์จะเสียเพราะภาษา
8. เรื่อง ใช้ภาษาย่อลี้มวัฒนธรรมไทย
9. เรื่อง อี - นาง
10. เรื่อง กระเบื้องอยากเฟื่องฟูลอย
11. เรื่อง ชมอย่างซื่อ ค่ำอย่างผู้ดี
12. เรื่อง จาก ข ค ถึง กู มึง
13. เรื่อง ว่าแต่เขาโอเหนาเป็นเอง
14. เรื่อง ผู้ใหญ่เอาอย่างเด็ก
15. เรื่อง เขาจะข่มขืนกันทางทีวี

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษา จากบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ๆ คือ แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาสื่อมวลชน และแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานของภาษา

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาถิ่น จากบทความของ ปรีชา

ช้างขวัญยืน ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การที่เรานำภาษาถิ่นมาใช้ในชีวิตประจำวัน เราต้องศึกษาให้ดีเสียก่อนว่า ความหมายถูกต้องหรือไม่ ถ้านำมาใช้โดยไม่ได้ศึกษาให้ดีเสียก่อน อาจจะทำให้ความหมายผิดไปจากเดิม หรืออาจจะใช้ภาษาไม่ถูกต้อง เป็นการทำลายภาษาถิ่นโดยไม่ได้ตั้งใจ เช่นคำว่า “ชวดลากข้าว” ซึ่งเป็นชื่อคลองอยู่แถวบางพลี ผู้เขียนมีความรู้เกี่ยวกับคำว่า ชวด นั้นแปลว่า คลอง ดังนั้น ชวดลากข้าว ก็คงแปลว่า คลองลากข้าว แต่ต่อมาคนรุ่นหลังไม่เข้าใจความหมายของคำว่า ชวด เลยเติมคลองไว้ข้างหน้าอีก กลายเป็นคลองชวดลากข้าว นี่เป็นการเปลี่ยนแปลงภาษาถิ่นที่เกิดจากการไม่เข้าใจภาษานั้นเอง ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

ศัพท์สันนิษฐานนั้น เราสันนิษฐานตามความรู้ที่เรามีอยู่ แต่เราไม่รู้ว่ศัพท์นั้นเกิดจากภาษาของคนเผ่าหรือกลุ่มที่เราไม่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาของเขาหรือไม่ การสันนิษฐานจากความรู้ที่จำกัดจึงมักจะทำให้เกิดการลากเข้าหาความรู้ที่ตนมีอยู่ เช่น คำว่า ชวดลากเข้า เป็นชื่อคลองอยู่แถว ๆ บางพลีนั่น ผมเคยอ่านข้อสันนิษฐานของคนศึกษาชื่อตำบลหมู่บ้าน แต่ว่าตอนนั้นอ่านผ่าน ๆ จำได้ว่ามีชื่อที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า ชวด อยู่ที่จังหวัดจันทบุรี บังเอิญอ่านแล้วก็ไม่ได้จำว่าผู้เขียนเป็นใคร ท่านผู้นั้นแปล ชวด ว่า “คลอง” ฉะนั้น ชวดลากเข้า ก็คงแปลว่า คลองลากเข้า ซึ่งหมายถึงคลองที่ชาวบ้านใช้เป็นเส้นทางขนข้าว คำว่า ชวด นี้มาจากภาษาใดไม่ปรากฏ แต่ว่าทุกตำบลที่ใช้ชื่อนี้มีคลองอยู่ ครั้นต่อมาคนรุ่นหลังไม่รู้ว่ ชวด แปลว่า คลอง จึงใส่คำว่า คลอง เข้าข้างหน้า เป็น คลองชวดลากเข้า นี่เป็นข้อสันนิษฐานทางหนึ่ง ซึ่งผมไม่รู้ว่ถูกหรือไม่

(ศัพท์สันนิษฐาน : 362)

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่เสนอเนื้อเรื่องเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษา ผู้วิจัยได้นำเรื่องในบทความ 2 เรื่อง มาทำการวิเคราะห์ คือ

1. เรื่อง ศัพท์สันนิษฐาน
2. เรื่อง ปรับ! โทษฐานผิด ร, ล

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาสื่อสารมวลชน จากการที่นักภาษาและบุคคลที่เห็นความสำคัญของภาษา ได้เคยท้วงติงสื่อมวลชนเกี่ยวกับการใช้ภาษาบกพร่องในเรื่องต่าง ๆ ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้ให้ความคิดเห็นว่า การใช้ภาษาของสื่อมวลชนเริ่มพัฒนาขึ้น ตอนนี้สื่อมวลชนส่วนมากก็ยอมรับข้อบกพร่อง และพยายามแก้ไขให้ดีขึ้น เพราะสื่อมวลชนก็มองเห็นความสำคัญทางการใช้ภาษาที่ถูกต้องว่าเป็นสิ่งดีงาม ซึ่งทุกคนต้องช่วยกันแก้ไขให้ดีขึ้น ส่วนเรื่องข้อผิดพลาดที่สื่อมวลชนอ้างสาเหตุว่าเพราะความรีบเร่ง เป็นข้อแก้ตัวมากกว่า ความเป็นจริงคือ สื่อมวลชนขาดความรู้ด้านภาษาในบางเรื่อง ส่วนการใช้ภาษาไม่ถูกต้องในด้านการพาดหัวข่าว ที่ใช้คำย่อ ตัดคำ และใช้ภาษาพูด สาเหตุเพราะเนื้อที่น้อย เรื่องนี้มีเหตุผลที่รับฟังได้เกี่ยวกับเนื้อที่ และต้องโฆษณา โดยใช้ภาษาเหล่านี้เร้าความสนใจ จากการพาดหัวข่าวสั้น ๆ และใช้ภาษาแปลก ๆ ส่วนกิจกรรมรายการก็เป็นส่วนหนึ่งของภาษาด้วย ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้ให้ความคิดเห็นว่า ควรจะกระทำอย่างมีระเบียบ ต้องละเว้นความมั่งง่าย อย่าใช้เสรีภาพปนกับความมั่งง่าย เป็นต้น ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

ข้อบกพร่องซึ่งอ้างว่มาจากสาเหตุ คือความเร่งรีบนั้นเป็นข้อบกพร่องสำคัญประการหนึ่ง ความเร่งรีบเป็นเหตุผลได้หรือไม่ หรือเป็นเพียงข้อแก้ตัว ความเร่งรีบนั้นเป็นเหตุผล

ได้ เพราะคนที่ทำอะไรรับมักจะทำพลาดหรือทำขาดตกบกพร่อง คนเขียนข่าวที่ใช้คำผิดครั้งหนึ่งอาจยกให้ว่า เกิดจากความรีบร้อนในการเขียน แต่ถ้าใช้คำนั้นผิดทุกครั้งต้องถือว่าเกิดจากความไม่รู้ มิใช่ความรีบเร่ง เช่น คราวหนึ่งผู้อ่านข่าวอ่านว่า “เศรษฐกิจปีนี้ฟื้นตัวลงแล้ว” แทนที่จะเป็นฟื้นแล้ว หรือฟื้นขึ้นแล้ว ถ้ามีคำนี้ครั้งเดียวเราอาจคิดว่าผู้ประกาศอ่านผิด หรือผู้เขียนข่าวเขียนผิดเพราะความรีบเร่ง แต่ถ้ามีคำนี้หลายครั้ง แล้วอ่านเช่นนี้ทุกครั้งก็แน่ใจได้ว่า ผู้เขียนข่าวเขียนผิด เพราะความไม่รู้มิใช่ความรีบเร่ง การอ้างความรีบเร่งเป็นเหตุผลจึงอ้างได้อย่างจำกัด จะใช้เป็นเหตุผลสากล หรือเหตุผลสำหรับความผิดทุกกรณีไม่ได้ ข้อที่นักภาษาดึงดูดมวลชนส่วนมากมิใช่ความผิดหรือความบกพร่องที่เกิดจากความไม่รู้มากกว่า เพราะโดยปกติคนที่รู้หรือชินกับคำที่ถูก แม้รีบเร่งก็มักจะไม่ผิด ถ้ารีบส่วนมากก็จะผิดในลักษณะเขียนตก ๆ หล่น ๆ มากกว่า

สาเหตุประการที่สองได้แก่ ความจำเป็นที่จะต้องใช้ผิด ความจำเป็นนี้อาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ภาษาที่ใช้พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์ ต้องใช้ตัวอักษรจำกัดตามเนื้อที่ จึงอาจต้องใช้คำย่อ ตัดคำ คำภาษาพูด สาเหตุข้อนี้อาจแก้ได้บ้าง ถ้าผู้เขียนพาดหัวข่าวเป็นคนภาษาดี แต่ก็คงแก้ได้ไม่ทุกกรณี ความจำเป็นในเรื่องเนื้อที่จำกัดนี้อาจจะยอมให้ได้ในทำนองเดียวกัน ความจำเป็นที่จะต้องใช้ถ้อยคำแปลกใหม่เพื่อจะโฆษณาสินค้าก็คงยอมรับได้บ้าง เพราะโฆษณาต้องเรียกความสนใจผู้รับสาร

ความจำเป็นทางวิชาชีพนั้นแม้จะใช้เป็นเหตุผลที่จะใช้ภาษาผิดจากมาตรฐานได้ แต่ก็คงมีข้อจำกัดทางวิชาชีพนั่นเองด้วย เช่น พาดหัวข่าวที่ใช้คำซึ่งมีความหมายเกินจริง น่าจะต้องถือว่าเป็นการใช้ภาษาไม่ดีทั้งในแง่ภาษาทั่วไปและแง่ภาษาข่าว เพราะข่าวต้องให้ความจริง ความตื่นเต้นของพาดหัวข่าวเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ เช่น แทนที่จะใช้คำพูดว่า “คนร้ายจี้ผู้โดยสารแล้วลงจากรถไฟ” ก็อาจใช้คำกริยาที่มีการเคลื่อนไหวและน่าตื่นเต้น เช่น “คนร้ายจี้ผู้โดยสารแล้วเห่นหนีลงจากรถ” คำกริยา “เห่นหนี” อาจทำให้ดูตื่นเต้นกว่า “ลง” แต่บางกรณี เช่น การพูดถึงการฆ่าตัดเอาลูกออกจากหน้าท้อง เมื่อหนังสือพิมพ์พาดหัวว่า “หาฤกษ์กรีดท้องจรียา” ก็ถือว่าเป็นคำพูดที่ไม่ตรงข้อเท็จจริง และใช้คำที่ทำให้รู้สึกหวาดเสียวเกินกว่าเหตุ ผมเชื่อว่า “ความพอดี” ในภาษาสื่อมวลชนนั้นมีอยู่ และความพอดีนี้ย่อมกำหนดได้ด้วยจรรยาบรรณของสื่อมวลชนเอง

(ภาษาสื่อมวลชนบกพร่องเพราะอะไรแน่ : 648 - 650)

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่เสนอเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาสื่อมวลชน ผู้วิจัยได้นำเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาสื่อมวลชน มาทำการวิเคราะห์จากเรื่องต่อไปนี้

1. เรื่อง ข่มขืนภาษา
2. เรื่อง มลพิษทางภาษา
3. เรื่อง ความมั่งง่ายทางภาษาไทยของนักวิชาการมหาวิทยาลัย
4. เรื่อง ว่าแต่เขาโอเคน่าเป็นเอง
5. เรื่อง ใช้สื่อมวลชนควรเตรียมเรื่องภาษากันบ้าง
6. เรื่อง ผู้หญิงกับพระ
7. เรื่อง ภาษาไทยยุคใหม่
8. เรื่อง หางเสียงกำลังหดหาย
9. เรื่อง ภาษาสื่อมวลชนบกพร่องเพราะอะไรแน่
10. เรื่อง ข้อผิดพลาดทางภาษา ปัญหาอยู่ที่ไหน
11. เรื่อง เขาจะข่มขืนกันทางทีวี

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานของภาษา ในบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานของภาษา จำแนกออกเป็น 3 ประเด็น คือ การเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างมาตรฐานทางภาษา การเปลี่ยนแปลงเพื่อรักษามาตรฐานของภาษา และการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาภาษา

2.3.1 แนวคิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างมาตรฐานทางภาษา ได้แสดงแนวคิดไว้ว่า มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาษาไทย ซึ่งได้แก่ ไวยากรณ์ ตัวอักษร ความสูงต่ำของศัพท์ ถ้อยคำสำนวน พจนานุกรม ฯลฯ ซึ่งกำเนิดขึ้นในภาษา ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดภายหลังภาษา และพัฒนาไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาในด้านอื่น ๆ เราจึงเห็นว่า มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาษาเป็นของยาก สาเหตุเพราะมันเกิดจากการพัฒนาที่ซับซ้อน กว่าจะได้เป็นมาตรฐาน แต่ก็ไม่ยากเกินที่จะศึกษาค้นคว้าไม่ได้ เพราะเรามีมาตรฐานรองรับอยู่ สามารถหาหลักฐานต่าง ๆ ตามมาตรฐานภาษามาตอบคำถามได้สะดวกและชัดเจน ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

เท่าที่กล่าวมาแล้วนี้ก็จะเห็นได้ว่า ไข่แต่ไวยากรณ์ที่นักแต่งไวยากรณ์รวบรวมเท่านั้นที่เกิดหลังภาษา สิ่งซึ่งเป็นมาตรฐานอื่น ๆ ทางภาษาไม่ว่าเป็นตัวอักษรที่ดี พจนานุกรมที่ดี รวมทั้งความสูงต่ำของศัพท์ และถ้อยคำสำนวนซึ่งกำหนดขึ้นในภาษา ล้วนเป็นสิ่งที่เกิดภายหลังและพัฒนาไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาในด้านอื่น ๆ มาตรฐานหรือเกณฑ์เหล่านี้ถ้าเราศึกษาที่ดีเป็นของยาก เพราะมีมากและซับซ้อน แต่นักรัฐศาสตร์หรือนักเศรษฐศาสตร์ที่ศึกษาดังคมและเศรษฐกิจก็รู้ดีกว่ายากเช่นกัน เพราะการเมืองที่ดี เศรษฐกิจที่ดีได้พัฒนามาจนซับซ้อน เมื่อภาษาพัฒนาตามสภาพเหล่านี้และซับซ้อนก็ต้องยากกว่าภาษาที่ยังไม่พัฒนา แต่ถึงยากก็มีมาตรฐานให้ศึกษาได้ คนที่คิดเอาแต่ความสบาย

ของตัวเองมักกล่าวว่า “เหตุไรจึงไม่เลิกมาตรฐานเสียงจะเขียนถูกบ้างผิดบ้างก็พอรู้เรื่อง” แต่ถ้าปล่อยให้ทุกคนเขียนหรือพูดเอาตามใจชอบ เมื่อจะอ่านอะไรแต่ละครั้งคนอ่านก็ต้องปรับตัวให้เข้าใจภาษาของคนเขียนแต่ละคนทุกครั้งไป ในที่สุดก็จะบ่นในทางตรงข้ามว่า “ทำไมจึงไม่สร้างมาตรฐานอะไรสักอย่างหนึ่ง จะได้ไม่ต้องคอยปรับตัวอยู่เรื่อย ๆ” ถ้าทุกคนเขียนตามเกณฑ์เดียวกันเสีย แม้ต้องเรียนยากขึ้นแต่เมื่อเรียนแล้วก็ใช้ได้ตรงกัน ซึ่งสะดวกกว่าจะให้ต้องคอยปรับว่าถ้าพูดคำนี้กับนาย ก ความหมายเท่านี้ ถ้าพูดกับนาย ข นาย ค ความหมายจะเพี้ยนไปอีกอย่างหนึ่ง สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วนั้นถึงเป็นมาตรฐานมันก็มาทีหลัง “อย่าเครียด”

(มันมาทีหลัง : 60 - 61)

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่ผู้เขียนนำมาวิเคราะห์แนวคิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างมาตรฐานทางภาษา ได้แก่เรื่องต่อไปนี้คือ

1. เรื่อง มันมาทีหลัง
2. เรื่อง ภาษาส่วนตัว ภาษามาตรฐาน

2.3.2 การเปลี่ยนแปลงเพื่อรักษามาตรฐานของภาษา ได้แสดงแนวคิดไว้ว่า การรักษามาตรฐานทางภาษาโดยการวัดความสามารถในด้านภาษาว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่ ในการเข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัย ถ้าไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ถ้าเป็นต่างประเทศเขาต้องให้ศึกษาเสียก่อนจนได้เกณฑ์มาตรฐาน จึงจะเข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัยได้ ส่วนประเทศไทยก็ควรทำแบบของต่างประเทศ เพราะเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่นักวิชาการระดับมหาวิทยาลัยของไทยไม่ให้ความสำคัญโดยการสอบก็ได้ไม่สอบก็ได้ การกระทำแบบนี้ถือว่าเป็นความมั่งง่ายทางภาษาไทยของนักวิชาการมหาวิทยาลัยของไทย นอกจากการสอบแล้ว การสอนภาษาไทยเกี่ยวกับเรื่องภาษาไทยจะรักษาได้ต้องสอนอ่าน โดยการฝึกอ่านออกเสียงบ่อย ๆ เสียงจะเป็นมาตรฐานเอง ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

ประการแรก คนที่ฝึกอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง จะรู้จักเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกดและออกเสียงเหล่านี้ได้ถูก เมื่อออกเสียงถูกแล้วก็พลอยพูดภาษาชัดด้วยแม้จะต้องพูดเร็ว พูดรวบคำ เสียงก็ยังชัดพอให้จับได้ ความชำนาญนี้เป็นเรื่องยากที่คนต่างชาติจะทำได้ คนสมัยก่อนจึงมักบอกได้ถูกว่าคนไหนไม่ใช่ไทย เพียงฟังจากเสียงพูด เพราะ “สำเนียงบอกภาษา”

ประการที่สอง การที่มีผู้ออกเสียงภาษาไทยถูกต้องเป็นการรักษาเสียงมาตรฐานของคนไทยไว้เป็นวัฒนธรรม คือมีมาตรฐานที่จะอธิบายให้คนต่างชาติทราบว่าภาษาไทยมีเสียง

อย่างไร ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ก็ควรรักษาเสียงของตนไว้เช่นนี้ด้วย ไม่เฉพาะแต่ภาษาราชการ แต่ว่าทั้งสองภาษาจะต้องแยกกันให้ชัด จะพูดภาษาถิ่นก็พูดชัด จะพูดภาษากลางก็พูดชัด มิใช่ไม่ชัดทั้งสองภาษา

(เสียงภาษาไทยรักษาได้ต้องสอนอ่าน : 255)

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์แนวความคิดการเปลี่ยนแปลงของภาษาเพื่อรักษามาตรฐานทางภาษา จากเรื่องต่อไปนี้

1. เรื่อง ความมั่งง่ายทางภาษาไทย ของนักวิชาการมหาวิทยาลัย
2. เรื่อง เสียงภาษาไทยรักษาได้ต้องสอนอ่าน

2.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานทางภาษาเพื่อพัฒนาภาษา ได้แสดงแนวคิดไว้ว่า ภาษามาตรฐานสมัยก่อนมีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวคือ นำไปใช้ในวงราชการ คือ ภาษาเรียงความ เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป การเรียนภาษาไทยสู่จุดหมายอื่นหลายด้าน คือ ใช้ภาษาเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ ภาษาเกี่ยวกับธุรกิจ ภาษาโฆษณา ฯลฯ มาตรฐานภาษาก็ต้องเปลี่ยนไปตามยุค พวกที่สนใจมาตรฐานโดยไม่มองสังคม ก็บอกว่าภาษาวิบัติ พวกที่สนใจมาตรฐานทางภาษา โดยยอมรับสังคมด้วย เห็นการเปลี่ยนแปลงภาษาเป็นสิ่งที่ดี ดังข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างว่า

เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปการใช้ภาษามีจุดมุ่งหมายมากกว่าการสื่อสารที่จริงจังและเหตุผลอย่างภาษาราชการ การหนังสือพิมพ์ซึ่งอยู่ในวงแคบ ๆ ก็เจริญขึ้น การใช้ภาษาแปลก ๆ เพิ่มขึ้น เมื่อธุรกิจเจริญขึ้น ภาษาโฆษณาที่ไม่คุ้นหูก็มีมากขึ้น จึงเกิดความรู้สึกว่าเกิดการละเมิดมาตรฐานทางภาษาขึ้น คำว่า ภาษาวิบัติ ซึ่งพูดกันมาก่อนแล้วแต่ยังไม่มีใครเห็นความสำคัญมากนัก ก็กลายเป็นเรื่องสำคัญติดปากนักภาษาไทย ถ้าเราพิจารณาภาษาไทยเฉพาะยุค มาตรฐานเฉพาะยุคก็เกิดขึ้น เมื่อความจำเป็นของยุคเดิมคือ มีมาตรฐานเดียว คนที่อยู่ในยุคนั้นก็ยึดมาตรฐานนั้นตายตัว ครั้นยุคเปลี่ยนไปโดยไม่รู้ตัว หรือรู้แต่ไม่รู้สึกรู้ว่าต้องจัดการอย่างไรกับมาตรฐานทางภาษา ความคับข้องใจก็เกิดขึ้นแล้วเล็ดลอดออกมาว่าความเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นความวิบัติไปหมด ที่จริงแล้วความเปลี่ยนแปลงก็คงมีดีบ้างเลวบ้าง แต่เมื่อทัศนคติมุ่งไปในทางร้ายเสียแล้วก็มองความเปลี่ยนแปลงด้วยความหวาดระแวงและมองแง่ร้าย จนเห็นว่าความเปลี่ยนแปลงจะเป็นความวิบัติไปหมด ส่วนพวกที่ไม่สนใจมาตรฐานหรือไม่รู้มาตรฐานก็มองตรงกันข้าม คือเห็นว่าความเปลี่ยนแปลงเป็นความองกวมไปเสียหมด

(ภาษาหลายมาตรฐาน : 686)

บทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานทางภาษา เพื่อพัฒนาภาษา จากเรื่องต่อไปนี้

1. เรื่อง อี - นาง
2. เรื่อง นักภาษาจะเป็นลิเกหลงโรง
3. เรื่อง การใช้ภาษาผัดนပ်เป็นสไตส์ไม่ได้
4. เรื่อง ภาษาหลายมาตรฐาน

จากการที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิดจากบทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน เกี่ยวกับศัพท์และเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษา เป็นแนวคิดที่มีค่ามากต่อวงการภาษาไทย ในด้านการอนุรักษ์สิ่งที่ดั้งเดิมของภาษาไทยเอาไว้อย่างถูกต้อง ฟื้นฟูวัฒนธรรมทางด้านภาษาที่ถูกกลืนหายไป เพื่อนำภาษาเหล่านั้นมาใช้ในสังคมอีก ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีค่ายิ่ง สำหรับคนไทยทุกคน และโดยเฉพาะนักวิชาการด้านภาษาไทย ควรนำแนวคิดเหล่านี้มาช่วยในการเสริมสร้างภาษาไทยให้มั่นคงตลอดไป เพื่อรักษาวัฒนธรรมทางด้านภาษาให้ยั่งยืน

บทที่ 6

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

การศึกษาเรื่องวิเคราะห์บทความ จากหนังสือ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ซึ่งเป็นหนังสือรวมบทความ จากคอลัมน์ ปากกาชนนิก สังเกตภาษา และจับตา ภาษา จากนิตยสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ วิทยาสารก้าวหน้า และวิทยากรย์ ศึกษาวิวัฒน์ ตามลำดับ ในช่วงปี พ.ศ. 2532 - 2538 เป็นเวลา 5 ปี จำนวน 119 เรื่อง โดยนำมาศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับ ศิลปะการใช้ภาษา กลวิธีการเขียน และแนวคิดของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ทั้ง 119 เรื่อง ดังกล่าว

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์บทความ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

1. ศิลปะการใช้ภาษา
2. กลวิธีการเขียน
3. แนวคิด

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. สืบค้นและรวบรวมข้อมูล

1.1 สืบค้นและรวบรวมข้อมูลในบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน จากหนังสือรวมบทความเรื่อง “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย”

1.2 สืบค้นและรวบรวมทฤษฎีที่เกี่ยวกับวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การใช้ภาษาไทย เน้นเนื้อหาการเขียนวรรณกรรมประเภทบทความ จากเอกสาร และตำราวิชาการต่าง ๆ

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือรวมบทความเรื่อง “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ทั้ง 119 เรื่อง อย่างละเอียด แล้ววิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษา กลวิธีการเขียน และแนวคิดของ ปรีชา ช้างขวัญยืน

3. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมาเสนอในรูปการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

4. นำผลการวิเคราะห์มาสรุป อภิปรายผล พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษา

1.1 การสร้างประโยคความหมาย

1.1.1 ประโยคขัดความ

1.1.2 ประโยคสรุปความ

1.1.3 ประโยคซ้ำความ

1.1.4 ประโยคถ่วงความ

1.2 การใช้โวหาร

1.2.1 บรรยายโวหาร

1.2.2 พรรณนาโวหาร

1.2.3 เทศนาโวหาร

1.2.4 สาธกโวหาร

1.2.5 อุปมาโวหาร

2. วิเคราะห์กลวิธีการเขียน

2.1 การตั้งชื่อเรื่อง

2.2 การเปิดเรื่อง

2.3 การเสนอเนื้อเรื่อง

2.4 การปิดเรื่อง

3. วิเคราะห์แนวคิด

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับศัพท์

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษา

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาวิเคราะห์ตามจุดมุ่งหมายและวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้

1. **ศิลปะการใช้ภาษา** ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นอย่างดี และโดยเฉพาะในเรื่องต่อไปนี้

1.1 การใช้ประโยคความหมาย นิยมนำมาใช้ในบทความ มีอยู่ 4 ลักษณะคือ ประโยคขัดความ ประโยคสรุปความ ประโยคซ้ำความ และประโยคถ่วงความ พบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้ประโยคความหมาย ในลักษณะของประโยคขัดความมากที่สุด รองลงมาเป็น ประโยคถ่วงความ ประโยคซ้ำความ และประโยคสรุปความ ตามลำดับ

1.2 การใช้โวหาร พบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้การบรรยายโวหาร และพรรณนาโวหารมากที่สุด รองลงมาเป็นสาธกโวหาร อุปมาโวหาร และเทศนาโวหาร ตามลำดับ

2. **กลวิธีในการเขียน** ผู้วิจัยพบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน เป็นผู้ที่มีความสามารถในการกลวิธีในการเขียนบทความได้เป็นอย่างดี ในด้านต่อไปนี้

2.1 การตั้งชื่อเรื่อง ผู้วิจัยพบว่า มี 7 ลักษณะ ได้แก่ การใช้กลวิธีการตั้งชื่อเรื่อง โดยใช้คำวิธีการตั้งชื่อเรื่องจากปัญหาของภาษาไทยที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นมากที่สุด รองลงมาคือ การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความสั้น ๆ จากประเด็นสำคัญของเรื่อง ใช้คำคล้องจองจากประเด็นสำคัญของเรื่อง ใช้เป็นคำถาม ใช้คำกริยาที่น่าสนใจ ใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกัน และใช้สำนวน ตามลำดับ

2.2 การเปิดเรื่อง ผู้วิจัยพบว่า มี 11 ลักษณะ ได้แก่ ใช้กลวิธีการเปิดเรื่องโดยใช้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข่าวเหตุการณ์ในสังคม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาไทยเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ การเปิดเรื่องโดยใช้การปราศรัยของผู้เขียน การเล่าจากการอ้างอิงเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ การบอกเจตนาของผู้เขียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ การใช้เหตุผล กล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีต ใช้ข้อความในเรื่องเป็นคำถาม การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง การใช้คำพูดหรือข้อความกระทบใจ การเปรียบเทียบเหตุการณ์และเนื้อความที่ตรงกันข้ามกัน และการใช้สำนวน สุภาษิต ตามลำดับ

2.3 การเสนอเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยพบว่า มี 7 ลักษณะ ได้แก่ ใช้กลวิธีการเสนอเรื่องโดยใช้เหตุการณ์ในปัจจุบัน เพื่อการวิเคราะห์ และโดยการใช้เหตุผลเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาเสนอเนื้อเรื่องโดยการอ้างอิงเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ โดยการอ้างอิงประวัติศาสตร์หรือเหตุการณ์ในอดีต โดยการอ้างอิงคำพูดของบุคคล โดยการอ้างอิงสุภาษิต สำนวน หรือคำพังเพย และแสดงความคิดเห็นในการหาแนวทางแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

2.4 การปิดเรื่อง ผู้วิจัยพบว่า มี 6 วิธี ได้แก่ ใช้กลวิธีในการปิดเรื่อง โดยแสดงมติดของ ผู้เขียนมากที่สุด รองลงมา ใช้กลวิธีในการปิดเรื่อง โดยเรียกร้องขอความร่วมมือจากการเสนอแนะ วิธีแก้ปัญหา การเสียดสีประชดประชัน การตั้งคำถามทิ้งท้ายให้คิด การสรุปใจความสำคัญของ เรื่อง และการตอบคำถาม ตามลำดับ

3. แนวคิด พบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน มีแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยเป็นที่น่าสนใจ มากในทุก ๆ ด้าน และโดยเฉพาะ แนวคิดเกี่ยวกับศัพท์ และแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของ ภาษา ที่มีคุณค่าในการใช้ภาษา ดังนี้

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับศัพท์ มี 4 ประเด็น คือ แนวคิดเกี่ยวกับศัพท์บัญญัติ แนวคิด เกี่ยวกับความหมายโดยตรง แนวคิดเกี่ยวกับความหมายโดยนัย และแนวคิดเกี่ยวกับระดับของ ภาษา พบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้เสนอแนวคิดในเรื่องศัพท์ทั้ง 4 ประเด็นว่า เราควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่องศัพท์ในอดีตว่า มีความเป็นมาอย่างไร เพื่อการนำมาใช้ในปัจจุบัน ในทิศทางเดียวกัน จะ เป็นการรักษาและมีส่วนช่วยพัฒนาภาษาเกี่ยวกับเรื่อง การใช้ศัพท์ได้เป็นอย่างดี

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษา จำแนกเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ แนว คิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาสื่อมวลชน และแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานของภาษา พบว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้เสนอแนว คิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาทั้ง 3 ประเด็นหลักนี้ว่า เราควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ ภาษา ถิ่น ภาษาสื่อมวลชน และภาษามาตรฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงภาษาให้เจริญขึ้นไป เรื่อย ๆ

อภิปรายผล

1. ศิลปการใช้ภาษาเกี่ยวกับประโยคความหมายและการใช้โวหาร

1.1 การใช้ประโยค ในการเขียนบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในด้านการใช้ ประโยคความหมายที่นำมาใช้มากที่สุด คือประโยคขัดความ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความสนใจใน เนื้อเรื่องมากขึ้น จากประโยคที่มีความขัดแย้งกันเอง ทำให้ความมีน้ำหนักและสมดุล น่าเชื่อถือ ตลอดจนเพิ่มความไพเราะให้กับเนื้อความ สามารถทำให้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจน ตามจุด ประสงค์ของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี ถือได้ว่าการใช้ประโยคขัดความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน เป็น ลักษณะเด่นเฉพาะตัว ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในการใช้เขียนบทความ ส่วนประโยคความหมาย ในลักษณะอื่น ที่นำมาเขียนในบทความนี้ ก็ใช้ได้เหมาะสมกับเนื้อความ สามารถสื่อความหมาย ให้ผู้อ่านเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้ชัดเจน

1.2 การใช้โวหาร ในการเขียนบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ทั้ง 5 ชนิด โวหารที่ใช้มากที่สุด คือบรรยายโวหาร และพรรณนาโวหาร เนื่องจากเป็นบทความกึ่งวิชาการ ซึ่งเหมาะกับการใช้บรรยายโวหาร เพื่อเน้นไปในทางเล่าเรื่อง ตลอดจนอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้ภาษาง่าย ๆ ผู้เขียนมีความรู้ในเรื่องที่บรรยายดี พูดตรงจุดไม่อ้อมค้อม พร้อมกับยกตัวอย่างเปรียบเทียบให้เห็นเด่นชัด ซึ่งเป็นโวหารที่เหมาะสมกับบทความนี้เป็นอย่างยิ่ง และการใช้โวหารชนิดพรรณนาโวหาร เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้กับบทความ จากที่สอดแทรกอารมณ์และความรู้สึก ให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามไปด้วยกับข้อความในเนื้อเรื่องที่พรรณนาได้อย่างชัดเจน นับได้ว่าเป็นความสามารถในการใช้โวหารทั้งสองชนิดนี้ ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนมีความสามารถในการนำโวหารอื่น ๆ คือ เทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร มาใช้ในบทความนี้ได้อย่างเหมาะสมกับเรื่องที่อธิบายเรื่องราวเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ชัดเจนเช่นกัน

2. กลวิธีการเขียน คือ การตั้งชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง การเสนอเนื้อเรื่อง และการปิดเรื่อง

2.1 การตั้งชื่อเรื่อง ในการเขียนบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีการตั้งชื่อเรื่อง 7 ลักษณะ โดยใช้วิธีการตั้งชื่อเรื่องจากปัญหาของภาษาไทยที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นมากที่สุด รองลงมาคือการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ข้อความสั้น ๆ จากประเด็นสำคัญของเรื่อง ใช้เป็นคำถาม ใช้คำกริยาที่น่าสนใจ และใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม และใช้สำนวน ตามลำดับ นับได้ว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการตั้งชื่อเรื่องในบทความได้เป็นอย่างดี เพราะชื่อเรื่องแต่ละเรื่องตั้งได้เหมาะสมในด้านที่เกี่ยวกับการเลือกคำและข้อความ มาใช้ในการตั้งชื่อเรื่องได้ดีมาก ทำให้จำง่าย และสามารถครอบคลุมเนื้อหาได้ทั้งหมด พร้อมทั้งสามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกันกับผู้เขียน ตลอดจนสร้างความสนใจให้ผู้อ่านต้องการอ่านเรื่องเหล่านั้น จากชื่อเรื่องที่ชวนอ่านทั้งหมด เป็นตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่องที่ดี ควรแก่การศึกษา

2.2 การเปิดเรื่อง ในการเขียนบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้วิธีการเปิดเรื่อง 11 ลักษณะ ลักษณะการเปิดเรื่องที่ใช้มากที่สุดคือ การใช้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข่าวเหตุการณ์ในสังคม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาไทย ซึ่งเข้ากับหลักการเขียนบทความที่ดี โดยเฉพาะในด้านการเสนอเนื้อเรื่องที่นำเอาข่าวเหตุการณ์ในสังคม มาเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้เป็นอย่างดี จากการที่มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับข่าวเหตุการณ์ในสังคมอยู่บ้างแล้ว และจากที่ได้ศึกษากลวิธีในการเปิดเรื่องของบทความนี้ ผู้วิจัยได้พบจุดเด่นของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในการเปิดเรื่อง โดยการใช้การปราศรัย และเปิดเรื่องโดยการเล่า จากการอ้างอิงเอกสาร และข้อมูลต่าง ๆ เป็นการเปิดเรื่องที่มีลักษณะเฉพาะตัวของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ที่สามารถคลี่คลายเรื่องที่เข้าใจยาก ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น จากการยกตัวอย่างประกอบ และจากการเขียนในลักษณะการเล่าเรื่อง พูดคุยแบบเป็นกันเองกับผู้อ่าน โดยนำเนื้อเรื่องมาเปรียบเทียบ หรือย้าเตือนเกี่ยวกับการเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนเรื่องที่ผู้เขียนมีส่วนร่วมด้วยในกิจกรรมต่าง ๆ ก็สามารถนำมาเขียนเปิดเรื่อง บอกเล่า

พูดคุย และเชื่อมโยงไปยังเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยได้เป็นอย่างดี เป็นลักษณะการเปิดเรื่องที่สร้างความสนใจให้กับผู้อ่าน ที่ต้องการอ่านเนื้อเรื่องต่อไป จากการถูกเร้าความสนใจในการเปิดเรื่องในลักษณะนี้ได้เป็นอย่างดี ส่วนการเปิดเรื่องในลักษณะอื่นที่ ปรีชา ช้างขวัญยืน นิยมนำมาใช้ในบทความนี้ เป็นการใช้การเปิดเรื่องที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องเป็นอย่างดี สามารถเร้าใจผู้อ่านให้อยากอ่านเนื้อเรื่องจนจบ

2.3 การเสนอเนื้อเรื่อง ในการเขียนบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่อง 7 ลักษณะ ได้แก่ ใช้ลักษณะการเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้เหตุการณ์ในปัจจุบัน เพื่อการวิเคราะห์และเสนอเนื้อเรื่อง และการเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้เหตุผล 2 กลวิธี ซึ่งผู้เขียนใช้ในการเสนอเนื้อเรื่องในบทความมากที่สุด เป็นการทำให้เนื้อเรื่องจำนวนมากเป็นเนื้อเรื่องที่ทันสมัย ชวนอ่าน และน่าสนใจ ตลอดจนสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี จากการได้รู้ข่าวเหตุการณ์ในปัจจุบันเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว และการใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้เหตุผล สามารถทำให้ผู้อ่านเปลี่ยนแปลงความคิด หรือย้าความคิดเดิม ให้มีความเชื่อมั่นในความคิดมากขึ้น เป็นการฝึกฝนให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิดในการจะเชื่อถืออะไรอย่างมีเหตุผล ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี และเกิดความประทับใจในเนื้อเรื่องเหล่านั้น จากการใช้กลวิธีในการเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้เหตุผล ส่วนการเสนอเนื้อเรื่องในลักษณะอื่นๆ ที่ ปรีชา ช้างขวัญยืน นิยมนำมาใช้ในการเสนอเนื้อเรื่อง ก็ใช้ได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องทุกๆ เรื่อง โดยที่ผู้เขียนมีความสามารถทำให้เนื้อเรื่องน่าสนใจ และให้ความรู้แก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นถึงความสามารถของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ว่า เป็นบุคคลที่มีความสามารถสูงในชั้นเชิงการเขียนบทความที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย และมีความรู้ดีในเรื่องภาษาไทยอย่างกว้างขวาง ตลอดจนสามารถนำความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตของคนในสังคมมาใช้ในการเสนอเนื้อเรื่องให้มาเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องในภาษาไทยได้อย่างเหมาะสมทั้ง อดีต ปัจจุบัน และอนาคต ทำให้ผู้อ่านมีความเพลิดเพลินในการอ่าน และได้รับความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยได้อย่างกว้างขวาง และโดยเฉพาะการเสนอเนื้อเรื่องโดยใช้เหตุผล เป็นลักษณะของการเสนอเนื้อเรื่องที่เด่นมากของ ปรีชา ช้างขวัญยืน

2.4 การปิดเรื่อง ใช้กลวิธีในการปิดเรื่อง 6 วิธี ได้แก่ การปิดเรื่องใช้กลวิธีการแสดงมติดของผู้เขียนมากที่สุด ซึ่งส่วนมากมักจะมาจากเรื่องที่ใช้เหตุผลในการเสนอเนื้อเรื่อง และจะปิดเรื่องด้วยกลวิธีการแสดงมติดของผู้เขียนทำให้ความกระชับ ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ชัดเจน จากการใช้เหตุผลในการสรุปเรื่องที่สอดคล้องกับ คำนำ และเนื้อเรื่องได้อย่างน่าสนใจ ส่วนการปิดเรื่องด้วยกลวิธีในลักษณะอื่นๆ ที่นิยม นำมาใช้เขียนในบทความนี้ ก็เหมาะสมกับคำนำและการเสนอเรื่องในทุกเรื่องได้ดี สร้างความประทับใจให้กับผู้อ่านในความรู้ที่ได้รับ ซึ่งถือได้ว่าเป็นแบบอย่างที่ดีในการเขียนปิดเรื่องของบทความที่น่าสนใจยิ่งเกี่ยวกับการเขียนบทความ

3. แนวคิด

แนวคิดของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ในบทความนี้ ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับศัพท์ และการเปลี่ยนแปลงของภาษา เป็นแนวคิดในด้านการอนุรักษ์สิ่งที่ดั้งเดิมของภาษาไทยเอาไว้อย่างถูกต้อง การช่วยกันฟื้นฟูวัฒนธรรมทางด้านภาษาที่ถูกกลืนหายไป เพื่อนำสิ่งเหล่านั้นมาใช้ในสังคมได้อย่างเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจัดว่าเป็นแนวความคิดที่มีค่ายิ่ง สำหรับคนไทยทุกคน และโดยเฉพาะนักวิชาการด้านภาษาไทย ควรจะนำแนวคิดเหล่านี้มาช่วยกันเสริมสร้างภาษาไทยให้ถูกต้อง เพื่อรักษาวัฒนธรรมทางด้านภาษาให้มั่นคงตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาวิเคราะห์บทความ ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ทั้ง 119 เรื่อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เนื่องจากบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในเรื่อง ศิลปะการใช้ภาษา และการใช้โวหาร ตลอดจนกลวิธีการของการเขียนบทความ จึงสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยที่เกี่ยวกับการใช้ภาษา และโดยเฉพาะการเขียนวรรณกรรมประเภท เรียงความ และบทความในระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางและตัวอย่างได้เป็นอย่างดี

2. เนื่องจากบทความของ ปรีชา ช้างขวัญยืน แสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่มีประโยชน์ต่อการใช้ภาษาไทย ดังนั้น ผู้ที่มีความสนใจในภาษาไทยทุกคน จึงควรนำแนวคิดเกี่ยวกับภาษาไทยเหล่านี้ไปพิจารณาในการพัฒนาตนเองและสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์บทความจากหนังสือ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย” ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาเพื่อให้ทราบถึง ศิลปะการใช้ภาษาและการใช้โวหาร ตลอดจนแนวคิดในบทความ 119 เรื่อง ดังนั้น ผลจากการวิจัยนี้จึงใคร่ขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์บทความจากงานเขียนของคนอื่น ๆ โดยใช้แนวทางของงานวิจัยนี้
2. ควรมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้สำนวนในบทความนี้ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า เป็นแนวทางที่นำศึกษามากอีกแนวทางหนึ่ง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุหลาบ มลลิกะมาส. วรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. “การเขียน,” ภาษากับการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2540.
- ฉัตร บุนนาค, สุวรรณ อุดมผล และวรรณ พุทธเจริญทอง. ศิลปะการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันและทางธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ประกายพรึก, 2526.
- ทวีศักดิ์ ญาณประทีป. การเขียนสารคดี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528.
- ชนรัช ศิริสวัสดิ์. “แนวการวิจารณ์วรรณคดีแบบฉบับ,” ภาษาไทย 7 วรรณคดีวิจารณ์สำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.
- นุชจริย สุนทรวรรณ. วิเคราะห์บทความของหลวงวิจิตรวาทการ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- บุปผา บุญทิพย์. การเขียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.
- ประทีป วาทิกทินกร. ลักษณะและการใช้ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : กิ่งจันทร์การพิมพ์, 2530.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. วิพากษ์การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- เปลื้อง ณ นคร. คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 4. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- ผะอบ โปษะกฤษณะ. ลักษณะสำคัญของภาษาไทย การเขียน - การอ่าน การพูด - การฟัง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2521.
- เพลินดา (นามแฝง). โรงเรียนนักเขียน ศิลปะการเขียนสอนกันไม่ได้แต่เรียนรู้ได้. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : โรเตอร์, 2538.
- มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์. “การเขียนเรียงความ,” ภาษากับการสื่อสาร. นครปฐม : คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.
- ยุทธภูมิ สุวรรณเวช. การวิเคราะห์บทความ ของ รัตนะ ยาวะประภาส. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. ถ่ายเอกสาร.
- รินฤทัย สัจจพันธ์. ความรู้ทั่วไปทางภาษาไทย ตอนที่ 3 วรรณคดีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : หจก อรุณการพิมพ์, 2526.
- วชิรณี วงศ์ศิริอำนวย. วิเคราะห์บทความของ สุกิจ นิมมานเหมินทร์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. ถ่ายเอกสาร.

วรรณ บัวเกิด. “แนวการวิจารณ์นวนิยาย และเรื่องสั้น,” วรรณคดีวิจารณ์สำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.

วิภา กองนันทน์. วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. การเขียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

สุปราณี ดารานาย และคนอื่น ๆ. ภาษาไทย 3. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

บทคัดย่อ

วิเคราะห์บทความจากหนังสือ “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย”
ของปรีชา ช้างขวัญยืน

บทคัดย่อ
ของ
ยินดี สุวรรณลอยล่อง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย
ตุลาคม 2543

บทคัดย่อ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ ศิลปะการใช้ภาษา และกลวิธีเขียน ตลอดจนแนวคิด ในหนังสือรวมบทความเรื่อง “วิพากษ์การใช้ภาษาไทย ของ ปรีชา ช้างขวัญยืน โดยเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ด้านศิลปะการใช้ภาษา มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการใช้ประโยคความหมาย และการใช้โวหาร ดังนี้คือ การใช้ประโยคความหมายเพื่อบรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาไทย ทำให้เนื้อเรื่องมีความชัดเจนดี โดยใช้ประโยคความหมายในลักษณะ การใช้ประโยคขัดความ ประโยคสรุปความ ประโยคซ้ำความ และประโยคถ่วงความ เป็นต้น นิยมใช้ประโยคขัดความมากที่สุด ส่วนประโยคความหมายในลักษณะอื่น ๆ ก็ใช้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องทุกลักษณะ ที่สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจน ด้านการใช้โวหาร ส่วนมากจะใช้บรรยายโวหาร และพรรณนาโวหาร เพราะเป็นโวหารที่เหมาะสมกับบทความนี้มาก ส่วนเทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร ก็นำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมเช่นกัน

ด้านกลวิธีในการเขียน ผู้เขียนสามารถสร้างความสนใจของผู้อ่านในทุกกลวิธี ทั้งในการตั้งชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง การเสนอเนื้อเรื่อง และการปิดเรื่อง ทำให้ผู้อ่านสนใจ และเข้าใจเนื้อเรื่อง ตลอดจนมีความเพลิดเพลินในการอ่านเนื้อเรื่อง

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับศัพท์ และแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษา ปรากฏว่า ปรีชา ช้างขวัญยืน ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับภาษาไทยในเรื่องดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งนะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือรับผิดชอบด้านภาษาไทย ได้นำแนวคิดเหล่านั้นไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมภาษาไทยต่อไป

AN ANALYSIS OF ARTICLES FROM *WIPHARK KARN CHAI PHASA*

THAI

BY PREECHA CHANGKHWANYUEN

AN ABSTRACT

BY

YINDEE SUWANLOYLONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the

Master of Education in Thai Language

Thaksin University

October 2000

This is an analysis of the arts of language use, writing techniques, and thoughts in the collection of articles entitled “*Wiphark Karn Chai Phasa Thai*” (*The Use of Thai : A Critique*) by Preecha Changkhwanyuen. The results of the study were presented using the descriptive analysis technique.

Regarding arts of language use, the author utilized different types of semantic sentences and language styles to explain the proper use of the Thai language. The semantic sentences used in his articles were of contrast, conclusion, repetition, and suspension types. Of all the sentences, contrast was the most frequently used. Other semantic sentences were utilized properly to suit different semantic aspects that made the readers clearly understand the message being read. As for language styles, the author mostly used descriptive and emotive expressions, considered suitable for the type of articles contained in the book. Other expressions such as instructional, illustrative expression were also used appropriately.

Regarding writing techniques, the author utilized different strategies to arouse interests among his readers. This was achieved through giving a striking title's name for each article, opening of the article, presentation of the content and closing of the article. All these techniques made the readers interest in and understand as well as enjoy the content in the article.

The author has expressed his thoughts clearly on the use of vocabulary and the transformation of the language, thus, providing provocative thoughts for individuals involved with and responsible for improvement and promotion of the Thai language in general.

ប្រវត្តិខ្មែរជ័យ

ข้อ - สก๑

นางยินดี สุวรรณอ่อนลอย

วัน เดือน ปีเกิด

15 มีนาคม พุทธศักราช 2493

สถานที่เกิด

อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 2/100 หมู่ที่ 2 ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองสงขลา

จังหวัดสงขลา 90000 โทร 074 - 321461

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบันอาจารย์ 2 ระดับ 7

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

โรงเรียนอนุบาลสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง
จังหวัดสงขลา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2507

ม.ศ.3 โรงเรียนสตรีสุราษฎร์ธานี อำเภอเมืองสุราษฎร์
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ.2515

ป.กศ. วิทยาลัยครูสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

พ.ศ.2516

พ.ม. ศึกษาด้วยตนเอง

พ.ศ.2525

ค.บ. วิชาเอกภาษาไทย วิทยาลัยครูสงขลา อำเภอเมืองสงขลา
จังหวัดสงขลา

พ.ศ.2543

กศ.ม. วิชาเอกภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา